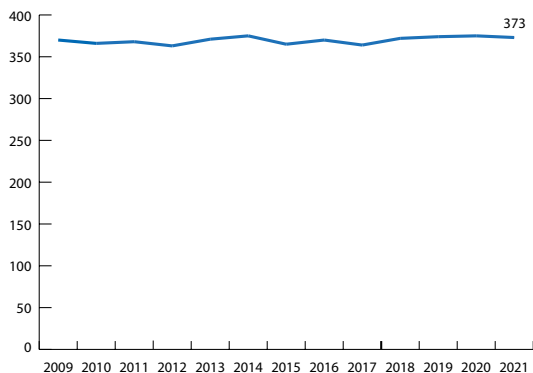

Fågelrapport 2021

ANDREAS LIVBOM & MAGNUS CORELL
(RED.)

Denna sammanställning är den 47:e allmänna fågelrapporten från BirdLife Sverige (Sveriges Ornitologiska Förening) och den 19:e som tagits fram av Nationella Rapportkommittén (NrK). Rapporten är också den 47:e i raden från Raritetskommittén (Rk). Den innehåller i huvudsak fynd och sammanställningar från 2021 men också en del fynd, tillägg och rättelser från tidigare år.

Raritetskommitténs redovisningar baseras på drygt 300 behandlade rapporter för 2021. Under året påträffades tre nya arter för landet: kavel-dunsångare och brunsula men också gulnäbbad lira – äntligen blev det ett väldokumenterat fynd så att scopolilira kunde uteslutas! I november 2021 beslutade Raritetskommittén att flytta de fynd av gulkindad kricka som varit placerade i kategori D till kategori A (se *Rk-nytt* 3/21 och nedan under Kategorier). Gulkindad kricka ingår därför numera i

Antalet fågelarter som varje enskilt år setts i Sverige har sedan 2009 pendlat mellan 363 och 375. Av dessa har 317 arter setts samtliga år.

Källa: Johan Nilsson, Artdatabanken, SLU

den officiella listan över påträffade fågelarter i Sverige. Därmed har 531 arter påträffats i landet t.o.m. 31 december 2021 och därutöver obestämd atlantpetrell/madeirapetrell och obestämd fregattfågel.

Under 2021 påträffades sammanlagt 373 arter i landet. Medelvärdet för perioden 2012–2021 är 370 arter, och av dessa har 317 noterats årligen.

Vädret och fåglarna 2021

Årsmedeltemperaturen för Sverige hamnade nära den normala, lite varmare i söder och lite kallare i norr. SMHI refererar numera till den nya normalperioden som omfattar åren 1991–2020. Neder-

FOTO: LASSE OLSSON

Gulkindad kricka *Sibirionetta formosa*, Knivsta (Upl) januari 2021, numera i kategori A.

börds mängderna varierade som brukligt en hel del, men framförallt nordöstra Norrland hade ett påfallande nederbördsrikt år.

Januari och första delen av februari fick en successivt allt vintrigare karaktär. Snötäcket bredde ut sig, och i början av februari omfamnades hela landet av det vita. Särskilt stora snödjup uppmättes i östra Norrland. En köldknäpp medförde att många små vattendrag frös till även i Sydsverige och bidrog till ett kärvt år för till exempel kungsfiskaren. Från mitten av februari tog mildare väder vid. Månaden avslutades med svenskt februarirekord, då +17,0° noterades i Kalmar den 25.

Våren blev sammantaget en slätstruken histo-

Triss i unga småvadare: Myrsnäppa *Calidris falcinellus*, småsnäppa *Calidris minuta* och spovsnäppa *Calidris ferruginea*, Torhamn (Bl) 21 augusti 2021.

ria. Några aprilmorgnar med gudomligt Melanitsträck glömmar man inte bort i första taget, men generellt var det långt mellan de minnesvärda fågelhändelserna. I slutet av april inleddes en period med påtagligt kyligt väder, vilken även kom att dominera maj med viss försening i fåglarnas sträckförlopp. En del regn fick vi del av och i synnerhet längs Västkusten och i Mälardalen den 25–26.

Smågnagarna trivdes bäst i landets mellersta delar. Där skedde en klar uppgång jämfört med 2020 och noterade lokalt högsta index sedan toppåret 2011. I norra Norrland indikerades viss ökning i skogslandet om än från generellt låga nivåer. Följaktligen kom flest positiva rapporter om häckande dagrovfåglar, ugglor, fjällabbar o.s.v. från nordvästra Svealand och sydvästra Norrland detta år.

Juni och juli bjöd på varmt eller mycket varmt väder och åtminstone hyfsade resultat för ett flertal av de nattaktiva arterna. Augusti förde däremot med sig mer normala temperaturer men kunde inte förhindra att sommaren som helhet blev en av de allra varmaste någonsin i sydöstra Sverige. Den 17 augusti drabbades Gästrikland, Hälsingland och Dalarna av omfattande översvämningar. I Gävle uppmättes på ett dygn hela 162 mm regn – mer än den dubbla normala augustimängden.

Hösten blev varm i södra och mellersta Sverige men kylig i norr. Nederbördsrikedom i nordöstra

Norrland gällde i synnerhet oktober. Det gick trögt med östliga inflöden under en stor del av september, innan vädret la om så att säsongen till sist kunde sammanfattas som ganska normal.

November begåvades med rejäl kyla på sluttampen, lokalt de lägsta temperaturerna på 70 år. Riktiga höststormar saknades, och det var sällan så blåsig att man kunde skåda några större mängder havsfågel längs Västkusten. Under hela 2021 noterades inte storm i medelvind på någon av SMHI:s kuststationer, vilket är unikt.

Stora mängder korsnäbbar av ett flertal arter och ”typer” drog fram över landet. Till Mellansverige kom ett anständigt inflöde av tallbit under senhösten sedan fåglarna ätit upp alla bär som dessförinnan dignat Norrlands rönnar.

December var kall med periodvis snötäcke även i söder. Särskilt bet det i skinnet före Lucia. $-43,6^{\circ}$ i Naimakka redan den 6 utgjorde den lägsta decembertemperaturen i Sverige sedan 1986. Även södra Sverige täcktes tidvis av snö, vilket gav en vit jul på de flesta håll i landet.

Upp och ner under 2021

Rent allmänt uppvisade året en ganska spretig, inte alldeles lättanalyserad fynd- och trendbild för många arter.

Några exempel: Praktejdern gick äntligen uppåt,

Familjen med styltlöpare *Himantopus himantopus* som besökte Örtofta sockerbruksdammar (Sk) i augusti 2021. Mycket tyder på att det var detta par som påbörjade men inte fullföljde bobygge vid Pulken (Sk) i maj.

medan alförrädare förekom i usla antal. Rödspov av underarten *islandica* hade ett rekordår, medan *limosa* verkar hålla ställningarna men inte mer än så. Många sångare med häckningsområde i sydost och ost uppvisar positiva eller i varje fall icke-negativa trender de senaste tio åren, men inte lundsångaren. Varför kan man fråga sig?

På temat ”goda år brukar följas av goda år” kan listas så vitt skilda arter som toppskarv, svartkråka, rosenstare, citronärsla och tajgablåstjärt. Undantaget som bekräftar regeln illustreras av tajgasångare som gick från en toppnotering 2020 till det lägsta antalet påträffade fåglar på elva år.

Ätminstone en tendens till stagnation kan skönjas för söderifrån expanderade arter som nattskär, svarthuvad mås, kentsk tärna, ägretthäger, brandkronad kungsfågel, svarthakad buskskvätta och försärla. Det ligger i människans natur att vi gärna tycker oss se trender och mönster. Sedermera, när helheten eller rentav facit uppenbarar sig, visar sig inte det tänkta mönstret vara något ”mönstermönster” utan snarare ett utslag av diverse orsaker eller tillfälligheter. Man ska vara försiktig med att tolka kortsiktiga trender. Till exempel kan rapporteringsviljan svikta och synas i statistiken när en art blir ”för vanlig”. Kanske gäller det till del arterna listade ovan?

Styltlöparen knackar på dörren som svensk häck-

fågel. Under 2021 var det nära att det blev en häckning i Skåne. Är den rödhuvade dykanden också på väg att etablera sig hos oss? Den häckade i landet senast 2013. För svåröverskådade arter i norr såsom sädgås, skärnsnäppa och berglärka vet vi inte riktigt hur det går.

Flera av alkorna uppvisar en positiv utveckling nationellt, men inflödet av utsultna, döende fåglar (främst sillgrisslor) längs Västkusten under hösten talar om en annan verklighet i Nordsjön. Dessutom bidrog utbrott av fågelinfluensa i Väst Europa vintern 2020–2021 till att göra året till ett svagår för svanar, änder, gäss och vadare om än i mindre grad i Sverige. Även andra, större fåglar har drabbats av smittan. För pilgrimsfalken noterades efter många års uppgång i Sverige det sämsta häckningsresultatet på över 20 år. Pungmes och fältpiplärka fortsätter att gå tungt i Sydsverige, men där handlar det om andra orsaker än influensa.

Rariteter

Berättelserna kring upptäckterna av de tre nya arterna för Sverige under 2021 – gulnäbbad lira, kaveldunsångare och brunsula – finns att läsa längre fram i *Fågelåret*. När det gäller liran är förhållandet nu att det till och med 2021 har setts en bestämd gulnäbbad lira i Sverige medan det finns 134 fynd av obestämd gulnäbbad lira/scopolilira. I november

Rallhäger *Ardeola ralloides*, Ledsjär (Upl), november 2021, en av tre rara hägerarter som sågs i Sverige 2021.

2021 fördes ytterligare en ny art till den officiella listan över påträffade arter i Sverige. Raritetskommittén beslutade då att flytta de fynd av gulkindad kricka som varit placerade i kategori D till kategori A (se *RK-nytt* 3/21 och nedan under Kategorier). Skådarsverige hade uppenbarligen på känn att gulkindad kricka skulle komma att bli bedömd som spontan – fyndet av en 2K-hanne i uppländska Uppsala och Knivsta i januari–februari 2021 drog väldigt mycket folk. I denna rapport publiceras 18 fynd av 19 gulkindade krickor i kategori A och 2 fynd i kategori E.

De nya arterna till trots var ändå den allra mest uppskattade rariteten under året (ja, kanske till och med någonsin!?) den unga hannen rubinnäktergal som bjöd på makalös underhållning i västgötska Vargön hela vintern 2021/2022. Skådare från när och fjärran vallfärdade till villakvarteren där *calliope* valt att övervintra.

Redan 2020 gjordes Sveriges andra fynd av prärietrana. Samma individ övervintrade sedan i Danmark och påträffades återigen i Sverige i maj vid Getnäset, Storsjö, i Härjedalen.

Den kaspiska piparen vid Sandnäset, Avan, i Norrbotten i slutet av maj var tredje fyndet av arten i Sverige.

Ett ytterligare tredjefynd för landet var den bruna

törnskata som sågs på Ölands norra udde i slutet av oktober och ett annat tredjefynd utgörs av den sibiriska ärtsångare i Västervik, Småland, som nu publiceras som *blythi* med stöd av DNA-analys.

Även ett fjärdefynd gjordes i och med den svartbrynade albatross som sågs i andra halvan av april, först vid Kråkudden, Bohuslän, och ett par dagar senare utanför Malmö i Skåne. Ett annat fjärdefynd var den 2K+hanne gråhuvad sparv som ringmärktes på Nidingen i mitten av maj 2021. Den bruntrast som sågs i Visby hamn i december 2021 var för övrigt det femte fyndet av den arten i landet.

De tidigare tolv fynden av sibirisk knölsvärta fylldes under 2021 på med vad som bedömts vara hela åtta nya fynd, medan den amerikanska återvändande kusinen vid Svenska Högarna blev det enda fynden av den arten under året.

Hela tolv fynd av spetsbergsgrißla godkändes från sista kvartalet 2021. Sedan tidigare finns det totalt bara 40 svenska fynd av arten. På hägerfronten var 2021 ett bra år, med fynd av tre rara arter: rallhäger, kohäger och purpurhäger.

En ny hybridkombination för landet publiceras också – den hybrid stäpphök x ängshök som rapporterats från Lövstaslätten, Uppland, i slutet av maj 2021.

Berglärka *Eremophila alpestris*, Morups Tänge (HI), 9 oktober 2021, en av de arter som Nrk ansvarar för.

Vilka arter/underarter sammanställs av Nrk

Nationella rapportkommittén (Nrk) har tagit fram en rapportmall som anger vilka arter som i första hand ska sammanställas till *Fågelåret*. Utifrån denna mall har varje enskild regional rapportkommitté (Rrk) flaggat de aktuella fynden i Artportalen och skrivit en kommentar som Nrk får tillgång till.

Rapportmallen utgår från följande grundprinciper:

- Lägga tyngdpunkten på att se trender i fågelfaunan.
- Fokusera på fågelarter som är särskilt viktiga i naturvårdssammanhang. Detta gäller särskilt nationellt rödlistade arter, liksom de arter som finns upptagna på EU-direktivens listor. Tyngdpunkten bör ligga på att följa häckningsresultaten och ha kontroll på viktiga rastlokaler och övervintringsplatser.
- Redovisa fynd och analysera förekomsten av de rariteter som faller utanför Rk:s ansvarsområde.

Inför 2021 justerades rapportmallen något, främst utifrån den uppdaterade rödlistan. Kanske landade vi inte helt rätt med ändringarna? Nrk har som målsättning att förbättra och förtydliga rapportmallen gällande 2022.

Vilka arter/underarter bedöms av Rk?

Raritetskommittén (Rk) ska granska och bedöma alla observationer av:

- Nya arter eller underarter för landet.
- Arter eller underarter som för detta ändamål markerats särskilt i Förteckning över Sveriges fågel-taxa (se <https://birdlife.se/rk/sverigesfageltaxa>).
- Arter i kategori D (se nedan för definition): kejsargås, dvärgsnögås, praktand, buffelhuvud, kamskrake, större flamingo, vit pelikan, tatarfalk, alpkaja, svartryggig rödstjärt, långstjärtad rosenfink, ängssparv, praktsparv, stäppsparv, gulhuvad ängstrupial, blåkardinal och turkoskardinal. (Även snögås förs till kategori D men bedöms av respektive Rrk.)

Hur vi jobbar och redovisar

Nationellt försöker vi redovisa uppgifter per landskap och lappmark (dvs. för våra faunistiska provinser) på gängse vis. Anledningen är att provinsgränserna inte är föränderliga, vilket däremot kommun- och länsgränser är. Att följa provinsprincipen lyckas vi ganska bra med tack vare ett gott arbete av landets rapportkommittéer (Rrk), men vi är inte perfekta. I flera fall är Rrk inte organiserade per landskap eller län. I Artportalen finns en funktion för summerade uppskattningar där Rrk kan välja en

Mandarinand *Aix galericulata*, Ängelholm (Sk), 2 januari 2021, tillhör Kategori C – inplanterade eller förrymda taxa.

summerande bedömning för att redovisa vilka observationer som inkluderats i ett sammanslaget fynd och också tydligt redovisa vilket område som uppskattningen gäller. Vi gläds åt att Rrk börjat anamma denna möjlighet att göra bedömningsfynd och hoppas att vi genom tydligare nationella riktlinjer kan underlätta detta arbete ytterligare.

Så rapporterar du

All svensk fågelrapportering sker i den Internetbaserade rapportdatabasen Artportalen (<http://www.artportalen.se>). Som inloggad användare har du där tillgång till rapportformulär och har möjlighet att ladda upp bl.a. beskrivningar, bilder eller inspelningar. Respektive Rrk bearbetar materialet efter behov, och genomför också granskningar av inkomna observationer. Fynd av mycket sällsynta eller svårbestämda taxa går vidare för bedömning av Rk (se ovan).

Kategorier

De i Sverige anträffade fågelarterna indelas, i enlighet med AERC:s (Association of European Rarities Committees) riktlinjer, i fem olika kategorier, A–E, enligt nedan:

- Kategori A: Spontant uppträdande taxa (arter

och underarter) som häckar eller påträffats minst en gång fr.o.m. år 1950, t.ex. lövsångare och klippsva.

- Kategori B: Spontant uppträdande taxa som påträffats minst en gång t.o.m. år 1949 men inte senare. Dessa utgörs av strömmand (senast 1893), gråhakedopping av underarten *holbollii* (1835), ökenlöpare (senast 1942), garfågel (1783), papegojalka (1860) och dvärgskarv (1913).
- Kategori C: Inplanterade eller förrymda taxa som etablerat frihäckande och självreproducerande bestånd, vilket i Sverige gäller för kanadagås, mandarinand, fasan och tamduva. Till denna kategori förs även fynd av fåglar som kan anses häröra från sådant bestånd utanför Sverige, vilket för tillfället gäller för stripgås, nilgås och amerikansk kopparand.
- Kategori D: Taxa som skulle ha placerats i kategori A eller B, om det inte förelegat visst tvivel om huruvida de med säkerhet har uppträtt spontant, t.ex. snögås och turkoskardinal.
- Kategori E: Taxa vilka betraktas som förrymda eller utsläppta från fångenskap (t.ex. undulat). Till denna kategori förs även införda fåglar som har häckat eller häckar i frihet men som inte uppnått ett självreproducerande bestånd.

Den officiella svenska listan omfattar t.o.m. 31 december 2021 totalt 531 arter, vilka fördelas på kategori A (519 arter), B (5 arter) och C (7 arter). Utöver detta är två taxa som inte är entydigt bestämda till art anträffade: obestämd atlantpetrell/madeirapetrell och obestämd fregattfågel.

Åldersbeteckningarna

I denna fågelrapport används särskilda beteckningar för en fågels ålder. Med en juvenil (juv.) menas en ungfågel i sin första fullständiga fjäderdräkt. En adult (ad.) är en vuxen, köns mogen fågel i sin slutliga dräkt (som kan vara en sommar- eller vinterdräkt). Hos många större och en del mindre arter kan man även urskilja åldersstadier mellan det juvenila och det adulta (t.ex. 1:a vinterdräkt, 1:a sommardräkt etc.). Dessa kallas med ett gemensamt namn för subadult (subad.). Kan man inte avgöra om en fågel är juvenil eller subadult betecknas den ibland som en yngre fågel, respektive äldre fågel om motsvarande gäller för subadult och adult.

I en del fall anges fåglarnas ålder som 1K, 2K, 3K och så vidare. Här är "K" en förkortning av "kalenderår". Således är en "2K" inne på sitt andra kalenderår. Gränsen för kalenderår går vid årsskiftet. En individ kläckt sommaren 2020 var 1K t.o.m. 31.12 2020, men betecknas 2K fr.o.m. den 1.1 2021. Om en fågel t.ex. är 2K eller äldre, men inte säkert kan åldersbestämmas, kan den betecknas 2K+.

Notera att vi i denna rapport konsekvent använder dessa förkortningar med versalt K. Anledningen är att detta blir tydligare än om ett gement k används, se t.ex. skillnaden mellan 1k och 1K.

Antal fynd, individer och ursprung

Efter många arters vetenskapliga namn står två talpar inom parentes. Det första anger hur många fynd som gjorts och hur många exemplar som anträffats av arten till och med 2019. Det andra talparet anger samma sak, men specifikt för 2020. Summorna följer principen att en individ i landet utgör ett fynd, oavsett hur många år i följd den dyker upp, och hur många landskap den ses i. Ett fynd kan alltså utgöras av en ensam fågel, men det används också då en flock om två eller flera fåglar har uppträtt tillsammans och det finns anledning förmoda att de anlänt till platsen tillsammans. Detta innebär att flera individer av framför allt dagsträckande flockfåglar, t.ex. skäggträrna, som regel förutsätts ha anlänt tillsammans och därför räknas som ett fynd. Däremot betraktas flera exemplar av nattsträckande småfåglar, t.ex. brunsångare, som flera fynd även om de

En klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa* kan passera flera landskap under en och samma dag.

rastar tillsammans. Detta för att de förmodas ha anlänt enskilt. Om flera ensamt sträckande fåglar, exempelvis tärnmåsar, passerar en lokal under samma dag räknas varje individ som ett fynd. En fågel som passerar landskapsgränser, t.ex. en lira, utgör endast ett fynd i landet (men självfallet ett fynd i varje landskap). Givetvis kan det vara svårt att avgöra hur många exemplar som verkligen varit inblandade under ett år, men vi har efter bästa förmåga försökt bedöma antalet.

Beståndsuppskattningar

I vissa fall anges aktuella beståndsuppskattningar kursivt under artnamnet. Dessa uppskattningar gäller antalet häckande par i landet och baseras på rapporten *Sveriges fåglar*, som ges ut årligen sedan 2018. Här utgår vi från *Sveriges fåglar 2021*.

Upptäckare, rapportör, medobservatör

För de taxa som granskats av Rk gäller från och med rapportåret 2013 att observationer som publiceras förses med namnet på de personer som har skickat in fullständiga rapporter till Rk. I de fall det tydligt framgår av de rapporter som kommit in till Rk vem som varit upptäckare anges denne/dessa först. I de fall vi inte vet vem som upptäckte fågeln/fåg-

Bruntrast *Turdus eunomus*, Visby (GtI), december 2021, väl dokumenterad med foto.

larna namnges rapportörerna i bokstavsordning. Vi vill passa på att uppmana till angivande av upptäckare (även om det gäller en själv) i originalrapporterna. Skälen till detta är flera: Främsta orsaken är det s.k. "Ölandssyndromet", dvs. en stor mängd ornitologer underlåter att rapportera en raritet de sett, i tron att den blir rapporterad av någon annan, medan så inte är fallet. Anger man upptäckare (eller helt enkelt "inte upptäckt av undertecknad") på raritetsblanketten så undviker man att "stjäla äran" och kan i lugn och ro rapportera vad man själv observerat. Alla kan ju inte se allt; under en kortare observation har kanske någon koncentrerat sig på tertiälernas exakta utseende, medan någon annan koncentrerat sig på habitus (eller "jizz" som engelskt lånord). De olika uppgifterna samlade skulle kunna räcka för ett godkännande, medan enbart en beskrivning av tertiälerna skulle innebära att rapporten är för mager för den ska kunna publiceras. Ju fler rapporter, desto fler infallsvinklar och detaljer och därmed större chans för en rättvis bedömning från Rk:s sida. I vissa fall, där rapportörer har samma namn, uppges på begäran numera även rapportörens postadress inom parentes, detta för att i någon mån försöka skilja dessa observatörer åt. De rapporter av arter/underarter som behandlats av Rk har, liksom tidigare år, markerats i rapporten med röd färg på artnamnet.

Förkortningar

Några i rapporten förekommande förkortningar:

"AP" – Artportalen

"(DNA)" – fågelns DNA har analyserats och styrkt bestämningen

"ex." – exemplar

"(F)" – tillfredställande dokumenterad med foto

"gm" – genom, används vid andrahandsrapporter

"honf." – honfärgad

"in litt." – genom korrespondens ("i ett brev")

"k:a" – kyrka

"k:n" – kommun

"(L)" – tillfredställande dokumenterad med ljudupptagning

"N" – norr

"Nrk" – Nationella rapportkommittén

"NRM" – Naturhistoriska Riksmuseet

"O" – ost, öster

"Rk" – Raritetskommittén

"Rrk" – regionala rapportkommittéer

"S" – söder

"s:n" – socken

"sj." – sjungande

"so. dr." – sommardräkt

"sp." – spelande

"str." – sträckande

"Tk" – Taxonomikommittén

”V” – väster

”(V)” – tillfredställande dokumenterad med video

”vi. dr.” – vinterdräkt

”†” – fågeln avliden och insamlad, efter detta tecken anges var skinnet finns förvarat

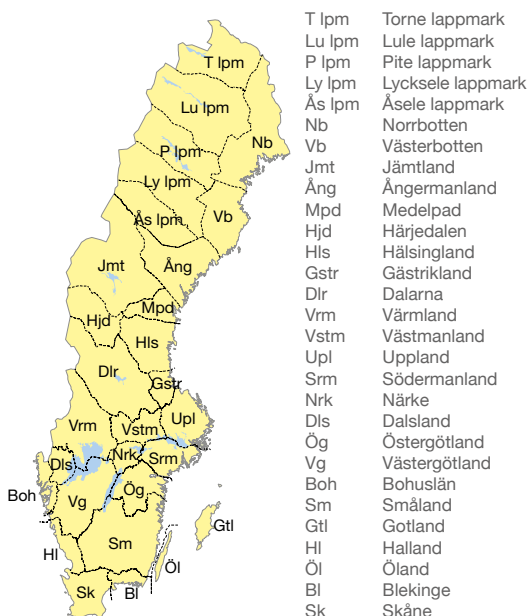
Tabeller och kartor

I rapporten för 2014 infördes för första gången tabeller som visar olika (mindre vanliga) arters historiska uppträdande i landet (sedan 1950-talet), vilket förhoppningsvis ska ge en bättre bild av de aktuella arternas trender. Naturligtvis måste tabellerna betraktas mot bakgrunden av att aktiviteten bland fågelskådare ökat högst väsentligt under de 70 år tabellerna omfattar.

När kartor används för att visa regional förekomst har fynd under vår-försommar grön bakgrundsfärg, medan fynd under sensommar-vinter har orange bakgrundsfärg. När det redovisas fynd spridda över hela året är bakgrunden gul. I regel redovisas fynden landskapsvis, men i några fall (backsva och skräntarna) följer redovisningen länsgränserna.

Nrk:s skribenter

Simon Carrington, Sara Elg, Fredrik Friberg, Sven Jägrbrant, Nils Kjellén, Henrik Lerner, Peter Lindberg, Lars Lindell, Andreas Livbom, Ulrik Lötberg, Kristoffer Stighäll, Peter Strandvik, Magnus Strömberg, Johan Svedholm, Martin Tjernberg och Anders Wirdheim.

Förkortningar som används för landskap och lappmarker. I några fall slås de två sydliga lappmarkerna ihop till S Lpl (Lappland) och de tre nordliga ihop till N Lpl.

Raritetskommitténs sammansättning

Niklas Andersson, Magnus Corell, Aron Edman, Måns Grundsten, Juho Könönen, Björn Malmhagen och Raul Vicente.

Tack

Vårt varmaste tack till alla rapportörer och rapportkommittéer som delgett och behandlat alla de observationer som ligger till grund för årets rapport.

Slutligen

Notera att observationerna som ligger till grund för årets rapport finns tillgängliga i rapporteringssystemet Artportalen, <http://www.artportalen.se>. Vi hoppas att ni som läser årets rapport får inspiration till nya ornitologiska aktiviteter och att analyserna av arterna leder till ökad kunskap om landets fågelfauna.

Fågelrapporteringen är sedan länge ett viktigt redskap när det gäller kunskapen om vår fågelfaunas utveckling och förändring. Med en utökad och mera detaljerad rapportering kommer den även att bli viktigare för både miljöövervakningen och fågelskyddet/naturvården. Rapportera därför så noggrant som möjligt, och under häckningstid gärna med häckningskriterier! Det ökar värdet på din rapport.

Referens:

<https://www.smhi.se/klimat/klimatet-da-och-nu/klimatet-da-och-nu>

ANDREAS LIVBOM

(red. Nrk)

livbomandreas@gmail.com

MAGNUS CORELL

(red. Rk)

magnus.corell@gmail.com

Rödlista

Fågelrapporteringen blir allt viktigare när det gäller att hålla koll på hotade eller sårbara arters bestånd i vårt land. Därför anger vi numera kategorisering enligt den senaste svenska rödlistan (2020). Denna anges, i förekommande fall, i rött efter artnamnet enligt nedanstående:

RE Nationellt utdöd

CR Akut hotad

EN Starkt hotad

VU Sårbar

NT Nära hotad

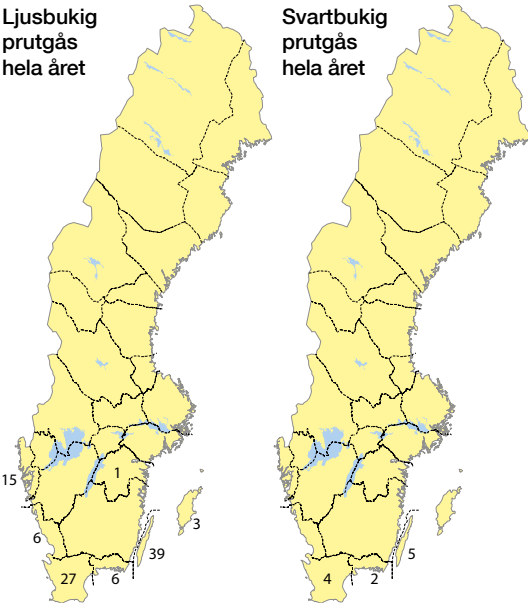
I samband med flera av artnamnen anges förkortningar och sifferuppgifter. Namn i rött innebär att Raritetskommittén (Rk) granskat fynden. Förkortningar och sifferuppgifter står för följande:

Artnamn	Vetenskapligt namn	VU	(2/3–1/2)
5 500 par			
Antal häckande par i landet enligt Sveriges fåglar 2020	Rödlistekategori	Antal fynd/ex. tidigare år & detta år	

Prutgås *Branta bernicla*

Fynd av underarten:
Svartbukig prutgås *Branta bernicla nigricans*
Endast tre landskap (Sk, Bl, Öl) hade fynd av svartbukig prutgås och formen brukar vara regelbunden i dessa. Av totalt 11 individer sågs 3 i maj och 8 i september–oktober. Samtliga observationer (se också karta).

- Sk: 2 ad. str. O Smygedungen 16.5 (Nils Kjellén), 1 ad. Måkläppen. 16.10 (David Erterius, Nils Wierup) samt 1 ad. str. Måkläppen 21.10 (David Erterius).
Bl: 1 ad. str. SV Stenshamn, Utlängan 14.10 (Lars-Gunnar Lundquist) samt 1 ad. Utklippan 30–31.10 (F) (Andreas Sandberg m.fl.).
Öl: 1 ex. str. NO Ölands norra udde 30.5 (Mats Waern), 1 ex. str. S Gårdby hamn 18.9 (Jonas Bonnedahl), 1

Sedda individer av ljusbukig prutgås *Branta b. hrota* (t.v.) och svartbukig prutgås *Branta b. nigricans* (t.h.) i Sverige 2021.

ad. str. S Sebybadet 19.9 (Magnus Hellström), 1 ad. str. sydöstra Öland 19.10 (Bertil Breife, Mats Waern, Peder Waern m.fl.) samt 1 ad. Ölands södra udde, Ottenby 23.10 (Calle Ljungberg).

(HENRIK LERNER)

Fynd av underarten:
Ljubukig prutgås *Branta bernicla hrota*
Åter ett rikt år med observationer av ljusbukig prutgås med årsrekord på Öland. För de flesta landskap likvärdigt antal vår och höst, men övervikt på hösten i Bohuslän. Se karta för att också kunna jämföra med den sällsyntare svartbukig prutgås.

- Sk: Vår 14 ex, höst 13 ex.
Bl: Vår 3 ex, höst 3 ex.
Öl: Vår 18 ex., höst 21 ex., med den högsta summan 12 str. 29.5 Ölands norra udde. Högsta årssumman hittills på Öland.
Gtl: Vår 1 ex., höst 2 ex.
Hl: Vår 3 ex., höst 3 ex.
Boh: Vår 1 ex. höst 14 ex.
Ög: 1 ex. 30.3–7.4 Herrebro våtmark (Clas Tornefjell).
Sjätte fyndet i Ög.

Tillägg 2017:
Dlr: 1 ex. Orsa camping, Orsa 2.6 [F] (Lars Hansson).
Tidigare publicerat som underarten *bernicla*. Närmare granskning av foto visar en ljusbukig prutgås. Fjärde fyndet i Dlr.

(HENRIK LERNER)

Rödalsad gås *Branta ruficollis*
På flera sätt ett rekordår med god spridning på fynden. Öland fick ett rekordår och mest anmärkningsvärt var en flock på 2 ad. och 4 1K rast på sydöstra Öland 15–16.10. Tre landskap (Vg, Nr, Ög), där arten är mer sällsynt, hade besök.

- Sk: 15 ex.
Bl: 2 ex.
Öl: 31 ex. Rekordantal för ett år, tidigare årsrekord var 2018 med 20 ex.
Gtl: 4 ex. Ett relativt lågt antal jämfört med andra år.
Hl: 1 ex.
Vg: 1 2KÖsten, 2–13.3 (Musse Björklund m.fl.). Andra fyndet i Vg.
Nr: 1 ex. Vålakärret, Systeräng, Genstorp och Skävi, Viby 15–22.3 (Stefan Andersson, Kent Halttunen, Mårten Gustavsson m.fl.). Femte fyndet i Nr.
Ög: 1 ex. rast Åsby, Tåkern 5–10.4 (Ellen Hultman m.fl.). Tionde fyndet i Ög.

(HENRIK LERNER)

Tabell 1. Genomsnittligt antal rödhalsade gäss <i>Branta ruficollis</i> per år under olika perioder 1950–2021.							
50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,2	0	2,2	4,6	12	19	33	53

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

2 000 par

Från och med årets rapport kommer inte fullständiga uppskattningar av häckningsbeståndet av vitkindad gås göras årligen. Därför redovisas endast en uppgift här eftersom den är anmärkningsvärd. I Lylpm skedde under året fjärde och femte häckningen genom tiderna för lappmarken.

(HENRIK LERNER)

Stripgås *Anser indicus*

En summering av antalet ex. för alla landskap (se karta) ger 87 ex., men den summan innehåller många dubbelräkningar då samma individer rör sig över stora delar av landet. Dock ger det en viss indikation på hur flitigt arten observeras, och under 2021 sågs fler än tidigare år. Det är förmodligen en effekt av att arten nu är kryssbar. Stripgås tillhör kategori C från 1995 efter beslut hösten 2020. Bland anmärkningsvärda fynd kan nämnas:

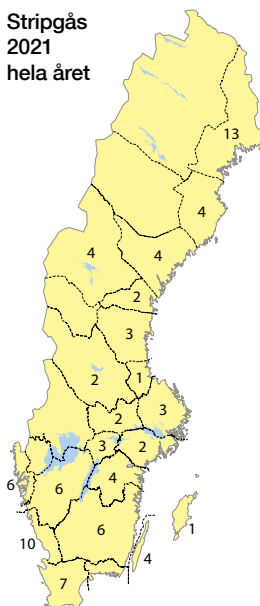
Gstr: 1 ex. str. S Söräng, Bodåsdalgången 18.9 (Kjell Pålsson) i sällskap med 10 sädgäss. Sjunde fyndet för *Gstr*, *Ång*: 1 långstannande ex. 30.3–7.11 i Torsåkers–Styrnäsområdet där stripgås setts årligen sedan 2015.

(HENRIK LERNER)

Sädgås *Anser fabalis* VU

420 par

Häckningar av sädgås är viktigt att följa, men det är också en art som inte är lätt att övervaka. En ganska normal rapportering under året men förstås en

Fynd av stripgås *Anser indicus* i Sverige 2021.

underskattning av det verkliga beståndet. För kommande år är alla observationer under häckningstid av intresse, men var också noga med att ange häckningskriterier när det går att fastställa.

Dlr: Inga konstaterade häckningar. Sädgäss sågs på en lokal i Älvdalens kommun (juni) och en lokal i Mora kommun (juli).

Hls: Inga fynd som tyder på häckning.

Ång: 3 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Mossaträsk-Stormyrn 2.6 (Oskar Norrgrann, Johan Rytterstam).

Vb: Inga fynd som tyder på häckning.

Nb: Inga säkra häckningar men en handfull rapporter om möjliga häckningar.

Jmt: 2 i par med 4 1K Hotagens naturreservat mitten av juli. Samma reservat där häckning konstaterades 2014.

Ly lpm: Observerad på nio lokaler under häckningstid, men inga fynd som tyder på häckning.

Ås lpm: Observerad på tre lokaler under häckningstid, men inga fynd som tyder på häckning.

Lu och T Lpm: Inga säkra häckningar men observationer om möjliga häckningar på elva lokaler.

(HENRIK LERNER)

Bläsgås *Anser albifrons*

Hjd: 1 ex. Storsjödeltat, Storsjö 11–14.5 (Bert-Ivan Mattsson, Marlene Åslund, Kent Moén m.fl.). Sjötte fyndet i *Hjd*.

(HENRIK LERNER)

Fynd av underarten:

Grönlandsbläsgås *A. a. flavirostris* (47/72–1/1)

Sk: 1 ad. Klingavälsåns utlopp 14–17.4 (F) (Jens Morin, Olof Strand, Nils Kjellén).

Tillägg 2020:

Vstm.: 2 ad. och 4 1K Fläcksjön 26–28.12 (F) (Markus Rehnberg, Lennart Eriksson).

Den grönländska rasen *flavirostris* övervintrar bland annat på Irland och i sydvästra Skottland. I Sverige är den en sällsynt men återkommande gäst, främst under senhöst och vinter. Utmärkande för *flavirostris* är, förutom kraftigare svarta markeringar på buken, bland annat näbben, som är något kraftigare och mer orange till färgen än underarten *albifrons*, som är den underart som i regel uppträder i Sverige. Observationerna från Skåne och Västmanland utgjorde det femte respektive andra fyndet för respektive landskap. Fyndet från 2020 har lagts till den tidigare fyndtotalen.

(NIKLAS ANDERSSON)

Fjällgås *Anser erythropus* CR

40 par

Utsättning av nya gäss har genomförts både i Arjeplogs- och Gällivarefällen. En bra överblick av den

Fjällgäss *Anser erythropus*, Järvallen (Sk), 23 mars 2021, med Barsebäcks nedlagda kärnkraftverk i fonden.

akut hotade arten kan fås via att följa och studera de större rastplatsernas antal. Nedan presenteras större rastlokaler under vår och höst och deras maxantal.

Från Hjälstaviken (Upl) rapporterades 27 1K under hösten som är en bra indikator på det totala häckningsutfallet för den svenska populationen. Under hösten sågs totalt 103 ex. i Uppland på sträcket borträknat dubbelräkningar till följd av förflyttningar.

Större vårrastlokaler (syd–nord, fler än 10 ind.): 12 ex. Lundåkrabukten (Sk), 44 ex. Svartåmynningens naturreservat, Roxen (Ög), 43 ex. Lillfjärden (Hls), 43 ex. Norra Alnö (Mpd), 71 ex. Ammarnäs (Ly lpm).

Större höstrastlokaler (nord–syd, fler än 10 ind.): 27 ex. Kråkstasjön–Bergafjärden–Skottssundsslätten, Njurunda (Mpd), 71 ex. Lillfjärden (Hls), 88 ex. Hjälstaviken (Upl), 16 ex. Ledskär (Upl), 28 ex. Fjärdhundra (Upl), 13 ex. Ekeby våtmark, Eskilstuna (Srm).

(HENRIK LERNER)

Fjällgås x vitkindad gås

Anser erythropus x *Branta leucopsis*

Hybrider av fjällgås och vitkindad gås följs upp då de var en bieffekt av Projekt Fjällgås försök att få

den hotade fjällgåsen att ändra flyttningssväg. Avlivning av hybrider sker om möjligt. Därför är det viktigt att alla observationer av denna hybridtyp rapporteras. Under 2021 har inget fynd inkommit.

Tillägg 2020:

Hls: 1 ex. Änga, Enånger 21.5 2020 (Mats Axbrink).

(HENRIK LERNER)

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Några rrk anger att arten sågs i färre antal under 2021 medan andra rrk noterar ett något bättre år. Nedan anges ansamlingar med minst 100 individer samt för landskapen anmärkningsvärda fynd.

Sk: 154 str. NO Käseberga 24.3 (Tomas Svensson, David Erterius, Nils Kjellén m.fl.) och 127 Strandhem, Bunkeflostrand 26.3 (Stefan Cherrug).

Gtl: 117 Mjölhatteträsk, Öja 3.11 (Magnus Runsten, Göran Åkerström, Ulf Johansson).

Dlr: 10 str. Lusmyren, Borlänge 20.10 (Björn Söderlund) är största rapporterade flocken i landskapet genom tiderna.

Ång: 1 3K Kasabacka 13–15.4 (Jonas Konradsson, Thomas Birkö, Bo Nensén m.fl.).

Hjd: 2 i par Ljusnedalssjön 1.5 (Bengt Warensjö). Tredje fyndet i Hjd.

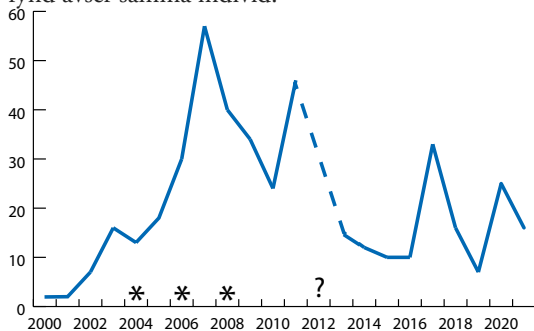
(HENRIK LERNER)

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*, Östra Hammarren (Sk), 27 mars 2021.

Nilgås *Alopochen aegyptiaca*

Nilgåsen är en av de arter som i Sverige och av EU klassas som invasiv och där utrotningsförsök och hindrande av etablering pågår. Den har häckat vid några tillfällen i landet och har historiskt setts i större antal än nu. Året präglades av en geografiskt bredare förekomst med tredje fyndet för Östergötland samt fjärde och femte fyndet för Öl. Övriga fynd gjordes alla i södra Sverige (Sk, Bl, Sm och Hl). Två av de observerade individerna uppges skjutna under året som ett led i att förhindra en etablering i landet. Totalt sågs 16 ex. med förbehållet att några fynd avser samma individ.

Fynd av nilgås *Alopochen aegyptiaca* i Sverige 2000–2021. Stjärna markerar år med konstaterad häckning. Uppgifter saknas för 2012.

Rostand *Tadorna ferruginea*, Dunö, Kalmar (Sm), maj 2021.

Sk: 4 fynd av 6 ex.

Bl: 1 fynd av 1 ex.

Sm: 1 fynd av 1 ex.

Öl: 2 fynd av 3 ex. 1 ex. Stenåsa 6–8.5 (Kristoffer Olsson Stenman m.fl.) samt 2 ex. Norra Betebyören, Mörbylånga 16.5 (Björn Skogsberg). Fjärde och femte fyndet på Öl.

Hl: 2 fynd av 4 ex.

Ög: 1 fynd av 1 ex. 1 ex. Kungs Norrby, Norrbynsjön 11–12.4 (Peter Berry m.fl.). Tredje fyndet i Ög.

(HENRIK LERNER)

Rostand *Tadorna ferruginea*

Totalt uppskattas fynden 2021 endast omfatta 3 ex.: 1 ex. i sydöstra Sverige under maj–juli, 1 ex. i Gästrikland i maj och 1 ex. i Halland–Skåne i augusti. Med den uppskattningen är året det sämsta sedan 2006. Utvecklingen skulle kunna korreleras med den negativa utvecklingen av stäppmiljön just nu i Ukraina och södra delarna av europeiska Ryssland – givet att vi framför allt har att göra med vilda populationer. För alla observationer önskas utförlig kommentar om detaljer i fjäderdräkten, märkning-
ar etc.

Sk: 1 ex. Nabben 13.8 (Mattias Ullman, David Erterius m.fl.)

Sm: 1 hanne Dunö, Kalmar 15–18.5 (Simon Carrington, Jan Ottosson m.fl.).

Öl: 1 ad. södra och mellersta Öland 19.5–27.6 och 12.7 (rrk Öl).

Gtl: 1 ex. Faludden 3–6.7. Upptäcktes 3.7 vid Yttre Stockviken men återupptäcktes dagen efter vid norra delen av Faludden där den sågs ytterligare några dagar (Mattias Andersson, Jörgen Petersson, Tord Lantz m.fl.).

Hl: 1 ex. Getterön, Vassvik, Skrea 3–11.8 (Arvid Wärfors, Lennart Johansson, Stefan Göransson m.fl.).

Gstr: 1 ex. Marstrand, Ockelbo 20.5 (Martin Myhrberg).
Det blott tredje kända fyndet i Gästrikland och 27 år sedan senast.

(FREDRIK FRIBERG)

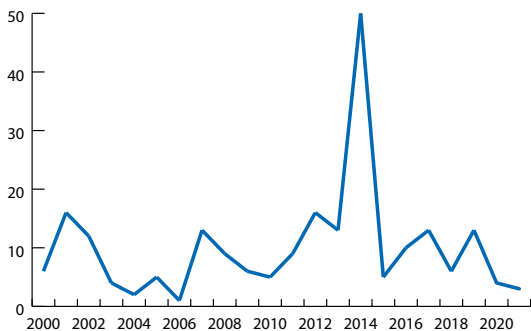
Gravand *Tadorna tadorna* NT

5 300 par

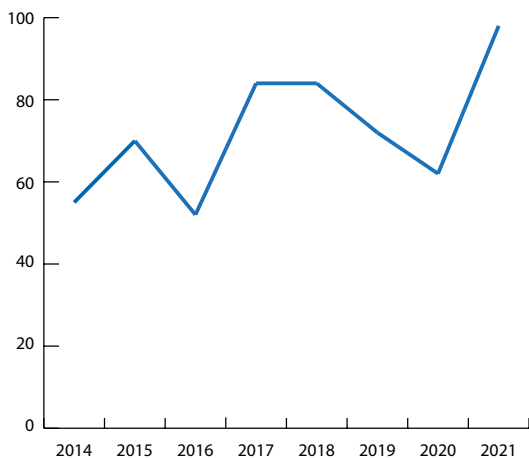
Gravanden minskar kraftigt i Sverige. Arten är nu rödlistad som nära hotad. Den största dagsumman nåddes vid Ölands södra udde, Ottenby 12.7 med 500 rapporterade. Det öländska dagsrekordet härrör från Segerstads fyr 30.6 2003 med 1 932 sträckande. Sett till dagssummor av rastande, fanns i början av 2000-talet toppdagar som var fyra–fem gånger bättre än idag, vid exempelvis Ottenby, Lausviken och Getterön. Varför lyckades gravänder bättre på 1980-talet än idag? Eftersom den häckar i håligheter och lever exponerat så bör den vara utsatt för predation. Även om det är svårt att få tillförlitlig statistik är bopredatorer, som räv och grävling, historiskt många. Kanske kan även utter och mink bidra. För ungar kanske även ökning av havsörn och korp kan vara negativt. Har vi fler förslag? Fler kommentarer om häckningsframgång vid observationer och rrk-analyser efterfrågas! Några kommentarer från rrk:

Sk: Lyckade häckningar (kullar med ungar) rapporteras från ett femtiotal platser. Antalet häckningar torde dock vara långt fler än så. Enligt *Skånes Fågelatlas* uppskattades Skåne hysa ca 3 000 par 2008.

Bl: Drygt 10 häckningar.

Fynd av rostand *Tadorna ferruginea* i Sverige 2021.

Fynd av mandarinand *Aix galeuclata* i Sverige 2014–2021.

Sm: Längs kusten tre säkra och en trolig häckning. På Visingsö fem lyckade häckningar och 32 pulli.

Srm: Fyra par med konstaterad eller trolig häckning rapporterades i år vilket är i paritet med hur det har sett ut tidigare år.

Upl: Endast ett fåtal observationer under häckningstid

Nb: Rapporten om sex individer vid fyra lokaler har inkommit varav en av dem utgör en trolig häckning.

(FREDRIK FRIBERG)

Mandarinand *Aix galeuclata*

Totalt har 98 ad. och ungar från två häckningar setts – nytt rekord sett till sammanställningen av den spontana rapporteringen, även om vi vet att rapporteringen tidigare varit bristfällig. När rapportkommittéer har gjort en tydlig bedömning av att flera fynd avser samma fåglar så har naturligtvis den föreslagna, uppskattade summan redovisats här (t.ex. Vstm, Jmt).

Från och med 1995 är arten nu placerad i kategori C i Sverige (inplanterade eller förrymda taxa som har etablerat självreproducerande bestånd i det fria), såvida inte omständigheterna, t.ex. ringmärkning, talar för något annat. Den enda nu häckande gruppen av mandarinänder finns i Uppland: ”Totalt har 23 adulta fåglar setts i rapportområdet, och konstaterad häckning har gjort vid två områden. 11 1K Dyarna 8.6–7.10 (Bodil Bernström m.fl.). samt 6 1K Lövstabsbruks herrgård, Österlövsta 2–22.7 (Henrik Johansson, Kicki Renström, Anders Arveström Jansson m.fl.).”

Det är inte helt enkelt att utifrån data i Artportalen leda i bevis att mandarinanden har ökat. Flera rapportkommittéer påtalar att gammal data inte överförs till Artportalen på ett tillfredsställande sätt och att rapporteringen successivt blivit bättre un-

Gulkindad kricka *Sibirionetta formosa*, Uppsala (Upl), 19 januari 2021.

der 2000-talet. En viktig delpopulation kring 2010 som inte alltid blivit bra registrerad fanns kring Ängelholm. Där fanns i år som mest tre hannar. En hona i Högsby, Sm hade gul plastring och bedöms som spontan och ingår ej i statistiken.

Nordligt fynd:

Hjd: 2 hannar Hedeviken–Lofsdalen 23.4–16.6 (Jim Bäck, Bert-Ivan Mattsson m.fl.). Fåglarna höll till vid Hedeviken 23–28.4 därefter dröjde det till 16.6 innan de observerades igen. Denna gång under en dag vid Lofsdalen. Rrk bedömmar att de två fynden gäller samma fåglar och därmed utgör ett fynd. Femte fyndet i *Hjd*.

(FREDRIK FRIBERG)

Gulkindad kricka *Sibirionetta formosa* (17/18–1/1)

Upl: 1 2K hane Fyrisån, Uppsala, 16–20.1 (F) (Pekka Westin, P-A Strand) och samma individ reningsverket, Knivsta, Uppland, 29.1–3.2 och 6–9.2 (F) (Martin A Fransson, Ylva Terelius).

Följande tidigare fynd har efter omgranskning förts till kategori A:

1931: *Jmt*: 1 2K+ hane insamlad Nälden tidig på våren (FoFl 26:285).

1968: *Gstr*: 1 2K+ hane Särstasjön, Torsåker, 31.3 (VF 28:255).

1972: *Sm*: 1 2K+ hane Munksjön 15.3–5.4 (VF 47:460, SF2:68).

1975: *Hl*: 1 2K+ hane Trönninge reningsverk 30.11–6.12 (VF 39:41).

1977: *Jmt*: 1 2K+ hane Storsjön, Östersund, 18.4 (F) (VF 38:41).

1978: *Jmt*: 1 2K+ hane Indalsälven, Dvårsätt, 11.2 (F) (Ap).

1979: *Vrm*: 1 2K+ hane Björken, NO Sunne, 29.4–1.5 (VF 40:499) – tidigare även publicerad hona inte längre godkänd, se nedan.

1987: *Sk*: 1 2K+ hane Trolle-Ljungby 10.6 (Ap/rrk Sk).

1988: *Ång*: 1 2K+ hane Nordmalingsfjärden, 6–7.5 (VF 48:389, VF 48:461).

1993: *Dlr*: 1 2K+ hane Berg, Leksand, 12–13.4 (F 1993:119).

2000: *Vstm*: 1 2K+ hona Asköviken, 7–8.5 (F 2000:145).

2002: *Ång*: 2 2K+ hannar Hotingsjön, 4–6.5 (Ap).

2005: *Sk*: 1 2K+ hona Ingelstorps ängar, Kabusa skjutfält, 23.3 och samma individ str. O Kåseberga 28.3 (F 2005:155).

2007: *Sk*: 1 eklips 2K+ hane Nabben, Falsterbonäset, 29.9 (F) (F 2007:153).

2010: *Öl*: 1 2K+ hane Kapelludden, Bredsåtra, 27.3 (F) (F 2010:146).

2012: *Ly lpm*: 1 2K+ hane Stora Skeppträsket 17.5 (F 2012:159).

2013: *Vstm*: 1 2K+ hane Frövisjön, Skultuna, 23–30.4 (F) (F 2013:155).

Följande tidigare fynd har efter omgranskning förts till kategori E: (2/2–0/0)

1974–1975: *Vg*: 1 2K+ hane Alingsås 26.5 1974–april 1975 (VF 34:167; SF2:68).

2006: *Bob*: 1 2K+ hane Galtölera, Lur, 5–6.5 (F) (F 2006:149) med ring.

HL: 1 2K+ hanne Getteröns naturreservat 9–14.5 (F), samma individ som i Bohuslän med konstaterad ring (F 2006:149).

Raritetskommittén beslutade i november 2021 att flytta gulkindad kricka till kategori A (från D), dvs. betrakta den som spontant uppträdande i Sverige (se *Rk-nytt* 3/21 på birdlife.se/rk/publikationer). Kortfattat kan nämnas att det har rått osäkerhet om huruvida gulkindad kricka uppträtt spontant i Europa eller inte, då arten inte är helt ovanlig i europeiska fågelparker. Efter isotopsanalyser av ett par fynd från Danmark respektive Storbritannien, visade sig isotoperna härröra från Asien – vilket tyder på att fåglarna tagit sig till Europa spontant. Vidare är arten en långdistansflyttare och talrik i sitt utbredningsområde i nordöstra Asien. Sammantaget var detta grunden till att flytta arten till kategori A.

(NIKLAS ANDERSSON)

Amerikansk bläsand *Mareca americana*

När det är noll så är det noll. Även om vi hade en amerikansk bläsand på nyårsafton 2020 i Skåne, så saknas fynd 2021. Tillsammans med 2018 så är det enda gångerna sedan 1990 som det händer.

Tillägg 2012:

Vg: 1 ad. hanne 20.7–19.8 Stora Veka, Sätuna by, Hornborgasjön (Gunnar Jakobsson).

(FREDRIK FRIBERG)

Tabell 2. Genomsnittligt antal amerikanska bläsänder *Anas americana* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,1	0,4	0,6	2,9	3,6	2,2	2,5

Snatterand *Mareca strepera*

3 000 par

Totalt beräknas nu ca 3 000 par snatteränder finnas i Sverige, och det är rätt få arter i hela den svenska fågelfaunan som ökat så mycket. Baserat på rrk-analyser kan man diskutera om ökningen ändå inte avtar de allra senaste åren. Inga riktigt stora antal räknades vid Tåkern och Hornborgasjön. I Uppland har flera år med mindre vattenvegetation i Tämnares visserligen inneburit en spridning men klart lägre totalsummor. Rrk Mpd: ”Äntligen kunde den första häckningen konstateras för Medelpad efter flera år med fynd under häckningstid. Utöver den konstaterade häckningen så kunde även par noteras på ytterligare två platser under häckningstid.”

Mpd: En häckning (6 pull.) Brännäsudden, Hörningsholm, Alnö 10.7 (Sven Jägrant).

(FREDRIK FRIBERG)

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*, Påarp (H), 10 maj 2021.

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

Totalt 7 ex. är en låg årssumma. På 2000-talet är det bara 2018 års 4 ex. som är lägre. Sett till hela 2000-talet kan man diskutera om inte trenden har varit vikande, åtminstone sedan 2015. Slående är att endast ett fynd, vid Kvismaren, gjorts vid en Mellansvensk fågelsjö. Andra fyndet i Åsele lappmark resp. Lu lpm

Sk: 1 hanne Lilla Hammars näs 2.5 (Nils Kjellén).

Öl: 1 hanne Ventlinge strand–Västerstadsviken 29.4–2.5 (Douglas Gustafsson, Ghia Krantz, Bosse Carlsson m.fl.).

HL: 1 hanne Getterön 28–29.3 (Mikael Nord, Stefan Johansson m.fl.) och 1 hanne Påarp 10.5 (Anders Wirdheim, Johan Tufvesson m.fl.).

Nrk: 1 hanne Fiskingemaden, Kvismaren 22.4–3.5 (Åke Pettersson, Andreas Tranderyd, Anders Jacobsson).

Ås lpm: 1 hanne Ransarluspen 14–20.6 (Elisabet Carlsson, Bernt Carlsson m.fl.). Andra fyndet i Ås lpm.

Lu lpm: 1 2K+ hanne Kyrkogårdsviken, Jokkmokk 16.5 (Kjell Wägberg, Ingemar Pettersson m.fl.). Andra fyndet i Lu lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Tabell 3. Genomsnittligt antal amerikanska krickor *Anas carolinensis* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,1	0	1,1	2,1	7,0	14	13	7,5

Rödhuvad dykand *Netta rufina*

Totalt omfattar årets fynd utan hänsyn till dubbelräkning ca 22 ex. Mer troligt är att det handlar om ca 16 ex., vilket ligger något högre än tidigare års rekordnivåer (12 ex. 2020, 14 ex. 2018–2019), men det ska sägas att dubbelräkningen kan vara

Rödhuvade dykänder *Netta rufina*, Pershagen (Srm), 7 april 2021.

klart mer omfattande än så. Vi antar här att det är flera rödhuvade dykänder som rört sig från Sörmland till östra Öland. Totalt bedöms att det i Stockholmsområdet funnits ca 6 ex. under jan–maj samt aug–nov, medan Öland utöver en hanne i januari hade en grupp upp till 4–5 ex. 15–28.6 och en hanne 13.7. Det ska också sägas att det är första gången sedan de häckande rödhuvade dykänderna i Östergötland 2012–2013 som fler än 2 ex. ses tillsammans. Det är märkligt hur de kan hitta och lämna varandra och på det viset variera i antal över tid!

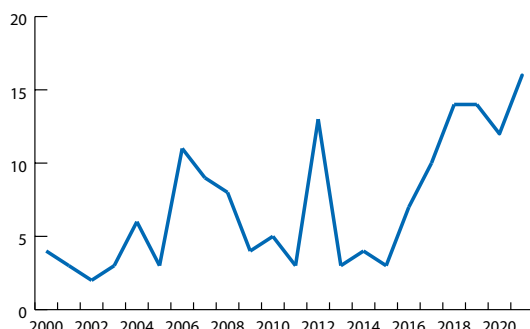
Sk: Våren bjöd på ett par i Finjasjön 16.4 (Bengt Nordin). Under hösten föreligger rapporter om en hanne från några olika lokaler men som skulle kunna röra samma fågel: Vombsjön 17–26.10 (Jens Morin, Mikael Calner, Henrik Pihlemark m.fl.), Hörte hamn 16.11–31.12 (dock inte noterad alla dagar) och Näsbyholmssjön 19.12 (Christer Sjögren, Lars Sundlöf m.fl.). Därtill sågs en honfärgad fågel från Silvåkratornet 28–30.10 (Nils Kjellén, Eva Fredriksson m.fl.) och vid Vombsjön 9–10.11 (Anders Wänge Kjellsson, Dan Hammarlund). Det är svårt att säkert avgöra hur många individer årets fynd omfattar, men en rimlig bedömning är att bokföra skörden som tre fynd av fyra individer.

Tabell 4. Genomsnittligt antal rödhuvade dykänder *Netta rufina* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,1	1,1	3,5	2,8	7,8	5,3	7,3	14

Bl: 1 ad. hanne str. O Lindö udde (Fredrik Lennartsson m.fl.), Sandvik Hasslö (Jonas Persson) och Uttorp Sturkö (Anders Rimne m.fl.) 27.3.

Öl: 1 hanne Byrum–Hornsjön–Hornsjöns utlopp 2–27.1 (Sussie Carlström, Ragnar Gustafsson m.fl.). 1 hanne Gräsgårds hamn 5–20.2 (Karl-Erik Sundström, Marie Lindholm m.fl.). 1 hanne Böda hamn 25–27.2 (Kerstin Svensson, Tobias Berger, m.fl.). Vi bedömer det som att observationerna i jan–feb gäller en och samma hanne och f.ö. samma fågel som fanns här 2019–2020, varefter vi fick tre helt nya fynd för Öland under sommaren: 4 ex. (3 hanar, 1 hona) Kapelludden 15.6 (Kjell-Olof Hedlund, Espen Quarantino m.fl.) och samma ex. Mellby ör– Segerstads fyr 16–17.6 (Göran Andersson, Christian Cederroth, m.fl.) samt vid Gräsgårds hamn 17–28.6, där de fick sällskap med ytterligare en hona, alltså 5 ex. (3 hane, 2 hona) (Stig Holmstedt, Douglas

Fynd av rödhuvad dykand *Netta rufina* i Sverige 2000–2021.

Ringand *Aythya collaris*, Ekö, Kalmar (Sm), 30 januari 2021.

Gustafsson, m.fl.). 1 hanne str. S Segerstads fyr 13.7 (Christian Cederroth).

Gtl: 1 hona Flisviken, Sundre 3.2–5.2 (Gösta Reiland, Carl Tholin, Tord Lantz m.fl.).

Hl: Observationerna gäller en och samma individ: 1 hanne Norra Lyngen, Morup 1–6.6 (Hans Wahlberg, Mats Almgren m.fl.). 1 hanne Munkagårdsfloen, Morup 28.6–16.7 (Martin Kjerrulf, Gunnar Nyström m.fl.). 1 hanne Getterön 17.7 (Mikael Nord, Christopher Gulander m.fl.).

Vg: En hona i Hornborgasjön under mitten–slutet av september. Svårt att veta om det är en återkommande fågel (en hona sågs i sjön även förra året), men det betraktas som en ny individ.

Ög: Minst tre fynd gjordes under året i form av en hanne mellan Härnaviken och Fruktåker vid Västra Roxen 21–25.3 (Marcus Fransson, Alf Jelvehed m.fl.), en hanne vid Glänås, Tåkern 12–13.5 (Olle Abered, Ewa Abered m.fl.) samt en hanne åter vid Glänås, Tåkern 3.9–10.10 (Magnus Hallgren, Per Tufvesson).

Srm: Paret som upptäcktes Skogudd, Grödinge 16.1 (Anders Löfgren m.fl.), bedöms vara samma individer som det långstannande paret som rastade vid ett litet skär, Brandalsunds Gods 17.1–14.2 (Alex Roetemeijer m.fl.). Samma par bedöms sedan flyttat sig till Baggensstaket 13.2–15.3 (Johan Svedberg m.fl.) i Upplandsdelen av rapportområdet för att sedan återkomma till Sörmlandsdelen vid Pershagen 6.4–4.6 (Alex Roetemeijer, Martin Ahlman m.fl.). Sista gången paret sågs var när de var tillbaka vid det lilla skäret vid Brandalsunds Gods 18.11 (Nils Karlsson). 2 hannarHimmerfjärden 27.4 (Tomas Saxgård) 3 ex. (två hannar och en hona) vid Hallsfjärden 4–28.5 (Lennart Arvidsson m.fl.) be-

döms som samma individer. Honan som sågs vid Hallsfjärdens strandäng, Hallsfjärden 27.8 (Johan Engström m.fl.) bedöms vara samma hona som tidigare på lokalen. 1 hanne Fagerviksholmen, Sörfjärden, Mälaren, Eskilstuna 12.9–8.11 (Sten Ljungars, Monica Ljungars m.fl.).

Upl: 1 hona Branten, Björnö 24.4 (Tomas Axén Haraldsson, Petter Westberg). Se dessutom ovan, om ett par i Srm som periodvis flyttat sig in i Uppland.

(FREDRIK FRIBERG)

Vitögdd dykand *Aythya nyroca* (70/74–0/0)

Efter att ha varit årlig i Sverige sedan 2010 gjordes inga fynd av denna i Europa sydligt förekommande and under året.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tabell 5. Genomsnittligt antal vitögda dykänder *Aythya nyroca* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,2	0,3	0,9	2,0	0,9	1,6	2,0	1,5

Ringand *Aythya collaris* (58/59–4/4)

Nu har vi flera platser där det dyker upp ringand igen. Rrk Dls skriver: ”Med största sannolikhet rör det sig om samma hanne som i fjol”, och Rrk Vg: ”bedöms vara samma fågel som sågs där på hösten både 2019 och 2020”. Även Rrk Jmt bedömer att det är samma individ i deras två fynd och skriver vidare ”Kanske är det också samma fågel som setts i Selbu några mil sydost om Trondheim 2–7 maj?”.

Som nationell sammanställare ställer man sig också frågan om de senaste höstarnas ringand i Hullsjön (Vg) hör ihop med de senaste vårnas ringand i Åmål (Dls). Vi säger att vi har 4 ex. 2021, det är högt räknat och det är till stor del – med allra största säkerhet – samma som närmast föregående år.

Sm: 1 hanne Ekö, Kalmar 27–30.1 (Anders Törnberg, Lars G Petersson m.fl.).

Vg: En hanne i Hullsjön på hösten, mitten av oktober till början av november, och det bedöms vara samma fågel som sågs där på hösten både 2019 och 2020.

Dls: 1 ad. hanne vid Tydjesjön, Åmål och intressant nog under exakt samma tid som i fjol nämligen 17.4–2.5 (Roger Gran, Conny Strand, Peter Bäck m.fl.).

Jmt: 1 hanne Mellsjön, Offerdal 9–10.5 (Gunnar Kvarnlöf, Elin Olsson, Tony Larsson m.fl.) och därefter i Tysjöarnas naturreservat 30–31.5 (Daniel Hedenbo, Kristofer Holmsten, Albin Enetjärn m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Alförrädare *Polysticta stelleri*

Totalt 6 exemplar är lika med 2019 historiska bottennapp.

Öl: 1 honf. Böda hamn 4–10.4 (Carl Tamaro m.fl.).

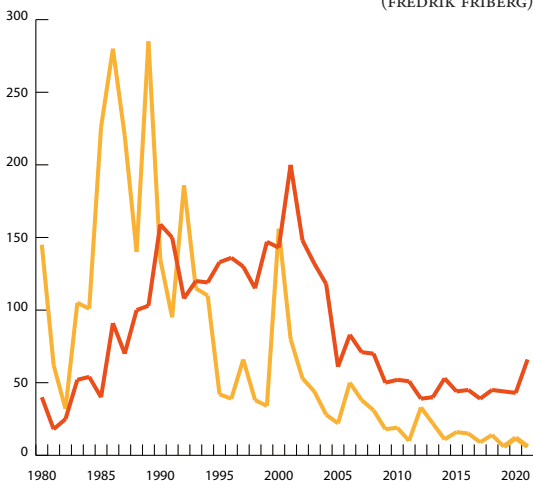
Gtl: Den hanne som fanns vid Rivet, Sundre från december 2020 var kvar på lokalen fram till 2.4, dock med få observationer under februari och mars (Lars Nyman, Lars Jonsson m.fl.).

Boh: 1 ad. hanne vid Draget, Malmön, Sotenäs 11.4 (Victor Tjernberg). Kan det ha varit samma fågel som uppehöll sig vid Malmön 27.3–7.4 och 2–8.6 2019?

Srm: 1 hona Reveln 28.2–3.3 (Jan Ohlsson, Roger Öhman m.fl.) och 1 hona Lännäkersviken 5.4 (Bo Holst).

Nb: 1 2K hanne Rödkallen, Luleå skg. 26.5–7.6 (Jan Bergström).

(FREDRIK FRIBERG)

Fynd av alförrädare *Polysticta stelleri* (gul kurva) och praktnejder *Somateria spectabilis* (röd) i Sverige 1980–2021.

Praktejder *Somateria spectabilis*, Påarp (Hl), 28 mars 2021.

Praktejder *Somateria spectabilis*

Totalt 66 ex. är den högsta summan på många år. Årsummorna har legat stabilt och lågt på ett ganska smalt intervall mellan 39 och 53 ex. sedan 2009 (70 ex. 2008). Rrk Sk skriver: ”Detta är den högsta noteringen på många år, men fortfarande en bit kvar till rekordären kring millenieskiftet när det visade sig sågs över 30 ex. (rekordåret 2001 noterades 38 ex).”. Som vanligt är det stor risk för dubbelräkning mellan landskap. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (21) Bl (5), Öl (20), Gtl (6), Hl (3), Vg (1), Srm (2), Upl (8).

(FREDRIK FRIBERG)

Vitnackad svärta *Melanitta perspicillata* (232/233–8/8)

Totalt 8 ex. är en hög summa, samma antal som förra året. Åter har vi ett år där inlandsfynden är många, historiskt en relativt ovanlig förekomst. Det är mycket som är likt i fyndbild de senaste åren. Det ligger åter nära till hands att misstänka dubbelräkningar, mellan olika platser det här året men också mellan år. Vissa tar vi för givet: Årets fynd i Härjedalen och Jämtland gäller en och samma fågel. Även i Vb anses att det rör sig om samma fågel som den som 2020 uppehöll sig på samma lokal under samma tidsperiod på året. Samma sak gäller Sk: ”Den

ena individen är rimligen den som sågs vid Sibirien, Ängelholm vintern 2019/2020. Sälunda tillförs en individ till Skånes statistik...”. Rrk Boh fortsätter: ”- - de tidigare är från 1990, 2001, 2002, 2004 och 2006. Alla har varit utfärgade hannar och förutom 2006 har det rört sig om sträckande individer.”

Sk: Två olika individer sågs: 1 hanne Halsarevet, Jonstorp 20.4–5.5 (Mats Rellmar m.fl.) och 1 hanne str. Domsten 26.4 (Mårten Müller m.fl.) och Barsebäckshamn 26.4 (Daniel Melchert, Arne Holgersson).

Boh: 1 hanne mot S Grosshamn, Ramsviklandet, Sotenäs 11.7 (Per Wohlin, Sussie Carlström, Jörgen Olsson m.fl.). Sjätte fyndet i Boh.

Srm: 1 ad. hanne str. NV Landsort 1.5 (Raul Vicente, Niklas Westermarck m.fl.). Fågeln upptäcktes på Sydudden. Den sågs sedan från Nordudden. Därifrån drog den sedan vidare in mot Örudden, Torö. 1 ad. hanne-Hävringe, Oxelösund 2–10.6 (Niklas Liljebäck, Johan Månsson m.fl.).

Vb: 1 hanne Umeå uthamn, Holmsund 22.5–23.6 (Lajla Lindgren m.fl.).

Hjd: 1 hanne Storsjö 24.5–17.6 (Lennart Andersson, Bert-Ivan Mattsson, Marlene Åslund m.fl.). Första fyndet i Hjd.

Jmt: 1 hanne Klövsjön 24–25.6 (Robert Jansson, Marie Gripp m.fl.). Andra fyndet i Jmt.

T lpm: 1 hanneKaresuando 27.5 (Edwin Sahlin, Johannes Rydström m.fl.). Tredje fyndet i T lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Tabell 6. Genomsnittligt antal vitnackade svärta <i>Melanitta perspicillata</i> per år under olika perioder 1950–2021.								
50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21	
0	0,3	0,7	2,0	2,2	4,8	3,1	8	

Svärta *Melanitta fusca* VU

7 100 par

Det går bra för svärtan i Sverige och det på alla möjliga vis. Totalt sett visar standardiserade räkningar att svärtan har gått upp 114 procent de senaste tio åren (i genomsnitt 32 ex. per år). Trots att dessa siffror är de som redovisas har vi egentligen bättre underlag genom årliga räkningar i ett antal rutor längs Norrlandskusten. Antal kullar i södra Sverige: Bl (1), Sm (2), Öl (3), Gtl (7 lokaler), Ög (2), Srm (många 30–40?), Upl (22). Några platser i Sverige står för en stor del av alla ungar som ses; dessa fem platser ståtar tillsammans med 400 sedda ungar: Hävringe, Srm 115 pulli, Norderhamn, Stora Karlsö, Gtl, 98, Jungfruskärgården, Srm 13 kullar/81 ungar, Vattungarna, Srm 60, Horssten, Upl 7 kullar/44 ungar. Det är sällan det poängteras att majoriteten av de svenska svärtorna häckar

vid Norrbottens och Västerbottens kustland. När *Fåglarna i Sverige* skrevs 2012 hade svärtorna haft en period då minskningar i Östersjön och i fjällnära regioner kompenseras genom en ökning i Bottenviken. Vid denna tid hade Västerbotten och Norrbotten 5700 par av landets 10 000 par, medan fjälllandskapen och lappmarkerna endast delade på 1300 par. Svärta som flyttfågel i sydligaste Sverige:

Sk: Säsongsrekord i sydost både vår och höst. Höstsumman landade på hela 6 451 ex, vilket var mer än 2 000 fler än rådande rekordsäsong (4 427 ex. 2014). Även i Falsterbo blev det ett rekord: 2 616 ex. bokfördes, vilket även det var klart över rådande rekord (även det från 2014: 1 477 ex).

Öl: Vårsumman var den högsta som rapporterats från Öland! April och början på maj dominerade de nordsträckande och toppdagen inföll 24.4 med 2 740 vid Hornsudden. Man får blicka tillbaka till 15 och 16.5 1970 för att hitta bättre dagssummor då 2 815 respektive 3 193 sträckte förbi St. Rör.

(FREDRIK FRIBERG)

Amerikansk knölsvärta *Melanitta deglandi*

(2/2–0/0)

Upl: 1 7K+ hanne Svenska Högarna 11–23.5 (F) (Anders Haglund, Mårten Wikström, Erik Wahlgren).

En årligt återkommande individ, som upptäcktes 2017.

(NIKLAS ANDERSSON)

Sibirisk knölsvärta *Melanitta stejnegeri*

(12/12–8/8)

Sk: 2 ad. hannar Malen, Båstad, 26.12 (F) (Mårten Müller, Olof Strand).

Hl: 1 ad. hanne Hemmeslövsstrand 2–26.1 (F) (Mårten Müller, Pontus Wennesjö, Frida Johnsson), 1 ad. hanne Tönnersa strand 8–9.3 och 14.3 (F) (Marcus Andersson, Christopher Gullander, Frida Nettelbladt) och samma individ Påarp 11–19.5 (F) (Johan Tufvesson), 1 ad. hanne Hemmeslövsstrand 10.12 (Mats Rellmar).

Öl: 1 ad. hanne Hornsudden 21.4 (F) (Markus Tallroth, Magnus Elfving, Carl Tamario).

Srm: 2 ad. hannar str. N Södra udden, Landsort, 28.4 (Raul Vicente, Erik Wahlgren).

Upl: 1 ad. hanne Måssten, Singö skärgård, 14–17.5 och 21.5 (F) (Tomas Pärt, Fredrik Bondestam).

Vb: 1 6K+ hanne Bådahällan, Hörnefors, 3–23.5 (F) (Karl-Gunnar Rehn, Emmanuel Naudot, Niklas Andersson).

Korrigerig 2020:

Srm: Den 3K+ hanne str. N Södra udden, Landsort, som i *Fågelåret 2020* publicerats från 3.5 sågs rätteligen 2.5.

Sibirisk knölsvärta *Melanitta stejnegeri*, Påarp (Hl), 11 maj 2021.

Bedömningen är att årets fyndskörd utgörs av åtta nya individer samt därtill en återkommande individ, och är alltså det i särklass bästa året hittills för sibirisk knölsvärta i Sverige. Fyndet i Hörnefors, Vb, bedöms vara samma återkommande individ som setts varje vår sedan 2018. Fynden under årets första halva i Laholmsbukten bedöms vara två olika individer. De två fynden som gjordes på samma lokal under december visar vissa likheter med fynden under våren, men eftersom stora mängder melanitor övervintrar i Laholmsbukten och det därtill rör observationer som inte låter sig detaljstuderas med hjälp av foton, väljer Raritetskommittén att publicera dessa fynd som två nya individer på samma sätt som fynden som har gjorts på t.ex. Landsort, Srm, de senaste åren, även om individerna i detta fall uppvisar vissa likheter. Som beskrivet i *Vår Fågelvärld* 3/2021 har Raritetskommittén i ljuset av de åtta sibiriska knölsvärtor och tre obestämda sibiriska/amerikanska knölsvärtor som sträckte in i Östersjön vid Pöösaspea, Estland, hösten 2019, omvärderat tidigare uppskattningar av antalet svenska fynd av arten och gjort en ordentlig uppskrivning som bättre bedöms spegla det verkliga uppträdandet. Detta trots att kommittén är medveten om att fåglar som exempelvis rastar i Laholmsbukten och som sedan sträcker in över södra Sverige och upp längs ostkusten åtminstone delvis är återkommande individer.

(NIKLAS ANDERSSON)

Sibirisk knölsvärta *Melanitta stejnegeri*, Landsort (Srm), 28 april 2021.

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana* (39/39–4/4)

Sk: 1 ad. hanne str. S Simrishamn hamn 27.9 (F) (Nils Kjellén, Magnus Ullman, Daniel Melchert) och samma individ str. S Branteviks hamn 27.9 (Birger Risberg, Mikael Wikström, Anders Hansson).

Hl: 1 ad. hanne str. S Fyren, Morups Tänge, 6.3 (Andreas Wernersson, Lasse Olsson, Mikael Jansson) och samma individ Tönnersa strand 8–10.3 (F) (Marcus Andersson, Christopher Gullander, Frida Nettelbladt), 1 ad. hanne str. S Glommens sten och fyren, Morups Tänge, 28.3 (Lasse Olsson, Niklas Torstensson, Andreas Wernersson).

Bob: 1 ad. hanne str. S Kråkudden 27.4 (Daniel Laveson, Lars-Erik Rahm).

Fyra amerikanska sjöorrar under året är ett gott resultat. Tre vårfynd, samtliga utmed västkusten, samt ett höstfynd från Sydostskåne. Att bedöma antal individer är svårt, det är sannolikt att vissa av fynden rör sig om samma fåglar som ses på flera lokaler och från år till år. Exempelvis kan man spekulera i om det var samma individ som även ifjol sträckte förbi Simrishamn, vid ungefär samma datum. Fyndet av en 2K-fågel från Blekinge våren 2020 (F 2020:88) vittnar dock om att det tillkommer nya individer. I mitten på juli sågs en förmodad amerikansk sjöorre på Ölands södra udde av flertalet erfarna skådare – först flygande på håll i en sjöorreflock, som därefter gick ned och guppade på vågorna en bra bit ut från land. På dokumentationsbilderna, tagna på håll,

Allt är inte guld (eller amerikanskt) som glimmar: Sjörre *Melanitta nigra* (t.v.) med kraftigt uppsvälld näbb, Påarp (HI), 25 januari 2022. För jämförelse en amerikansk sjörre *Melanitta americana* (t.h.) Laxvik (HI), 30 april 2018.

framgick det att knölen var stor och gul, och hela näbben såg oproportionerlig ut, samt dessutom att den inte skilde sig i proportioner från de omgivande sjöorrarna i flocken. Detta förbryllade många – var det helt enkelt en avvikande sjörre med en missbildad näbbknöl eller var det en amerikansk sjörre? Ett halvår senare kom vad som med största sannolikhet skulle vara facit för Ölandsfågeln, då Johan Tufvesson såg och dokumenterade en sjörre med kraftigt uppsvälld övre näbbhalva, där det gula i näbben var kraftigt svullnat och bildade en “äpelsinknöl”. På håll skulle denna fågel kunna misstas för amerikansk sjörre, det är därför viktigt att också notera fågelns proportioner i övrigt.

(NIKLAS ANDERSSON)

Alfågel *Clangula hyemalis*

900 par

Även om det är svårt att redovisa minskningar av häckande fågel fauna på ett övertygande vis, tycks flera arter ändra gå tillbaka, vilket antyds både genom flitiga skådares osystematiska rapportering och systematiska inventeringars ickesignifikanta tendenser. En sådan troligt minskande and är alfågel. Ytterst få häckningar konstaterades över huvudet i landet, totalt något tiotal. I år uppmärksammades det att det fortfarande finns stora antal rasande så pass långt norrut som i Uppland.

Upl: Vad gäller höga ansamlingar sticker två rapporter ut: 16 000 ex. Svartlögafjärden 3.5 (Ulrik Lötberg, Claes Kyrk) och minst 22 000 ex. Svenska Högarna 12.10 (Bill Douhan). Siffran från Svenska Högarna är den näst högsta i Artportalen från rapportområdet. Den högsta noteringen är 30 000 ex. på dagen åtta år tidigare från samma lokal (Bill Douhan).

(FREDRIK FRIBERG)

Orre *Lyrurus tetrrix*

116 000 par

Orren fortsätter uppenbarligen att tappa mark i sydligaste Sverige, även om undantag finns. I Skåne är den numera försvunnen från Fjällmossen på Linderödsåsen och återfinns enbart i den nordligaste delen av landskapet. I Blekinge gjordes endast fyra fynd, även dessa i den nordligaste delen. Däremot verkar orren hålla ställningarna, eller till och med öka något, i Halland. På Öland gjordes endast ett fynd och på Gotland tre. Rrk Gtl skriver att arten ”blir allt svårare att finna på Gotland”. Längre norrut i landet är rapporterna ofullständiga, men såväl spontanrapporteringen som Svensk Fågeltaxerings material pekar mot ett tämligen stabilt bestånd. Fynd i sydöstra Sverige:

Sk: Totalt rapporterades 19 spelande tuppar under perioden 5.3–30.5 från nordligaste delarna av landskapet vilket är i linje med tidigare år, 15 ex. 2019 och 28 ex.

2020. Den riktade inventeringen 2018 gav 166 spelande tuppar.

Bl: 1 hona Eringsboda 8.1 (Hans Sundström). 1 sp. Räntemåla 2.4 (Fredrik Lennartsson). 1 sp. Fålsmyr, Farabol 18.4 (Mats-Åke Persson). 1 sp. Linön, Farabol 18.4 (Mats-Åke Persson).

Öl: 1 hona Egby sjömark 17.10 (Susanne Rundlöf Forslund). 1 hona Ottenbyområdet 3.11–17.12 (Hannes Andersson, Jeff Price m.fl.).

Gtl: 2 tuppar Rutemyr, Rute 3.4 (Per Smittberg). 1 hona vid Kuppen, Östergarn 10.5 samt 13.5 (Jim Sundberg, Peter Lundberg, Sebba Nilsson). 1 hona Ölbäck, Endre 11.6 (Olof Armini).

(ANDERS WIRDHEIM)

Rapphöna *Perdix perdix* NT

13 600 par

Liksom tidigare år kan konstateras att det sannolikt inte längre finns några naturliga populationer av rapphöna kvar i Svealand och Norrland. De rapphöns som ses i dessa delar av landet är resultat av utplanteringar för jaktändamål. I Götaland finns mindre självreproducerande bestånd lokalt i Östergötland, östra Småland, Halland och västra Blekinge. Numera är det endast i (främst östra) Skåne samt på Öland och Gotland som rapphönan ser ut att leva gott.

Öl: RRK Öl noterar att 2021 var ”ännu ett i raden framgångsrika år för arten på ön”. Ett mått på beståndet gavs vid en räkning mellan Södra Kvinneby och Gräsgårds kyrka på sydöstra delen av ön 13.2. Då noterades 170 ex. fördelade på 20 flockar (Peter Nilsson).

Hl: Arten har en gles förekomst i kustbandet i hela landskapet. Störst förekomst verkar finnas längs kusten mellan Falkenberg och Varberg (uppskattningsvis 100 par), samt i slättbygden mellan Halmstad och Laholm (uppskattningsvis 50 par).

Udda fynd:

Jmt: 1 hanna Storhögen, Håggenås 21.4 (gm Ulla Falkdalen).

(ANDERS WIRDHEIM)

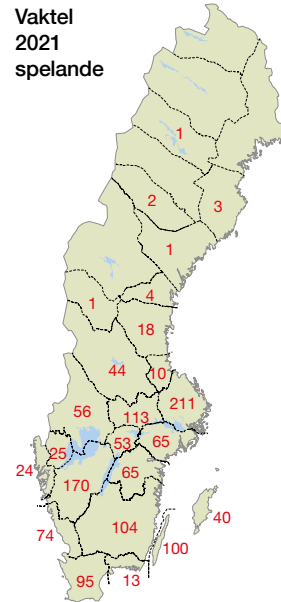
Vaktel *Coturnix coturnix* NT

1 000 par

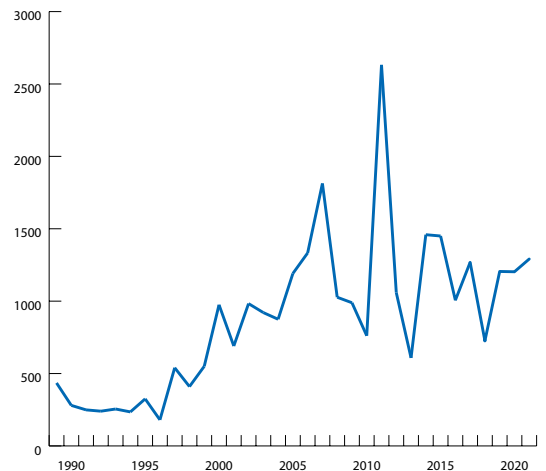
Totalt 1291 spelande antyder ett relativt gott år och är den högsta summan sedan 2015. Flera rrk har kommenterat just det goda året, t.ex. rrk Dlr: ”44 spelande fåglar är högsta årssumman sedan 2015 men långt ifrån rekordet på 114 ex. från år 2011.” Martin Green, Lunds universitet, kommenterade förra året: ”Resultaten från spontanrapportering och systematiska inventeringar (natrutternas) stämmer väldigt väl överens under den period som båda dessa har funnits (2010–2020)”.

Vaktel
2021
spelande

Landskapsvis fördelning av fynden av vaktel *Coturnix coturnix* i Sverige 2021.

Antal spelande vaktlar *Coturnix coturnix* i Sverige 1989–2021.

Nattskärnan *Caprimulgus europaeus* har en ökande trend i Sverige.

Häckningar/mycket trolig häckning:

Sm: Upp till 3 ex. Visingsö stötta 5–7.9 i område där spel tidigare hörts (Rüdiger Kasche).

Öl: 1 unge Heljemossen (Olle Edlund)

Gtl: Häckning vid Kysings, Vall (Pär Dahlström)

Srm: 1 ad. och 1 pull. Grinda våtmark, Nyköping 22.7 (Lars Danielsson).

Nordliga fynd:

Ås lpm: 1 sp. Baksjöleden 5.6 (Gunnar Ekenberg m.fl.) och 1 sp. Söråsele, 2–28.6 (Yngve Wiklund, Stefan Morell m.fl.) Sjunde och åttonde fyndet i Ås lpm.

P lpm: 1 ex. Trastholmen 24.6 (Leif Björk). Andra fyndet N Lpl.

Sent fynd:

Upl: 2 ex. Fjärdhundraslätten 29.10 (Pekka Westin).

(FREDRIK FRIBERG)

Nattskärna *Caprimulgus europaeus*

14 000 par

Genom en omfattande spontan, osystematisk rapportering kan vi summera ytterligare ett gott år. På vissa håll minst lika gott som de senast föregående (Boh), dock med regionalt lite sämre summor (Upl).

Sm/H: 162 nattskärnor nymärktes och 67 kontrollerades. Sedan starten 2010 har 1 546 nattskärnor ringmärktes och 507 blivit kontrollerade i Oskarshamnsområdet. I Västerviksområdet märktes 48 ex. och 2 kontrollerades.

Sm/F: 160 sp.

Boh: Under säsongen inräknades omkring 327 sp. nattskärnor, vilket är den högsta noteringen hittills.

Srm: 112 revir.

Upl: Det totala antalet spelande skärnor bedöms vara cirka 92 ex., dvs. betydligt lägre än närmast föregående år 2020 (= 171 ex.) men i nivå med åren dessförinnan.

Vrm: 111 sp.

Dlr: 55 sp. (föregående år 57 sp.).

Nordligt fynd:

Hjd: 1 ex. Björnsjön, Storsjö 12.6 (Trond Sørhuus). Sjtäte fyndet i Hjd.

(FREDRIK FRIBERG)

Tornseglare *Apus apus* **EN**

259 000 par

Häckningar har visserligen efterfrågats, men som många rrk noterat ger den spontana rapporteringen, åtminstone just nu, endast enstaka häckningar per rapportområde och landskap. Stort antal: 35 000 ex. Åkerby, Runsten 11.8 (Joakim Granholm) kommenterades så här av observatören: ”Seglarna födosökte i södra änden av ett åskoväder som drog ost över Öland. Grov uppskattning genom att försöka räkna minsta antal seglare per handkikarfält, samt antal kikarfält. Rapporterat minsta antal, kan ha varit det mångdubbla . . . Svåruppskattat!” Rrk Öl skriver: ”Dessa 35 000 individer är den näst största ansamlingen under 2000-talet. Svårslaget är de ca 200 000 individer som sågs sträcka vid Ölands södra udde 2.7 2019”.

(FREDRIK FRIBERG)

Större turturduva *Streptopelia orientalis*, Tavleliden, Umeå (Vb), 17 januari 2021.

Turturduva *Streptopelia turtur*

Totalt 39 ex. är åter – som trenden har varit – ett mycket magert utfall. Under maj gjordes 16 fynd, under sommaren (juni–aug) 15 fynd och under hösten fem fynd. Två av höstfynden bestämdes till 1K. Landskapsvis fördelas 2021 års fynd på Sk (2), Sm/G (1), Öl (12), Gtl (7), Hl (1), Vg (2), Ög (1), NrK (1), Srm (1), Upl (5), Dlr (2) samt Gstr (1). Högsta årssumman i Sverige noterades 1983 med ca 250 ex.

(LARS LINDELL)

Större turturduva *Streptopelia orientalis*

(36/36–2/2)

Upl: 1 1K Stångberga, Brottbys, 7–13.12 (F) (Eva Wickman m.fl.).

Vb: 1 2K+ Tavleliden, Umeå, 12.1–29.3 (F) (Linus Möller, Niklas Andersson).

Två fynd av större turturduva gjordes under vintern. På typiskt vis upptäcktes de vid fågelmatningar, där de spenderade flera dagar. Underartsbestämningen av dessa individer har lämnats öppen i avvaktan på genomgången av alla de svenska fynden som Raritetskommittén håller på med.

(RAUL VICENTE)

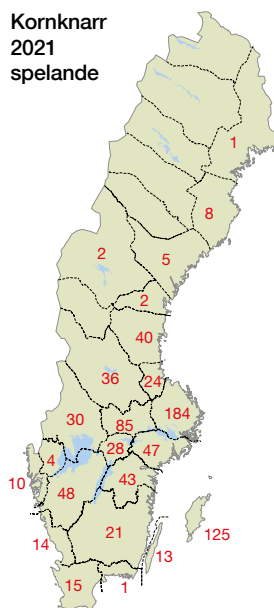
Kornknarr *Crex crex* NT

1 000 par

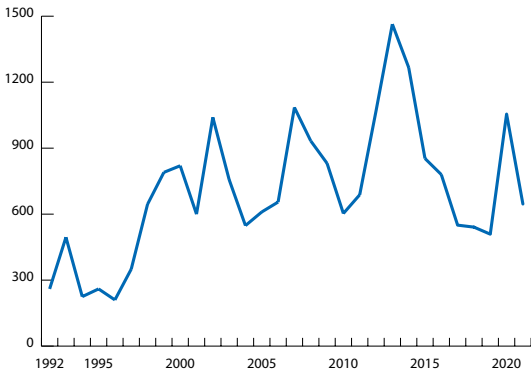
Totalt noterades 786 sp. varav 646 sp. på fastlandet

vilket är ett mediokert antal, ett av de sämre under den senaste tioårsperioden. Det är tydligt att kornknarren inte alls når upp till toppen som nåddes kring 2010–2015. På längre sikt är det också tydligt att Öland inte längre tillhör de viktigaste områdena för kornknarr i Sverige. Förra året noterade Martin Green, Lund: "Precis som för vakteln en art där resultaten från spontanrapportering och systematisk

Kornknarr
2021
spelande

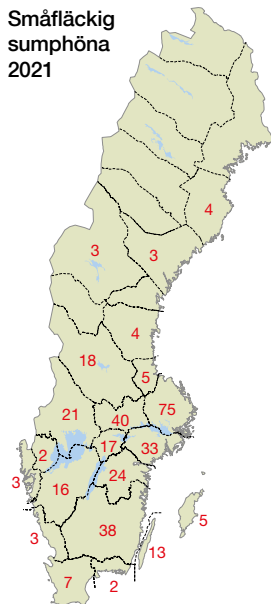
Landskapsvis fördelning av spelande kornknarr *Crex crex* i Sverige 2021.

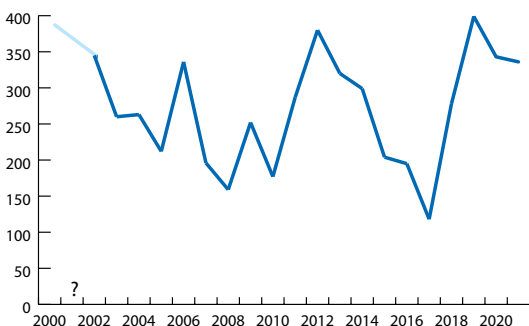
Antal spelande kornknarrar *Crex crex* på fastlandet i Sverige (exkl. Öland och Gotland) 1992–2021.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*, Getterön (HI), 15 augusti 2021.

Landskapsvis fördelning av spelande småfläckig sumphöna *Porzana porzana* i Sverige 2021.

Fynd av småfläckig sumphöna *Porzana porzana* i Sverige åren 2000–2021. Uppgift saknas för år 2001.

övervakning (natrutternas) stämmer väl överens.”. En häckning konstaterad: 1 liten unge sedd i samband med slåtter Horsskog, Östervåla, Upl 3.8 (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson). Stora antal spelande: Marma skjutfält, Upl 17, Lina myr, Gtl 8, Hagelstad, Öl 7.

Nordligt fynd:

Ly lpm: 1 sp. Grundfors 5–25.6 (Håkan Rune, Erik Rehall m.fl.). Åttonde fyndet i *Ly lpm* sedan 1930-talet.

(FREDRIK FRIBERG)

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* **VU**

400 par

Totalt 336 sp. är lägre än de närmast föregående åren men fortsatt en god summa (343 sp. 2020, 399 sp. 2019). Rrk Sk skriver: ”Under höststräcket noterades minst 21 ex. 10.8–27.9 varav hela nio ringmärktes i Flommen (Falsterbo Fågelstation). Detta är den näst högsta höstsiffran av arten i landskapet efter 40 ex. 1996. Medel under 2010-talet var 12 ex/höst.” Stora antal spelande: Angarnsjöängen, Upl 15, Tåkern, Ög 10, Hjälssaviken, Upl 9.

(FREDRIK FRIBERG)

Rörhöna *Gallinula chloropus*

3 100 par

Första konstaterade häckningen av rörhöna i Västerbotten!

Vb: 1 par fick ut 7 ungar varav åtminstone 3 blev vuxna, Nydaladammen, Umeå 21.4–8.10 (Per Sandström, Ann-Katrin AX Sjögren m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Mindre sumphöna *Zapornia parva*

Även detta år föräddades Uppland med mindre sumphöns. 1 hane sp. Tarviken, Hosjön 28.5–16.6, exakt samma lokal som föregående år och sannolikt samma individ. Ytterligare en sp. hane uppehöll sig vid Saltängen, Alasjön 22.6–5.7 (Susanne Malm m.fl.). Noteras kan att dessa två individer var de enda som besökte landet detta år.

(FREDRIK FRIBERG)

Tabell 7. Genomsnittligt antal mindre sumphöns *Zapornia parva* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
3,4	5,8	10,9	7,2	6,7	2,4	2,1	5

Prärietrana *Grus canadensis* (2/2–0/0)

Hjd: 1 ex. Getnäset, Storsjö, 13–14.5 (F) (Kent Moén).

Denna prärietrana bedöms vara samma individ som sågs 2020 och därmed inte ett nytt fynd. Fågeln från 2020 återupptäcktes sent i december på Møn, Danmark. Den gjorde en förflyttning norrut till Nordjylland 13.4 och blev kvar där till 8.5. Fågeln sträckte vidare norrut och upptäcktes så småningom i Härjedalen. Efter ett par dagar flög fågeln vidare mot nordligaste Norge, där den återupptäcktes 3.6. Tranan gjorde några förflyttningar och sågs in mot slutet av augusti och 12.10 hittades den i nordvästra Finland.

(RAUL VICENTE)

FOTO: EMIL MOÉN

Prärietrana *Grus canadensis*, Getnäset, Storsjö (Hjd), 13 maj 2021.

Jungfrutrana *Grus virgo* (13/15–1/1)

Sk: 1 ex. str. N Smygedungen 30.3 (Roine Strandberg, Mirja Ström-Eriksson).

Skånes fjärde fynd av jungfrutrana gjordes så tidigt som i mars 2021. Fågeln kom insträckande över havet i en flock med 20-talet tranor. Flocken med jungfrutrana sågs förmodligen även från Öved, då på långt håll men en säker bestämning var omöjlig att göra på det avståndet. Detta är det första fyndet av jungfrutrana i mars, vilket gör att fyndet avviker från övrig fyndbild. De flesta fynden har gjorts i maj–juni, men ett fynd är gjort i april. Man kan spekulera i om det skånska fyndet utgörs av en fågel som har övervintrat tillsammans med tranor och helt enkelt slagit följe med dessa norrut, likt årets prärietrana.

(RAUL VICENTE)

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

300 par

De flesta rapportkommitteer som bevakar häckande smådopping rapporterar om ett något sämre år i år än förra året. Bedömningen från förra året om totalt 500 par är nu i överkant.

Sk: I år rapporterades 97 par med häckkriterier på 90 lokaler i Artportalen. Kläckta ungar noterades på 17 av dessa. Både antalet par, antalet lokaler och antalet kläckta ungar är tydligt lägre än förra året, men ändå i nivå med ett par av åren under de senaste fem åren.

Bl: Häckningar av minst 11 par från 8 lokaler, spridda längs de fyra kustkommunerna. Dessutom flera troliga.

Sm/G: 5 konstaterade häckningar och ytterligare 4 troliga/möjliga häckningar är något färre jämfört med förra året.

Sm/H: Sex häckningar på fyra lokaler. Dessutom revir på åtta lokaler.

Sm/F: Två häckningar+36 smådoppingar.

Öl: 4

Gtl: Åtta lyckade häckningar

Bob: 21 lokaler med lämplig häckningsmiljö (max 23 par), men många tidigare häckningslokaler har inte kontrollerats. Lyckad häckning konstaterades på fem lokaler. Omkring 30 par borde väl ändå ha funnits i landskapet 2021.

Vg: Totalt 13 lokaler med konstaterade häckningar (19 kläckta kullar, några par fick 2 kullar och på vissa lokaler fanns flera par). Ytterligare en lokal med ruvande par där häckningsutfallet är okänt. Utöver det 3 lokaler med permanenta revir där det inte finns högre häckningskriterie.

Nrk: 1+1. Landskapets totala population bör dock ligga någonstans runt 10 par.

Ög: 9 lokaler med säker eller trolig häckning.

Srm: 31 par (varav 13 häckning)

Svarthalsade doppingar *Podiceps nigricollis*, Växjösjön (Sm), 29 mars 2021.

Upl: 30 (23 häckningar).

Vstm: 1 säker häckning + fynd på ytterligare 2 lokaler under häckningstid. I Frövisjön, Skultuna, sågs 2 1K 5.9 och bedömdes ha kläckts på lokalen, trots det sena datumet (Markus Rehnberg). Första säkerställda häckningen i landskapet sedan 2016.

Nordliga fynd:

Hjd: 1 ex. Mankellbron, Sveg 30.1–1.4 (Eva Elfqvist, Anders Lönning, Simon Stenberg Jönsson m.fl.). 1 ex. Linjetjärnarna, Fjällnäs 29.7 (Kenneth Kindahl). Fjärde och femte fyndet i Hjd.

(FREDRIK FRIBERG)

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* EN

100 par

Förutom i Hornborgasjön, Vg, noterades en häckning i Sk.

Sk: Paret vid Gäddängen, Fulltofta häckade framgångsrikt och de fick ut 3 ungar (Lars-Olof Nilsson m.fl.).

Vg: Hornborgasjön 95 par fördelade på 3 kolonier; 45 kullar hittades. (Peder Hedberg-Fält, Hornborgadokumentet 2021).

Udda fynd:

Gtl: 1 ex. Stapeludden, Grötlingbo 18–29.1 (Juho Könönen, Sebbe Nilsson m.fl.) Fågeln sågs också vid Fluntings och Grunnet. Arten är mycket sällsynt på Gotland, och bortsett från två fynd under 2018 (där ett av fynden också var ett vinterfynd), får vi gå tillbaka till 2005 för senaste fyndet på Gotland.

(FREDRIK FRIBERG)

Skäggdopping *Podiceps cristatus*

22 000 par

Skäggdoppingen är vanlig i södra Sverige, ovanligare i inre Norrland. Den häckar dessutom regelbundet i det norrländska kustlandskapet.

Hjd: 2 ex. Håsjön, Vemhån 26.4 (Michaela Engström). Tionde fyndet i Härjedalen.

(FREDRIK FRIBERG)

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

1 100 par

Sk: Ca 155 par noterades i lämplig häckbiotop på cirka 125 lokaler under året och kläckta ungar noterades på 24 av dessa. Både antalet lokaler och antalet kläckta ungar är lägre än föregående år, men i nivå med antalen från 2019.

Sm/H: Två häckningar i år och sju revir.

(FREDRIK FRIBERG)

Tjockfot *Burhinus oedicnemus* (76/76–1/1)

Endast ett fynd gjordes under året, på Gotland och ovanligt nog i september. Tidigare finns endast två rena höstfynd – ett från september och ett från november. Efter millennieskiftet har tjockfoten setts samtliga år utom 2000 och 2015 med som flest 5

Tabell 8. Genomsnittligt antal tjockfötter *Burhinus oedicnemus* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,3	0,4	0,1	0,4	1,0	2,1	2,3	2

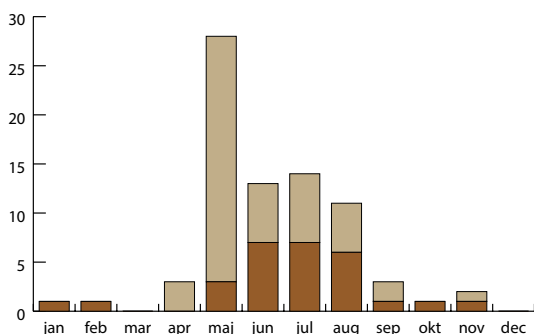

Styltlöpare *Himantopus himantopus*, Örtofta sockerbruksdammar (Sk), 13 augusti 2021.

ex. 2006. En jämförelse mellan fynd gjorda före respektive efter millennieskiftet antyder en svag ökning men också en förskjutning i tid. Fram till och med 1999 gjordes 30 fynd. Efter 2000 är 47 fynd registrerade. Före millennieskiftet dominerade sommarfynden, medan det är en markant övervikt av fynd i maj under de senaste 20 åren.

Gtl: 1 ex.Vivesholm, Sanda 18–19.9 (Lennart Wahlén, Zenita Krantz m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Månadsvis fördelning av fynden av tjockfot *Burhinus oedicnemus* i Sverige före (mörka staplar) respektive efter (ljusa staplar) år 2000.

Styltlöpare *Himantopus himantopus* (34/38–2/7)
Styltlöparen har sakta men säkert spridit sig norrut i Europa under senare årtionden med bland annat några häckningar i Danmark. Detta år såg det ett tag ut som att vi skulle få en första häckning i Sve-

rige. Under våren sågs ett par para sig och påbörja bobygge vid Pulken i östra Skåne. Men fåglarna lämnade området i samband med ett oväder och drog uppenbarligen västerut. Troligen var det detta par som senare häckade söder om Köpenhamn i Danmark, och mycket tyder också på att samma par sedan gjorde en återvisit i Skåne tillsammans med tre ungar.

Sk: Ett par sågs först vid Ilstorps våtmark 2.5 (Gert Ljungqvist m.fl.) sedan vid Pulken, Egeside 3–6.5 (Carl Christian Tofte m.fl.) och för sista gången under våren vid Klingavälsåns utlopp 7.5 (Lars Råberg, Ingrid Evaldsson m.fl.). Ett par med tre flygfärdiga ungar fanns vid Örtofta sockerbruksdammar 9–20.8 (Wilhelm Lennman m.fl.).

Tillägg 2020:

Öl: 1 ex. Torpmossen 14.5 2000 (Anders Wänge Kjellsson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

2 000 par

För ovanlighetens skull häckning i sex landskap jämfört med de fem som oftast gäller.

Sk: Efter en kommunvis bedömning av antalet par som gick till häckning hamnade summran på exakt 500 par. Det är något över medel om man ser till de senaste tio åren men lägre än toppnoteringen på 610 par 2013. Drygt 80 procent av paren fanns i Vellinge kommun

Sumpvipa *Vanellus leucurus*, Lökholmen (Vg), 13 maj 2021.

där, precis som tidigare år, en noggrann inventering genomfördes (Ullman 2021, rapport länsstyrelsen). Från de flesta andra kustlokaler är rapporterna bristfälliga, varför osäkerheten i hur många par som egentligen finns i Sk är stor. Bland annat missas sannolikt många av de häckningar som avbryts tidigt. Antalet häckande par fördelades mellan kommunerna enligt följande: Burlöv 6, Helsingborg 4 (3 inlandshäckningar), Höganäs 2, Kristianstad 24 (1 inland), Kävlinge 25, Landskrona 2, Lomma 6 (3 inland), Lund 14 (inland), Malmö 4, Trelleborg 1, Vellinge 408 och Ängelholm 1 (inland).

Bl: 11 ex. ruvande Stolp 28.5 (Jonatan Wollmér).

Öl: Rapporter med säkerställd eller trolig häckning finns från ca 25 lokaler. Beijershamn sticker ut med 80 ruvande fåglar (totalt 148 individer) 31.5 (Lennart Carlsson) och 164 pulli 18.6 (Jan Hägg). Sammanlagt omfattar rapporterna på Öland ca 240 ruvande individer. Det är oklart hur väl det speglar det totala beståndet.

Gl: Årets rapporter ger inte möjlighet att göra en klok uppskattning av antalet häckande par. Det finns dock inget som tyder på att populationen minskar.

HL: Ca 120 par på sju olika lokaler fick ut ca 130 pull.

Sm/H: En häckning konstaterad Bottorps hamn (Simon Carrington). Upp till 24 par sedda på samma kuststräcka tidigare under våren.

Inlandsfynd gjordes i Sm/F (fem fynd, bl.a. 7 ex. Draven 6.5, Eva och Anders Belfrage) och Nr.k. Svensk Fågeltaxerings underlag för skärfläckan är fortfarande för tunt för att ge en vink om utvecklingen under en längre tid.

(LARS LINDELL)

Sumpvipa *Vanellus leucurus* (11/11–1/1)

Vg: 1 ex. Lökholmen, Göteborgs södra skärgård, 13–16.5 (F) (Per Nyberg, Sebastian Ekbohm).

Andra fyndet för Västergötland gjordes ute i Göteborgs skärgård. Fågeln observerades i fyra dagar, där den höll till på en liten holme i ytterskärgården. Våren 2021 upplevdes ett visst inflöde av sumpvipa i Europa, med flera fynd i sydöstra Europa. Tre fynd gjordes också i Finland i maj/juni. Sumpvipa är fortfarande en första klassens raritet, och i totalsumman på elva fynd är hälften av fynden från det extrema invasionsåret 2000, då hela Europa berördes. Arten verkar kunna uppträda något invasionsartat vissa år.

(RAUL VICENTE)

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva* (91/93–1/1)

Ög: 1 ex. Sättunaplattformen, Svartåmynnings naturreservat, Roxen, 30.6–1.7 (F) (Björn Erixon).

Detta år bjöd endast på ett fynd av sibirisk tundrapipare. Årets fynd är ganska representativt för arten, med fynd koncentrerade till månadsskiftet juni–juli. Med tanke på att den sibiriska populationen är stor och att arten häckar så långt västerut

Tabell 9. Genomsnittligt antal sibiriska tundrapipare *Pluvialis fulva* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0	0	0,8	2,8	2,8	2,4	3

Svartbent strandpipare *Charadrius alexandrinus* hona, Vassvik (Hl), 13 maj 2021.

som till Tajmyr är det intressant att det inte görs fler höstfynd av ungfåglar.

(RAUL VICENTE)

Svartbent strandpipare *Charadrius alexandrinus* **RE**

Tjugo år har nu gått sedan arten häckade regelbundet i Sverige. Under året gjordes åtta fynd, vilket är ett av de högre antalen under den senaste tioårsperioden.

Sk: 1 hane Ängsnäsets lagun 2–4.4 (Hans-Åke Gustavsson m.fl.) och 1 hane Sandön 1.5 (Mona Hansson, Mats Nymberg m.fl.).

Bl: 1 2K+ hane Utlängen 13.5 (Lars-Gunnar Lundquist m.fl.).

Öl: 1 hane Beijershamn 8.4 (Håkan Nilsson).

Hl: 1 honf. Utters, Tvååker, 9.5 (Annika Byskata, Karl-David Arvidsson m.fl.), 1 hona Vassvik, Efra, 13.5 (Mats Hallberg m.fl.) samt 1 hane Korshamn, Morups Tänge, 5.6 (Stefan Göransson, Margareta Dannegren m.fl.).

Vrm: 1 hane Hammarö sydspets 7.5 (Ann-Sofie Jonsson m.fl.). Första fyndet i *Vrm*.

(LARS LINDELL)

Tibetpipare *Charadrius atrifrons* (3/3–0/0)

1996: *Vstm*: 1 ad. hane Hötjärn, Grängesberg, 12.7 (V) (F 1996:133)

Vrm: Samma individ som vid Hötjärn vid S. Tofta, Ölmeviken, 14–15.7 (F 1996:133).

Svartbent strandpipare *Charadrius alexandrinus* hane, Ängsnäsets lagun (Sk), 4 april 2021.

2009: *Öl*: 1 ad. hane Beijershamn 27–29.6 (F) (F 2009:85).

2020: *Sk*: 1 ad. hane Stavstensudden 1–3.7 (F, V) (F 2020:98).

I och med att ”mongolpipare” delats upp i två olika arter har Raritetskommittén gjort en genomgång av de svenska fynden (se VF 5/2022). Den västliga arten, tibetpipare, häckar på högplatåer i centrala Asien från östra Turkestan till centrala och norra Kina. Arten förekommer i tre underarter men det har inte varit möjligt att knyta något av de svenska fynden till en specifik underart. I övriga Norden finns det ytterligare tre fynd av tibetpipare. Hannar har orangefärgat bröstband, pannan är oftast helsvart och flankerna är kritvita. Honor har ljus panna som gradvis övergår i brunaktig hjässa. Fågeln i Ölmeviken 1996 bedöms nu vara samma individ som fågeln i Hötjärn 1996 och publiceras som en hane (tidigare endast adult). Ölmeviken ligger knappt 10 mil sydväst om Hötjärn, vilket är den förväntade sträckriktningen.

(MÅNS GRUNDSTEN)

Kamtjatkapipare *Charadrius mongolus* (5/5–0/0)

1988: *Ög*: 1 ad. hane Svartåmynningen, Roxen, 29–30.6 (F) (VF 49:470).

1993: *Öl*: 1 ad. hane Stora Ören 5–13.8 (F) (F 1993:108).

1996: *Vg*: 1 ad. hane Sätunamaden, Hornborgasjön, 10–14.7 (F) (F 1996:133).

Ökenpipare *Charadrius leschenaultii*, Gammelgarn (Gtl), 30 april 2021.

2000: Sk: 1 ad. hanne Abbekås 17–19.6 (F) (F 2000:129).

2007: Sk: 1 ad. hanne Böste, O Trelleborg, 4–5.8 (F) (F 2007:86).

I och med att ”mongolpipare” delats upp i två olika arter har Raritetskommittén gjort en genomgång av de svenska fynden (se VF 5/2022). Den östliga arten, kamtjatkapipare, häckar på stränder och plåtar i nordöstra Ryssland från Ochotska havet till Chukotka vid Berings sund och på öar utanför Kamtjatka och i Berings hav. Arten förekommer i två underarter men det har inte varit möjligt att knyta något av de svenska fynden till en specifik underart. I Norge och Tyskland finns vardera ett fynd. Den bästa karaktären är typiska gråbruna fläckar på den bakre delen av flanken, i övrigt visar hannar ett brett rostrött bröstband och vita fläckar i pannan. Honor uppvisar ungefär samma karaktärer men är generellt mindre distinkta i teckningen och brunare istället för svarta på örontäckare. Fågeln i Hornborgasjön 1996 publiceras nu som hanne (tidigare endast adult).

(MÅNS GRUNDSTEN)

Ökenpipare *Charadrius leschenaultii* (20/20–1/1)

Gtl: 1 honf. Sysneudd, Gammelgarn, 29.4–3.5 (F) (Ulf Nilsson, Sebbe Nilsson).

Nrk: 1 honf. Blackstaåns mynning, Tysslingen, 4–5.5 (F) (Toni Berglund, Albin Mauritzon, Kent Haltunen).

Andra fyndet för Gotland och första fyndet för Närke. När fågeln rastade vid gotländska Sysneudd

blev den väldokumenterad. Efter att fågeln försvann dröjde det bara en dag innan en ökenpipare upptäcktes vid Tysslingen i Närke. Även om obsarna vid Tysslingen gjordes på längre avstånd blev det ändå bra bilder på fågeln. Bilderna visar på stora likheter i bröst och huvudteckning, för stora likheter för att röra sig om olika individer. Med stöd av den goda dokumentationen har Raritetskommittén gjort bedömningen att de två fynden utgörs av samma individ! Avståndet mellan lokalerna är över 30 mil. Dagens goda möjligheter till fotodokumentation gör det lättare att bestämma enskilda individer och följa dem mellan lokaler, något vi har kunnat göra allt mer på senare tid. Detta är också något vi kommer att se mer av framöver. Det finns två tidigare fynd av ökenpipare i månadsskiftet april/maj.

(RAUL VICENTE)

Kaspisk pipare *Charadrius asiaticus* (2/2–1/1)

Nb: 1 2K+ honf. Sandnäset, Avan, 23–26.5 (F) (Lars Sundberg, David Apelqvist).

Ny art för Norrbotten och Sveriges tredje fynd. Fågeln upptäcktes i en flock med fjällpipare och ljunpipare som rastade på en leråker. Individen är förmodligen en hona, men att det skulle kunna vara en honfärgad hane eller en ännu inte köns mogen hane är svårt att utesluta. Det råder lite oklarheter i hur stor dräktvariation som finns hos arten i olika åldrar och mellan könen. Intressant nog sågs en honfärgad kaspisk pipare även i Kokkola, norra Fin-

Kaspisk pipare *Charadrius leschenaultii* med fjällpipare *Charadrius morinellus*, Sandnässet, Avan (Nb), 25 maj 2021.

land, 15.5. Med dagens goda möjligheter till foto-dokumentation kan vi konstatera att det finska och det svenska fyndet rör sig om samma individ! Ytterligare ett par fynd gjordes i Europa under 2021.

(RAUL VICENTE)

Fjällpipare *Charadrius morinellus*

3 600 par

Fynd av rastande fåglar i södra Sverige varierar tämligen kraftigt, och åtminstone för maj bedöms gynnsamt/ogynnsamt flyttningsväder vara en viktig faktor för antalet. Någon trend avseende antal är svår att se. När det gäller häckande fåglar är det snarast en ökning i antal som gäller (Green m.fl. 2021).

(LARS LINDELL)

Myrspov *Limosa lapponica* VU

400 par

Trots att det bedöms häcka runt 400 par myrspovar i Sverige, görs det endast ett fåtal fynd av häckande par om året. En anledning till detta är att den finns i miljöer där det inte rör sig några större mängder av fågelskådare.

S Lpl: Sedd under häckningstid, bl.a. varnande ex, på fyra lokaler i Ammarnäsområdet.

N Lpl: Av årets rapporter tycks det röra sig om 9–10 par i norra delen av T lpm 26.5–20.6 med oviss utgång av hur många dessa par gick till häckning (rrk).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Rödspov *Limosa limosa* EN

110 par

Fyndbilden för 2021 följer mönstret som har varit för den europeiska rödspoven under ett antal år. Det görs fynd över i stort sett hela landet från norr till söder, med en kraftig dominans i de södra landskapen. Vad gäller den häckande stammen ser det fortsatt tufft ut med Öland som enda undantag. Där gjordes det ingen inventering under året, men stammen förefaller att ligga stabilt på omkring 80 par. Gotland är en möjlig ljuspunkt där det finns tecken på att den kraftiga minskningen har avstannat. Från Skåne och Östergötland kommer rapporter om att de få paren verkar ha svårt att få ut ungar. Från Öland kommer också en rapport om 46 sträckande rödspovar under hösten, den högsta summan på flera år. I vanlig ordning görs det en hel del fynd där det är svårt att avgöra om det rör sig om europeisk eller isländsk rödspov. Generellt sett dominerar den isländska mer och mer ju längre in på hösten som vi kommer. I listan nedan redovisas de häckuppgifter som har kommit in samt de fynd som har rapporterats från landskapen i de nordligare delarna av Sverige. Rödspovarna från Jämtland är ej säkert bestämda till underart men publiceras här som rödspov. Möjligen kan det ökande antalet fynd i norra Sverige förklaras med att rödspoven ökat ganska markant som häckande fågel i Finland.

Sk: Våren 2021 utfördes den riktade inventeringen av rödspov i Kristianstads Vattenrike för sjunde året i rad.

Antalet rödspovar har återhämtat sig sedan 2016 och håller nu en låg men jämn nivå kring 7–8 par. Där-
emot verkar de ha svårt att få ut flygga ungar. (Roine
Strandberg, Mirja Ström-Eriksson). Dessutom en hona
vid Vombs ängar under en stor del av våren (Jens Morin
m.fl.).

Öl: Häckningar: Inga inventeringar gjorda i år. I föl upp-
skattades beståndet till ca 80 par (Rrk Öl).

Gtl: Faluddenområdet 1–3 par och Färö 1–2 par. Sedan
kan man misstänka att häckning även förekommit på
Skenholmen, 3 par. Möjligen har artens minskning
avstannat de senaste fem åren. Arten har aldrig varit
spridd på Gotland, men för mindre än 20 år sen häck-
ade det runt 30 par i Faluddenområdet, så minskningen
här varit snabb.

Ög: Ett par bedöms ha påbörjat ruvning den 13.5 och
ett annat par noterades i parningscermonier samtidigt,
och den 20.5 finns en rapport om tre par i bobygge. En
1K-fågel sågs vid Sättunaplattformen 8–14.9 (Viktor
Björkert m.fl.), men det känns osannolikt att den skulle
komma från en häckning i reservatet.

Nrk: 1 par i lämplig häckbiotop Tysslingen, Norra, Tyss-
lingen 30.4–6.5 (Helny Olsson m.fl.).

Dlr: 1 ex. Hällatornet, Hedemora 19–20.4 (Karin Björk-
lund, Eva Lindgren, Patrik Stjärnesund m.fl.). 1 ex. Ås-
byvägen 8, Malung, Malung-Sälen 28.4 (Susanne Ols-
son). 1 ex. Lindänget, Orsa 2–7.5 (Lars-Erik Cederlöf,
Eva-Lena Johansson, Lars Hansson m.fl.). 1 ex. Alvik,
Siljansnäs, Leksand 4–5.5 (Conny Land, Catarina Say-
ah, Karin J. Gisslar m.fl.). 1 ex. Ansta, Säter 14.5 (An-
ders Johansson, Dag Lanerfeldt, Olga Nadeina m.fl.). 1
ex. Fatburen, Hedemora 15–18.5 (Jan Hellström, An-
ders Lundin, Yngve Johansson m.fl.). 1 ex. Kyrkbyttjärn,
Falun 18.5 (Gittan Matsson, Olle Valseth Danielsson,
Anders Danielsson). 1 ex. Rudängsmyrans våtmark,
Borlänge 19–22.5 (Yngve Johansson, Ulla Olofsson,
Christer Bergström m.fl.). 1 ex. samma lokal 27–28.5
(Yngve Johansson, Torbjörn Nilsson, Peter Sjö m.fl.).
Rekordartat uppträdande med nio fynd.

Hls: 1 ex. Ålsjön NV delen 7–11.5 (Stefan Persson m.fl.).
1 ex. Stenöorn 8.5 (Inger Kjellander m.fl.). 1 ex. Flyg-
staden 11.5 (Ulf Johansson m.fl.). 1 ex. Sässman, Säs-
smanområdet 21–23.5 (Anders Delander m.fl.). 1 ex.
Stenöorn 29.5 (Jan-Erik Pettersson). 1 ex. Muckeltjärn,
Sässmanområdet 25–26.9 (Anders Delander). 1 ex.
Sässman, Sässmanområdet 8–9.10 (Anders Delander).
Rekorduppträdande med sju fynd.

Vb: 1 ex. Villanäs stugomr., Umedeltat, 6.5 (Fredrik
Sundberg, Micael Jonsson, Ralf Norberg m.fl.). 1 ex.
Storavan, Umedeltat, 13.5 (Viktor Persson, Krister
Jakobsson, David Apelqvist), 2 ex. Kågeälvens delta,
Kåge, 4.6 (Martin Lagmo). 2 ex. Reveln, Björnshol-
men, Skellefteå, 6–8.6 (Mats Holmkvist, David Möller,
Patrick Degerman m.fl.). 1 ex. Brånsjön 13.9 (Christer
Olsson), 2 ex. Villanästornet, Umedelta, 22.9 (Carl-Ar-
ne Nyström, Peter Englund), 1 ex. Ostögrundet 24.9
(Andreas Garpebring). De tre höstfynden rör troligtvis

underarten *islandica*. Det är möjligt att även fynd på
våren kan röra sig om *islandica*.

Nb: 1 ex. Ersnäs O E4, Alvik-/Ersnäsomr. 8.5 (Hans
Forsström). 2 ex. Taavola 16–17.5 (Jouni Ylpekkala). 2
ex. Övre Buddbyn 17.5 (Per Nyström). Dyker upp med
något enstaka fynd per år. Närmaste häckningsområde
för rasen *limosa* är i trakterna av Uleåborg på finska si-
dan Bottenviken.

Jmr: 1 ex. Lillösundet, Russfjärden, Ströms Vattudal 13.5
(Robert Jansson, Marie Griph, Tor Persson). 1 hanne
Raftsjöhöjden, Gåxsjö 19–20.5 (Robert Jansson, Marie
Griph, Tor Persson m.fl.). 1 ex. Svedjesjön, Sunne 19.5
(Andreas Eriksson). 1 ex. Södra sjön, Tysjöarnas natur-
reservat 30.5–1.6 (Daniel Hedenbo, Christer Pålsson,
Ulla Henriksson m.fl.).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Fynd av underarten:

Isländsk rödspov *Limosa l. islandica*

517 rapporterade isländska rödspovar är ett ex-
ceptionellt stort antal och överträffar den tidigare
högsta summan på 146 individer flera gånger om.
Det är många landskap som rapporterar om ett re-
kordartat uppträdande och flest *islandicor* sågs i Hal-
land med hela 170 fåglar. Det är över huvud taget
stor dominans i västra Sverige även om flera andra
landskap fick ta del av ovanligt många rödspovar.
Ett normalår ses det 70–80 isländska rödspovar i
Sverige. Höstfynden dominerar fullständigt och det
är övervägande 1K som noteras. I Skåne fanns det
kvar en mindre flock året året ut.

Sk: 1 ex. Skanörs revlar 2.1–8.2 (August Thomasson, Emil
Lundahl m.fl.). Därefter inga säkra vårfynd. Under hös-
ten skedde däremot ett stort inflöde som bedöms till
100 individer. En enda ad., vid Knösen 11.10 (David
Erterius) och resten är 1K eller troliga 1K. Det första
fyndet gjordes 20.8 och sedan sågs det *islandicor* året ut
med en tyngdpunkt på västra Skåne. Största ansamling-
en var 24 1K kring Skanörs hamnväg i november.

Bl: Max 7 1K Olsäng 18.9–17.10 (F) (Anders Rimne,
Fredrik Lennartsson m.fl.). 1 1K Kråkenabben 26.9
(Patric Österblad, Anders Peltomaa). Landskapets tred-
je samt fjärde fynd av denna underart.

Hl: Ett maffigt uppträdande på uppskattningsvis totalt
170 ex. från mitten av augusti och med enstaka exem-
plar kvar långt in i december. Största ansamling 34 1K
Getteröns naturreservat, Getterön 15.8–31.10 (Anders
Ericsson, Mikael Nord, Reino Andersson m.fl.).

Sm: 4 1K Veda våtmark, Lekeryd, Tovrida-Vireda by
4–7.9 (Toni Hermansson, Martin Oomen, Hans Nore-
lius m.fl.). 1 ex. Stickelösaviken, Landsjön 9–11.9 (Jan
Blomqvist, PerJonas Andersson, Mikael Edlund m.fl.).
2 ex. Vadarängen, Uknö, Västervik 14.9 (Magnus Kas-
selstrand, Larsgunnar Nilsson). 4 ex. Hagbyhamn, Kal-
mar 25–27.9 (Harald Persson, Bengt Antonson m.fl.).
2 1K Hagbyhamn, Kalmar 16.10 (Kristian Ståhl).

Isländsk rödspov *Limosa limosa islandica*, 1K, Skanörs hamnväg (Sk), 2 november 2021.

Öl: 1 1K Bondängen, Ottenby 4–9.9 (Mattias Nilsson). 1 ex. Karsnabben, Böda hamn 24.9 (Anita Öckner). 1 1K Bondängen, Ottenby 27.9 (Johan Willner, Espen Quinto-Ashman, Filip Jansson). 4 ex. Ottenby 10.10—1.11 (Leif Jonsson, Nils Svärd, Daniel Thell m.fl.). 1 ex. Gräsgårds hamn 12.10 (Anders Skoglöf, Carina Skoglöf). 2 1K Kapelludden 16.10 (Anders Haglund, Göran Bridén m.fl.). 4 ex. Västerstadviken 17.10 (Ingrid Svensson, Leif Bergquist). 3 ex. Össby 22.10 (Tommy Eriksson, Björn Anderson). Rekordår för de ”isländska” rödspovarna på Öland. Sammanlagt 17 ex. är fler än summan under de senaste tio åren.

Gtl: 1 1K Hummelbosholm, Burs 23–24.10 (Mattias Andersson). Sjätte fyndet för Gotland.

Bob: 22 fynd av 74 ex. mellan 15 augusti och 17 oktober från Strömstad i norr till Hisingen i söder; alla dessa utgjordes sannolikt av fåglar av underarten *islandica*, även om 4 ex. inte var bestämda till underart. Största ansamlingen var 17 ex. i Torslandaviken, Hisingen 18.9.

Vg: En försiktig skattning ger totalt 47 1K med som flest 15 1K vid Hornborgasjön. Rekorduppträdande.

Dls: 5 1K Nunntorp, Brålanda, Vänersborgs k:n 6–8.9 (Peter Grahns, Kjell Eriksson, Ulla Eriksson).

Ög: Som mest 5 ex. Svartåmynningsens Naturreservat, Roxen 19.8–6.10 (Erik Widuss m.fl.). 1 ex. Leonardsberg 13.9 (Rolf Brandström). 2 ex. Sjötuna udde, Tåkern 17.9 (Tommy Eriksson). 2 ex. Leonardsbergs fågeltorn, Leonardsberg 24–30.9 (Clas Tornefjell m.fl.). 2 1K Norra dammarna, Gärsdalen 29.9 (Christian Williams). 1 ex. Leonardsbergs fågeltorn, Leonardsberg 10.10 (Colin Messer m.fl.).

Srm: 1 1K Horns båtvarv 23.8 (Kalle Brinell). 1 1K Vadsjön 7–12.9 (Ola Kumlin, Leif Godin). 1 ex. Viad, Grödinge 1.9 (Johan Engström). 1 1K Mörköbron, Mellersta Mörkö 6.9 (Roger Kaufmann, Marie Teilmann).

2 1K Tornmadden, Strandstuviken 15.9–8.10 (Ragnar Falk, Lars Danielsson, Tord Johansson m.fl.).

Nrk: 4 ex. Rysjön, Kvismaren 14–27.9 (Annika Lorin m.fl.). 1 ex. Oset 14–16.9 (Thord Eriksson m.fl.). 1 ex. Pilkrogsviken 15.9 (Hans Norelius, Eva Edmert). 1 ex. Fågeltornet, Pilkrogsviken 15.9 (Leif Godin). 1 ex. Rävångsmaden, Rynningeviken 15.9 (Göran Gustafsson).

Upl: Som flest 4 ex. Hjälsstuviken 25.8–12.10 (Yngve Hareland, Peter Carlsson m.fl.). 4 ex. Fysingen 30.8–16.9 (Roger Kaufmann m.fl.). 1 1K Angarnssjöängen 1.9 (Stefan Paulin m.fl.). 1 ex. Viad, Grödinge 1.9 (Johan Engström). 1 1K Horssten 16.9 (Anders Haglund). 1 ex. Kärvan 26–27.9 (Thomas Kjelsson, Benny Åhr m.fl.). 1 1K Karlholmsviken 7.10 (David Hammarberg, Kalle Brinell).

Vstm: 1 1K Gnien, Ramnäs 7–8.9 (Ralf Lundmark, Frida Olsson, Mikael Mälberg).

Vrm: 1 ex. Björken 25.5 (Patric Gullström m.fl.). Som mest 5 1K Södra Hyn 25.8–5.9 (Jan Håkansson m.fl.). 4 1K Panken 1–2.9 (Mats Strömberg m.fl.). 2 1K Björken 9–13.9 (Tomas C Axelsson m.fl.). 1 1K Södra Hyn 26.9–6.10 (Dan Norberg). 3 1K Ölmeviken 13.9–14.10 (Håkan Funk m.fl.).

Dlr: 3 1K Skägghedtjärnen, Blixbo, Falun 28–31.8 (Anders During, Anders Danielsson, Olle Valseth Danielsson m.fl.). 1 1K Lindänget, Orsa 11–13.9 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén, Barbro Hellström m.fl.). 2 1K Flinesjön, Hedemora 12.9 (Thomas Möller, Mariana Karlsson, Yngve Hareland m.fl.). 1 1K Lindänget, Orsa 21.9 (Lars Hansson).

Vb: 8 1K Dammen N Jvg, SÖ Degernässlätten, Umedeltat 1.9 (Petra Sjödin, Jan Roslin, Ralf Norberg m.fl.), 5 1K samma plats 27.9–4.10 (Dag Österlund, Christer Olsson, Emmanuel Naudot m.fl.). 1 ex. Röbbäcksdalen, Umedeltat 3.10 (Christer Olsson).

Nb: 3 ad. Lövnäset, Avan 10.5 (Rolf G Gustafsson, Kerstin Sundberg-Persson). 2 ex. Södra Bredåker 24.4–1.5 (Bo Karlsson, Lars Sundberg, Krister Jakobsson m.fl.).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Roskarl *Arenaria interpres* EN

900 par

Den svenska populationen har minskat kraftigt de senaste 20 åren. Data från Svensk Fågeltaxering (2021) visar att både de strandängshäckande och skärgårdshäckande bestånden minskat. Dock tyder resultat från de senaste åren, 2015–2021, på ett mer stabilt bestånd om än med ett varierat antal mellan åren. Regionala kommentarer (se nedan) tyder på att de nordliga bestånden är mer stabila även om spontanrapportering inte speglar förekomsten.

Häckningsfynd (regionala kommentarer):

Sk: För första gången på tio år gjordes observationer i den nordöstra skärgården under häckningstid. Ett par varnade i anslutning till en tärnkoloni på Lägerholmen 30.5 (Patrik Olofsson), men var inte kvar en vecka senare.

Sm: Tre par på Storkläppen (med en konstaterad häckning) plus åtta till revir. Detta ger elva revir i år. 2020 fanns åtta revir.

Öl: 1 ad. med 3 ungar på lokal på östra Öland 4.7 (Magnus Elfving) är enda konstaterade häckningen. Därutöver rapporterad under häckningstid på ytterligare en drygt handfull lämpliga lokaler men utan tydliga häckningsindikationer.

Gtl: Inga uppgifter 2021.

Ög: Möjliga eller troliga häckningar noterades på fem lokaler i skärgården men inga konstaterade häckningar.

Srm: Från gångna säsongen kan vi summera en säkerställd häckning i Oxelösunds skärgård och därutöver är flera fåglar i lämplig biotop under häckningstid rapporterade från lämpliga lokaler i Nyköpings, Oxelösunds och Trosa skärgård samt i Haninge och Nynäshamn kommun inom Stockholms rapportområde

Upl: Häckningar konstaterades på minst 7 lokaler i rapportområdet och därtill finns det intressanta observationer från minst 30 lämpliga häcklokaler. Dessutom två häckningar och två observationer från lämpliga häcklokaler inom Stockholms rapportområde.

Gstr: Efter en krasch runt millennieskiftet från ett fyrtiotal häckande par fanns plötsligt bara några enstaka par kvar. År 2020 handlade det om en etablerad häckningsplats där ett aktivt revir med varnande fågel fanns kvar även 2021: 1 ad. Lövggrund 8.6 (Per Aspenberg).

Hls: Som kunnat konstaterats under senare år så finns roskarlen nu i stort sett i nordligaste kustområdet för sin utbredning som häckfågel. Uppskattningen är att det hittades 13 par under året.

Mpd: 1 ad. Storgrundshällan, Njurunda 5.8 (Thomas Granfeldt). Endast observerad på en lokal där häckning kan vara sannolik.

Ång: Möjligen och troligen häckningar rörande ett tiotal par har rapporterats. Inga säkra häckningar. Det geografiska mönstret är oförändrat – alla häckningsrapporter är från norra halvan av kusten, framför allt i det nordostligaste området, Snöanskärgården–Järnäs udde–Kronören.

Vb: En konstaterad häckning och tre troliga häckningar, alla från den södra delen av kusten. Det är aningen sämre än föregående år men dessa spontanrapporteringar speglar inte den verkliga förekomsten.

Nb: Inga säkra häckningar men arten finns representerad från 13 öar i den yttersta skärgården. Från dessa har det rapporterats 119 fåglar under häckningstid. Populationen bör ligga på 60–150 par.

Andra anmärkningsvärda fynd:

S Lpl: 1 ex. Saxnäs 20–21.5 (Jörgen Fritzson). Femte fyndet i Ås. lpm.

Hjd: 1 ex. Lillhärda 11.5 (Ann-Marie Norlén). Sjätte fyndet i Hjd.

(SARA ELG)

Skärsnäppa *Calidris maritima*

1 800 par

I likhet med tidigare år har få häckningsfynd rapporterats. Åtta fynd finns rapporterade med häckningskriterier eller under häckningstid. Dalsland fick sitt fjärde fynd av arten.

Häckningsfynd:

Hjd: 1 ex. i lämplig biotop Dunsjön, Dunsjöfjället, Stor-sjö 5.7 (Johan Wallén, Juno Wallén Ahrné).

Jmr: 1 sp. Norra Borgafjällen 29–30.6 (Fredrik Sundberg).

Ly lpm: 2 ex. Nuorte-Lisvotjälke, Björkfjället 26.6 (Emmanuel Naudot). 1 ex. avledningsbeteende Murtser-toppen (Mortsfjället), Hemavan 7.7 (Lars Thornberg).

Lu lpm: 2 ad. parningsceremonier Rätjatj-tjåkkå, standardrutt 29G2h 30.6 (Bengt Allberg, Peter Berglund).

P lpm: Två fynd under sommaren. 1 ex. Åksjovärre 13.7 (Andreas Svensson, Johan Jönsson). 1 ex. Ruonektjåkkå 18.7 (Andreas Svensson, Johan Jönsson).

Andra anmärkningsvärda fynd:

Dls: 1 ad. Södra Kräklingarna, Kräklingarna, Skållerud 17.10 (Håkan Krave, Jan Johansson).

(SARA ELG)

Brushane *Calidris pugnax* VU

25 000 par

Häckningar i södra Sverige: Vid strandängsinventeringar på Öl och Gtl påträffas brushanar som häckar (tillsammans drygt 50 häckningar, flest på Gtl). Fåglarna fångas dock sällan upp av spontanrapporteringen.

Sm/F: 1–3 hannar vid Draven under hela maj månad, men inga ytterligare belägg för häckning.

(LARS LINDELL)

Prærielöpare *Calidris subruficollis*, ad., Nabben, Falsterbo (Sk) 2 augusti 2021.

Mosnäppa *Calidris temminckii*

6 000 par

Nedom fjällkedjan rapporterades häckning från Norrbotten av cirka 30 sedda par under häcknings-tid. En säker häckning finns även konstaterad från Västerbotten, vilken var den första konstaterade på många år sedan arten minskat drastiskt i landska-pet.

Häckningsfynd nedom fjällkedjan:

Vb: 2 ungar Fjärdhällan, Täftefjärden 11.7 (Emmanuel Naudot).

Nb: 1 ex. ungar Ylikari, Haparanda Sandskärs NR, Haparanda skg. 3.7 (Jouni Ylipekkala, Haparanda Sandskär Fågelstation). 61 ex. sp. Bottenviken (kust) 17.5–4.7 (Christer Olsson, Thomas Sundström, David Apelqvist m.fl.).

(SARA ELG)

Vitgumpsnäppa *Calidris fuscicollis* (33/33–1/1)

Boh/Vg: 1 ad. Mudderdammen, Torslandsviken, 27.7 (F) (Conny Palm, Lennart Falk).

Vg: 1 ad. Brandnäs-viken, Galterö, 28.7, samma individ som i Mudderdammen 27.7 (F) (Christopher Magnusson, Musse Björklund).

Bohusläns och Västergötlands första fynd av vitgumpsnäppa gjordes under vadarnas sträckperiod i juli. Det finns flera fynd av vitgumpsnäppa under denna period. Merparten av fynden görs antingen under sträckperioden för vadare i maj/juni, eller i juli/augusti. Det intressanta med denna fågel är att den observerades vid två olika lokaler, först vid

Torslandaviken i Göteborg (och då både i Bohus-län och Västergötland) och dagen efter i Göteborgs skärgård (sydväst om Torslandaviken).

(RAUL VICENTE)

Prærielöpare *Calidris subruficollis*

Fem prærielöpare gör 2021 till ett normalår för den-na huvudsakligen nordamerikanska art.

Sk: 1 ex. Nabben, Falsterbonäset 24.5 (Björn Malmha-gen). 1 ad. Nabben, Falsterbonäset 2.8 (Mattias Ullman m.fl.).

Öl: 1 2K+ Ölands södra udde, Ottenby 1.8 (Harald Pers-son m.fl.).

Upl: 1 1K Sundbromark, Bälinge 20.9 (David Hammar-berg m.fl.).

Vb: 1 ex. Dammen N Jvg, SÖ Degernässlätten, Umedel-tat 28.9 (Niklas Lindberg Alseryd).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Tabell 10. Genomsnittligt antal prærielöpare *Calidris subrufi-collis* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,2	0,4	0,8	1,8	4,8	6,5	4,5

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Andra fyndet i Åsele lappmark och fynd nummer nio för Lule lappmark gjordes under året.

Ås lpm: 1 ex. Klimpviken, Klimpfjäll 23.5 (Isak Vahl-ström).

Lu lpm: 1 ex. Luspebryggen 14.5 (Anna Johansson, Hå-kan Tyrén, inge Karlsson Alalahti m.fl.).

(SARA ELG)

Tuvsnäppa *Calidris melanotos* 1K, Vejbystrand (Sk), 11 september 2021.

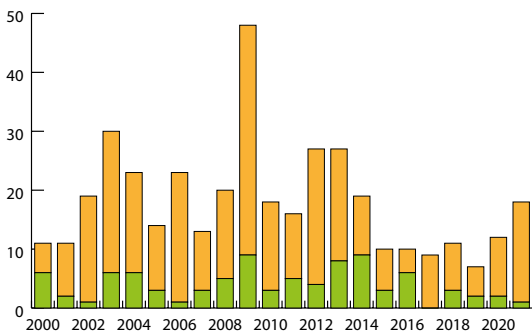
Tuvsnäppa *Calidris melanotos* 1K, Trönninge ängar (Hl), 24 september 2021.

Tuvsnäppa *Calidris melanotos*

Efter flera svaga år för arten är årets 18 fynd av 19 exemplar den högsta noteringen sedan 2014. Fynden utgjordes av ett vårfynd och 17 höstfynd. Hälsingland fick sitt fjärde fynd och Västmanland sitt nionde fynd. Två fynd av två exemplar utgjorde fynd nummer sju och åtta för Jönköping.

Sk: 1 1K Vejbystrand 11–14.9 (Henrik Johansson, Thomas Svanberg m.fl.) och 1 1K str. SV Nabben, Falsterbonäset 15.9 (David Erterius, Mattias Ullman, Björn Malmhagen).

Sm: 1 ad. Svänö fågeltorn, Store Mosse nationalpark 7.8 (Roger Ahlman). 1 1K Svänömaden, Store Mosse nationalpark 2–6.9 (Per Kjellin, Lars Petersson, Anita Ericson m.fl.).

Tuvsnäppor *Calidris melanotos* under vårsträck (gröna staplar) respektive höststräck (orange staplar) i Sverige 2000–2021.

Öl: 1 ex. Alby strand 4.9 (Mattias Nilsson).

Gtl: 1 ex. Västergarnsviken 1.9 (Mattias Andersson, Mattias Gerdin).

Hl: 1 ad. Getteröns naturreservat, Getterön 10–15.8 (Göran Christiansson, Christopher Gullander, Mikael Nord m.fl.). 1 ad. Galtabäcks fågeltorn, Galtabäck 10.8 (Lasse Olsson). 1 1K Trönninge ängar 21–26.9 (Göran Lindh, Margareta Lindh, Roy Ottosson m.fl.).

Vg: 1 1K Sydkullen, Hullsjön 28.8 (Ulf Lindell, Kent Kristenson, Lars Eliasson m.fl.). 1 1K Sandbetet, Dättern 12–18.9 (Håkan Eliasson, Magnus Hallgren m.fl.).

Srm: 1 1K Tornmaden, Strandstuviken 19.9 (Morgan Andersson, Jan Gustafsson m.fl.).

Vstm: 1 ex. Norsa, Munktorps sn 16–17.8 (Göran Nilsson m.fl.).

Vrm: 1 1K Larbergsviken, Hammarön 11–13.9 (Mats strömberg m.fl.). 1 ex. Översvämningen Odenstad, Gillbergaområdet 23.9 (Joakim Johansson).

Hls: 1 ex. Hårte, Jättendal 12–17.5 (Johan Myhrer m.fl.).

Vb: 1 1K Reveln, Björnsholmen, Skellefteå 20.9 (Stig Holmqvist) och 2 1K Degernäsbäcken, S väg, Umedeltat 26.9–3.10 (Gunnar Ekenberg, Marcus Östman, Emmanuel Naudot m.fl.).

(SARA ELG)

Tabell 11. Genomsnittligt antal tuvsnäppor *Calidris melanotos* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,1	0,5	1,7	3,4	7,7	21	15	15

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus* 1K, Sandbetet, Dettern (Vg), 14 september 2021.

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus* (28/29–1/1)

Vg: 1 1K Sandbetet, Dettern, 12–17.9 (F) (Jan Mogol, Sebastian Ekbohm, Olle Wahlström).

Detta är tredje fyndet av större beckasinsnäppa i Västergötland. Fyndet stämmer väl överens med den svenska fyndbilden och uppträdandet av 1K-fåglar på hösten. Det är också vanligt att unga vadarre stannar flera dagar på en lokal.

(RAUL VICENTE)

Dvärgbeckasin *Limnocyrtus minimus*

9 100 par

I likhet med tidigare år finns få fynd med häckningskriterium för den mycket diskreta dvärgbeckasinen. Uppgifter om troliga eller säkerställda häckningar saknas helt med undantag av ett ovanligt fynd av en säkerställd häckning från Torne Lappmark, 1 ex. med bo Tjåurajaureh, standarddrutt 30K7c 17.6 (Martin Kvarnbäck, Anton Kvarnbäck). Totalt finns uppgifter om runt 100 spelande fåglar varav drygt en tredjedel från Norra Lappland. Urval av ”sydliga” fynd med häckningsrelevans:

Sm: Från Sm/G anges tre lokaler och från Sm/H fyra lokaler med spelande fåglar. Från Sm/F anges ett stabilt antal spelande jämfört med senaste åren –12 sp. fåglar.

Dls: Ett fynd sent i maj vid lämplig lokal: 1 sp. Bredmosen, Järbo 28.5 (Anders Regeskog).

Dlr: ”Inga säkra häckningsfynd i år heller (senast var 2018), men rrk bedömer att arten häckar i de norra delarna av landskapet. Under häckningstid i år noterades spelande ex. vid Översjökölen, Särna, Älvdalen i början av juli (Fredrik Enoksson, Stefan Göransson) vilket tolkas som permanent revir”.

Gstr: 2 sp. Laggarbomyran 1–8.5 (Ulf Elman, Marcus Bergström, Simon Stenberg Jönsson m.fl.).

Flera rapportkommittéer rapportera om höga antal övervintrande individer. Bland annat anges från Jönköping ”En tendens är antalet dvärgbeckasiner som övervintrar. Där ökar antalet ganska markant”. Från Göteborg ”Åtminstone 24 beckasiner verkar ha övervintrat i området 2020–2021. Lägg där till fem individer i december så landar vi på totalt 29 vinterbeckasiner under året. Det är det klart högsta noterade antalet under 2000-talet med 2009 års 22 övervintrare som god tvåa. Snittet ligger snarare på omkring tio individer”. Från Stockholm ”Hela nio vinterfynd i januari till februari vilket är rekord”.

(SARA ELG)

Dubbelbeckasin *Gallinago media* NT

1 800 par

Värflyttningen pågick som vanligt under cirka en månads tid, i år 3–29.5. Totalt rapporterades 139 ex. varav 121 spelande. Antalet är drygt 40 färre än fjolårets rekord (181 ex.), dock ett normalt antal sett till den senaste tioårsperioden (medelvärde 137 ex.). Åren 2016–2019 var antalen av okänd anledning oroväckande låga (variation 101–115), men en återhämtning tycks således ha skett. I slutet av juli (29–31.7) gjordes tre fynd i södra Sverige, vilket med största sannolikhet var tidigt flyttande fåglar. Antalet fynd fortsatte sedan att rassla in under hösten, totalt cirka 83 individer, tills den sista noterades vid Marsviken i Södermanland 4.11 (Lars Danielsson, Ola Kumlin). Tidigare under 2000-talet finns endast sju novemberfynd, som senast 28.11.

Fynd i Norrland utanför häckningsområdet (inkluderade i ovanstående sammanställning):

Gstr: 2 sp. Holme S Lars-Ors Oppala, Mårdängsjön 11.5 (Mats Westberg, Helena Persson, Olle Thyrestam m.fl.); 1 sp. Åkrarna Björke, Björke 12.5 (Mats Westberg, Helena Persson m.fl.); 1 sp. Hamrångeängarna, Hamrånge 12.5 (Anders Johansson) och 2 sp. Hamrångeängarna, Hamrånge 16.5 (Marcus Bergström, Simon Stenberg Jönsson).

Hks: 1 sp. Stenöörn 11.5 (Ulf Johansson m.fl.) och 2 sp. Finflo 12.5 (Sara Svedberg, Johan Södercrantz, Mats Axbrink m.fl.).

Vb: 1 ex. Långviksskatan, Täftelandet 11.5 (Andreas Garpebring) och 2 sp. Hössjöbäcken, Hössjö 13.5 (Peter

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*, Världens ände, Ystad (Sk), 10 oktober 2021.

Sunesson). Arten är knappt årlig i landskapet och senaste året med fynd av tre individer var 2015.

Nb: 1 ad. Puostijärven Alapää, Ekfors 10.6 (Rolf G Gustafsson). Ovanlig i Norrbotten och på udda lokal dessutom.

Från artens häckningsområde rapporterades spel på elva lokaler i Härjedalen, totalt 64 ex., och från nio kända lokaler i Jämtland, totalt 80–90 ex. I Jämtland upptäcktes dessutom en ruvande fågel i Frostvikenfjällen i ett område utan kända spelplatser. I Södra Lappland noterades spelande ex. på tre lokaler i Ås lpm, och på fyra lokaler i Ly lpm. I Norra Lappland gjordes två fynd av enstaka individer men ingen av dessa utgjordes av spelande fåglar. Senast det rapporterades om en spelande fågel i Norra Lappland var 2017. Antal spontanrapporterade spelande hannar i de svenska fjällen visar på intet sätt populationens verkliga storlek, vilken tidigare (Ekblom & Carlsson 2007) beräknats till 1 330–2 270 par. Det verkligt stora antalet par i Skandinavien återfinns emellertid i Norge där det beräknas finnas 5 000–15 000 och troligen närmare den övre delen av intervallet.

(MARTIN TJERNBERG)

Tereksnäppa *Xenus cinereus*

Tereksnäppan häckar fortfarande fåtaligt i Finland, om än minskande, och det är väl troligt att de fynd som görs i Sverige i huvudsak härrör från dessa. Den är en flyttfågel som har ett stort utbredningsområde

österut från östra Europa till Stilla havet, vilket gör även långväga fynd fullt möjliga.

Sk: 1 ex. Äspet, Åhus, 15–23.7 (Tobias Ljungquist, Dan Persson m.fl.).

Ång: 1 ex. Gumpsundet, Kronören, 22–23.5 (David Rocksén m.fl.). Första fyndet i Ång.

S Lpl: 1 ex. Ransarluspen 31.5–15.7 (Isak Vahlström, Inga Olofsson m.fl.). Första fyndet i Ås lpm.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Tabell 12. Genomsnittligt antal tereksnäppor *Xenus cinereus* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,2	0,4	2,1	3,5	5,0	7,5	4,1	3,5

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*

Uppskattningsvis ca 30 ex. med en stark koncentration till västkusten under senhösten. Två vårfynd och tre sommarfynd bryter mönstret. Höstsumman på 25 ex. kan gömma någon dubbelräkning.

Landskapsvis fördelas fynden på Sk (15), Öl (4), Hl (4), Boh (4) och Vg (3) och månadsvis maj (2), jul (1), aug (2), sep (8), okt (8) och nov (9). Fyndbildens stämmer med den förväntade, i både tid och rum.

Tillägg: 2020:

Hls: 1 ex. Hårte, Morsviken 29.10 (Johan Myhrer).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tabell 13. Genomsnittligt antal brednäbbade simsnäppor *Phalaropus fulicarius* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,3	1,0	2,4	3,2	7,0	15	22	30

Mindre gulbena *Tringa flavipes*, Långviksskatan, Täftelandet (Vb), 14 maj 2021.

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

19 000 par

Som konstaterades förra året förefaller smalnäbbad simsnäppa vara ganska stabil inom häckningsområdet i fjälltrakterna från norra Dalarna och norr ut. Svensk Fågeltaxerings standardrutter ger ingen tydlig trend. Flera rrk noterar att antalet vårfynd tenderar att minska. Ett exempel är Uppland och Rrk Upl skriver: "Det börjar bli länge sedan det rastade några större mängder smalnäbbade simsnäppor i Uppland, så även om årets siffror med 7 fynd av totalt 8 ex. är den lägsta summering som gjorts på 2000-talet, är det samtidigt inte helt oväntat." I Ångermanland noterades dock ett nytt rekord under vårflyttningen och även i Västerbotten och Norrbotten noterades förhållandevis många i maj.

Större antal under vårflyttningen:

Ång: 17 ex. str. NO Laxskärsudden, Järnshalvön 26.5 (Urban Lundström).

Vb: Flera höga sträcksummor 25.5 med som mest 54 ex. str. N Grundskatan, Bjuröklubb (Martin Widén).

Nb: 65 ex. Bondön, Piteå skg. 24–25.5 (Sven-Erik Sundberg, Jan Axel Sundin, Lars Sandberg m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre gulbena *Tringa flavipes* (22/22–2/2)

Vb: 1 ex. Långviksskatan, Täftelandet, 14–15.5 (F) (Tommy Magnusson, Maria Westling), 1 ex. Gärde, bron vid Åviken, Gärdefjärden, Lövånger, 28–30.5 (F) (Anders Söderlund, Mattias Laisfeldt, Joakim Wallström).

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis* 1K, Getterön (HI), augusti 2021.

Tillägg 2020:

Jmt: 1 ex. Galhammarviken 14.5 (V) (Michaela Engström).

Västerbottens två första fynd av mindre gulbena gjordes under våren, ett fynd i mitten och ett i slutet av maj. Det hade kanske varit förväntat att fynden skulle kunna ha utgjorts av samma individ. Eftersom det fanns föredömligt god dokumentation kunde man genom bilder konstatera att två olika individer rastat i Västerbotten. Jämtlands första fynd av mindre gulbena från 2020 har också behandlats och godkänts. Detta fynd har lagts till den tidigare fyndtotalen.

(RAUL VICENTE)

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis*

16 fynd av 16 individer är i nivå med föregående år men lägre än genomsnittet på 21 individer de senaste 30 åren. Som vanligt är det god spridning över landet på fynden även om det endast är ett fynd från Norrland under året. Inga indikationer på häckning, men spelande eller revirhävande fåglar noterades i såväl Värmland som Västerbotten.

Sk: 1 ex. Smygedungen, Smygehuk, 25–26.4 (Matts Lindblad, Gabriella Håkansson m.fl.). 1 ex. Farhultsviken 16.5 (Olof Strand, Peter Franzén, Peter Schmidt).

Bl: 1 ex. Olsäng 1.5 (F) (Anders Adolfsson).

Sm: 1 ex. Herrängen, Uknö, Västervik 1.5 (Mathias Salomonsson, Mats Gothnier m.fl.).

Öl: 1 ex. Ölands södra udde 29–30.4 (Ronnie Neder-

feldt m fl). 1 ex. Ottenby 11–12.5 (Peter Keil, Jonas Lillvik m.fl.). 1 ex. Ottenby 25–30.5 (Johan Willner, Thomas Rostedt, Jonas Lillvik m.fl.). 1 ex. Alby strand 4.7 (Magnus Elfving).

Gtl: 1 1K Nisseviken, Hablingbo 27–29.7 (Mia Holmebrant, Mattias Andersson m.fl.). 2 ex. Nisseviken, Hablingbo 6.8–1.9 (Mattias Andersson, Mia Holmebrant m.fl.). Vid andra tillfället rörde det sig om 1 ad. och 1 1K. Rrk Gotland har bedömt att det är rimligt att det är samma 1K-fågel bägge perioderna.

Hl: 1 1K Fågeltornsparkeringen, Getterön 14–15.8 (Stefan Johansson m.fl.).

Ög: 1 ex. Sättunaplattformen, Svartåmynnings Naturreservat 20–22.6 (Anders Gustafson, Staffan Johansson m fl). 1 ex. Holmenmaden, Tåkern 5–6.8 (Margareta Karlsson m.fl.). Arten har nu varit årlig i landskapet sedan 2016.

Vrm: 1 ex. Brosjön 6–7.5 (Dan Mangsbo m.fl.), 1 ex. Björknästorp, Skattkärr 23–29.5 (Nicholas Berg m.fl.). Fågeln vid Björknästorp våtmark hävdade revir och uppvaktade både gluttsnäppor och grönbenor. Första fynden sedan 2014.

Vb: 1 ex. Lillskärsudden, Sörmjöle 8.5–12.7 (Per-Olof Erixon, Maud Tyboni, Christina Adolfsson m.fl.). För tredje året i rad fanns spelande dammsnäppa vid Lillskärsudden men till skillnad från förra året kunde ingen partner observeras. Rrk Vb bedömer att detta är en av fåglarna som uppehöll sig på samma lokal förra året.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Tabell 14. Genomsnittligt antal dammsnäppor *Tringa stagnatilis* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,3	1,2	6,7	21	27	22	17

Grönbena *Tringa glareola*

130 000 par

Vi följer arten nationellt i de södra delarna vad gäller häckningar och troliga häckningar. Det är få häckningar som konstateras och flera rrk nämner att många möjliga lokaler ej besöks av skådare, så det finns helt klart ett mörkertal.

Sk: 1–2 ex. varav minst en spelade på Svenskemyr, Healt 19–23.5 (Björn Herrlund, Patric Carlsson m.fl.) och 1 ex. varnade på samma lokal 4.7 (Kurt Arne Johansson). För sjätte året i rad görs fynd under häckningstid med varnande fåglar på gränsen till Småland. Observationerna indikerar att det fortfarande finns enstaka par som gör häckningsförsök i de allra nordligaste delarna av landskapet. När kommer en konstaterad häckning?

Öl: Anmärkningsvärt fynd: 10 1K Beijershamn 6.7 (Johan Ahlgren). Tidigt fynd av ungfåglar på Öland. Var kommer de ifrån?

Dls: 1 konstaterad häckning vid Bredmossen, Färgelanda k:n. Spelade och varnande fåglar vid Lunnebmossen, Melleruds k:n men ingen konstaterad häckning.

Upl: Årets enda rapporter som antyder häckande fåglar kommer detta år från Hillebolamossen vid Florarna, minst 3 par noterades varna på denna lokal. Som påpekats många gånger förut så är häckningsbiotopen för grönbena dåligt besökt. Vid senaste inventeringen 2009 noterades 23 revir i landskapet varav 8 runt om på Florarna, vilket då konstaterades var jämförbara siffror med tidigare inventeringar under mitten av 80-talet (rrk Upl).

Vstm: Tre häckningar eller troliga häckningar har rapporterats.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Tretåig mås *Rissa tridactyla* EN

65 par

Tretåig mås håller ställningarna som svensk häckfågel samtidigt som den minskar i antal på många platser i Nordatlanten. På Nidingen påbörjade 56 par häckning vilket resulterade i 70 ringmärkta ungar (Uno Unger m.fl.). Inga uppgifter finns från Fladens kassunfyrd detta år. Där häckade fem år 2020.

Bortsett från i södra delen förekom arten sparsamt i Östersjöområdet. Undantagen gäller Sk, Öl och Gtl som framgår av följande: Sk (63), Bl (5), Sm/H (18), Öl (86), Gtl (34), Srm (4), Upl (5), Gstr (1), Hls (1), Ång (3) och Vb (4).

Inlandsfynd:

Sm/G: 2 ad. str. Bokholmen, Bolmen, 2.5 (Jonas Starck, Emil Krans, Bernt Danielsson), 1 1K str. Bokholmen, Bolmen, 11.11 (Krister Wahlström).

Sm/F: Under hösten gjordes tre fynd från Vidablick, Vättern: 1 1K 16.10 (Jan Blomqvist, PerJonas Andersson), 11 1K 17.10 (Håkan Ydregården) och 2 1K sträckte mot S vid Vidablick, Vättern 3.11 (PerJonas Andersson, Håkan Ydregården).

Vg (inland): 1 ad. och 1 1K Vänersborgsviken andra halvan av oktober (rrk Vg).

Dls: 2 ad. str. SV Rörvik, Vänersborgs k:n 23–25.10. 1 1K samma lokal 23.10 (Ingemar Johansson).

Vrm: 1 2K Alsters villaområde, Karlstad kn. 23.1 (Oscar Sävström, Dan Mangsbo), 1 ad. str. Värmlandsnäs sydspets 17.9 (Stefan Asker), 1 1K Grytterud, Arvika kn 24.10 (Joakim Johansson, Stefan Strandbergh), 1 1K Hökerud, Kil kn. 26.10 (gm rrk Vrm).

Dlr: 1 2K Vattenparken/Kupolen, Borlänge 23.4–12.5 (Andreas Trogen, Yngve Johansson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Ismås *Pagophila eburnea* (25/25–1/1)

Öl: 1 1K str. S Triberga läge–Näsbybadet 5.12 (F) (Kristoffer Olsson Stenman, Niclas Lignell).

En sträckande ismås längs sydöstra Ölands kust kunde ses och fotograferas på flera lokaler. Fyn-

Tärnmås *Xema sabini* 1K, Norrvikens trädgårdar, Båstad (Sk), 25 september 2021.

det passar väl in i mönstret från de senaste 35 åren då lejonparten av alla fynd gjorts just i början av december. Ismåns uppträder inte som en utpräglad havsfågel med en koncentration av fynd längs västkusten. I stället är fyndbilden någorlunda spridd över landet.

(MÅNS GRUNDSTEN)

Tärnmås *Xema sabini*

Totalt noterades 16 ex., alla under perioden september, men i denna summa döljer sig sannolikt några dubbelräkningar. Samtliga fynd gällde ungfåglar och alla fynd utom två gjordes längs västkusten, från Hållö i norr till Skälderviken i söder, vilket är i linje med den dominerande fyndbilden.

Sk: 1 1K utanför Norrebro hamn 23.9. Fågeln sågs sedan på flera platser längs Laholmsbuktsens södra delar med fokus kring Appelryd och Båstad de två efterföljande dagarna (Håkan Johansson m.fl.), 1 1K str. Norrebro hamn, Gröthögarna 23.9 (Håkan Johansson, Einar Hedenblad), 1 1K Sandön, Utvälinge 24.9 (Klas Rosenkvist, Johan Åhlén, Nick Gräntz), 1 1K str. Yttre Katt-

vik 17.10 (Musse Björklund, Victor Tapper m.fl.), 1 1K Båstads hamn 22–23.10 (Jukka Valtonen, Joel Tamnist, Leif Klinteroth m.fl.), 1 1K Hovs hallar 23.10 (David Gustafsson), 1 1K Båstads hamn 24.10 (Mark Hammarstedt) och 1 1K str. Gröthögarna 28.10 (Thomas Wallin, Anders Johansson, Anki Johansson m.fl.).

Sm: 1 1K str. Jättabron Bolmen, 25.9 (Jonas Starck, Emil Krans, Bernt Danielsson) utgjorde tredje fyndet i Sm/G. 1 1K str. S Revsudden, Kalmar 6.10 (Bill Andersson) var sjunde fyndet i Sm/H.

Hl: 1 1K str. S Glommens sten 16.10 (Emil Lundahl, Mikael Jansson m.fl.). 1 1K Skummeslövsstrand 3.11 (Magnus Köpman).

Bob: 1 1K str. S Kråkudden, Hönö 23.9 (Markus Lagerqvist m.fl.). 1 1K mot S Hållö 25.9 (Sussie Carlström, Per Wohlin, Jan Uddén m.fl.). 1 1K mot S Grosshamn 26.10 (Thomas Ring). 1 1K str. S Kråkudden, Hönö 19.11 (Olle Edlund m.fl.).

Tillägg: 2012:

Öl: 1 1K str. S Kapelludden 23.11 2012 (Kjell-Olof Hedlund, Seppo Ekelund, Harald Janson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Skrattmås *Chroicocephalus ridibundus* NT

98 000 par

Vid senaste rödlistningstillfället (2020) blev skrattemåsen uppflyttad till kategorin *Nära Hotad* (tidigare *Livskraftig*, 2015). Som motiv anges att

Tabell 15. Genomsnittligt antal tärnmåsar *Xema sabini* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,9	2,4	4,3	21	21	9	10

”minskningstakten de senaste 24 åren medför nu att kriterierna blir uppfyllda”. Arten presenteras här kort inför ev. förändrad hantering.

Kuriosa:

Öl: Höststräckets toppdag blev 12.8 med ca 10 000 vid Triberga läge. Detta är den högsta sträcksumman för en enskild dag för Öland.

Dlr: Sammanfattning: 23 lokaler med ca 4 700 par. De två största kolonierna i Kyrkbyttjärn, Falun och i Limsjön, Leksand, hyser ca 60 procent av beståndet i landskapet. Landskapets kolonier är f.ö. väl kända i dagsläget.

N Lpl: Enda säkra häckningen hittades i Yli Lompolo, Kiruna, T lpm. 15 ad. i lämplig biotop Glommersträsket V, P lpm 5–18.6 (Stefan Holmberg, Krister Jakobsson, Ingvar Torsson m.fl.).

(SIMON CARRINGTON)

Dvärgmåås *Hydrocoloeus minutus*

2 800 par

Som vanligt har vi svårt att klara oss utan riktad inventering. Senast en sådan gjordes var 2007–2008. Egentligen står ju allt och faller på riktade insatser i rätt begränsade områden i Västerbotten och framför allt Norrbotten som tillsammans står för närmare 90 procent(!) av den svenska populationen. Vi får inte särskilt mycket hjälp av spontanrapporteringen. Martin, Green, Lund fyller på om Nordsverige: ”Det kushäckande beståndet följs idag mycket väl dels av den nationella övervakningen av häckande kustfåglar och dels av det regionala programmet för häckande kustfåglar i Bottniska viken. Kustfågelrutorna ger stabila antal i skärgårdsmiljö 2015–2020. Sjöfågelrutorna visar på kraftig ökning, huvudsakligen i inlandsmiljö, under samma period (Green m.fl. 2021). I Bottniska viken (Norrländskusten) har det varit stabila antal med dragning åt det positiva hållet 2010–2020. Samma mönster i Norrbotten-Västerbotten där huvuddelen av dvärgmåsåarna finns (Haas & Green in press).

Sk: Vårens högsta sträckssiffror blev 53 ex. Habo ljun 2.5 (Lars Nilsson) och 23 ex. Västra Ringsjöns Fågeltorn 28.4 (Lars Helgesson). Högsta ansamlingen avfåglar var 23 ex. Silvåkratornet, Krankesjön 2.5 (Elias Melchert Thelaus, Jacob Gustafsson). Inga tydliga häckningsindikationer rapporterades, men 6 ad. noterades i lämplig häckningsbiotop Gäddängen, Fulltofta 11.7 (Julius Wengelin Grantén, Fredrik Blomqvist). Höstens högsta dagsnotering blev fina 1 724 str. Simrishamn 15.9 (Magnus Ullman, Nils Kjellén, Hans Larsson m.fl.), vilket kan jämföras med det skånska höstrekordet på 1 863 str. 19.10 2017 (Gert Ljungqvist, Lars Leonards-son). Några andra fina dagsnoteringar var 1 365 str. Simrishamn 18.9 (Magnus Ullman, Nils Kjellén, Patric

Österblad m.fl.), 900 str. Nabben 19.10 (Martias Ullman, David Erterius), 1 109 str. Målarhusens strandbad 19.10 (Manfred Dornhäuser) samt 1 100 str. Friseboda 19.10 (Jan Linder).

Bl: Vårfynd: 141 ex. str. NO genom landskapet mellan 28.4 och 16.6 med toppnotering på 27 ex. str. NO Torhamns udde 2.5 (Anders Blomdahl m.fl.). Höstfynd: Mellan 26.7–15.11 noterades 1 763 ex. med toppnotering på 387 str. SV Utklippan 3.10 (Mats Alderus m.fl.). Vinterfynd: 16 1K str. O Lindö udde 9.12 (Fredrik Lennartsson). En mycket fin årssumma på 1 909 exemplar vilket placerar sig som tredje bästa året hittills för arten. Rekordåret är från 1994 med 2386 ex. och därefter följer 2014 med 2 148 ex. Gynnsamt väder vid höstens sträcktoppar genom Östersjön är förmodligen den rimliga förklaringen till årets höga summa.

Öl: Sträck: Vår, april–juni: 110 (medel 101) ex. Höst, juli–december: 5 069 ex. (medel 527). Sträcket blev av toppklass jämfört med medel för 2016–2020.

Hl: Ett par inledde häckning vid Trönninge ängar men avbröt tidigt. På grund av unika fjäderdetaljer på ena föräldrafågeln kunde det bekräftas att samma individer sedan flyttade till Munkagårdsfloen där en häckning som resulterade i minst en unge genomfördes. Detta var den första bekräftade lyckade häckningen i Halland och det tredje häckningsförsöket i landskapet.

Vg: I Hornborgasjön konstaterades att 5 par häckade och dessa fick minst 6 flygga ungar (Hornborgadokumentet 2021 – Peder Hedberg Fält). Ett par påbörjade bobygge vid Östen, men de avbröt häckningen p.g.a. att vattennivån sjönk. För första gången på åtta år noterades inga revirhävande dvärgmåsar i Vänerens västgötadel. Däremot sågs 9 ex. på ett skär i Årsvikens yttre delar (8 ad. och 1 2K) 13.6 (Peter Hjelm, Ingvar Andersson – Jan Rees, Vänerinventeringen).

Nrk: Arten etablerade till en början en ganska stor koloni på Fiskingemaden i Kvismaren, och flera par hade börjat ruva när en översvämning kom. Efter det försvann arten helt från Kvismaren, och i stället tog dessa fåglar Tysslingen och Oset i besittning. Åtminstone på den senare lokalen så lyckades minst tre av häckningarna. Detta är första året som arten häckar i Oset.

Upl: Det går inte särskilt bra för dvärgmåås som häckfågel just nu. År 2021 påträffades ca 42 mycket troligt häckande par, och häckningsresultatet tycks vara genomgående dåligt. Liksom förra året konstaterades två par dvärgmåås häcka i skrattnäskolonin vid Ströms Mad, Fysingen (Ingemar Johansson m.fl.) och åtminstone en häckning var sannolikt lyckad då en 1K sågs vid Fysingen 25 och 29.8 (Ingemar Johansson m.fl.).

Vrm: Häckningar och häckningsindici: Under Vänerinventeringen sågs 63 vuxna fåglar i norra delen av Värmlandssjön och det var alla fåglar som noterades i Väneren detta år. De flesta fåglar (57 ex.) fanns på fyra skär i de yttre delarna av Kristinehamns skärgård (Per Gustafsson, Jan Rees) och många ruvande fåglar noterades 17.6.

Sträckande dvärgmåsar *Hydrocoloeus minutus*, Nabben, Falsterbo, 19 oktober 2021.

Dlr: Häckningar: 3 par Flinesjön, Hedemora 21.5–1.7 (Yngve Johansson, Berndt Söderlund m.fl.). 13 par Tisjökölen, Malung-Sälen 28–29.5 (Börje Dahlén, Hans Erik Eriksson). Inga flygga ungar noterades.

Gstr: Häckningsförsök gjordes på tre öar inom Orarnas NR, men ungproduktionen var låg detta år. 49 ad. upprörd, varnande Orarna 16.6 (Per Aspenberg), 5+25 ad. bo, ägg/ungar Orarna, Orarna-området 29.6 (Per Aspenberg).

Hls: Som vanligt under senare år gjordes ett stort antal fynd under våren men få som indikerade häckning. Det starkaste häckningsfyndet utgörs av: 2 i par i lämplig häckbiotop Rävholmen, Skatön 22.5 (Mats Axbrink, Stefan Persson).

Ång: Säkerställd häckning: 8 ex. bobygge Helgumssjön, Lillholmen 4.6 (Lars Bengtsson).

Vb: 5 säkerställda kolonihäckningar (många ex.) och många troliga. Största kolonier på 38 respektive 40 ex. Under året rapporterades ca 87 par med högre häckningskriterier. Det är ungefär på samma nivå som de senaste åren men är endast resultat av spontanrapportering.

Nb: Säkerställda häckningar: 24 par ruvande Tistersöarna, Luleå skg. 18.6 (Christer Olsson, Thomas Sundström). 40 par ruvande Lill-Skränmåsåren, Hinderjöfjärden, Luleå skg. 19.6 (Christer Olsson, Thomas Sundström). 7 par med bo Gråsjälgrundet, Bådans NR, Luleå skg. 20.6 (Christer Olsson, Thomas Sundström). 20 par med bo Storgrundet, Rödkallen, Luleå skg. 24.6 (Ulrik Lötberg, Sarah Stenvall, Natalie Isaksson). 45 par ruvande Kyrkggrundet, Kalix skg 23.6 (Christer Olsson, Thomas Sundström). 6 par med bo Ylikari, Haparanda

Sandskärs NR, Haparanda skg. 22.6 (Christer Olsson, Thomas Sundström). 35 pull. Tullparken, Haparanda 13–20.7 (Jouni Ylipekkala). 3 ad. + 1 1K BC-gropen, Haparanda 22.7 (Jan Andersson). 14 1K pull. Nedre Avan, Boden 8–23.7 (Mats Bergquist). 24 ex. ruvande Pajala 4.6 (Martin Widén). Liksom tidigare kommer de flesta häckningsfynden från skärgården.

Hjd: Häckning: 16 ex. ruvande Linjetjärnarna, Fjällnäs 29.5–7.7 (Eva Elfqvist, Anders Lönning, Anna-Lena Fransson m.fl.). 30 i par ruvande Storsjödeltat, Storsjö 6.6 (Niklas Westermark, Per Åsberg, Mikael Åsberg). Några uppgifter om pull. eller 1K finns ej. I Storsjö har regleringen medfört magert häckningsresultat de senaste åren.

Jmt: Häckning: 26 ex. (4 ad. + 22 1K) pull. Ottsjön, Undersåker 25.7 (Halvor Sørhuus). Liksom senaste åren håller en koloni på uppskattningsvis 20–30 par till vid Fettjorna intill Ottsjön. I övrigt sedd rätt vida omkring under häckningstid, men som vanligt tycks artens häckningsplatser vara notoriskt svårfunna.

S Lpl: En säker häckning: 8 ad. + 2 1K Sörmyran, Vänjaurbäck 8.7 (Kjell Grankvist). 5 1K Gammlplatsen, Lycksele 17.7 (Ulf Ricklund). 2 1K Stenavan, Stensele 31.7–2.8 (Anders Juréus).

P lpm: 6 ex. i lämplig biotop Glommersträsket V, Glommersträsk 5.6 (Stefan Holmberg).

T lpm: 15 ex. i lämplig biotop Reningsverket Jukkas 17–26.5 (Åke Flygare). 15 ex. i lämplig biotop Sautusjärvi 29.5–27.6 (Åke Flygare, Barbro Hermansson). 3 ad. ruvande Yli Lompolo, Kiruna 1–5.6 (Lotta Nygård, Barbro Hermansson).

(SIMON CARRINGTON)

Svarthuvad mås *Ichthyæetus melanocephalus*, Getterön (HI), april 2021.

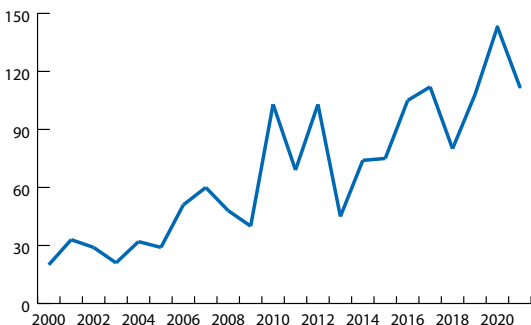
Svarthuvad mås *Ichthyæetus melanocephalus*

7 par

Totalt 112 individer (exkl. boungar). En minskning från förra årets toppnotering på 143 ex. Nytt rekord av ungfåglar i Blekinge (samtliga kring Sölvesborgs-området), 6 1K fördelat på 8 par. I övrigt inga säkerhetsställda häckningar, men par/ensamma fåglar som besökt skrattnåskolonier under längre perioder har förekommit!

Landskapsvis antal utöver ungar från häckningar: Sk (39), Bl (17), Öl (7), Gtl (2), HI (36), Boh (2), Vg (1) Ög (1), Srm (1), Upl (2), Vstm (1), Gstr (1).

Bl: Häckningar: 8 par fick ut 6 pull. Norrören (Patrik

Antal svarthuvade måsar *Ichthyæetus melanocephalus* i Sverige 2000–2021.

Olofsson, Patric Österblad m.fl.). Den positiva trenden vad gäller häckningar i Sölvesborg håller i sig. Totalt åtta häckningar är ett nytt rekord även om häckning uteblev helt från Falkaholmen. Med hela 30 genomförda häckningar sedan 2010 får man snart anse arten som stabil häckfågel i kommunen. Hybridhäckning: Skrattnås och svarthuvad mås gjorde gemensamt häckningsförsök på Norrören men häckningen misslyckades (Patrik Olofsson, Patric Österblad m.fl.).

HI: Totalt 36 ex. under året, en fin summa!

Vg: En ad. sågs kortvarigt i Hornborgasjön i slutet av mars och det bedöms röra sig om den fågeln som tidigare år setts vid Spännsjön, även om ingen fågel sågs där i år. I övrigt en 2K i Vänersborgsviken i början av juni.

Upl: 1 ex. Hjälstaviken 27.4–24.5 (Bill Douhan m.fl.). I slutet av perioden misstänktes den ruva, vilket i så fall skulle kunna innebära en påbörjad hybridhäckning med skrattnås eller fiskmås.

Vstm: 1 ad. Johannisbergs flygfält, Västerås, 15–16.5 (Petter Sahlström m.fl.). Fjärde fyndet i Vstm.

Gstr: En rapport från en ren kustlokal 1 ad.Iggöskaten, Iggön 7.7 (Gunnar Hallberg, Marcus Bergström m.fl.). Femte fyndet i Gstr.

(SIMON CARRINGTON)

Tabell 16. Genomsnittligt antal svarthuvade måsar <i>Ichthyæetus melanocephalus</i> per år under olika perioder 1950–2021.							
50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,1	0,3	0,7	5,2	20	26	88	128

Kaspisk trut *Larus cachinnans* 1K med gråtrutar *Larus argentatus*, Flyinge kungsgård (Sk), 25 december 2021.

Vitvingad trut *Larus glaucooides*

Fem fynd under året med stor spridning såväl i tid som geografiskt. Månadsvis fördelas fynden på jan (1), feb (1), mar (1), maj (1) och nov (1).

Hl: 1 2K str. N Morups Tänge 26.3 (Lasse Olsson, Andreas Wernersson m.fl.) och samma individ vid Galtabäck, Getterön och Grimeton 26–28.3 (Magnus Jäderblad, John Mo, Stefan Göransson, Simon Lindqvist m.fl.).

Boh: 1 1K vid Tåudden, Marstrandsön 7.11 (Björn Dellming, Peter Hvass).

Upl: 1 2K Björn, Björns skärgård 12.5 (Kalle Brinell, Anssi Laurila, Per Andersson m.fl.). Sjunde fyndet i rapportområdet.

S Lpl: 1 2K Hängbron, fiskodlingen, Luspholmarna 24–25.2 (Håkan Rune, Daniel Vestman m.fl.). Första fyndet i Ly lpm.

N Lpl: 1 ex. Kätikjärvi, Mertajärvi 15.1 (F) (Eva Utsi). Andra fyndet i T lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Vittrut *Larus hyperboreus*

Endast åtta fynd utgör det lägsta antalet på lång tid. Förklaringen kan möjligen sökas i att vintern länge var mild – det var först i februari som det blev kallt.

Sk: 1 1K Sandön 26.11 (Bengt Andersson m.fl.) och 1 2K– str. Revet, Simrishamn 5.12 (David Erterius).

Boh: 1 1 K sågs regelbundet vid Hönö–Öckerö–Rörö–

Hyppeln 11–19.11 samt på nytt 25.11 (Lars-Eric Rahm m.fl.) och 1 1K Måseskär, Orust 11.12 (Peter Grahm).

Vg: 1 ad. str. V Vinga 6.11 (Musse Björklund m.fl.).

Ög: 1 1K Gärdstadverken 23.12 (Christian Williams).

Vstm: 1 2K Frösiväbäcken, Romfartuna, 29.4–11.5 (Markus Rehnberg m.fl.) och samma individ Västeråsfjärden, Västerås 1–5.5 (Johan Brenander m.fl.).

S Lpl: 1 2K Luleluokta 23.1 (Evy Liljedahl) utgör andra fyndet i Ly lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Kaspisk trut *Larus cachinnans*

Den kaspiska truten ökar långsiktigt men fortfarande saknas den som häckfågel, vilket få rapporter under juni månad i framför allt Skåne skvallrar om enligt kommentar från rrk Sk. Arten ses under hela året i sydöstra delen av landet med en tydlig topp under sensommaren och hösten, främst med inflöde av ungfåglar. Första rapporten under sensommar/höst på 2 1K vid Simrishamn 6.7. Största ansamlingarna av ungfåglar var 15 1K vid Mältan, Blekinge 7.8 (Fredrik Lennartsson), 12 1K Flyinge kungsgård 29.8 (Elias Melchert Thelaus) och 12 1K Moskogens soptipp, Kalmar 25.7 (Simon Carrington, Per-Göran Svensson). Senare på året noterades 15 ex. i blandade åldrar i Simrishamn 2.10 (Jörgen Bernsmo). Högsta sträcknoteringen från Öland

Medelhavstrut *Larus michahellis* 1K, Flyinge kungsgård (Sk), 25 december 2021.

med 54 ex. Segerstads fyr 3.10 (Christian Cederroth). Extra kul med Sveriges nordligaste fynd hittills – 1 1K vid Kalix i Norrbotten 2–7.10, första för landskapet dessutom!

Sk: En grov uppskattning från rrk Sk är att det setts ungefär 1000 ex. under året.

Bl: Bedömer 190 ex. totalt under året (rrk Bl, Fredrik Lennartsson).

Sm: Ett stort rekordår för arten i Småland – främst tack vare soptippssatsning i sydöstra delen av landskapet under sensommaren. Nytt rekord för Småland med 12 1K samtidigt vid Moskogens soptipp, Kalmar under kvällen den 25.7 (Simon Carrington, Per-Göran Svensson). Även ökad andel fynd under höst och vinter!

Öl: Sträck: Vår, maj 4 ex. (2). Höst, juli–december 147 ex. (95). Höstantalen blev betydligt bättre jämfört med medel för 2016–2021, men klart lägre än fjolårets 246 sträckande. Bästa sträckdag för en enskild lokal var 3.10 vid Segerstads fyr med 35 ex. Fina 33 str. noterades fram till middagstid samma dag vid närbelägna Skärlovshamn. Efter tidskoll kan man se att totalt inte mindre än 54 individer sträckte vid sydöstra Öland denna dag. Det öländska sträckrekordet härrör från just Segerstads fyr 4.11 2009 med hela 104 ex. ! Fjolårets fina decembernotering på 83 str. fick ingen motsvarighet, blott 5 ex. 2021.

Boh: 1 3K str. S, Hönö, 19.11 (Olle Edlund).

Vg: 1 1K hanne Grimmared kyrka, 11.8 (Joakim Karlsson). 1 4K hanne Torp, Alingsås, 17–19.8 (Johan Bergquist m.fl.). 1 1K Välen–Södra Tynnered–Slottsskogen, 4–30.12 (Hans Börjesson m.fl.).

Ög: Totalt bedöms det ha varit 20 1K vid Gärstadsverken under perioden 11.7–28.12 (Christian Williams, Vik-

tor Eriksson). Även 2 ad. på vintern, 4 2K och 1 3K på våren. 1 3K + 5 2K under sensommaren på lokalen. 1 str. 1K och en 2K mot SV vid Häradsskär 3.10 (Viktor Eriksson m.fl.).

Srm: 1 2K Täckas udden, Kungshagen, 1–4.1 (Per Flodin, Göran Andersson, Jukka Väyrynen). 1 2K Nya tippen, Gladökvärn, 12.1 (Petter Sundin). 1 2K hanne Västerhamn, Landsort, 28.3 (Raul Vicente, Mårten Wikström, Björn Melin). 1 2K str. NO, Södra udden, Landsort, 1.5 (Raul Vicente, Mikael Åsberg m.fl.). 1 1K Skansundet, Norra Mörkö, 2.10 (Roger Kaufmann, Marie Teilmann). 1 2K str. SV, Bredmar, Landsort 3.10 (Stefan Etterstam, Bo Holst, Mikael Åsberg). 1 1K Maren, Södertälje stad 2–4.11 (Stefan Clason, Johan Ehrlen).

Upl: 1 2K Björns skärgård 12.5 (Kalle Brinell m.fl.). 1 1K Horssten, 5.10 (Anders Haglund).

Vrm: 2 1K Torsby fiskodling 21–26.11 (Dan Mangsbo m.fl.).

Hls: 1 3K Jättendal 16.5 (Johan Myhrer).

Ång: 1 4K Kullmarkstippen, 10.8 (Pekka Bader). Troligen samma individ som sågs 2018 och 2019.

Nb: 1 1K Karlsborg-Fälesön, Kalix skg 2–7.10 (Hampus Lejon, Erik Sundling, David Apelqvist m.fl.).

(SIMON CARRINGTON)

Medelhavstrut *Larus michahellis*

En tydlig minskning av antalet fynd i landet sedan 2010-talet. Skåne utgör ett visst undantag med en årssumma på 17 ex.

Sk: Vinterfynd: 1 5K Sandön 30.1 (Mårten Müller). 1 4K Flyinge kungsgård 12.12 (Daniel Melchert), 1 ad. Flyinge kungsgård 19–24.12 (Daniel Melchert m.fl.), 1

1K Flyinge kungsgård 25–27.12 (David Erterius m.fl.), 1 ad. Trelleborgs soptipp 29.12 (Ola Marklund, Joakim Hagström). Den sistnämnda fågeln bedöms vara samma individ som tidigare sågs i Flyinge. Årssumman på 17 ex. är något högre jämfört med senare år. Majoriteten av fynden ligger fortsatt i sydost. Noterbart är att tre individer sågs i Lunds kommun, som endast hade två tidigare fynd av arten. Vid jämförelser med perioder längre tillbaka i tiden, då betydligt högre antal sågs, ska man ha i åtanke att ny kunskap rörande förväxlingsrisk med bland annat hybrider mellan gråtrut och kaspisk trout, lett till en högre kravställning. Detta i sin tur har också bidragit till dagens lägre antal, vilket gör en jämförelse över tid något haltande.

Bl: 1 2K Angelskog, Ronneby 20.7 (F) (Fredrik Lennartsson). 1 3K str. O Lindö udde 30.9 (F) (Fredrik Lennartsson). Endast två exemplar är lägsta notering för hela 2000-talet, då arten började noteras i landskapet. Det har heller inte hänt att 1K-fåglar uteblivit i årsrapporteringen.

Öl: 1 ad. Ölands södra udde 6–8.5 (Espen Quinto-Ashman, Anna Moulin, Bosse Carlsson). Av åtta rapporterade medelhavstrutar, alla vid Ottenby, återstår endast detta fynd. Bestämningen är så svår att rrk Öl skickade ett fynd vidare till Rk, som föreslog ett underkännande. För ett godkännande krävs en serie bilder som visar upp de avgörande detaljerna som näbbform, huvudform, vingpetsar och allmänt utseende. Denna bedömning delar vi med andra rrk i Sverige.

Gtl: 1 1K Rivet, Sundre 24.8 (Erik Wahlgren, Michael Tydén m.fl.). Ovanligt fåtalig detta år enligt Rrk Gtl.

(SIMON CARRINGTON)

Silltrut *Larus fuscus*

11 100 par

Fynd av underarten:

Östersjötrut *Larus f. fuscus* **VU**

I år redovisas östersjötrut för första gången som en egen underart. Här finns sedan tidigare ett väldokumenterat underlag som förhoppningsvis kommer att bli mer lättöverskådligt när fynden nu separeras från nordsjösilltrut. Mönstret som har varit tydligt under många år håller i sig med en tämligen stabil förekomst. Populationen är stark i de nordligare kustlandskapen och där rapporterar glädjande nog Hälsingland det största antalet par sedan 2007. I de sydligare landskapen är östersjötruten betydligt ovanligare och antalet par är få. Flera rrk rapporterar likt tidigare om dålig häckningsframgång, något som är viktigt att hålla koll på även framöver.

Sk: Det fortsätter att gå trögt för östersjötrutarna i landskapet och endast följande observationer gjorda under häckperioden: 4 ad. Landöskärgården 26.4 (Nils Waldemarsson), 5 ad. Trueskär, Landöskärgården 8.5 (Nils Waldemarsson), 2 ad. Saltholmen, Landöskärgården

8.5 (Nils Waldemarsson) och 9 ad. permanent revir Landöskärgården 8.5 (Greger Flyckt).

Bl: Häckning: 2 pull. Hanö 20.6 (Patric Österblad).

Sm: En häckning (2 ungar) Furö, Oskarshamn 28.4–10.8 (Åke Nilsson). Två par, en häckning (1 unge) Storkläppen, Västervik 1.5–4.8 (Mats Gothnier, Mathias Salomonsson). Dessutom fem möjliga häckningar.

Öl: Häckningar: 2 par Grönhögen (Robert Lager, Ing-Marie Carlsén m.fl.). Trolig häckning: 2 par på ön Mellanskär, Beijershamn (Anders Carlsén).

Ög: Få rapporter av silltrut längs Östgötakusten detta år och som kan indikera häckning. 4 i par varnande Spyskären, Gryts skärgård 13.6 (Lars Gezelius).

Srm: Flertalet häckningar, 70 par, från Stockholmsområdet. Häckningar utanför det rapporterade från tre lokaler vilket är i linje med de senaste åren: 23 ex. permanent revir Dansken, NO Ytteraselö, Prästfjärden, Mälaren, Strängnäs 15.5 (Björn Sjögren, Ruona Burman). 5 ex. permanent revir Vattungarna, Oxelösund 31.5 (Jan Karlsson, Lennart Wahlén, Jonny Werdin m.fl.). 2 ad. med ungar Rundbulten, Oxelösund 26.6 (Mikael Ackelman).

Upl: Rekordmånga 893 häckande par från Uppland utanför Stockholmsområdet, men samtidigt rapporteras stora kolonier ha misslyckats på grund av framför allt predation. Man skulle kunna tänka sig att misslyckade par rör sig mellan kolonierna och att det finns fog för att misstänka dubbelräkning. Från Stockholmsområdet rapporteras 99 par, vilket är färre än normalt. Detta beror dock mest på att uppgifter saknas från Ängsholmarna, Fjäderholmarna, som brukar vara den största kolonin.

Gstr: Landskapets häckande population skattades 2021 till 206 par på 15 olika öar (Per Aspenberg). Mest talrika var fåglarna på Eggegrund med 51 par. Efter en nedgång i Gästrikland mellan 2012 (222 par) och 2019 (168 par) har glädjande nog populationen de senaste två åren vänt uppåt.

Hls: Drygt 1 300 par rapporterade från skärgården. Det är den högsta summa som noterats för arten sedan åtminstone 2007 och visar tydligt på hur viktigt Hälsingland är för artens överlevnad i Sverige. Rapporter saknas dock från flera medelstora kolonier vilket gör att den totala populationen borde vara mer än 1 600 par.

Mpd: 209 par fördelat på 12 lokaler där den största kolonien uppgår till 40 par. Det är en dramatisk nedgång jämfört med 502 par rapporterade 2020.

Äng: Rrk Äng skriver att det rapporteras så häckningar i landskapet men bedömer att åtminstone 112 par gjort häckningsförsök i landskapet under året.

Vb: Häckningar eller troliga häckningar: 6 ex. ruvande Spärringsgrönnan, Byske 19.5 (Lars Sundberg), 15 par Ytter-Åhällan, Norrmjöle 1–2.6 (Peter Sunesson, Nils Karlsson) och 20 ad. varnande samma lokal 5.7 (Peter Sunesson). Dessutom finns det ett antal möjliga häckningar rapporterade längs kuststräckan.

Nb: Bedömt 70 par i landskapet utifrån säkra/troliga

häckningar, därav 50 par på Storgrundet, Rödkallen, Luleå skg, 14 par, Korkea, Hap skg och 6 par, Ylikari, Hap skg.

N Lpl: 1 par ruvande Gasska Julle 1784 m NE 10.7 (Ida Jansson). Häckningar är sällsynta i N Lpl. Dessutom 120 observationer av silltrut, något som är en kraftig ökning mot tidigare år.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Fynd av underarten:

Nordsjösilltrut *Larus f. intermedius*

För första gången redovisas nu nordsjösilltrut som en egen underart och det kommer förhoppningsvis leda till att vi på sikt får en tydligare bild av förekomsten i Sverige. Det som tas upp här är de häckningsunderlag som har kommit in från olika rapportområden. Från Halland finns det inget samlat underlag. Det görs dessutom en hel del fynd av nordsjösilltrutar från många landskap i runtom i landet. Flera rrk rapporterar ovanligt många fynd.

Sk: Det går bra för nordsjösilltrutarna i landskapet och häckningar rapporteras från flera håll. Största andelen häckande fåglar finns vid Hallands Väderö och där sågs som mest 70 ex. den 22.6 (Henrik Johansson).

Boh: Länsstyrelsens kustfågelinventeringar visar att populationen i Bohuslän varit stabil under lång tid; populationsstorleken har nyligen skattats till omkring 8 000 par (Rrk Boh).

Dls: 84 revirhävdande nordsjösilltrutar i Dalsland 2021, en rätt så normal årssumma och väldigt nära fjolårets 82 individer även om mellanårsvariationen är stor.

Vg: Nordsjösilltruten noterades med 148 individer, ett högt antal om än något lägre än fjolårets rekordnotering på 157 revirhävdande fåglar. I Västergötland var trutarna fördelade på 17 lokaler, fyra fler än under fjolåret. Den största (70 ex.) fanns på Måsbergen väster om Kållandsö (Anders Wädestrand/Jan Rees, Vänerinventeringen).

Vrm: Vid Vänerinventeringen noterades 55 ex. i Värmland (Per Gustafsson, Dan Mangsbo m.fl.) och beståndet har varit osannolikt stabilt de senaste åren. Huvuddelen av fåglarna finns i Segerstads skärgård.

(MAGNUS STRÖMBERG)

”Ob. silltrut”

Larus heuglini/fuscus el. *L. graellsii/fuscus/intermedius*

Det görs varje år ett antal fynd av silltrutar som har ljusare mantel än de *intermedius* som vanligtvis förekommer på Västkusten. Det kan vara fåglar av den östliga arten tundraturt eller den brittiska underarten *graellsii*. Det hela kompliceras av att det förekommer olika mellanformer som gör bedömningarna komplicerade. Fynden från Västerbotten och Norrbotten handlar troligen om östliga fåglar. Det ligger också ett antal fynd av goda kandidater

till tundraturt under året arkiverade hos RK i väntan på behandling, varför de ej publiceras här. I nuläget finns det inga godkända fynd av tundraturt i Sverige.

Sk: 1 ad. Nabben 4.10 (David Erterius, Mattias Ullman, Tomas Svensson m fl) och 1 subad. Revet, Simrishamn 21.10 (Bengt Bengtsson).

Srm: 1 4KNyanlagda dammen, Stenkvistafältet, Eskilstuna 28.5 (Tobias Lundström, Johan Mellquist).

Dlr: 1 4K+, Strandnäs, Finsta Ångar, Hedemora 31.5 [F] (Dag Lanerfeldt).

Vb: 1 ad. Lillhällan, Holmön 2.5 (Micael Jonsson), 1 ad. rast Yttertavle 10.5 (Andreas Garpebring) och 1 ad. rast VSV Pite-Rönnskär, Åbyn, Byske 24.7 (Lars Sandberg, Jan Stenberg).

Nb: 1 ad. Piteå kn. soptipp, Öjebyn 1.8 (Lars Sandberg). 1 ad. Karlsborg 3.10 (Hampus Lejon, Krister Jakobsson, David Apelqvist m.fl.). 1 ad. Fälesön, Kalix skg. 7.10 (Hampus Lejon). 1 3K Anttis, Pajala 12.6 (Isak Vahlström, Billy Lindblom). Antalet fynd är inom det normala, det som sticker ut är avsaknaden av vårfynd.

Jmt: 1 4K+ Krokavåg, Ragunda 22.4 (David Hammarberg, Eric Sandström f.d. Blomgren). 1 ex. Indalsälven, Mörsil 14.5 (Tomas Saxgård, Ingrid Frisk).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Sandtärna *Gelochelidon nilotica* (87/103–3/3)

Sk: 1 ex. Sandön och Rönnen 13–14.7 (F) (Peter Franzén), 1 ex. str. V Abbekås 4.8 (Bo Petersson).

Srm: 1 ex. Tornmaden, Strandstuviken, 29.7 (Bertil Karlsson).

I genomsnitt har det gjorts ungefär ett sandtärnefynd per år i Sverige sedan 1960. Möjligen är trenden svagt uppåtgående. Trots det är arten oberäknelig och mycket svårsedd i Sverige, med fynd i framförallt Götaland från sista april till mitten av september. De allra flesta fynden rör förbiflygande fåglar som bara ses kortvarigt. Årets uppträdande bjuder i det sammanhanget inte på någonting extraordinärt.

(MÅNS GRUNDSTEN)

Skräntärna *Hydroprogne caspia* NT

631 par

Totalt rapporterades 780 häckande par fördelade på 651 par i kolonier och 119 solitära par. 677 ungar blev ringmärkta, varav 468 även försågs med färgringar. Antalet par är det högsta sedan slutet av 1970-talet och kan bland annat jämföras med 634 par 2020 och 519 par 2019.

Den länsvisa fördelningen av häckande par var följande: Blekinge (22), Kalmar (140), Gotland (88), Östergötland (95), Södermanland (40), Väst-

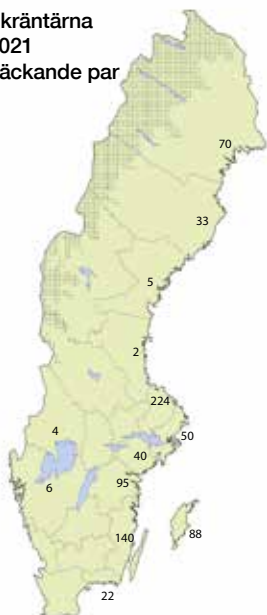

Sandtärna *Gelocheilidon nilotica*, Sandön (Sk), 13 juli 2021.

ra Götaland (6), Värmland (4), Stockholm (50), Uppsala (224), Gävleborg (2), Västernorrland (5), Västerbotten (33) och Norrbotten (70).

(ULRIK LÖTBERG)

**Skräntärna
2021
häckande par**

Länsvis fördelning av de 630 paren häckande skräntärnor *Hydroprogne caspia* i Sverige 2021.

Kentsk tärna *Thalasseus sandvicensis* NT

1 431 par

1373 häckande par innebär en minskning på fyra procent från förra årets toppnotering. Rrk Öl: "Senast kentska tärnor häckade på Öland var ett par vid Ottenby 2018. Under 2000-talet har bara fem enstaka häckningar noterats, så om arten nu är på väg att återkolonisera norra Öland vore det trevligt."

Sk: Antalet häckande par vid den ännu ganska nya kolonin vid Landgrens holme, Skanör, fortsätter glädjande nog att öka. Efter 12 par 2018, 104 par 2019 och 204 par 2020 fanns där i år hela 316 par. Samtliga par häckar innanför ett elstängsel som håller ute predatorer som t.ex. räv och grävling. Andra predatorer som kråkfåglar och rovfåglar klarar tärnorna normalt att köra bort (Ullman 2021).

Bl: 75 ad. ruvande Norrören, Norje 17.5 (Patrik Olofsson, Patric Österblad, Greger Flyckt). 460 ad. ruvande Falkaholmen, Sölvesborg 18.5 (Patrik Olofsson, Patric Österblad, Greger Flyckt). 5 ex. med föda åt ungar Torhamns udde 25.6 (Petter Nordvander). Liksom fjolåret en fortsatt minskning vad gäller antalet ruvande fåglar bland kolonierna i väst. Detta året summerades 535 ruvande fåglar jämfört med fjolårets 730 ex.

Öl: En liten koloni inledde i år en häckning på ön Vill-

Skaggtärna *Chlidonias hybrida*, Trönninge ängar (HI), 14 maj 2021.

grundet, Föra. Den 27.5 sågs 22 ex. på platsen och enstaka ungar sågs bli matade 5.7 (Anders Heder). På den näraliggande ön Sillgrund sågs adulta fåglar mata ungar 9.7, men ifall dessa kom från Villgrundet är okänt.

Gtl: 81 par Storholmen, Lausholmar (Kjell Larsson). 200 par Sigdesholm, Rone (Kjell Larsson). 49 par Östergarnsholm, Östergarn (Kjell Larsson). 129 par Skenholmen, Rute (Kjell Larsson). Totalt 459 par, vilket är en ökning med 33 par mot föregående år. En dubbling av antal par på Sigdesholm. Inga par på Heligholmen men däremot har arten kommit tillbaka på Östergarnsholm.

HI: Ca 50 häckande par på Tärnö, Båtafjorden (Gunnar Nyström m.fl.). 1 par Morups Tänge (Lasse Olsson).

Boh: 1 par Bredviken, Hönö 4.7 (Håkan Helligren m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Småtärna *Sternula albifrons* NT

630 par

Sk: Kraftig ökning i Vellinge kommun (främst Eskilstorps ängar och L. Hammars näs), där en strandängsinventering genomförs årligen. 2021 räknades 133 par. Vid en inventering i hela Sk 2020 bedömdes beståndet stabilt kring 100 par, men med viss variation mellan åren. Från Vellinge k:n rapporterades 71 par 2020 och bara 41 par 2019. Från andra lokaler i Sk finns spontanrapportering som indikerar och i vissa fall också styrker häckning, men den rapporteringen är så bristfällig att den inte ger någon rättvisande bild av förekomsten.

Bl: 1 par Torhamns udde (Claes Håkansson m.fl.).

Öl-Gtl: Inga uppgifter som gör det möjligt att bedöma antalet häckande par.

HI: 14 par rapporterades.

Sm/H: 3–5 revir i Torsås-Kalmar, men ingen konstaterad häckning.

Nb: 2 par på Rödkallen var de enda säkra häckningarna, men fynd med häckningsindicer även i Kalix och Haparanda skärgårdar. I ett längre tidsperspektiv en normal fyndbild.

Inlandsfynd gjordes i Ög (Roxen) samt Upl (Fysingen). Enligt Svensk Fågeltaxering har småtärnan en negativ utveckling, men tidsperioden med inventeringar är relativt kort och underlaget lite tunt.

(LARS LINDELL)

Skaggtärna *Chlidonias hybrida* (27/36–5/5)

Sk: 1 ex. Silvåkratornet, Krankesjön, 1–4.6 (F) (Josef Chaib, Mark Hammarstedt).

HI: 1 ex. Trönninge ängar 14.5 (F) (Susanne Hyll, Henrik Gustafsson, Mattias Rundberg, Johan Tufvesson).

Gtl: 1 ex. Austerviken, När, 11–13.5 (F) (Jörgen Petersson, Henrik Johansson, Lars Hansson m.fl.).

Srm: 1 ex. Sjösaviken, Labro ängar, 17–18.5 (F) (Peter Lantz, Lennart Wahlén, Fredrik Enoksson m.fl.).

Upl: 1 ex. Hjälstaviken 29.5–1.6 (F) (Yngve Hareland, Lotta Hedkvist).

Tillägg 2018:

Upl: 1 ex. Skommarbo grustäkt, Björklinge-Velången, 29.5 (Roger Gyllin, Lars Gotborn).

Ett fint inflöde av fem skäggtärnor i en snäv tidsperiod från mitten av maj till början av juni. Det är nytt årsrekord, både 1993 och 1995 gjordes tre fynd vardera i Sverige. Det är inte helt uteslutet att några av årets fynd rör samma individer, men Raritetskommittén väljer att betrakta det som fem olika fynd. Trots det svenska inflödet gjordes inga fynd av skäggtärna i de nordiska grannländerna under 2021. Fyndet från 2018 har lagts till den tidigare fyndtotalen.

(MÅNS GRUNDSTEN)

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*

15 fynd av 112 vitvingade tärnor är en hög årssumma framför allt sett till antalet individer. Flertalet av fynden gjordes under maj månad av ensamma fåglar eller små flockar. Här utmärker sig en flock på hela 56 individer som sågs vid sjön Åsnen i Småland. Jämtland noterade sitt första fynd.

Sk: 6 ex. Krankesjön 10.5 (Jonny Johansson, Lars-Olof Nilsson, David Olausson m.fl.). 8 ex. Rönnen och Sandön 10.5 (Ragnar Seldén, Anders Lindén m.fl.).

Sm: 1 ex. Jätfjorden, Åsnen 17.5 (Anders Borgehed, Max Olsson, Thomas Hultquist m.fl.). 56 ex. Ällenäs udde Åsnen 18.5 (Anders Borgehed). 28 ex. Ällenäs udde Åsnen 19.5 (Max Olsson). 1 ex. Norra Hulingen, Hultsfred 19–20.5 (Ronnie Johansson, Kenneth Rosén m.fl.). 3 ad. Törnåkra badplats Salen 22.5 (Nils-Arne Thunell). Rimligen tillhörde de 28 fåglarna vid Åsnen den större flocken som sågs dagen före.

Öl: 1 ad. Görans dämme, Hulterstads 13.5 (Björn Erixon, Bertil Breife m.fl.). 1 ad. Västerstadsviken 17.5 (Leif Dahlgren, Gunilla Lundborg m.fl.). 1 ad. Beijershamn 25.5 (Bo Holst, Örjan Jitellius, Martin Resare). 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby 24.6 (Filip Jansson m.fl.). *Vg:* 1 ad. Ekudden, Mariestad 30.5–2.6 (Sam Hjalmarsson, Joel Hjalmarsson, Emil Hjalmarsson m.fl.).

Ög: 1 ex. Svartåmynningsens naturreservat, 23–24.5 (Björn Eriksson m.fl.).

Upl: 1 ad. Ledskärsviken, Ledskärsområdet 8.7 (Ulf Johansson m.fl.).

Vstm: 1 ad. Asköviken, V.-Barkarö, 22.5 (Petter Sahlström m.fl.).

Gstr: 1 ad. Österviksstrand, Ytter-Harnäs, Furuvik 28.8 (Håkan Söderman, Maria Åhrlin). Tredje fyndet i Gstr.

Jmt: 1 ad. Ridvader, Ottsjön, Undersåker 29.6 (Christer Pålsson, Gunnar Kvarnlöf). Första fyndet i Jmt!

(MAGNUS STRÖMBERG)

Svarttärna *Chlidonias niger* VU

170 par

Ca 180 häckande par i landet, vilket i ett längre perspektiv är rätt lågt. Enligt Svensk Fågeltaxering finns en starkt negativ trend, men utan statistisk säkerhet (stor mellanårsvariation och kort tidsperiod).

Sk: I nordost häckade 13 par vid Hercules dammar. Dessa fick ut nio flygga ungar. I sydväst fanns 13 par, vilka fick ut 8 flygga ungar vid Klosterviken, och 3 par i Krankesjön, där häckningen tyvärr spolierades p.g.a. hårda vindar. De 1K-fåglar som observerades relativt tidigt i sjön hade inte kläckts där, utan kom troligen från Klosterviken. Förutom häckningar på dessa traditionella lokaler fanns 1 par vid Gäddängen, Östra Ringsjön, vilket fick ut en flygg unge. Totalt ger detta alltså 30 par som fick ut 18 flygga ungar. Motsvarande antal för 2019 var 26 par som fick ut 15 flygga ungar (Patrik Olofsson).

Öl: Ett fåtal par Görans dämme, Hulterstad, någon enstaka unge kom på vingarna (Björn Kylefors m.fl.). I Stentagskärr, Penåsa, sågs troligen häckande fåglar fram till 5.7, utfallet okänt (Douglas Gustafsson).

Sm/G: Häckningsförsök gjordes på en lokal.

Vg: 25 häckande par/bon i s. Hornborgasjön, uppdelat i två kolonier. Minst 22 ungar blev flygga (Hornborgadokument 2021).

Ög: Ett dåligt år vid Tåkern, där endast 5 par gick till häckning, och där det senare noterades en ungfågel (Tåkerns Fältstation).

Nrk: Minst 12 par påbörjade bobygge i Kvismaren, men samtliga häckningar spolierades i en stor översvämning i slutet av maj. Vissa par lade om, men i områden som sedan torkade ut. Inga flygga ungar i landskapet detta år.

Upl: Ett gott år, mycket beroende på hela 90 häckande par och 76 ringmärkta pull. vid Tämnaresjön. Inga häckningar tycks ha genomförts vid Vendelsjön. Spännande och glädjande var fyndet av 3 ad. och 5 nyss flygga ungar vid Söder-Giningen, där adulta ex. sågs tidigare under säsongen. Av allt att döma har häckning genomförts på platsen även om det inte är bevisat (T. Kjelson). *Vstm:* Minst 10-talet par Asköviken samt 1K-fåglar, t.ex. 16.7 (Torbjörn Hegedüs). Men såväl där som för Fläcksjön och Ladugårdssjön är rapporteringen otydlig. Även föregående år saknades högre häckningskriterier för Fläcksjön, en lokal som tidigare haft höga antal.

Gstr: Det första häckningsförsöket i landskapet. 3 ad. parning/parningsceremonier 15.6 (Marcus Thuresson).

(LARS LINDELL)

Fjällabb *Stercorarius longicaudus*

13 000 par

Att döma av rapporterna från fjälltrakterna var 2021 ett så kallat uppgångsår när det gäller fjälllabben. Flera häckningar konstaterades i den södra delen av fjällkedjan (Hjd och Jmt), medan endast vardera en säker häckning noterades i S respektive

Kustlabbar *Stercorarius parasiticus*, Glommen (HI), april 2021.

N Lpl. Under sommaren och den tidiga hösten sågs flera adulta fjällabbar nedanför fjällen, vilket är ganska ovanligt:

Sk: 1 ad. Simrishamn 13.7 (Lars Johnsson).

Öl: 1 ad. str. S Stora Rör 2.8 (George Gustafsson). 1 ad. str. S Stora Rör 30.8 (Björn Klevemark).

Upl: 1 ad. Rönnskärs udde, Vaddö 2.7 (Magnus Bladlund).

Vstm: 1 ad. str. N Gnien, Ramnäs, 22.5 (Ralf Lundmark).

Vrm: 1 ad. str. Södra Hyn 31.7 (Anders Boström).

Vb: 1 ad. str. SV Ostögrundet, Ostnäs halvön 30.7 (Andreas Garpebring, Mikael Wikström, Ulf Skjällberg). 1 ad. str. SV Sönerstgrundet, Sävar 7.8 (Micael Jonsson).

Under sensommaren och hösten sågs en del ungfåglar, men med ganska stora variationer mellan olika landsdelar. I *Sk*, som brukar toppa statistiken, noterades endast 6 ex. och arten var mycket fåtalig även på västkusten. Däremot noterades lite större antal i Kalmarsund, på Öland och i norra Uppland. Landskapsvis fördelades ungfågeln under hösten på: *Sk* (6), *Bl* (1), *Sm* (15), *Öl* (21), *HI* (1), *Boh* (1), *Vg* (1), *Dls* (1), *Srm* (1), *Upl* (9), *Gstr* (3), *Hls* (2), *Vb* (3).

(ANDERS WIRDHEIM)

Kustlabb *Stercorarius parasiticus* NT

560 par

Det är svårt att utifrån Artportalens material dra några slutsatser om trenden för kustlabben som svensk häckfågel. Uppgifter saknas från *Upl* och *Hls*, två av de viktigare landskapen. Det svenska beståndet beräknades 2018 till 560 par, och trenden är svagt nedåtgående på lite längre sikt. Att döma av årets rapportering och 2020-års noteringar från *Upl* (75 par) och *Hls* (10 par) bör summan kanske skrivas ner till högst 400 par.

Häckningar:

Ö Sm: En häckning och fyra revir längs den norra delen av kusten visar att kustlabben är stabil som häckfågel i regionen. Antalet revir har varit tre till sex under den senaste tioårsperioden.

Boh: Par eller ensamma individer rapporterades från 14 tänkbara häckningsöar, men sällan med några högre häckningsindicer. Uppskattningsvis häckar numera omkring 15 par i Bohuslän.

Ög: Rapporterad ifrån 12 lokaler i skärgården under häckningstid och där man kan misstänka möjlig häckning.

Srm: 3 konstaterade häckningar och ytterligare tre par har rapporterats med troliga häckningsindikationer. Detta är i paritet med föregående år. Dessutom 2 häckningar i

den del av landskapet som ingår i Stockholms rapportområde.

Upl: Rapporter saknas bortsett från 2 säkra häckningar och 5 par i Stockholms rapportområde.

Gstr: 9 häckande par efter kusten innebär en i stort sett stabil population.

Hls: Rapporter saknas.

Mpd: 5 par.

Ång: 6 säkra eller troliga häckningar rapporterade. Beaktas samtliga rapporter under juni–juli blir bedömningen lite knappt 25 par.

Vb: 3 säkra häckningar, 7 troliga och ca 18 möjliga häckningar har rapporterats under året.

Nb: Observerad på ett 20-tal olika lokaler med häckningskriterium angivet.

Såväl under vår- som höststräcket sågs betydande antal kustlabbar längs kusterna. Höga dagssummor under våren var 19 ex. Kråkudden, Boh 9.4 samt 21 ex. Horsten, Upl 21.4 och på hösten 71 ex. Simrishamn, Sk 4.9.

Inlandsfynd:

Sm: Samtliga godkända observationer gjordes i år i Vättern. Vår: 1 ex. str. N Narbäcken 1.5 (Martin Widén), 3 ex. str. N Narbäcken 8.5 (Martin Widén) och 1 ex. Erstadkärret 21.5 (Magnus Åström). Höst: Samtliga observationer från södra Vättern. Anmärkningsvärd var en 1K som sträckte mot SV redan 31.7 vid Vidablick (Håkan Ydregården). I övrigt sågs 2 1K 23–24.8, 1 ex. str. S 28.8, 1 ad. 29.8, 2 ex. str. S 30.8, 1 1K 20.9 och 1 ad. 12.10. Ett relativt blygsamt uppträdande.

Ög: 11 str. ex. i inlandet från 18.4 till 10.5, de flesta i anslutning till Vättern. Dessutom ett sommarfynd vid Roxen.

Nrk: 1 ex. str. N Hargeviken, Harge 1.5 (Kjell Ståhlberg). 1 ex. str. Nydalens hamn, Nydalen 18.8 (Leif Sildén).

Sthm: Fem inlandsfynd.

Vrm: Ca 30 ex. under våren, med som mest 12 ex. Hults hamn 19.4, och 1 ex. under hösten.

(ANDERS WIRDHEIM)

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Ett tämligen svagt år med endast knappt 80 bredstjärtade labbar fördelade på jan (1), maj (23) jul (2), aug (1), sep–nov (48) och dec (2). Landskapsvis fördelas fynden på Sk (14), Bl (4), Sm (2), Öl (19), Hl (7), Boh (2), Vg (2), Srm (4), Upl (11), Gstr (1), Hls (1), Ång (2) och Vb (8).

I början av augusti sågs en 2K först 5–7.8 i området där Upl och Gstr möts och några dagar därefter, 9.8, sannolikt samma individ i Hls. Fynd av 2K bredstjärtade labbar är ovanliga. Merparten av dessa uppges stanna i eller nära vinterkvarteren de första levnadsåren.

(ANDERS WIRDHEIM)

Storlabb *Stercorarius skua*

Storlabben uppträdde 2021 i paritet med året före men i klart lägre antal än åren 2017–2019. Fynd gjordes under de flesta av årets månader men med flest individer under sensommar och tidig höst (aug–okt). Landskapsvis fördelning: Sk (320), Bl (2), Sm (2), Öl (2), Gtl (1), Hl (135), Boh (217) Upl (2) och Gstr (2). Den högsta dagssumman var 51 str. Kullen, Sk, 18.8 (Per Johan Ulfendahl m.fl.).

Inlands- och Östersjöfynd:

Sk: 1 str. Simrishamn 22.8 (Bengt Andersson), 1 str. Simrishamn 25.10 (Lars Johnsson) samt 1 str. Nabben 31.10 (Johan Lorentzon, Mattias Ullman m.fl.).

Bl: 2 str. O Lindö udde 30.9 (Fredrik Lennartsson) och 1 1K str. NO Listershuvud 3.10 (André Julinder), där det senare fyndet bedömdes utgöra en av de två fåglarna från 30.9.

Sm: 1 ex. Stensö, Kalmar 9.5 (Fredrik Ellin). 1 str. S Revsudden, Kalmar 17.8 (Bill Andersson).

Öl: 1 ex. str. S Ölands södra udde, Ottenby 10.5 (Karl-Erik Sundström, Viktor Eriksson m.fl.). 1 2K+ str. S Triberga läge 3.8 (Bertil Breife).

Gtl: 1 ex. mot S Gothemhammar, Gothem 28.9 (Robert Gahnfelt).

Upl: 1 2K+ sträckförsök Svarthamn, Skutskärsverken 8.8 (Kalle Brinell) samt 1 ad. str. SV Kokgrytan, Björns skärgård 28.8 (Claus Rüffler, Anssi Laurila).

Gstr: 1 2K+ Svarthamn, Skutskärsverken, 8.8 (Kalle Brinell). Sågs flyga även på Gästrikeshälsan. 1 ex. Österviksstrand, Ytter-Harnäs, Furuvik 28.8 (Håkan Söderman).

(ANDERS WIRDHEIM)

Allekung *Alle alle*

Allekungen har uppträtt betydligt sparsammare i Sverige de senaste åren jämfört med inledningen av 2000-talet. Då noterades fler än 5000 ex. under fyra höstar (2005, 2006, 2008 och 2011). Denna höst noterades knappt 1000 ex., men denna summa innehåller många dubbelräkningar i form av individer som förflyttat sig mellan olika landskap på västkusten. Kulmen kom som vanligt under senhösten, från mitten av oktober till senare delen av november. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (283), Hl (200), Boh (530), Vg (116) och Vrm (1). Notera även fyndet av 1 ad. fågel i sommarträkt i början av augusti i en liten hamn i Hl.

Höga dagssummor:

Sk: 64 str. Hovs hallar 22.10 (Mårten Müller, Dan Persson m.fl.).

Boh: 60 ex. str. S Kråkudden, Hönö 6.11 (Christian Cederroth m.fl.).

Vg: 77 str. Vinga 6.11 (Stefan Svanberg m.fl.).

Alkekgung *Alle alle*, Vassbäck, Ölmevalla (HI), 2 augusti 2021.

Inlands- och Östersjöfynd:

Sk: 1 str. Skanörs hamn, Falsterbonäset 23.10 (Johan Lorentzon), 1 ex. Simrishamn 25.10 (Jörgen Berns-mo) samt 1 str. Nabben 7.11 (Mattias Ullman, Tomas Svensson).

Vg: 1 ex. 22.10 Ale kommun och 1 ex. 20.11 i Vänersborgsviken, Väneren.

Vrm: 1 ex. str. S Skoghalls fabriksområde 29.10 (Dan Norberg).

Sommarfynd:

HI: 1 ad. i sommarträkt Vassbäck, Ölmevalla 2–4.8 (Peter Bengtsson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Spetsbergsgrißla *Uria lomvia* (40/44–12/12)

Sk: 1 1K str. SV Bunkern, Hovs hallar, 22.10 (F) (Mårten Wikström, Dan Persson, Mårten Müller, Anders Lindén) och samma fågel str. SV Rålehamn, Tjällran, 22.10 (Björn Erixon). 1 vi.dr. str. V Yttre Kattvik 6.11, (Martin Alexandersson, Christopher Gullander, Jens Morin, Olof Ramel) och samma fågel str. SV Bunkern, Hovs hallar, 6.11 (F) (Fredrik Lennartsson, Tomas Flyman, André Julinder, Anders Lindén) och str. SV Rålehamn, Tjällran, 6.11 (Tomas Svensson, Nils Kjellén) samt str. SV Mistluren, Kullaberg, 6.11 (F) (Klas Rosenkvist), 1 vi.dr. str. V Bunkern, Hovs Hallar, 7.11

(V) (David Erterius, Björn Malmhagen, Raul Vicente m.fl.) och samma fågel str. SV Mistluren, Kullaberg, 7.11 (F) (Lars Göte Nilsson, Olof Strand, Mårten Müller, Peter Svensson).

HI: 1 vi.dr. str. N Skummelövsstrand och därefter förstoch senare str. O (dvs. inåt land!) N Mellbystrand 22.10 (F) (Simon Carrington m.fl.), 2 vi.dr. str. S Glommens sten 6.11 (F) (Andreas Wernersson, Niklas Torstensson, Anders Haglund m.fl.), 1 vi.dr. str. S Glommens sten 7.11 (Andreas Wernersson, Helena Jansson, Mikael Jansson m.fl.), 1 vi.dr. str. S Glommens sten 11.11 (David Armini, Carl Tholin).

Vg: 3 vi.dr. str. S Vinga 6.11 (F) (Magnus Rahm, Jonas Bergman Laurila, Musse Björklund m.fl.).

Boh: 1 vi.dr. str. S Kråkudden, Hönö, 6.11, samma fågel som en av individerna på Vinga, Vg, samma dag (Jan-Åke Noresson, Mattias Pozsgai m.fl.). 1 1K str. SV Tåudden, Marstrandsön, 7.11 (F) (Björn Dellming, Peter Hvass).

Det blev ett aldrig tidigare skådat uppträdande av spetsbergsgrißla längs svenska västkusten under senhösten. Hela tolv fynd gjordes under treveckorsperioden 22.10–11.11, från Bohuslän i norr till Skåne i söder. Även om många skådare gladdes åt att äntligen få se arten i Sverige är orsaken bakom uppträdandet troligen mindre glädjande. Redan

Spetsbergsgrißla *Uria lomvia*, Skummeslövsstrand (Hl), 22 oktober 2021.

Spetsbergsgrißla *Uria lomvia*, Hovs hallar (Sk), 22 oktober 2021.

under sensommaren rapporterades det stora antal döda alkor från Storbritannien och under hösten hittades det allt fler döda fåglar längs stränderna, även närmare Sverige. De flesta fåglarna var avmagrade och hade troligen dött av svält. Denna storskaliga födobrist ledde antagligen till att även spetsbergsgrißlorna var tvungna att flyga längre än vanligt från sina nordligare övervintringsområden. Några av hösten fåglar sågs från flera närliggande lokaler och vissa individer sågs rasta tillfälligt. Baserat på mängden observationer och att fåglarna ständigt var i rörelse bedöms individerna från olika dagar som nya.

(JUHO KÖNÖNEN)

Sillgrissla *Uria aalge*

26 000 par

Svensk Fågeltaxering anger att sillgrisslan ökar enligt Kustfågelinventeringarna. Utvecklingen i Sverige är i mångt och mycket synonym med hur det går för arten på Karlsöarna, GtL. Där har beståndet ökat under senare tid, men det föreligger inga uppgifter från dessa båda öar 2021. Noterbart är att sillgrisslan verkar ha etablerat sig längs Hallandskusten. De senaste åren har det hittats två kolonier på öar med

storskarvar, och även i Halland ser sillgrisslan ut att öka i antal.

Den massdöd som drabbade alkor i Nordsjön under sensommar och tidig höst började märkas längs svenska västkusten i oktober. Hundratals sillgrisslor hittades döda eller döende längs stränderna fram till årets slut. Anledningen tros vara svält, vilket stöds av att så gott som alla döda fåglar var kraftigt avmagrade.

Rapporter om häckningar (notera att sammanställningen inte är fullständig):

Sk: Landskapets enda kända häcklokal, Hallands Väderö, inventerades inte i år och som mest rapporterades 25 ex. 17.4 (Johannes Löfqvist, Christer Löfqvist). Senaste inventeringen gav ca 50 par, men en rapport från 2020 på drygt 170 ex. under häcktid kan tyda på en liten ökning.

Sm: Möjlig häckning: 2 ex. i lämplig biotop Storkläppen, Västervik 30.5–14.7 (Mats Gothnier). GtL: Inga rapporter från Karlsöarna.

Hl: Det verkar som att sillgrisslan nu etablerat sig även utanför Hallandskusten. Arten har sedan 2010-talet allt oftare noterats kring landskapets större skarvkolonier Sadeln och Svarteskär. 2018 noterades för första gången enstaka individer under sommartid vid den stora skarv-

kolonin vid Hallands Svarteskär utanför Onsalahalvön. Därefter har beståndet varit i framgång och följande utveckling är noterad: 2019 – 20 par, 2020 – 40 par och 2021 – 50 par. Även vid Sadeln noterades ett tiotal par 2021.

Ög: Inre Röskär, Gryts skärgård hyste 35 häckande par. (Lars Gezelis).

Srm: 300 2K+ i par ruvande Tordmulen, Oxelösund 5.5–31.7 (Jan Gustafsson, Claes Kyrk, Henrik Andersson m.fl.). 2 2K+ obs i häcktid, lämplig biotop Asenskallen, Askö, Trosa 9.5–5.6 (Göran Andersson, Örjan Jitelius, Janne Oldebring m.fl.). Även Grån och Gunnarstenarna hyser sillgrisslor. Från Grån saknas rapporter detta år. På Gunnarstenarna noterades ca 220 par 30.5 (Roger Mellroth). Endast 23 pull. ringmärktes 6–23.7 (Jan Ohlsson m.fl.) vilket skvallrar om att även detta år (likasom 2020) blev ett dåligt häckningsår för arten.

Upl: 27 ad. Abborren, Singö skärgård 20.4 (Ulrik Lötberg, Louise Westerberg), 75 ad. Stridsbådan, Singö skärgård 20.4 (Ulrik Lötberg, Louise Westerberg) och 140 ex. Svenska Högar 29.4–30.5 (Bill Douhan).

Hls: Häckningsindikationer noterades som under de senaste åren på Korvgrund och Gran. Uppföljningen var dock inte lika noggrann som under 2020. Den generella trenden är annars att arten blir allt vanligare.

Äng: 95 1K ringm. Bonden 17.7 (Umedeltats Fältstation m.fl.). 1 800 ad. noterades på Bonden 24.6 (Pekka Bader). 25 ex. Gnäggen 5.6 (Mikael Lundgren).

Inlandsfynd:

Dlr: 1 ex. Laxvadet, Lima, Malung-Sälen 27.10 [F] (Anders Eriksson, Per Lif m.fl.). Andra fyndet i Dlr.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tordmule *Alca torda*

35 000 par

Enligt Svensk Fågeltaxering är alla i Sverige häckande alkor nu inne i en positiv trend med ökande antal (Green m.fl. 2022). Konstaterandet bygger bl.a. på de kustfågelinventeringar som numera genomförs årligen. Spontanrapporteringen är visserligen ofullständig, men även den pekar mot att det går relativt bra för tordmulen. Till skillnad från fallet med sillgrisslan var det inte några större mängder tordmular som spolades upp döda på de västsvenska stränderna under senhösten.

Rapporter om häckningar:

Sk: Från Hallands Väderö, Skåne enda kända häcklokal, rapporterades som mest 30 ex. 17.5 (Dan Hammarlund), vilket är drygt en fjärdedel av de 60 paren som antas häcka på ön efter senaste inventeringen.

Bl: 140 ad. besöker bebott bo Hanö 20.6 (Patric Österblad). 5 ex. bo, ägg/ungar Utklippan 1.7 (Rolf Larsson).

Srm: Totalt har det inkommit rapporter ifrån skärgården om cirka 806 par fördelade kommunvis enligt följande:

Nyköping (31 par), Trosa (92 par), Oxelösund (683 par). Detta är i paritet med förra året. Noterbart är att antalet par för Trosa kommun är den högsta på 2000-talet.

Upl: I nordligaste Uppland finns få eller inga häckande tordmular. Från Gräsö och söderut finns indikationer på fortsatt god förekomst och klart över 1 000 par, troligen över 1 500 par. I år fördelas antalet påträffade par enligt Norrtälje 1 063 och Östhammar 106.

Äng: Många häckande: 3 600 ad. i lämplig biotop Bonden 24.6 (Pekka Bader).

Vb: Möjliga häckningar: 6 ad. i lämplig biotop Obbola-Storbådan 9.7 (Thomas Sundström), 10 ex. i lämplig biotop Lillgrundet, Stora Fjäderägg 15.7 (Helena Hallgren) och 2 ad. + 1 1K i lämplig biotop Lillgrundet, Stora Fjäderägg 9.8 (Andreas Garpebring, Vidar Lindroos).

Nb: I länets största koloni på Grillklippan, Rödkallen-Sör-Åspen nat.res. i Luleå skg sågs upp till 270 ex. 20.6–10.8 (Christer Olsson, Thomas Sundström m.fl.). Övriga fynd i häcktid i lämplig biotop: 50 ex. Peken, Kallfjärdens NR, Piteå/Luleå skg. 13.7 (Viktor Persson, Kerstin Sundberg-Persson). 5 ex. Malören NR, Kalix skg. 2.6 (Peter Lindmark). Fyndbilden har varit likartad det senaste decenniet.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tobisgrissla *Cephus grylle* NT

11 000 par

Svensk Fågeltaxering anger att det är ”extra glädjande att tobisgrisslan verkar kunna återhämta sig något efter tidigare minskningar”. Även spontanrapporteringen antyder en positiv trend i flera områden.

Rapporter om häckningar:

Sk: Från artens enda kända häcklokal i Skåne, Hallands Väderö, rapporterades totalt 200 ex. 2.5–29.6 (Henrik Johansson m.fl.) vilket är en bra bit ifrån de förväntade 300 paren som häckar på ön enligt senaste inventeringen 2017. Någon inventering genomfördes inte 2021. Precis som tidigare år gjordes flera fynd med häckningsindici i Skälderviken, bland annat 3 par Vejbystrand 17.4–1.5 (Martin Gierow), 4 par Rönnen 28.4–5.7 (Johan Åhlén m.fl.) samt 2 par Kullen 3.5–5.6 (Olof Strand m.fl.). Någon säker häckning noterades inte.

Sm: Ingen säker häckning men tre revir finns i alla fall i materialet.

Hl: Ca 60 par rapporterade utanför de större kolonier på Nidingen och Rön. Vid Rön, Vallda konstaterades 100 häckningar (Tommy Järås) och vid Nidingen rapporterades ett maximalt antal motsvarande 370 par (Tommy Järås). Riktade inventeringar i landskapets norra delar krävs för att få en verklig uppskattning av antalet par i landskapet.

Vg: Årets 15 konstaterande häckningar i Göteborgs södra

skärgård speglar troligen inte det sanna antalet häckande tobisgrisslor i området. I brist på noggrannare inventeringar är det svårt att dra slutsatser kring läget.

Ög: Möjlig häckning där fåglar setts i skärgården under häckningstid på tre lokaler. En normal fyndbild sett till senare år och med en bedömning om under tio häckande par i den Östgötska skärgården.

Srm: Årets rapportering gav 1 par i Nyköpings skärgård, 20 par i Trosa skärgård och 134 par i Oxelösunds skärgård. Jämfört med tidigare år så är antalet i Nyköping och Oxelösunds kommuner i paritet med de senaste åren. Därtill 65 par fördelade på sex lokaler i södermanlandsdelen av Stockholms rapportområde.

Upl: Summerar man alla exemplar under häckningstid på potentiella häckningsplatser och delar på två så hamnar vi på i runda slängar totalt 1 750 par (Norrtälje drygt 1 470, Östhammar 200, Tierp 70, Älvkarleby 3). Sett till rapporteringen ökar tobisgrisslan kraftigt i rapportområdet. I upplandsdelen av Stockholms rapportområde 14 par fördelade på 5 lokaler (Värmdö kommun).

Gstr: 619 par på nio olika öar. Trendbrottet nedåt (från 718 par 2018) kan förklaras med inkommande räb och mink vid landskapets mest betydande häckningslokal, Eggegrund.

Hls: Som vanligt gjordes den absoluta majoriteten av häckningsfynden på Gran. 1 680 ex. i lämplig biotop Gran 2.6 (Stefan Persson, Mats Axbrink). I övrigt runt 360 individer rapporterade från 14 andra lokaler under häckningstid.

Mpd: Totalt 372 ex. på 10 olika lokaler.

Äng: Baserat på säkra, troliga och möjliga häckningsindicer har ungefär 325 par rapporterats från knappt 25 lokaler, tämligen väl spridda längs landskapets hela kust.

Vb: Totalt inkom rapporter om >1300 ex. från lämplig häckbiotop. De kustfågelinventeringar som länsstyrelsen genomfört pekar på en försiktig ökning av tobisgrissla de senaste åren. Arten har tidigare gått starkt tillbaka, troligtvis på grund av högt predationstryck av bland annat mink.

Nb: 160 ex. besöker bebott bo Rödkallen, Luleå skg. 21.5 (Andreas Livbom, Krister Jakobsson, David Apelqvist). Detta är den talrikaste förekomsten i landskapet. I övrigt finns fynd under häckningstid i lämplig biotop på sex platser i Piteå skg och fyra i Luleå skg. samt Malören NR och Tjärugrundet i Kalix skg.

(ANDERS WIRDHEIM)

Lunnefågel *Fratercula arctica* RE

Lunnefågeln uppträdde talrikare än på många år hösten 2021, men det var inte utan en besk eftersmak. Förutom gynnsamma vindar var sannolikt den svältvandring av alkor, som noterades under hösten i norra Europa, en orsak till fyndbilden. Redan under sensommaren noterades ett ökat antal döda och utmattade alkor runt om Brittiska öarna. Senare under hösten spred sig detta vidare till bland

Lunnefågel *Fratercula arctica*, Båstad (Sk), 23 oktober 2021.

annat Norge, Danmark och Nederländerna. Även i Sverige hittades döda lunnefåglar, bland annat två vid Båstad 23–24.10 (Leif Klinteroth, Peter Andersson m.fl.).

Sk: Under året noterades totalt 30 individer varav två utanför Nordvästskåne, 1 1K str. Lomma 16.10 (Lars Nilsson, Per-Olof Andersson m.fl.) samt 1 ex. Barsebäck 10.11. Detta är en mycket hög årssumma, senaste överträffad 2006 då ungefär 35 ex. noterades.

Hl: Ca 26 ex. fördelade på ett vinterfynd, fyra sommarfynd och ca 20 ex. under hösten. Sommarfynden är värda extra uppmärksamhet: 2 ad. Gubbanäsan, Getterön 16.5 (Jan Peterson, Karl-Erik Gustafsson). 1 ad. Nidingen 24.6 (Uno Unger, Eva Åkesson). 1 ex. Nidingen 2.7 (Tommy Järås m.fl.). 1 ex. str. N Påarp 8.8 (Alexander Bloemer).

Bob: Totalt registrerades 63 ex. som fördelade sig på jan 1, feb 1, mar 1, apr 1, maj 2, jun 2 aug 3, sep 1, okt 22, nov 27 och dec 2.

Vg: 1 2K+ str. S Vinga 30.7 (Magnus Hallgren m.fl.). Totalt 12 ex. noterades därefter under fyra tillfällen på Vinga i okt–nov.

(ANDERS WIRDHEIM)

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Totalt ca 70 ex. med en klar dominans av fynd längs västkusten under senare delen av hösten. Men det finns tendenser till såväl ett ökat uppträdande i Östersjön som att enstaka individer kan återkomma till

Svartnäbbad islom *Gavia immer*, ad., Nabben, Falsterbo (Sk) 26 oktober 2021.

sjöar i inlandet. Av fynden kommer 14 från Östersjön, medan tre utgörs av fåglar som rastat i insjöar under hösten.

Sk: 11 ex. fördelade på maj (3), okt (4) och nov (4).

Bl: 1 ex. str. NO Utklippan 28.4 (Johan Åhlén). 1 ad. str. SV Björkenabben 26.5 (André Julinder).

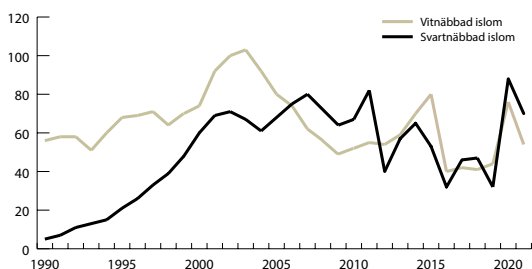
Öl: 7 ex. fördelade på apr (1), maj (3), aug (1), okt (1) och nov (1).

Gtl: 1 ad. mot SV Kronholmens fyr, Västergarn 21.5 (Olof Armini).

Hl: 18 ex. fördelade på jan (1), mar (3), aug (1), okt (8) och nov (7).

Boh: 23–28 ex. fördelade på jan (3–5), feb (1), maj (4), jul (1), sep (1), okt (6–8), nov (6–7) och dec (1).

Vg: 1 ad. Vrångö 16.1 (Gösta Olofsson). 1 3K+ Sörboden, Viken 11–12.9 och 26.9–4.10 (Patrik Andersson m.fl.). 1 ad. Vänersborgsviken 18.10 (Göran Darefelt). 1 ad. str. S Vinga 6.11 (Mikael Molin m fl).

Antal vitnäbbade islommar *Gavia adamsii* och svartnäbbade islommar *Gavia immer* i Sverige 2000–2021.

Svartnäbbad islom *Gavia immer*, 2K+, Skälvik (Hl), 28 oktober 2021.

Dls: 1 ad. Näs, Melleruds k:n 29.9–26.10. Högst troligt samma individ som fanns på platsen under perioden 29.9–19.10 2020. Födan bestod mestadels av signalkräftor.

Srm: 1 ad. str. O vid Havtornsudd, Gälö 31.5 (Kimmo Kangasvieri).

(ANDERS WIRDHEIM)

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Totalt 54 ex. spridda över året men med en dominans för fynd i maj och oktober. Månadsvis fördelas fynden på jan (3), mar (1), apr (5), maj (17), jun (1), aug (2), sep (5), okt (17), nov (2) och dec (1) och landskapsvis på Sk (9), Bl (1), Sm (1), Öl (7), Gtl (4), Hl (12), Boh (9), Vg (2), Upl (1), Vrm (2) och Vb (6). Fördelningen i såväl tid som geografiskt är i linje med tidigare fyndbilder, dock med en större andel höstfynd än normalt.

Inlandsfynd:

Vg: 1 2K Hindens rev, Vänern 10.5 (Jan Mogol m.fl).

Vrm: 1 ad. str. Värmlandsnäs sydspets 10.10 (Stefan Asker), 1 1K Bäröskären, Segerstads skärgård 12.12 (Johan Paakkonen).

(ANDERS WIRDHEIM)

Ob. islom *Gavia immer/adamsii*

Totalt 16 fynd fördelade på Sk (3), Öl (3), Boh (5), Srm (3) och Upl (2). Månadsvis fördelas fynden på jan (2), mar (2), apr (1), maj (3), jun (2), sep (2), okt (3) och nov (1). I summorna ingår inte ett antal

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*, 2K, Nabben, Falsterbo (Sk), 21 september 2021.

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*, ad., Morups Tånge (HI), april 2021.

fynd som rapporterats i slutet av oktober och början av november eftersom dessa fåglar troligen ingår bland de bestämda islommar som rapporterats av andra observatörer vid resp. tillfälle.

(ANDERS WIRDHEIM)

Smålom *Gavia stellata* NT

1 600 par

Svensk Fågeltaxering skriver i den senaste årsrapporten att ”utvecklingen för de svenska smålommarna är fortsatt positiv med ökande antal på riksnivå”. Men man konstaterar också att det är i de norra två tredjedelarna som ökningen har skett, medan ingen säker förändring kan ses i södra Sverige under 2000-talet. Av det skälet kan det finnas anledning att titta närmare på rapporteringen från Götaland under häckningstid:

Sm/G: Ett par ruvande i Ljungby kommun men häckning troligen misslyckad. Stort antal observationer från Bolmen under juli–aug tyder på flera par. Dessa kan dock ha sina häckningsplatser på Hallandsidan.

Sm/F: För femte året i rad kunde ingen lyckad häckning konstateras, dock noterades en ruvande fågel i Eksjö kommun. Ytterligare par i lämplig biotop under häckningstid: Jönköping 2, Gislaved 2, Vaggeryd 1 och Näs-sjö 1.

HI: Arten har ett mindre bestånd invid landskapsgränsen i öster. I år hittades smålommarna i totalt 5 olika gölar. Det totala beståndet är sannolikt runt 15 par.

Vg: Häckningar med ungar konstaterad på sex lokaler (6

par). Nio par som inledde ruvning på lika många lokaler, men de misslyckades eller följdes inte upp. Sex par på lika många lokaler med permanent revir. Därtill två par inom rrk Gbg:s område i Härryda kommun och noterad på två andra tänkbara häckningslokaler i Härryda kommun.

Dls: Två lyckade häckningar, två misslyckade häckningar, två permanenta revir och ytterligare sex lämpliga tjärnar med lommarna under häckningstid.

Ög: Tre säkra häckningar och tre möjliga häckningar i landskapets södra delar (Ann-Charlotte Petersson, Magnus Johansson, Gunnar Ölfvingsson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Svartbrynad albatross *Thalassarche melanophrys* (3/3–1/1)

Sk: 1 subad. 25.4 Malmö (F) (Roy Blad, Tomas Svensson).

Boh: 1 subad. str. S Kråkudden, Hönö, 21.4 (Roger Es-kilsson).

Att få se en albatross i svenska vatten är många havsfågeltusiasters dröm och i år fick några chansen igen. Sveriges fjärde svartbrynade albatross gjorde en odysse från Skagerrak hela vägen ner till Öresund. Fågeln sträckte förbi Grenen på Skagen, Danmark, 17.4 och Hönö, Boh, 21.4. Dagen därpå, 22.4, sågs den igen i danska vatten utanför Gilleleje, norra Själland. Därefter upptäcktes fågeln i Öresund utanför Malmö 25.4 där den kom flygande norrifrån. Dagen efter var fågeln kvar men bedöms

Svartbrynad albatross *Thalassarche melanophrys subad.*, Malmö (SK), 25 april 2021.

ha varit på danska sidan av Öresund, närmare Salt-holm, även om den sågs från Malmö. Det är cirka 8 km från Limhamn, Malmö, till sydöstra hörnet av Saltholm i Danmark. Albatrossen var då attack-erad av flera havsörnar och det finns teorier om att fågeln inte klarade sig. Raritetskommittén väljer att publicera fågeln som (äldre) subadult baserat på att fågeln visar en inte helt utfärgad näbb. Jäm-förelser har även gjorts med den fågel som under större delen av våren och sommaren 2021 höll till i kolonin med havssulor på vid Bampton Cliffs på engelska östkusten. Bedömningen är att det rör sig om olika fåglar utifrån dräktskillnader (näbb och mantelteckning).

(MÅNS GRUNDSTEN)

Stormsvala *Hydrobates pelagicus*

Fyra individer under sensommaren–hösten i form av en ringmärkt fågel, en omhändertagen individ och tre fältfynd av vad som sannolikt endast var två fåglar. Månadsvis fördelning blir aug (1), okt (1) och nov (2). Förekomsten är i linje med tidigare års. Ringmärkning sker under sensommaren medan fältfynden i huvudsak görs under hösten.

Tabell 17. Genomsnittligt antal stormsvalor *Hydrobates pelagicus* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,7	0,7	0,6	2,6	4,5	5,5	4,5	5

Sk: 1 str. Yttre Kattvik 23.10 (Christopher Gullander, Julius Wengelin Grantén m.fl.) blev årets enda fynd.

Hl: 1 ex. Mellbystrand 23.10 (Stefan Strandbergh, Hans Sundström). Sannolikt samma individ som sågs vid Kattvik samma dag.

Bob: 1 ex. ringm. Måseskär 11.8 (Kåre Ström, Magnus Persson, Thomas Liebig). 1 1K Fiskhamnen, Lysekil 29–30.11 (Mikael Haraldsson m.fl.). Funnen ombord på båten Skorven när båten låg i hamn i Lysekil. Oklart hur länge fågeln funnits ombord. Omhändertogs av Fågelcentralen men avled några dagar senare. 1 ex. str. S Nordres tånge, Hönö 19.11 (Lars Fribing).

(ANDERS WIRDHEIM)

Klykstjärtad stormsvala *Hydrobates leucorhous*

Endast 15 fynd under året, samtliga under perio-den 23.9–21.11. I summan döljs möjligen några dubbelräkningar i form av individer som förflyttats genom mer än ett landskap samma dag. Fynden fördelas landskapsvis på Sk (8), Hl (5) och Boh (2) och månadsvis på sep (5), okt (9) och nov (1). Det kan konstateras att när de riktigt hårda västvindarna lyser med sin frånvaro under hösten, uteblir även de klykstjärtade stormsvalorna.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tabell 18. Genomsnittligt antal klykstj. stormsvalor *Oceanodroma leucorhoa* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,8	3,3	2,6	61	180	101	28	43

Gulnåbbad lira *Calonectris borealis*, Misluren, Kullaberg (Sk), 15 augusti 2021.

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

Stormfågeln minskar i antal på fågelbergen ute i Nordatlanten, och detta återspeglas även hos oss. Det ses numera betydligt färre individer i våra vatten än för något årtionde sedan. Trots flera dagar med friska till hårda vindar under senhösten gjordes förhållandevis få fynd i både Skåne och Halland. I Skåne var årssumman på 44 ex. den lägsta sedan 1982. Längre norrut längs kusten noterades fler, men även där var summorna lägre än för tiotalet år sedan. De bästa dagarna vår resp. höst var 94 ex. str. S vid Vinga, Vg, 9.4 (Musse Björklund m.fl.) och 163 ex. str. S Kråkudden, Hönö 23.9 (Mikael Molin m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Ob. scopolilira/gulnåbbad lira

Calonectris diomedea borealis (130/130–4/4)

Sk: 1 ex. str. SV Bunkern, Hovs Hallar, 12.6 (Olof Strand, Märten Müller).

Hl: 1 ex. Nidingen 21.8 (Peder Winding, Kjell Carlsson, Uno Unger).

Vg: 1 ex. str. SV Vinga 1.8, samma som vid Hönö, Boh, samma dag (F) (Magnus Unger, Per Österman, Mikael

Sundberg), 1 ex. str. SV Vinga 14.8 (F) (Musse Björklund, Per Lif, Markus Lagerqvist).

Boh: 1 ex. str. S Kråkudden, Hönö, 1.8 (Matthis Kaby, David Armini, Markus Lagerqvist).

Fyra fynd under tidstypisk period. Samma individ sågs 1.8 vid Hönö, Boh, och kort därefter från Vinga, Vg.

(MÅNS GRUNDSTEN)

Gulnåbbad lira *Calonectris borealis* (0/0–1/1)

Sk: 1 ex. str. SV Misluren, Kullaberg 15.8 (F) (Anders Ekstrand, Mikael Arinder).

Ny art för landet! Tack vare fantastisk fotodokumentation kan Sveriges första till art bestämda gulnåbbade lira publiceras. För framtida publicering krävs mycket noggrann dokumentation av handens undersida där gulnåbbad lira typiskt visar avsaknad av ljusa tungor på de yttersta tre handpennorna till skillnad från den närbesläktade scopoliliran från Medelhavsområdet. Läs även upptäckarnas redogörelse för fyndet längre fram i *Fågelåret*.

(MÅNS GRUNDSTEN)

Grålira *Ardena grisea*

Upptäckte sparsamt och endast under hösten längs västkusten. Liksom för klykstjärtad stormsvala kan vi nog konstatera att det måste blåsa både hårda-re och under längre tid för att gråliror ska nå våra

Tabell 19. Genomsnittligt antal "gulnåbbade liron" *Calonectris diomedea/scopoli* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0	0,1	1,9	3,3	4,2	3,5	4

kuster i lite större omfattning. Summerar vi nedanstående summer ger det ca 40 ex., men i denna summa gömmer sig flera dubbelräkningar av individer som flugit långa sträckor under samma dag. Gråliran är som bekant en skicklig flygare som på bara ett par timmar kan ta sig längs hela svenska västkusten. Sk: Totalt 18 fynd med en månadsfördelning på sep (8), okt (6) och nov (4). Hl: Ca 10 ex. fördelade på sep (5), okt (3) och nov (2). Boh: 10 ex. fördelade på aug (3), sep (2), okt (3) och nov (2). Vg: 3 ex. med fördelningen aug (1) och sep (2).

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Upptäckte likt gråliran sparsammare än under senare år. Summeras landskapssummorna ger det 27 ex., men där ingår sannolikt flera dubbelräkningar av fåglar som noterats i olika landskap samma dag. Likt tidigare år kulminerade förekomsten under sommaren, medan hösten endast gav ett fåtal observationer.

Sk: 7 ex. fördelade på jun (4), aug (1) och sep (2).

Hl: 3 ex. enligt jul (1), aug (1) och sep (1).

Boh: 10 ex. fördelade på jul (2), aug (7) och okt (1)

Vg: 7 ex. enligt jul (1) och aug (6), samtliga på Vinga i Göteborgs skärgård.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tabell 20. Genomsnittligt antal mindre liron *Puffinus puffinus* per år under olika perioder 1950–2021.

50-59	60-69	70-79	80-89	90-99	00-09	10-19	20-21
0,3	0,6	3,1	15	41	46	49	50

Svart stork *Ciconia nigra* RE

Sammanlagt 18 fynd av lika många individer är en fortsatt låg summa. I likhet med de senaste åren står Skåne för merparten av fynden medan det är mycket ovanligt med fynd i övriga landskap.

Sk: Ovanligt många observationer gjordes i Skåne under året och rrk Skåne bedömer att det sammanlagt rör sig om 11 individer, med 6 vårfynd och 5 höstfynd. Det första fyndet gjordes 21.4 och det sista 27.8. Ingen tydlig häckningsindikation under året men området kring Söderåsen fortsätter att vara intressant.

Öl: 1 ex. Norra Öland 8-10.5 (Bengt Andersson m.fl.). 1 ex. södra Öland 18.5 (Mats Blomstedt m.fl.). 1 ex. Gyngö 20.5 (Erik Halldén). 1 ex. Nybyörde–Sörlångören–Källa hamn 27.5 (Tobias Berger m.fl.). 1 ex. Gösslunda 30.5 (Stefan Lundell). 1 ex. Kalkstad stentipp–Pilekulla–Ottenby 13.6 (Jeff Price m.fl.). 1 ex. Egby udde 19.8 (Ragnar Gustafsson). Majfynden kan antas röra sig om två individer, vilket ger oss en årssumma om fyra ex. (Rrk Öland).

Svart stork *Ciconia nigra*, 1K, Nabben, Falsterbo (Sk), 5 augusti 2021.

Gtl: 1 ex. Anningåkre, Havdhem 2.5 (Mattias Gerdin). Senast arten observerades var 2018.

Srm: 1 ex. Sätterstamaden, Nyköping 15–16.6 (Ulf Sterler, Samuel Wivstad, Ingvar Jansson m.fl.). Första fyndet sedan 2018.

Vstm: 1 ex. Slytermossen, Fellingsbro 18.6 (Hans Jansson). Senaste fyndet gjordes 2018.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Vit stork *Ciconia ciconia* EN

80 par

Likt de senaste åren sågs det inga stora flockar av projektstorkar runt om i Sverige. Det görs även fortsatt förvånansvärt få fynd av vit stork i övriga landskap i södra Sverige, så etableringen av en storkstam norr om Skåne går långsamt.

Intressant är att det gjordes ett fynd av bobygande vit stork i en gran i Uppland, där två storkar sågs under ett par veckor i maj. Årsummorna för respektive landskap utöver Skåne är som följer: Bl (13), Sm (20), Öl (4), Hl (17), Boh (7), Vg (4), Ög (7), Srm (5), Nrk (2), Upl (4), Vstm (6), Vrm (1), Gstr (1).

Sk: Under 2021 häckade 63 friflygande storkpar i Skåne och 105 ungar blev flygga i de fria bona. Mycket glädjande är att det producerades hela fyra flygga ungar per bo i fyra bon! Det är ett tecken på god tillgång till mat i landskapet åt storkarna och deras ungar. Veldigst positivt var även att hela 21 nya unga storkar sågs i landet för första gången sedan de flyttat söderut sin första sommar. Hälften av dem, 10 ex, häckade dessutom eller gjorde häckningsförsök (Storkprojektet).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Havssula *Morus bassanus*

Havssulan kan sägas gå mot strömmen när det gäller utvecklingen för Nordatlantens havsfåglar. Till skillnad från de flesta andra arter ökar den i antal på fågelbergen. Går vi tillbaka till 1900-talet hade tresiffriga sträcknoteringar under vinter och vår ansetts som närmast otänkbara, men i Skåne noterades detta vid fyra tillfällen under 2021: 129 str. Rålehamn 10.4 (Nils Kjellén) samt 110 str. Kullen 12.3 (Dan Persson). Två tresiffriga fynd av födosökande individer: 120 ex. Sofiero slott 26.3 (Christer Strid, Björn Ekelund) och 100 ex. Domsten 4.4 (Klas Rosenkvist, Mårten Müller, Oskar Lindberg m.fl.). Även under sommaren och hösten uppträdde havssulan talrikt längs den svenska västkusten.

Höga antal:

Sk: 760 str. Domsten 9.10 (Oskar Lindberg, Bengt Andersson).

Bob: 880 str. Hyppeln 4.10 (Ingemar Åhlund).

Vg: 1500 str. S Vinga 25.9 (Göran Darefelt m.fl.).

Östersjöfynd:

Sk: Precis som tidigare år är havssulan numera en relativt vanlig art längs Skånes Östersjökust. Arten noterades här samtliga månader förutom juni – det har aldrig hänt tidigare! Som mest noterades 35 ex. Nabben 1.11 (Matias Ullman) samt 33 ex. Nabben 7.11 (Tomas Svensson, Bengt Grandin).

Bl: 1 ad. str. V Sydudden, Utlängan 15.5 (Fredrik Lysell m.fl.). 1 ad. str. O Björkenabben 26.5 (André Julinder). 1 ad. str. V Sydudden, Utlängan 15.10 (Lars-Gunnar Lundquist m.fl.). 1 ad. str. S Utklippan 6.11 (Andreas Sandberg m.fl.). 1 ad. str. SV Kråknabben 7.11 (Mats-Åke Persson).

Sm: 1 ex. str. S Storkläppen, Västervik 4.8 (Mats Gothner, Mathias Salomonsson). Tionde fyndet i Ö Sm.

Öl: Vår: 1 ad. str. S Färjestaden–Mörbylånga 5.4 (Erik Halldén, Anders Carlsén, Marianne Dannbeck). 1 ad. str. S Degerhamn–Ottenby 6.5 (Karl-Erik Sundström m.fl.). 1 ad. str. Grönhögen–Ottenby 21.5 (Anders Staaf, Manfred Dornhäuser m.fl.). Höst: 1 ad. str. S Stora Rör–Färjestaden 20.8 (Marcus Fransson, Ove Joelsson). 1 ad. Sydöstra Öland 13.11 (Bosse Carlsson, Urban Toresson m.fl.).

Gtl: 1 ad. Västerberget, Stora Karlsö 8.5 (Bosse Fagerström). 1 ex. mot N Holmhällar, Vamlingbo 24.6 (Mats Andersson, Ally Andersson). 1 ad. mot N Rivet, Sundre 6.11 (Tord Lantz, Mattias Andersson). Inte omöjligt att det kan vara samma individ som snurrat omkring.

Upl: 1 ad. Björns skärgård 11.6–9.7 (Martin Amcoff m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Brunsula *Sula leucogaster*, 2K+, väster om Måseskär (Boh), 3 november 2021.

Brunsula *Sula leucogaster* (0/0–1/1)

Bob: 1 2K+ 3 distansminuter V om Måsekär 3.11 (F) (Folke Sjöberg, Kristina Sjöberg).

Ny art för landet! En brunsula dök upp vid en fiskerbåt ute till havs, matades med sill och till och med rastade på båten. Arten häckar väl utbredd vid tropiska vatten, som närmast på Kap Verde. Ett ökat antal fåglar har setts relativt nära Sverige de senaste åren, bland annat på Brittiska öarna och i Nederländerna. En brunsula påträffades även vid en flod i nordvästra Tyskland i augusti 2017 och en i Östersjön, vid Bornholm, i september 2020. I ljust av fyndbilden i nordvästra Europa på senare år var det inte helt oväntat med ett fynd även i Sverige. Arten är dessutom mer bunden till kusten och grundare vatten än havssula och den kan lika gärna hittas sittandes i en hamn som vid traditionell havsfågelskådning. Åldersbestämning av den svenska fågeln är svårt eftersom arten kan häcka året runt. En adulttecknad fågel under senhöst publiceras därmed som 2K+. Läs även upptäckarens redogörelse för fyndet längre fram i *Fågelåret*.

(JUHO KÖNÖNEN)

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

40 000 par

Sk: Största Brödjeholmen, Landöskärgården, 1064 bon 18.5 (Nils Waldemarsson). 335 bon Eskilstorps holmar 19.5 (Nils Kjellén), 175 ruvande Orskären, Hallands Väderö, 30.5 (Klas Rosenkvist, Moa Pettersson), 80 ex. Gruarna 29.5 (Nils Waldemarsson) samt 76 par Torsjön 3.5 och 46 par Hörte 28.4 (Richard Bergendahl).

Bl: Häckningar rapporterade från Torriskär, Sturkö (Peter Nordvander), St. Ekeskär, Tromtö (Peter och Carina Mattsson) samt Vällholmen, Sölvesborg (Mats-Åke Persson). Dock bristfällig rapportering. Den tidigare största kolonin i Bl, på Fröstensskärv, saknar rapporter från de senaste sex åren.

Gtl: Totalt 7683 bon på Gotland (Kjell Larsson, Måns Hjernerquist, Juho Könönen). Det innebär en ökning med 530 bon jämfört med föregående år. Noterbart är att inga aktiva bon fanns på Lausholmar, där arten tidigare har haft sin största numerär.

Gbg: Fem kolonier med 1240 par, men oklart hur de förhåller sig till uppgifterna från Boh.

Boh: För andra året i rad inventerades samtliga kolonier via flygfotografering (Karl Lundström m.fl.). Preliminära analyser av bilderna gav omkring 4 500 bon fördelade på 19 kolonier, vilket är omkring 1 000 färre bon än 2020. En ny koloni upptäcktes, men av Lantmäteriets flygfoton framgår att kolonin funnits sedan 2018. I alla kolonier, utom en liten, är bona placerade på marken och inte i träd.

Dls: 204 par i landskapets enda koloni på Kräklingarna, Mellerud (Håkan Krave).

Vg: Ökat antal i Vänern med 1373 bon i Vg-delen av sjön (den högsta siffran sedan 2014, Jan Rees). Nio kolonier med från 3 till 509 bon. Största kolonin fanns på Midskär, Mariestads skärgård (Sam Hjalmarsson). I Hornborgasjön 80 bon i två kolonier (Peder Hedberg-Fält). Från Vättern saknas uppgifter, men skarvar fanns på plats.

Ög: Ca 2050 bon i 17 kolonier rapporterade i Artportalen kan jämföras med en totalinventering gjord av länsstyrelsen 2020, då 6500 par fanns i drygt 15 kolonier.

Nrk: 934 par i fem kolonier, Hjälmaren (Leif Sildén, Johan Nilsson). I ett längre perspektiv ett ganska stabilt antal för Nrk/Hjälmaren.

Srm: Spontanrapporteringen gav 5680 par i 21 kolonier, ett av de högre antalet under 2000-talet. Största kolonier var 1836 par Korholmen, Oxelösund, och 1397 par Snöholmen, Trosa.

Upl: ca 1548 bon. Vid kusten 1206 bon St. Sjöln samt 82 på ö strax intill, båda Lövsstakuten. Dessutom 136 bon Kråkören och 67 bon Storskyan (de flesta misslyckade efter störning), båda Östhammar. Från inlandet fanns 43 bon Bockholmarna, Tämnanen, samt 3 resp. 1 bo på Stensholmen och Vretaudd i Mälaren. Från Mälaren också häckningsfynd, utan antal, från Oxstensögonen, Helgonskär och Svinnegarnsviken.

Vstm: 618 bon i sex kolonier, samtliga i Mälaren. De bobyggande skarvarna i St. Aspen, Västanfors, året innan, fick ingen fortsättning den här säsongen.

Vrm: minskning i Vrm-delen av Vänern till 277 bon i sex kolonier, den lägsta noteringen under 2000-talet (Dan Mangsbo, Per Gustafsson, Hans Kongbäck m.fl.). I Vänern som helhet dock en ökning för andra året i rad till totalt 1854 bon.

Gstr: 1015 bon i fem kolonier i inre skärgården (Per Aspenberg). Hls: 2634 bon i åtta kolonier.

Mpd: Landskapet inventerades 2021, och en koloni med 503 par fanns på St. Gistaholmen, Alnö.

Ång: 2867 ruvande fåglar eller bon i elva kolonier.

Vb: 16 bon på en lokal i södra delen av Vb samt bobygge på ytterligare en lokal. Häckningsindicer har saknats från Vb under rätt många år.

(LARS LINDELL)

Toppskarv *Gulosus aristotelis* VU

940 par

Antalet häckande toppskarvar fortsätter att öka och år 2021 passerade antalet häckande par tusenstreck- et. Majoriteten häckar i norra Bohuslän, mindre kolonier finns i Halland och Skåne. Första häckningen konstaterades i år även i Göteborgs skärgård i Västergötland. Höga antal noterades i Kosterhavet där drygt 4 000 ex. inräknades i mitten av oktober, liknande antal har också noterats 2017 och 2019. Fler än 500 ex. rapporterades också från Måseskär (654 ex. 2.10) och Rörö (510 ex. 2.9), liksom från två halländska lokaler (som mest 1000 ex. förbi Nidingen 7.10 och 620 ex. vid Gubbanåsan 4.11).

Häckningsfynd (regionala kommentarer):

Sk: Fåglar i lämplig häckbiotop: max 20 ex. Hallands Väderö i maj och juni (Klas Rosenkvist, Henrik Johansson m.fl.). Häckningsutfallet är okänt, men det bedöms ha häckat 15–20 par på Orskär och Vinga (Bengt Paulsson, Karl G Nilsson och Thomas Wallin, se *Anser* 2021:4).

Hl: Sommarfynd av adulta toppskarvar i storskarvskolonier gjordes på fyra olika platser i Falkenbergs, Varbergs och Kungsbacka kommun. Däremot ingen konstaterad häckning under året. Troligtvis häckar arten på 4–5 lokaler och beståndet uppskattas till minst 20 par.

Vg: Med utvecklingen i åtanke var det väl bara en tidsfråga innan den första häckningen i Göteborgs skärgård skulle ske. Och i år var det alltså dags, när ca 15 par kunde konstateras häcka på Inre Tistlarna (Rrk Göteborg).

Boh: Under 2021 beräknades beståndet i Bohuslän bestå av omkring 1050 par fördelat på 13 öar, varav 11 bland Väderöarna (Tommy Järås, Matti Åhlund). Dessutom fanns tillsammans närmare 50 par på fem öar på Väst-kusten längre söderut.

Andra anmärkningsvärda fynd:

Bl: 1 2K Utlängan 22–29.6 (F) utgjorde ny art för landskapet. Rrk Bl kommenterar fyndet som ”Ett sannerligen efterlängtat fynd av denna strikt västkustbundna art som har en rejält stigande fyndbild i Kattegatt. Däremot aningen oväntat att det skulle bli ett sommarfynd, vilket är en bra bit utanför den tidsperiod då arten är som mest talrik på västkusten”.

(SARA ELG)

Skedstorkar *Platalea leucorodia* 2K, Larssons våtmark (HI), 2 juli 2021.

Bronsibis *Plegadis falcinellus* (48/51–1/1)

Ett fynd rapporterat:

Bl: 1 ex. Utlängan 13.10 (Lars-Gunnar Lundquist m.fl.).

Andra fyndet för landskapet. Arten har nu varit årlig i Sverige under den senaste tioårsperioden.

(LARS LINDELL)

Skedstork *Platalea leucorodia*

Årets fynd hade en tämligen västlig prägel med iakttagelser i Sk, HI och Vg/Boh. Från dessa landskap rapporterades 4, 4 resp. 6 ex., och totalantalet ligger då i linje med den långsamma ökning i antal som skett under 2000-talet. I Sk gjordes fynd även i Kristianstadstrakten liksom vid sydkusten. Normalt är det en kraftig övervikt för fynd i västra Sk. RRK Sk antar att dominansen av skedstorkar i västra Sk härrör från kringströvande yngre individer från västra Danmark och kanske även Holland. De skånska fynden gjordes i april–maj, fynden i HI i maj–juli och skedstorkarna i Boh sågs i maj, juni och juli. Fyndet 4–9.7 i Boh gjordes vid Torslanda-viken, dvs. på gränsen till Vg. Under det senaste decenniet har fynd utanför Västkusten gjorts åtta

av tio år, men alltså inte 2021 (och inte 2015). I Danmark häckade närmare 600 par 2021 (7–12 platser 2017–2021). I Europa finns drygt 10 000 par. Det nordvästeuropeiska beståndet, dit de danska fåglarna hör, omfattade ca 8 000 par 2018, och har en positiv utveckling. Bestånden i Centraleuropa (knappt 1 600 par) och Sydosteuropa (ca 1 000 par) går däremot tillbaka. I ett gemensamt projekt ringmärks ett mycket stort antal skedstorkar i Holland och Danmark. Ringmärkning visar att de yngre skedstorkarna för ett kringflackande liv innan de vid 2–3 års ålder återvänder till häckningsplatserna. Många skedstorkar är också färgmärkta med plastringar, som lätt ses i falt (Källa: Skedstorkarna i Danmark: Pressmeddelande från DOF 17 jan. 2022 och medd. från J. Skriver).

(LARS LINDELL)

Rördrom *Botaurus stellaris* NT

660 par

Totalt 786 revir (731 sp. 2020) med spelande rördromar är faktiskt nytt rekord för spontanrapportering. 64 revir rapporterade från Tåkern under året, vilket återigen utgör nytt rekord för sjön såväl som för landet.

Nordliga fynd:

Vb: 1 sp. Älgräsket, Lövånger 28.5–6.6 (Anders Häll-

Tabell 21. Genomsnittligt antal skedstorkar *Platalea leucorodia* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,2	0,9	1,2	0,7	3,4	1,2	6,2	13

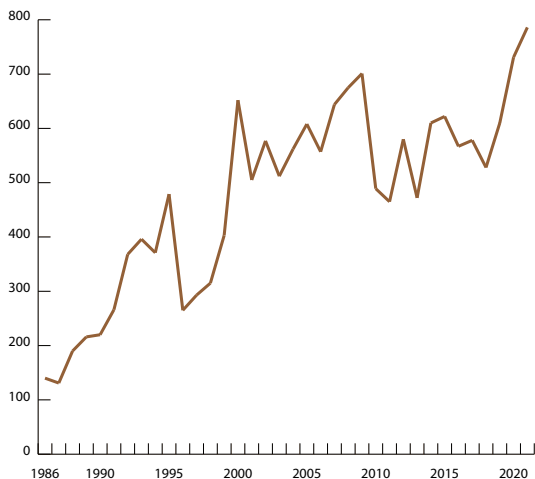
Rödrom *Botaurus stellaris*, Skälderviken (Sk), 9 februari 2021.

ström, Katarina Stenman, Ralf Norberg m.fl.). Blottionde fyndet i Vb. Rrk Vb bedömer att det är samma individ som höll revir på samma lokal även förra året.

Nb: 1 sp. Skatamarkträsket, Ubbyn 24–28.5 (Per Nyström, Mats Bergquist m.fl.). 1 ex. Gussö-observatoriet 29.4 (Cristina Casplin, Ulf Jonsson). 1 spel. Persöfjärden 30.4–8.6 (Alexandra Lindmark, Viktor Persson m.fl.). 1 sp. Sörfjärden, Bensbyn 2.5–4.6 (Anders

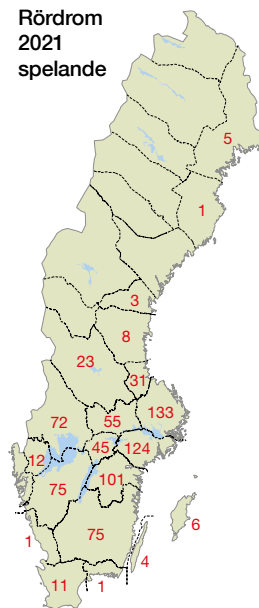
Rönnbäck, Sture Westerberg). 1 sp. Ängsviken, Bergsviken 28.5–18.6 (Sture Sandberg, Thorbjörn Bergman m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Fynd av spelande rödrommar *Botaurus stellaris* i Sverige 1986–2021.

Rödrom 2021 spelande

Spelande rödrommar *Botaurus stellaris* i Sverige 2021.

Rallhäger *Ardeola ralloides*, Ledsjär (Upl), 20 november 2021.

Rallhäger *Ardeola ralloides* (20/20–1/1)

Upl: 1 1K Snatralöt, Ledsjärsområdet, 8.11 och 18–22.11 (F) (Kalle Brinell).

Fyndet i Uppland var det enda i Norden under året. Arten är fortfarande ovanlig i våra grannländer och i Norge har det gjorts 2 fynd, i Finland 6 och i Danmark 13 medan Estland saknar fynd. De flesta av de svenska fåglarna (12 ex.) har setts i maj och juni men det finns även fem tidigare senhöstfynd. Förutom en fågel i Åsele lappmark i november 2018 har de svenska rallhägrarna hittats i södra halvan av landet.

(JUHO KÖNÖNEN)

Kohäger *Bubulcus ibis* (16/16–2/2)

Hl: 1 ex. Torup 28.4 (F) (Fredrik Blomqvist, Julius Wengelin Grantén, Jens Ramnebro).

Vrm: 1 ex. Hovlanda, Arnön, 28.4 (F) (Siv Elefalk, Gun Friberg) och 1 ex. Värmlands Säby, Kolstrandsviken, 1–3.5 (F) (Inger-Marie Carlsen, Jan Linder, Thomas Odelstam).

Dlr: 1 ex. Storgård, Brunnsvik, 4–7.5 (F) (Maria Jansson, Torbjörn Nilsson, Berit Nilsson).

Ång: 1 ex. Tännstrand, Ava, 12–13.5 (F) (Pekka Bader, Jakob Wennberg), 1 ex. Gädenslund, Skulesjön, 16.6 (F) (Roger Mattebo).

Kohäger *Bubulcus ibis*, Torup (Hl), 28 april 2021.

Vb: 1 ex. Kankberg, Boliden, 15–16.5 (F) (Christina Ericsson, Thorbjörn Johansson).

Glädjande många observationer gjordes under året och arten sågs för första gången i Halland, Värmland och Dalarna. Efter detektivarbete bland de många bra bilder som har publicerats från olika platser kan det dock konstateras att det hela handlade om endast två olika individer. Fåglarna hittades under samma dag i Halland och Värmland och den senare gjorde en långtur med flera stopp under första halvan av maj. Fyndet i juni i Ångermanland bedöms röra sig om samma individ.

(JUHO KÖNÖNEN)

Gråhäger *Ardea cinerea*

7 000 par

Flera rrk i det inre av Svealand och Norrland påtalar ökat antal övervintrare (Vrm, Dlr, Jmt).

Hjd: 1 ex. Messlingen, Ljusnedal, 20.12 (gm Robert Bünsow) var första vinterfyndet i Hjd.

Ly lpm: Första häckningen, 1 par med tre ungar i bo, Hemavan, juli (gnm Håkan Rune).

T lpm: 3 ex. bobygge Stordalens NR 28.5–20.7 (Magnus Ullman, Åke Flygare m.fl.).

(LARS LINDELL)

Purpurhäger *Ardea purpurea*, Björn (Upl), 12 maj 2021.

Purpurhäger *Ardea purpurea* (43/43–1/1)

Upl: 1 3K+ Björn 12.5 (F) (Kalle Brinell).

Sverige står för de flesta fynden av purpurhäger i Norden. Utöver fågeln på Björn sågs det en i både Norge och Danmark under året. Sedan millennieskiftet har det nu setts tio purpurhägrar i Sverige medan det gjordes 21 fynd under föregående tjugoårsperiod. Med tanke på dagens skådartäthet kan man konstatera att arten inte har blivit en vanligare syn i landet.

(JUHO KÖNÖNEN)

Ägretthäger *Ardea alba*

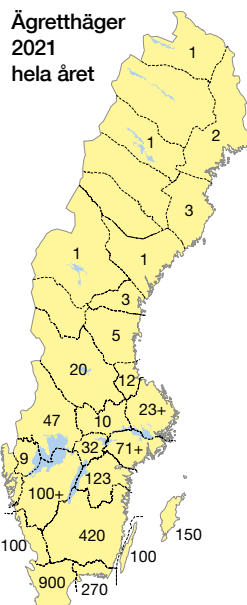
20 par

För tredje året i rad noteras ungefär 2 500 ex., och antalet häckande par var 21–23, men kommentarer från exempelvis Gotland ger uppfattningen att det kan vara fler. RRK Skåne: "Under hösten har minst 700 ex. passerat eller setts i Skåne, varav 245 ex. str. på Nabben i de standardiserade räkningarna. Rrk Sk bedömer att minst 900 ex. setts i Skåne under hela året. I Hornborgasjön noterades rekord för antal rastande i landet – 89 ex. noterades 18.9.

Tabell 22. Genomsnittligt antal ägretthägrar *Ardea alba* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,1	0,4	1,7	6,8	12	41	500	>1000

Sm: Häckningar i år igen på Ljungby-Hästaskär, Kalmar. Räknat i fält utom främst norra halvön som räknats från film från mobilkamera på stång. Inga pull. i sydvästra delen i år, 7 pull. i mellanområdet, 5+4+10 pull. i nordvästra området, 2 pull. i nordöst och minst 14 pull. på norra halvön. Således sammanlagt minst 42 pull. En uppskattning av antalet häckande par hamnar

Landskapsvis fördelning av ägretthägrar *Ardea alba* i Sverige 2021.

Silkeshäger *Egretta garzetta*, Trönninge ängar (Hl), 19 maj 2021.

Silkeshäger *Egretta garzetta*, Torekov (Sk), 13 maj 2021.

på 17–19 par. Buskvegetationen har glesat ut påtagligt, särskilt i södra och mellersta delen, på grund av att den tagit skada av fågelträck (skarvarna). I norr och särskilt på norra halvön fortfarande stora tätare buskage vilket gör det ganska svårinventerat där, och ägretthägerarna föredrar uppenbarligen de kvarvarande tätare buskageområdena. I stort samma antal pull. i år som förra året så den kraftiga ökningen från tidigare år har avstannat (Harald Persson).

Gtl: Minst en ruvande fågel Fardume träsk. Det är åtskilligt med observerade fåglar under häckningstid från flertalet lokaler. Stora flockar: ca 40 ex. Storsund, Gøthem 13.5 (Anders Kraft). 37 ex. Inre Stockviken 29.8 (Håkan Persson). Tilltagande grönska under säsongen gör det vårt att räkna bon vid Storsund. En förhoppning finns om att kunna inventera med drönare, för att kunna se ”ner” i kolonierna efter ruvande fåglar.

Ög: Tåkern: Tre par konstaterades häcka i en liten koloni i vassen i sjöns västra del. Totalt märktes 12 ungar fördelat på tre bon (5, 5 och 2 ungar).

Nordliga fynd:

Jmt: 1 ex. Hällsjön, Kaxås 21.9 (Gunnar Kvarnlöf). Tionde fyndet i Jmt.

P lpm: 1 2K+Kurroekvej S Arjeplog 17.6 (gnm Norra lapplands rapportkommitté). Första fyndet i P lpm.

T lpm: 1 2K+Kiruna 24–30.4 (Josefin Ydhag, Aron Andersson m.fl.). Tredje fyndet i T lpm. Fortfarande är Lu lpm en vit fläck på ägrettkartan.

(FREDRIK FRIBERG)

Silkeshäger *Egretta garzetta*

Hur många silkeshägrar som besökte Sverige 2021 är precis lika svårt som tidigare att uppskatta. Inom respektive rapportområde ger rapportkommittéerna oss god hjälp men nationellt är det svårt.

Kan man tänka sig att en och samma individ vid västra Skåne – Torekov 13.5 och Lundåkrabukten 16–17.5 – fortsatte antingen 1) norrut längs Västkusten till Trönninge ängar, Hl 19.5, Stora Amundö, Vg 19–22.5, Sjötången, Almön-Myggenäs, Tjörn, Boh 22.5, Tofta kile, Boh 23.5, Änges-

Tabell 23. Genomsnittligt antal silkeshägrar *Egretta garzetta* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,1	0,5	0,7	1,2	3,6	8,4	6,9	5

Antal silkeshägrar *Egretta garzetta* i Sverige åren 2000–2021.

holmen, Styrso, Vg 25.5, eller 2) till Utlängen, Bl 19.5, Kapelludden, Öl 19–21.5, Prysgårdsviken, Näveklarn, Nyköping, Srm 20.5, Torhamns udde, Bl 23.5, Ottenby, Öl 23.5, Stormaren, Öl 24.5?

Hur många sågs det 19–24.5? Vi gissar 5 ex. totalt under tvåmånadersperioden 27.4–19.6, även om det skulle kunna handla om uppemot 10 ex.

- Sk:** 1 ex. Torekovs rev 13.5 (Bertil Andersson, Leif Andersson m.fl.) och troligen samma fågel vid Lundåkrabukten 16–17.5 (Peter Salmon, Ingrid Evaldsson m.fl.). Rrk Sk bedömer att en ny individ fanns vid Bunkeflostrand–Klagshamn 10–15.6 (Anders Björkman m.fl.). Fynd i västra Skåne samt i maj och juni är typiskt och indikerar ett sydvästligt ursprung. Under 2010-talet sågs 23 ex. i Sk och bara ett av åren, 2012, uteblev arten.
- Bl:** 1 ex. Utlängen–Torhamns udde 19 och 23.5 (Lars-Gunnar Lundquist, Petter Nordvander).
- Öl:** 1 ex. Kapelludden 19–21.5 (Ulrika Ahlblom, Mattis Kaby m.fl.), Ottenby 23.5 (Andreas Tranderyd, Jan Tranderyd, Henrik Larsson) och Stormaren 24.5 (Bengt Ottosson).
- Gtl:** 1 ex. Ajkestråk–Tällevika 27.4–4.5 (Torgny Göransson, Björn Wester m.fl.).
- Hl:** 1 ex. Trönninge ängar 19.5 (Tony Tysk, Johan Tufvesson m.fl.).
- Boh:** 1 ex. Sjötången, Almön-Myggenäs, Tjörn 22.5 (Mats-Ola Larsson, Stefan Mattsson), senare samma dag mot söder vid Norumsåns mynning, Stenungsund (Mats Raneström) och slutligen vid Tofta kile 23.5 (Håkan Hellgren, Peter Andersson, Peter Hvass).
- Vg:** 1 ex. Stora Amundö 19–24.5 (Henrik Eriksson m.fl.). 1 ex. Ängesholmen, Styrso 25.5 (Andy Hultberg m.fl.).
- Srm:** 1 ex. Prysgårdsviken, Näveklarn 20.5 (Jan Gustafsson, Jan Sjöstedt, Ingvar Jansson m.fl.). 1 ex. Häggånsviken, Tullgarn på eftermiddagen 1.6 (Kauno Hämeenkorpi, Alex Roetemeijer, Janne Oldebring m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Ormörn *Circaetus gallicus* (102/102–1/1)

Endast ett fynd är magert:

Öl: 1 ex. Ottenby – Södra Öland 1–2.9 (Mats Wallin, Håkan Örtman m.fl.).

Tillägg 2019:

Sk: 1 2K+ sträckförsök Herrestorp – Falsterbonäset 21–22.9 (Janne Dahlén, Johan Lorentzon m.fl.) och samma fågel Skanörs ljun, Falsterbonäset 3.10 (Alex Roetemeijer m.fl.). Ingen av gångerna ville den lämna Sverige utan vände tillbaka.

Tillägg 2020:

Sk: 1 ex. Knäbäcksdösen/sandhögarna, Ravlunda skjutfält 7.5 (Seth Nilsson). 1 2K+ str. O Ljungens Camping, Falsterbonäset 9.8 (Hans-Åke Gustavsson, Johan Fagfors, Johan Lorentzon m.fl.). 1 ex. Havgårdssjön–Böringe–Svedala 30.8 (Björn Karlsson, Richard Ek m.fl.).

Öl: 1 ex. Bårby–Södra baspunkten–Möckelmossen 14–18.5 (Lars Rigbäck, George Gustafsson m.fl.). 1 ex. Ölands norra udde 15.5 (Markus Tallroth, Tobias Berger, Magnus Elfving m.fl.). 1 ex. Möckelmossen–Bårby 24–28.6 (Jakob Lohm, Björn Eriksson m.fl.).

Upl: 1 ex. Angarnssjöängen 11.9 (Anders Axencrantz m.fl.). Andra fyndet i Upl.

Sammanlagt och generöst bedömt sex fynd nationellt av lika många fåglar 2020. Fågeln i Ravlunda (Sk) sågs bevisligen i Bårby–Möckelmossen (Öl) en vecka senare. Andra fyndet i Upl.

(ANDREAS LIVBOM)

Mindre skrikörn *Clanga pomarina*

Ca 10 ex. – åter en bra årssumma, men vad den är exakt har varit lite vanskligt att utröna. Numera finns god fotodokumentation av flertalet sällsynta örnar som ses i vårt land och de kan därmed lättare spåras än tidigare. Periodvis är de väldigt mobila och byter snabbt vistelseområde, från väst- till ostkust, från Syd- till Mellansverige eller vice versa. Årets mindre skrikörnar utgör inget undantag. Flera av de fåglar som tillfälligt setts en bit norrut i relativt mer skådarglesa delar av landet har kunnat återidentifieras, eller kan på goda grunder antas vara samma fåglar som sträcker ut eller vänder tillbaka i Falsterboområdet sensommar och höst.

Sk: ”I år gjordes ett vårfynd då 1 3K+ gjorde sträckförsök över Rängs sand–Ljungen 18.5 (Joakim Hagström, Hans-Åke Gustavsson m.fl.). I mer normal tid följde därefter 1 3K+ Sillesjö 19–21.7 (Ronny Malm m.fl.), 1 2K+ vändande Falsterbo 4.8 (Mattias Ullman m.fl.), 1 2K+ str. V Ljungen 12.8 (Andreas Sandberg m.fl.) och 1 ex. str. SO Vombsjön 15.8 (Jens Morin m.fl.). I slutet av augusti gjorde fyra olika fåglar, varav en ovanligt ljus 3K-typ och tre 2K, sträckförsök i Falsterbo (Christian Ljunggren, David Erterius, Mattias Ullman m.fl.) och två av dessa bedöms då också ha lämnat landet. Den tredje fågeln, en 2K sågs inte igen och den fjärde fågeln, också 2K, sågs sista gången vid Havgårdssjön 1.9 (Björn Grandin). Året avslutas med 1 ad. str. SV Falsterbo 19.9 (Bengt Grandin m.fl.). Rrk Sk bedömer att både fågeln vid Sillesjö i juli och fågeln vid Vombsjön i augusti också har setts i Falsterbo, även om bilder saknas på den

Tabell 24. Genomsnittligt antal mindre skrikörnar <i>Clanga pomarina</i> per år under olika perioder 1950–2021.								
50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21	
0	0,4	2,5	6,1	8,1	7,8	7	9,5	

Tabell 25. Genomsnittligt antal större skrikörnar <i>Clanga clanga</i> per år under olika perioder 1950–2021.								
50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21	
3,6	6,1	6,5	3,6	3,7	5,4	4,5	3,5	

Dvärgörn *Hieraaetus pennatus*, Kullatorp, Gärdslöv (Sk), 28 maj 2021.

senare. Detta innebär totalt 7 fynd under året, med 1 vårfynd och 6 under hösten. Totalt 7 fynd är det bästa året sedan 2012 då minst 7 ex. också sågs.

Bl: 1 ex. Steneryd–Möckleryd 13.10 (Peeter Boldt-Christmas). Troligen samma 2K-fågel som i Västergötland tidigare och på Öland några dagar senare.

Öl: 1 2K+ Odens flisor 27.6 (Jeff Price, Elaine Price). Denna fågel sträckte troligen ut i Falsterbo i slutet av augusti. 1 ex. Seby–Mellby–Gräsgård 17.10 (Harald Persson, Malin Löfgren, Johan Frössling m.fl.).

Vg: 1 3K+ Mönarp 7–10.8 (Albin Torsson m.fl.). 1 2K individmärkt Mönarp 8.8–9.9 (Lennart Ljuhs m.fl.).

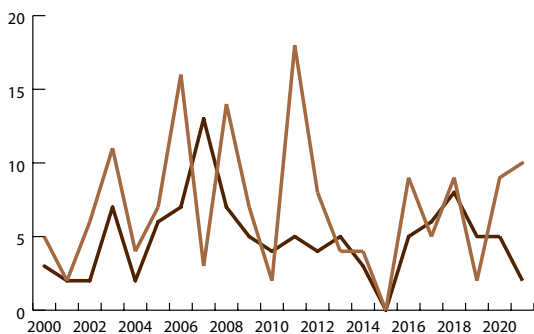
Boh: 1 3K+ Trälebergs kile 26.6 (Johan Svedholm). Troligen samma individ som sågs i Södermanland, i Skåne 19–21.7 och i Närke 8.8. Andra fyndet i Boh.

Nrk: 1 ex. Vätmarken, Orrkilen, Frötuna 8.8 (Johan Wretenberg).

Srm: 1 ex. Berga ängar, Väggarö 24.6 (Göran Nyrén). 1 ex. Gesta viltvatten, Gesta gård 8.7 (Petter Kappel).

Upl: 1 2K+ str. SO Hjälstaviken 28.9 (Pekka Westin).

(ANDREAS LIVBOM)

Fynd av mindre skrikörn *Clanga pomarina* (ljus brun kurva) och större skrikörn *Clanga clanga* (mörk brun) i Sverige åren 2000–2021.

Större skrikörn *Clanga clanga*

2 ex. innebär ett magert resultat – det sämsta sedan 2015 då arten ”nollade” nationellt.

Sk: 1 3K Havgårdssjön 1.1–19.3 (Rolf Nordquist m.fl.).

Öl: 1 4K Hälluddsvik, Ölands norra udde 3.5 (Alexander Hellquist) och samma Gammalsby–Ottensby 29–30.5 (Anders Skoglöf, Carina Skoglöf, Anders Gustafson m.fl.).

(ANDREAS LIVBOM)

Dvärgörn *Hieraaetus pennatus* (30/30–1/1)

Sk: 1 2K ljus morf Kullatorp, Gärdslöv, 28.5 (F) (Fritz Schibli).

En typisk tid för ett vårfynd i Sverige. De allra flesta fåglarna har setts under maj/juni och augusti/september. De tidigare fynden utgörs av 20 ljusa och 10 mörka individer och denna är den tredje som har åldersbestämts. Sedan tidigare har en fågel bestämts till 2K och en till 3K+.

(JUHO KÖNÖNEN)

Stäppörn *Aquila nipalensis* (58/58–1/1)

Vg: 1 2K Rörsås, Boterstena, 10–27.11 (F) (Emil Hjalmarsson, Joel Hjalmarsson m.fl.), samma individ str. Öglunda Sjöbacken, Skara, 27.11 (Karl Markus Laudon) och även sedd vid Tomtered, Alingsås, 4.12 (Göran Andersson, Lars Andersson, Thomas Svensson, Mikael Lissman).

Det har, med hjälp av fotografier, många gånger varit möjligt att följa olika stäppörnsindivider som har rört sig i Sverige och grannländerna men årets enda fågel har inte kunnat kopplas till något annat fynd. Det gjordes ovanligt få fynd av stäppörn även i våra grannländer under 2021.

(JUHO KÖNÖNEN)

Kungsörn *Aquila chrysaetos* 1K med slagen ormvråk *Buteo buteo* 1K, Bollalt (HI), 18 november 2021.

Kungsörn *Aquila chrysaetos* NT

680 par

2021 inventerades totalt 790 revir av kungsörn i Sverige samt tre revir som delas med Norge. Av dessa redovisades drygt 500 (63%) revir som besatta, och i 222 revir registrerades häckningar. Av dessa häckningar lyckades 201, 20 häckningar misslyckades och för en häckning blev resultatet okänt. Under årets häckningssäsong observerades och registrerades totalt 234 ungar (oavsett unge/ungars ålder). Besatta revir konstaterades i 17 län och i 13 av dessa registrerades lyckade häckningar (saknas i Blekinge, Södermanlands, Västmanlands och Stockholms län). För första gången i modern tid konstaterades en lyckad häckning i Västra Götalands län.

Efter två rekordår, 2019 och 2020 (266 resp. 246 lyckade häckningar), minskade antalet lyckade häckningar. Trots det får årets resultat, 201 lyckade häckningar och 0,47 ungar per besatt revir, betraktas som fullt godtagbart. Man anser att reproduktionen bör uppgå till i genomsnitt 0,5 ungar per besatt revir och år för att hålla en konstant population.

Resultat i Norrland (inklusive Dalarna): 674 revir inventerades varav 403 konstaterades vara besatta. Av dessa hade 171 en lyckad utgång med totalt 205 flygfärdiga ungar. Detta innebar 1,19 ungar per

lyckad häckning och 0,51 ungar per besatt revir.

Resultatet i Götaland och Svealand (exklusive Gotland och Dalarna): Antalet inventerade revir var 45. Av dessa konstaterades 36 vara besatta, varav 10 lyckade med totalt 11 ungar. Antalet flygfärdiga ungar blev således 1,1 per lyckad häckning och 0,3 per besatt revir.

Gotland: 73 revir inventerades varav 63 var besatta. I de besatta reviren påbörjades häckning i 27 och 19 av dessa lyckades få vardera en unge på vingarna. Resultatet är dåligt, med tanke på att medelvärdet för 10-årsperioden 2009–2018 är 30 flygga ungar per år. Räknat per besatt revir var resultatet detsamma som på södra Sveriges fastland, det vill säga 0,3 ungar. Ovanstående kortfattade sammanställning bygger i huvudsak på Rapport från Naturhistoriska Riksmuséet som i sin tur bygger på inventeringar gjorda i regi av Kungsörn Sverige och Länsstyrelser.

(MARTIN TJERNBERG)

Stäpphök *Circus macrourus*

Ca 398 stäpphökar noterades. Bland dessa fåglar gömmer sig så klart ett flertal ”översummeringar” av samma individer som bytt lokaler och rapportområden under resp. vår- och höststräck. Sammantaget en nedgång sedan 2020 och 2019 (ca 470 fynd) och således den tredje bästa årssumman. Det hela förklaras bäst av ännu ett svagt häckningsår 2021

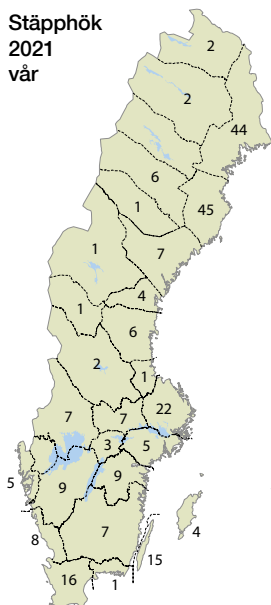
Stäpphök *Circus macrourus* 3K+ hona, Bräckstaängarna (Upl), 26 april 2021.

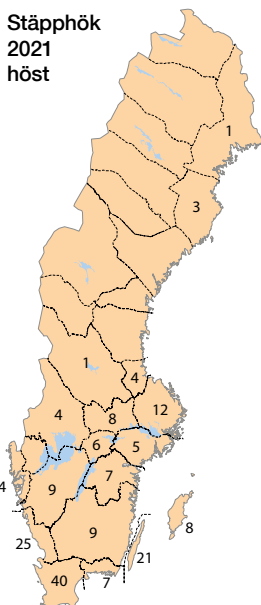
Stäpphök *Circus macrourus* 2K, Mörobanken, Ersnäs (Nb), 14 maj 2021.

i Finland. Några konstaterade häckningar i nordligaste Norrland finns ännu inte vederlagda, men med den dåliga gnagartillgången sommaren 2021 torde inga sådana ha förekommit heller. Andelen 1K-fåglar som siktades under hösten var mindre än normalt, vilket väl illustrerar ett klen häckningsutfall i vårt närområde.

Stäpphök
2021
vår

Stäpphök
2021
höst

Landskapsvis fördelning av stäpphök *Circus macrourus* vår resp. höst i Sverige 2021.

Anmärkningsvärda fynd:

Hjd: 1 2K Flatruet 9.6 (gnm Björn Lundgren). Fjärde fyndet i *Hjd*.

Ås lpm: 1 2K hona Klimpfjälldeltat, Klimpfjäll 24.6 (Matthis Kaby). Sjätte fyndet i *Ås lpm*.

Lu lpm: 1 ad. hona Sägudden 15.5 (Razvan Zinica). 1 2K Luspebryggan 26–27.5 (Ronny Högström, Ingemar Pettersson). Femte och sjätte fyndet i *Lu lpm*.

T lpm: 1 2K hane Kiruna 28.5 (Benny Modig). 1 ad. hane Rengärden, Pulsjärvi 2.6 (Mathias Bergström, Magnus Liljefors, Anders Eriksson). Sjätte och sjunde fyndet i *T lpm*.

(ANDREAS LIVBOM)

Tabell 26. Genomsnittligt antal stäpphökar *Circus macrourus* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
4,2	1,0	2,0	4,6	10	36	244	435

Blå kärrhök *Circus cyaneus* NT

400 par

En trolig häckning i Ångermanland samt en i Norrbotten, där en hane sågs med byte flyga mot den myr där en hona varnat från två dagar i rad. I övrigt bara spridda observationer utan högre häckningsindicer i västra och norra Norrland under häckningstid. Gnagartillgången var ganska klen, i varje fall i de norra delarna, något bättre i södra Norrland. Eftersom 2020 var ett bottenår för gnagare och

2021 ett ganska svagt uppgångsår så torde det sam-
lade beståndet av blå kärrhök i Sverige vara nere på
ovanligt låga nivåer

Mpd: Fem fynd juni–juli.

Ång: En trolig häckning med en varnande hane i Junse-
le socken 28 juni. Ytterligare fem observationer under
häckningstid.

Vb: Åtta fynd av nio individer under häckningstid (slutet
av maj till mitten av juli), de flesta i norra och västra
delarna av Vb.

Nb: 1 hane S Päävaara 5.7 (Teet Sirotkin, Jeanin Day). 2
3K+ i par upprörd, varnande Tuorevaara 11–12.7 (An-
nika Rastén).

Hjd: 3 par samt 1 hona med angivet häckningsindici-
um.

Jmt: Åtta fynd under juni–juli.

Ås lpm: Sju fynd under juni–juli.

Ly lpm: Åtta fynd under juni–juli.

Lu lpm: Två fynd med angivet häckningsindici-
um.

T lpm: Fem fynd med angivet häckningsindici-
um.

(ANDREAS LIVBOM)

Stäpphök x blå kärrhök

Circus macrourus x *C. cyaneus* (23/23 – 2/2)

Vb: 1 3K+ hona T-vägen, Umeälvens delta och slätter,
21–30.4 (F) (Emmanuel Naudot, Johan Forssell, Ma-
ria Westling), 1 ad. hane Hällan, SV om Brattby såg,
Vännäsby, 30.4 (F) (Anders Garpenbring).

Hybrider av stäpphök x blå kärrhök har granskats
av Raritetskommittén i tio års tid och det står nu
klart att det är en hel del hybrider i omlopp i landet.
Flera hybrider går troligen under radarn och be-
stäms till antingen stäpphök eller blå kärrhök och i
många fall är en säker bestämning omöjlig. De fles-
ta hybrider som ses i landet kan tänkas härstamma
från norra Fennoskandien där stäpphök på senare
tid har etablerat sig som häckfågel i traditionellt
blåhöksland. Hittills har alla godkända fynd rört
sig om relativt lättbestämda ungfåglar eller gamla
hanar. Fyndet i Umeå är det första av en gammal
hona som publiceras i Sverige.

(JUHO KÖNÖNEN)

Ängshök *Circus pygargus* EN

60 par

Ängshöken hade åter en mycket lyckad häcknings-
säsong på Öland. Totalt 22 bon av de 33 par som
observerades på ön lyckades leverera 63 flygga ung-
ar. Hela 47 av dessa ungar räddades tack vare ge-
nomförda insatser i åkermark, bland annat genom
att 22 boplatser i vall/foderråg försågs med elnät.
Tolv ungar tillkom utan assistans i naturbetesmark,
tre i raps samt en i kornåker. I motsats till föregå-
ende år kunde ingen häckning konstateras på alvar-

Ängshök *Circus pygargus* 1K, Nabben, Falsterbo (SK),
29 augusti 2021.

mark, men liksom 2020 lyckades fem av sju häck-
ningsförsök i agmyr få ut ungar (Projekt ängshök
gm Anders Åberg och Gösta Friberg).

På Gotland lokaliserades fem häckningar. Samtli-
ga lyckades och resultatet blev totalt minst tio flygga
ungar. Alla häckningar genomfördes i ag-/vassmy-
rar, fördelade med tre par på Fårö, ett par på norra
Gotland och ett par på den mellersta delen av ön.

På fastlandet konstaterades häckningar eller
häckningsförsök som brukligt under senare tid en-
dast i Östergötland, Uppland och Västmanland. I
Östergötland lyckades ett par få tre flygga ungar i
Normlösa-trakten och detta blev årets enda lycka-
de häckning i landskapet (Göran Lindell). Vidare
noterades misslyckade häckningar på tre lokaler på
slätten. Från Svensksundsområdet gjordes ett fynd
av en hane med byte i klorna 6.7 (Clas Tornefjell),
vilket torde tyda på att ett bo fanns i närheten, men
inga mer detaljer finns om någon häckning däri-
från. I Uppland var det sex par som skred till häck-
ning, men endast två av dessa lyckades producera 3
+ 2 flygga ungar (Bill Douhan). Fem av paren häck-
ade i igenväxande sjöar, därtill ett par i en slättervall
som inte hade blivit slagen på ett par år (misslyckad
häckning). Förutom de sex paren som med säkerhet
gick till häckning uppehöll sig ytterligare ett par i
jordbruksbygd, där både parning och bytesöver-
lämning noterades. Detta par skred dock troligen
inte till häckning. I Västmanland rapporterades två

säkerställda häckningar, båda i landskapets östra halva. Fynd i övrigt under häckningstid indikerade att ytterligare några häckningsförsök kan ha gjorts, svårbedömt dock hur många.

En summering av häckningsåret ger vid handen att den svenska populationen med säkerhet uppgick till 51 par. Emellertid föreligger säkert ett visst mörkertal, kanske främst i Uppland och Västmanland. Beståndet kan därför troligen uppskattas till cirka 60 par, det vill säga ett oförändrat antal jämfört med 2020. Årets reproduktion var dock rekordartad med åtminstone drygt 80 flygga ungar. Detta kan helt förklaras av de insatser som gjordes på Öland!

Fynd i Norrland inklusive Värmland och Dalarna:

Vrm: 1 2K hane Vålingområdet 14–28.5 (Carl Andersson, Henrik Andersson m.fl.).

Dlr: 1 2K honf. Söpnarby med omgivning, Borlänge 8.6 (Magnus Fridolfsson, Yngve Johansson, Patrik Engberg m.fl.).

Gstr: 1 honf. Valbo 25.5 (Peter Mathisen).

Hls: Senast en ängshök observerades i landskapet var 2016. Detta år noterades emellertid hela fyra fynd. 1 ad. hane Flygstaden 11–12.5 (Stefan Persson, Ulf Johansson m.fl.); 1 3K+ hane Jättendalsjön 17–18.5 (Johan Myhrer m.fl.); 1 3K+ hane Ålsjöängarna, Ålsjön 18.5 (Stefan Persson, Robert Lindberg, Magnus Ahlgren) och 1 ad. hane str. SO Ålsjön 30.5 (Raul Vicente, Rickard Anderberg).

Vb: 1 hona Fälten, SV Ekmans, Umedeltat 21.5 (Emmanuel Naudot, Johan Forssell).

Övrigt. Årligen i juli–augusti ansamlas ett förhållandevis stort antal ängshökar på Fjärdhundra- och Siggestasläppen i sydvästra Uppland, detta år med minst ett 20-tal individer. Likaså uppträder på eftersomrarna många ängshökar på Lövstasläppen utanför Uppsala, detta år med minst sju individer. Var alla dessa ängshökar härstammar från är ett mysterium, men man kan kanske gissa att flera av fåglarna kommer från misslyckade häckningar på oupptäckta lokaler i Uppland och Västmanland.

(MARTIN TJERNBERG)

Stäpphök x ängshök *Circus cyaneus* x *C. pygargus* (0/0–1/1)

Upl: 1 4K+ hane Hubby Hammarby, Lövstasläppen, 29.5 (F) (August Thomasson).

En ny hybridkombination för landet och ett fynd som är unikt även ur internationell synvinkel eftersom bilder på sådana fåglar hittills helt har saknats. En blandhäckning dokumenterades i Finland 1993 och några blandpar har observerats till följd

Brun glada *Milvus migrans* ad., Österlövshus (Sk), 14 augusti 2021.

av stäpphökens expansion västerut (Rk-nytt 1/22). Hannen i Uppland blev väl dokumenterad och visar en fågel som dräktmässigt faller mitt emellan arternas utseende. Troligen samma individ sågs i området redan året före men någon rapport på det fyndet har inte kommit in till Raritetskommittén. Läs mer om kommitténs hantering av hybrider i *Vår Fågelvärld* 1/2019 s. 34.

(JUHO KÖNÖNEN)

Brun glada *Milvus migrans* EN

50 par

Åtta säkra häckningar: Sm 2, Hl 1, Vg 1, Srm 1, Dlr 1, Nb 2. Bedömt antal revir per provins (snålt räknat): Sk ”Flera”, Sm 6–8, Hl 1, Vg 7, Srm 1, Vstm 2, Dlr 1, Nb 10–20, Lu lpm 2, T lpm 1. Summa 34–46 revir. Att det går fortsatt bra för brun glada bekräftas även av antalet utsträckande i Falsterbo under hösten – hela 102 ex. inräknades under de standardiserade räkningarna. Ett flertal rapportområden erhöll också den högsta årstotalen någonsin.

Anmärkningsvärda fynd:

Hjd: 1 ex. Storhagen, Ljusnadal 12.7 (Stefan Dahlsten).

Femte fyndet i Hjdt.

Ås lpm: 1 ex. Lövnäs, Vilhelmina 19.6 (A Martin Fransson, Sören Franceen, Owe Rosengren). Åttonde fyndet i Ås lpm.

(ANDREAS LIVBOM)

Röd glada x brun glada *Milvus milvus x migrans*
Bl: 1 1K Angelskog 11–23.9 (Fredrik Lennartsson). Första fyndet i Bl av denna hybridform.

(ANDREAS LIVBOM)

Röd glada *Milvus milvus*

3 500 par

Det går bra för gladan! En utförlig artikel om utvecklingen i Sverige publicerades i *Fågelåret 2019*. Arten är nu så pass vanlig att det är svårt att följa utvecklingen i enskilda landskap. Relativt få häckningar rapporteras, men antalet ströfynd ökar snarast. Utbredningen sträcker sig upp till Västergötland, Östergötland och Södermanland. I Värmland häckade åter två par. I Uppland påbörjade minst ett par häckning och i Västmanland konstaterades den första häckningen sedan 1944! Vi väntar nu i första hand på häckfynd från Dalsland och Närke, där rrk misstänker häckning. Längre norrut gjordes ca 30 fynd i Dalarna. Uppskattningsvis 17 glador sågs i Gästrikland, 15 i Hälsingland, 1 i Medelpad, 5 i Ångermanland och 3 i Västerbotten.

Under hösten räknades 3 457 utsträckande glador i Falsterbo (Mattias Ullman, David Erterius). Detta ligger klart under rekordsiffran på 4 654 närmast föregående höst. Ungfågelsandelen har sjunkit från 80 procent i slutet av 1980-talet till runt 60 procent i dagsläget, vilket får antas bero på att det numera produceras färre flygga ungar p.g.a. ökad konkurrens i det allt tätare skånska beståndet.

Antalet övervintrade ökar successivt och numera finns över 2 000 glador vintertid, främst i Skåne. Enstaka vinterfynd görs dock upp till Mellansverige. Det svenska beståndet torde numera omfatta kring 5 000 par, varav ungefär en tiondel finns norr om Skåne.

Hjd: Det första fyndet i landskapet gällde 1 ex. Rombovallen, Lofsdalen 27.7 (Martin Berg).

Nb: 1 ex. Södra Luppjo. 12.7 (Rolf G Gustafsson) utgör tredje fyndet i Nb.

(NILS KJELLÉN)

Tornuggla *Tyto alba* (16/16*–5/5) CR

Sk: 1 ex. Stendala 6.1 (F) (Sebastian Hals), 1 ex. Skanörs kyrka 6.2 (F) (Jonas Nilsson, Robert Rydbeck m.fl.), 1 2K+ funnen död Ljunghusen 1.3 (F) (gm rrk Sk/Janne Dahlén).

Öl: 1 ex. södra Mörbylånga k:n 6–20.3 (F) (Peter Nilsson, Lena Wikström, Elsy-Britt Schildt).

Gtl: 1 ex. Eke 4.7 (L) (gm Mattias Andersson).

Tornuggla *Tyto alba*, Skanörs kyrka (Sk), 6 februari 2021.

Tillägg 2020:

Öl: 1 ex. Mellersta Mörbylånga k:n 10.6 (L) (Erik Halldén), 1 ex. 6–7.11 norra Borgholms k:n (F) (Björn Karlsson).

Fynd av tornuggla bedöms sedan 2017 av Raritetskommittén och sedan dess har totalt 21 fynd publicerats, fördelade på 2017 (2), 2018 (–), 2019 (4), 2020 (10) och 2021 (5). *Totalsumman avser fynd godkända fr.o.m. 2017.

(JUHO KÖNÖNEN)

Hökuggla *Surnia ulula*

2 300 par

Hökugglan uppvisade under året en lite blandad förekomst under häckningstid; vissa delar av landet pekar på en ganska riklig förekomst (t.ex. Jämtland, Härjedalen och Dalarna) medan andra delar antyder sämre förekomst (t.ex. Norrbotten, Norra Lappland och Västerbotten) – dock i många fall med fler fynd än under 2020, som ju var ett riktigt bottenår för arten. Utöver fynd som tyder på häckning gjordes ett antal fynd utanför häckområdet, framförallt i början på 2021, lite eftersläntrare på den mindre invasion som skedde under hösten 2020. Intressant är också att Västerbotten rapporterar om ett större inflöde under hösten österifrån, med fynd från 32 lokaler i Västerbotten, vilket inte verkar ha berört övriga landskap i någon nämnvärd omfattning.

Hökugglan är starkt knuten till gnagarcykler, vilket kanske tydligast kan ses i standarddruttmate-

Hökuggla *Surnia ulula*, Djurholmen, Faxeröd (Sk), 6 januari 2021.

rielat (Green m.fl. 2021), varför det är intressant att försöka tolka resultatet utifrån de resultat som SLU:s miljöövervakning av smågnagare presenterar (Ecke, F. och Hörnfeldt, B. [2022] *Miljöövervakning av smågnagare*). 2020 var, utifrån SLU:s övervakning, ett bottenår för smågnagare i hela Norrland (både fjäll och skogsland). Däremot var resultaten mer blandade under 2021; i de södra delarna av Norrland (Jämtland/Härjedalen) var populationerna i tydlig uppgång med de högsta fångsterna sedan toppåret 2011 (dock betydligt lägre antal än 2011), medan det i norra Norrland (Lappland/Västerbotten) var en tydlig lågfas, men med tendenser till mer smågnagare i skogslandet. Även om antalet fångstplatser är få, är det ganska intressant att se kopplingen mellan hökugglan och miljöövervakningen av smågnagare. Om man får tillåta sig lite prognoser framåt, pekar SLU på ett ganska svårbedömt läge, där den rika förekomst av kottar under 2021 skulle kunna leda till en ökning, men där extrema väderhändelser, med t.ex. regn under vintern 2021/2022, pekar i andra riktningen. Intressant nog så slog Skogsstyrelsen larm (2022-05-20) om stora sorkskador på ungskog i stora delar av Norrland vilket kan peka mot goda resultat för hökugglan, och andra ugglor under 2022. Citerad källa: <http://www.slu.se/mo-smagnagare>.

(SVEN JÄGBRANT)

Jorduggla *Asio flammeus*

1 700 par

Även jordugglan är starkt beroende av gnagartillgången i norra Sverige, även om den i högre utsträckning än hökugglan finns i jordbruksområden, där gnagartillgången kan skilja jämfört med skogslandet eller fjällen. Möjliga eller troliga häckningar rapporteras från norra Dalarna/Hälsingland och norrut. Flera rrk i norr rapporterar om en uppgång och rätt gott om observationer under häckningstid, även om ganska få häckningar har kunnat konstateras. I södra Sverige noterades fåglar under häckningstid både i Skåne och på Öland, även om ingen häckning kunde konstateras. Även från Stockholms skärgård finns rapporter om ett par där omständigheterna tydde på häckning, något som är mycket ovanligt inom rapportområdet.

(SVEN JÄGBRANT)

Hornuggla *Asio otus* NT

6 000 par

Utifrån inrapporterade häckningar och Rrk:s kommentarer till dessa är det svårt att skapa sig en enhetlig bild på statusen för hornugglan i landet. Flera rrk rapporterar om ett sämre, eller till och med mycket dåligt, år för hornugglan (Blekinge, Närke, Västmanland och Norrbotten), medan andra rapportområden vittnar om ett ganska normalt år för arten (Södermanland, Stockholm och Uppland) och ett antal rapportområden indikerar att det va-

Berguv *Bubo bubo*, Kämpingedungen (Sk), 4 oktober 2021.

rit ett bra år för arten (Bohuslän, Östra Småland, Dalarna, Hälsingland och Jämtland). Var det stora regionala skillnader mellan tillgång på gnagare som orsakade detta? Eller handlar det kanske om att färre skådare lyssnar efter hornugglekullar i vissa områden? Svensk Fågeltaxering (Green m.fl. 2021) redovisar en mindre nedgång för hornugglan under 2021 jämfört med 2020 baserat på nattrutterna (både för spelande fåglar och tiggande kullar).

(SVEN JÄGBRANT)

Fjälluggla *Bubo scandiacus* CR

Under 2021 gjordes endast två fynd i landet, ett i Lycksele lappmark och ett i Lule Lappmark.

(SVEN JÄGBRANT)

Berguv *Bubo bubo* VU

460 par

Den rikstäckande inventeringen avslutades under 2020 och redovisades i VF 2021:1. Därefter har vissa rapportområden fortsatt med riktade inventeringar, medan det i andra områden endast förekommit spontanrapportering. Arten redovisas av Svensk fågeltaxering, baserat på resultat från nattrutterna, men uppvisar där ingen signifikant trend för de år som nattrutterna pågått (Green m.fl. 2021). Rrk Gästrikland rapporterar också om en tidig häckning med, ”äggläggning första dagarna i januari och de två ungarna helt fullfjädrade 3.5”.

(SVEN JÄGBRANT)

Slaguggla *Strix uralensis* NT

2 700 par

Under 2021 verkar det ha gott ganska bra för slagugglan i både Svealand och Norrland, där flera rapportområden rapporterar om ett bra år för arten.

Nrk: Ingen häckning har konstaterats under året, dock rapporter om spelande individer från ett område.

Upl: Tio säkerställda häckningar (ungkullar) är två fler jämfört med såväl 2019 som 2020. Därtill har revirhävande hane/par registrerats i ytterligare 148 revir (bedömt antal) vilket är avsevärt fler jämfört med fjolårets 94. Det är även en fortsatt uppgång efter 62 året före och det högsta antal som bokförts på mer än tio år.

Vstm: Nio säkerställda häckningar rapporterade, utöver det rapporterades slagugglor under häckningstid (1.3–31.7) och i lämplig häckningsmiljö från 49 lokaler.

Vrm: Mörkertalet när det gäller konstaterade häckningar är stort. Fortsatt ligger tyngdpunkten i norra delen av landskapet men på senare år tycks arten succesivt dra sig allt längre mot sydväst.

Dlr: Summa: 90 häckningar (jfr med föregående år 87 häckningar).

Gstr: 11 konstaterade häckningar 2021. Ingen signifikant ändring av antal rapporter, 42 vår- och 14 höstrapporter.

Hls: Ett bra år för slaguggla med 45 konstaterade häckningar samt ytterligare 41 möjliga häckningar

Mpd: 13 fynd under häckningstid varav två konstaterade häckningar.

Ång: Två konstaterade häckningar samt spelande individer från drygt 20 lokaler.

Slaguggla *Strix uralensis*, Östhammar kommun (Up), 10 november 2021.

Lappuggla *Strix nebulosa*, Halmstads kommun (Hl), 2 januari 2021.

Vb: Minst 24 säkra samt tre misslyckade häckningar, majoriteten av häckningarna i uppsatta holkar. Utöver detta hördes ett 20-tal ropande hannar under vårkanten. Sannolikt är detta bästa året sedan 2015 för slagugglornas häckningsframgång, som så mycket hänger på tillgång av smågnagare.

Nb: 39 ex. under omständigheter som tyder på häckning.

Hjd: Fynd under häckningstid ifrån två platser.

Jmt: Två häckningar rapporterades från Ragunda kn, därutöver en ropande hanne i Bräcke kn.

Ly lpm: Tre häckningar i Lycksele lappmark.

(SVEN JÄGBRANT)

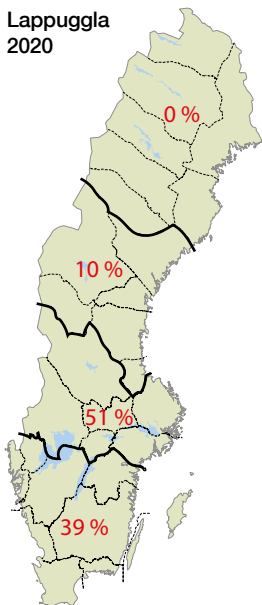
Lappuggla *Strix nebulosa* VU

500 par

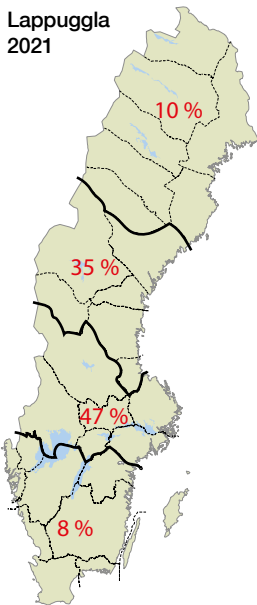
Efter 2020 års mycket grundliga genomgång av hur det gått för lappugglan i Sverige 2017–2020 (Stefansson 2020) kan det bara konstateras att de trender som vi sett tidigare fortsätter. Lappugglans kärnområden i landet är just nu Svealand och södra Norrland, även om det 2021 förekom häckningar både i Götaland och norra Norrland. Antalet par i Götaland minskade ganska kraftigt från 35 under 2020 till 11 under 2021, och häckningar i Götaland kunde under 2021 konstateras i Småland och Västergötland. Både Jämtland och Värmland rapporterar om nya rekord vad gäller antal konstaterade häckningar inom landskapet.

(SVEN JÄGBRANT)

Lappuggla
2020

Lappuggla
2021

Procentuell fördelning på landsdel av rapporterade häckningar av lappuggla *Strix nebulosa* i Sverige 2020 resp. 2021.

Härfågel *Upupa epops* RE

Totalt ca 124 fynd i 28 rapportområden är det tredje bästa året under en trettioårsperiod. Från Götaland rapporterades 70 fynd, Svealand 23 fynd och Norrland 31 fynd. Hälften av fynden gjordes under våren (apr–maj), en tiondel under sommaren (jun–aug) samt en tredjedel under hösten (sep–nov). ”Som vanligt” gjordes en stor andel av de norrländska fynden (två tredjedelar) under hösten. Nio fynd

Härfågel *Upupa epops*, Göteryd, Älmhult (Sm), 10 april 2021.

i nov hade en liten slagsida mot norra Sverige. I nov sågs härfåglar på Öland samt i Boh, Vg, Ög, Srm, Upl, Mpd, Jmt och T lpm. Vinterfynd (jan–feb och dec) rapporterades från Öl, Srm och Gstr.

På Öl konstaterades för andra året i följd en häckning, men med okänt resultat. På Öl fanns också

spelande fåglar i fler än fyra dagar på fem lokaler, alla på s. Öl. I Västervik, Sm/H, fanns en spelande fågel i tre dagar.

(LARS LINDELL)

Biätare *Merops apiaster*

Totalt 24 fynd av 36 ex., vilket är ett ”normalantal”. Fynd i nio rapportområden är också tämligen normalt.

Sk: Sju fynd av enstaka ex. i maj–jul.

Öl: Ett halvdussin fynd av minst 5 ex. i maj–jul.

Gtl: Fyra fynd av totalt 10 individer i maj.

Hl: 5 ex. Nidingen 29.5 (Eva Åkesson m.fl.) samt 1 ex. Malön samma dag (Anders Andersson).

Boh: 1 ex. rapporterat från två platser på Sotenäs 13.7 (Sara Elg resp. Peder Weibull).

Vg: 2 ex. Vänersborgsviken 18.6 (Göran Darefelt).

Ög: 1 ex. Häradsjärn 19.5 (Claes Nilsson).

Srm: 1 ex. Landsort 13.5 (Johan Lind).

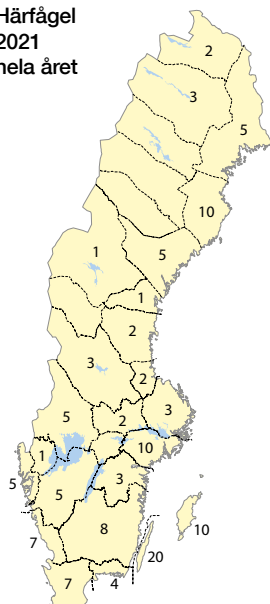
Upl: 1 ex. Runmarö 13.5 (Anders Haglund) samt 3 ex. Örsjärn 13.5 (Martin Irestedt).

Korrigerig 2020:

Srm: Ett fynd i rapporten för 2020 gällde 2019.

(LARS LINDELL)

Härfågel
2021
hela året

Landskapsvis fördelning av fynd av härfågel *Upupa epops* i Sverige 2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,6	1,0	4,2	8,5	11	31	39	47

Kungsfiskare *Alcedo atthis*, Rönnevik, Ängelholm (Sk), 12 februari 2021.

Kungsfiskare *Alcedo atthis* **VU** 250 par

Sverige generellt visar på bara en fjärdedel till en tredjedel av populationen året före (2020). Skåne: ”Efter ett mycket starkt 2020 inleddes året med många vinterobsar väl spridda över landskapet. Inget annat år kungsfiskare setts på så många platser i Skåne under januari månad som under 2021. Det faktiska antalet individer är svårt att uppskatta eftersom kungsfiskare är en flitigt rapporterad art, men om man delar in hela landskapet i 500x500 meters rutor observerades kungsfiskare i totalt 206 rutor under januari (motsvarande antal för åren 2010–2020: 47, 11, 26, 26, 41, 75, 105, 96, 103, 120, 101). Sedan under februari så slog vintern till ordentligt – i stort sett alla öppna vattenytor i Skåne var frusna i tre veckor, även längs kusterna där många kungsfiskare övervintrar. Effekten på populationen är tydlig: under resten av 2021 (mars–december) låg antalet 500 m-rutor där kungsfiskare observerats på i snitt 25 procent av nivån för 2020.”

Som vanligt har Juhani Vuorinen, Östergötland bäst koll på antalet häckande kungsfiskare i landet: ”Meddelar detta år om följande häckningar och utfall i landskapet. 15 häckningar/kullar varav 13 lyckade vilket är en väldigt låg siffra och en rejäl minskning jämfört med året innan. Inte sedan 2010

har så låga siffror rapporterats då 14 häckningar/kullar noterades.”.

Nordliga fynd:

Jmt: Fortsatt permanent närvaro i Ragunda kn där också ett fynd (utöver ovanstående) i möjlig häckningsmiljö rapporterades nedströms Hammarstrand.

Vb: 1 ex. str. N Sönerstgrundet, Sävar 21.4 (Fredrik Sundberg, Joel Hallingfors).

Nb: 1 ex. Kusån, nedströms bron 22.6 (Lars Sundberg). Sjätte fyndet i Nb.

(FREDRIK FRIBERG)

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus* **NT** 7 900 par

Den tretåiga hackspetten har i standardrutterna (Green m.fl. 2021) uppvisat en svagt nedåtgående trend de sista åren och är nu strax över indexnivån från 1998. Inga signifikant trender uppvisas. Det finns inte heller någon samstämmighet från rapportområdena där det är möjligt att utläsa några tydliga tendenser i hur det går för den tretåiga hackspetten.

Parallellt fortsätter granbarkborreskadorna i Götaland och Svealand utan tecken på avmattning. Skogsstyrelsen (2022) uppskattar att totalt 26 miljoner kubikmeter gran dödats av granbarkborrar sedan torrsommaren 2018 (som var det som utlöste

angreppen). Även om skogsbruket avverkar detta i ganska hög takt, är det ändå miljontals kubikmeter gran som står kvar; bara i Svealand under 2021 skattades det finnas 4,3 miljoner kubikmeter granbarkborreangripna träd (Wulff & Roberge, 2021), vilket kan jämföras med branden i Västmanland 2014 som, enligt Skogstyrelsen (2020), totalt förstörde 1,4 miljoner kubikmeter skog.

Efter skogsbranden i Västmanland 2014 (och även i Hälsingland 2018) så syntes en snabb ökning av antalet tretåiga hackspettar när det skapats stora mängder lämplig biotop kort tid. Varför sker inte samma ökning nu, i granbarkborreskadad skog? Eller handlar det om att vi inte hittar dem? Arten är mycket svår att inventera, och den barkborreskadade skogen är mer spridd i landskapet.

Troliga och säkra häckningar i Götaland och Svealand (exklusive Dalarna):

Dls: 1 par vid bo och hörda ungar Bengtsfors k:n 11.6 (Roger Adolfsson).

Vg: Ett revirhållande par i nordvästra hörnet av rapportområdet (där en obs av trummande fågel i samma område antagligen kan höra till samma par) samt en fågel sedd i juli på Hunneberg är de obsar under året som kan tyda på häckning.

Vrm: Fem konstaterade häckningar. Rapporter om tretåig hackspett under häckningstid från ytterligare 15 lokaler, främst i de västra och norra delarna av landskapet.

(SVEN JÄGBRANT)

Mindre hackspett *Dryobates minor* NT

4 200 par

Mindre hackspett har inte redovisats i *Fågelåret* under senare år, men under 2021 har Nrk efterfrågat rapporter om möjliga häckningar för mindre hackspett. Mindre hackspett är en ganska välspredd art i landet och rapporteringsbenägenheten är nog ganska hög hos många rapportörer. Lägg dessutom till att revirstorleken kan variera kraftigt så förstår man att det varit en grannlaga uppgift för många rapportkommittéer att på ett bra sätt sammanställa möjliga häckningsfynd!

Summerar man ihop de bedömningar som de olika rapportkommittéerna har gjort så landar totalsumman på 1 869 möjliga häckningar i landet, vilket i så fall motsvarar cirka 44 procent av de 4 200 par som skattas finnas i landet (*Sveriges fåglar 2021*). Detta trots att flera rapportområden (Skåne, Halland, Öland, Åsele lappmark och Lycksele lappmark) inte har gjort några bedömningar och alltså inte ingår i totalsumman. Viss reservation måste göras för att olika rnk har bedömt på lite olika sätt

(t.ex. "135 trummande fåglar", "setts och hörts från minst ett 70-tal lokaler", "146 revir"), men sammantaget får man bilden av att vi har rätt bra koll på den mindre hackspetten. Det har dessutom kunnat konstateras totalt 87 häckningar i landet under 2021.

Svensk fågeltaxerings (Green m.fl. 2022.) standardrutter visar på minskade trend, som dessutom är signifikant för de senaste 10 åren (Wirdheim, A. & Green, M. 2022.). Dock noteras det i snitt bara 14 individer per år på standardrutterna, så resultatet från standardrutterna bör nog tolkas med viss försiktighet. Flera rapportområden indikerar snarare att den mindre hackspett är stadd i ökning. Rrk Ö Sm skriver: "Efter att den mindre hackspetten noterats för 65–80 trummande under åren 2009–2015, ökade det till mellan 106 och 120 trummande åren 2016–2020. Slutligen har det i år rapporterats hela 135 trummande under 2021, och därtill 17 häckningar, tidigare var 10 häckningar det mesta (från 2015)". Rrk Dlr skriver; "Antalet rapporter av arten fortsatte att öka med drygt 30 procent från 2020, totalt 361 fynd av 391 ex. (jfr föregående år 276 fynd av 309 ex.). En markant ökning pågår sedan 2016" . . . "Enligt Svensk fågeltaxerings standardrutter har dock arten en vikande tendens de senaste åren i landet. Har vi bara blivit bättre på att rapportera mera?"

(SVEN JÄGBRANT)

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos* CR

10 par

Under 2021 har Projekt Vitryggig hackspett fått in rapporter om 12 stationära par under häckningstid och därtill rapport om ett par tillfälligt på ytterligare en lokal. Av dessa fanns fem par i det mellansvenska bältet och resterande par längs övre norrlandskusten. Totalt lyckades minst sju av häckningar.

Upl & Gstr: I trakten av norra Uppland och södra Gästrikland par på tre olika lokaler. Av de tre kullarna ringmärktes 4 pull. i en kull. Utöver dessa fanns enstaka individer på minst tre andra lokaler, varav två i Uppland (Anders Eriksson, Magnus Liljefors, Annika Rastén m.fl.).

Vrm: Två par genomförde lyckade häckningar. Ensamma revirhållande fåglar observerades under våren på ytterligare två lokaler (Dan Mangsbo, Jan Bengtsson).

Dlr: För andra året i rad släpptes ungar ut i Dalarna av Naturskyddsföreningen. Under våren observerades en individmärkt individ från förra årets utplantering. Under hösten har rapporter om återfynd av årets utplanterade fåglar skett vid flera tillfällen (Linda Pettersson och Paula Andersson, Naturskyddsföreningen).

Hls: 1 hona i Hudiksvalls kommun i maj (Mats Axbrink

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*, Gysinge (Upl), 27 mars 2021.

m.fl.). Fyndet gjordes i fin hackspettsmiljö med gott om döende lövträd.

Mpd: 1 hanne permanent revir Sundsvalls kommun 18.3–4.5 (Bo Johnsson m.fl.).

Ång: Höstfynd: 1 hona Tjäruskärskajen, Järnashalvön 15.9 (gnm Urban Lundström). 1 hanne Norrbyn 30.11 (gnm Thomas Birkö).

Vb: Fyra lyckade häckningar under året. Därtill möjligen ytterligare en häckning. Ett par sågs från slutet av februari till i början av maj på ytterligare en lämplig häckningslokal, men kunde därefter ej återfinnas. Därutöver noterades sju hannar och en hona i lämplig häckningsmiljö under häckningstid. På sträcklokalen Bjuröklubb sågs som mest en hanne och en hona under våren (Mattias Laisfeldt m.fl.), och 1 ex. av obestämt kön Grundskatan, Bjuröklubb 27.8 (Niklas Lindberg Alseryd). Övriga fynd: 1 hanne Östanbäck, Kåge 16.1. 1 hona Bodbysund, Burträsk 22–31.1 (Mattias Laisfeldt). 1 ex. nära Prästgården, Holmö by 29.8 (Micael Jonsen). 1 hona Petkroken, Holmö by 18.9 (Björn Olsen). 1 hona Laxågern, Täftehalvön 2.9 (Birger Risberg). 1 omärkt hona Stor-Sandskär, Umedeltat 25.9 (Per Bernhardsson). Slutligen ringmärktes 2 1K honor vid T-vägen, Umedeltats slätter 25.9 (P-O Nilsson m.fl.).

Nb: 1 par sågs vid flera tillfällen under våren i Luleå kommun (Sebastian Kirppu m.fl.), men ingen häckning kunde hittas. På samma lokal sågs senare en hanne 13–31.12 (Lars Sundberg m.fl.). 1 hanne och 1 hona sågs på samma lokal men vid olika tillfällen under våren Piteå kommun (Vitryggsprojektet) och vid Norrfjärden

sågs hanne och hona (samma?) 19.1–18.2 (Staffan Sundin m.fl.). Härutöver sågs 1 hona Högländsnäs, Hortlax 4.1–20.2, kvar sedan dec året före (Jonas Sandlund, Lars Sandberg, Erik Sandlund m.fl.). 1 2K+ hanne i lämplig biotop vid Piteå 4–6.2 (Lars Sandberg, Andreas Degerman m.fl.). 1 hanne Södra Sunderbyn 29.8 (Erik Sundling). 1 hona Boden kommun 1.1–10.4 och 15.9 (Lars Sundberg, Jerry Larsson, Jan Andersson m.fl.) och 1 hona på annan lokal i Boden 1.6 (Tord Gustafsson). Slutligen var en hanne kvar vid Lilla Edet, Överkalix 1.1–5.3 (Lars Sundberg, Berth-Ove Lindström m.fl.) sedan nov året före.

N Lpl: Under sommaren rapporterades två hannar från Karesuando 27.5–21.6 (Jörgen Fritzson, Martin Widén, Lennart Andersson m.fl.). Så vitt känt är detta det sjätte fyndet i T lpm. Det är dessutom det hittills nordligaste kända fyndet av arten i Sverige och Finland, och fyndet är möjligen Europas nordligast hittills. Under hösten sågs en hanne i Gällivare 5–11.11 (Kristina Forsberg, Johan Karlsson m.fl.).

(KRISTOFFER STIGHÄLL/NATURSKYDDSFÖRENINGEN)

Vitryggig hackspett x större hackspett *Dendrocopos leucotos* x *major*

Nb: 1 ex. Sandgrönorna, Rödkallen-Sör-Äspen nat res. 19.9 (Jan Bergström) och en annan individ på samma lokal 30.9 (Jan Bergström). Det finns några svenska fynd av hybrider av denna typ sedan tidigare, bland annat från Öland hösten 2005.

(ANDREAS LIVBOM)

Gröngöling *Picus viridis*, Fjälkinge backe (Sk), 27 april 2021.

Gråspett *Picus canus*, Södra Sunderbyn (Nb), 5 februari 2021.

Spillkråka *Dryocopus martius* NT

24 000 par

Spillkråka har ej varit med i *Fågelåret* under de senaste åren, men är nu åter med då Nrk önskat uppgifter om troliga/säkerställda häckningar. Spillkråka är en intressant art att följa ur naturvårdsperspektiv och den har dessutom en negativ trend i standardrutterna (Green m.fl. 2021) som kan vara viktig att följa. Spillkråkan rör sig dock över stora områden, samt är i flera områden ganska allmän, så det är svårt att dra slutsatser från inkomna rapporter. Överlag är det ganska få häckningar som kan säkerställas. Rrk Dlr skriver t.ex. ”Åtta häckningar. Speglar så klart inte förekomsten” och Rrk Gstr skriver att arten är allmänt förekommande, men ”detta trots att det bara rapporterats två konstaterade häckningar. Vilket nog huvudsakligen förklaras av att dagens ornitologer sällan är fokuserade på boletning.”

(SVEN JÄGBRANT)

Gröngöling *Picus viridis*

18 000 par

Rrk Ång skriver: ”Under större delen av 2000-talet har gröngöling varit en sällsynt fågel i hela Ånger-

manland. Uppträdandet sedan 2019, ett år då arten rapporterades från en handfull lokaler i södra halvan av landskapet, börjar likna fyndbilden kring år 1990. Under 2021 noterades arten på flera lokaler strax norr om Härnösand, samt på ytterligare fyra platser i landskapet. Härnösandstrakten samt Sollefteå verkar vara stabila förekomster, i övrigt skiftar uppträdandet från år till år på lokalnivå. Den konstaterade häckningen 2021 är den första noterade i landskapet sedan 1995. Under åren 1947–1995 finns 7 säkra eller troliga häckningar rapporterade från Ångermanland.”

Ång: 1 1K Finsvik 142, Härnösand 21–31.7 (Pekka Bader).

(SVEN JÄGBRANT)

Gråspett *Picus canus*

1 900 par

Det är svårt att utifrån spontanrapporteringen tolka hur det går för gråspetten, vissa rrk ser tendenser till ökning av antalet fynd (Norra Lappland, Dalarna, Gästrikland) medan flera rrk rapporterar om ett ganska normalt uppträdande. Svensk fågeltaxering (Green m.fl 2021) skriver i senaste årsrapporten att

korttidstrenden för gråsepten är negativ och ser behov av fördjupade analyser med försök att koppla trenden till utvecklingen i skogen. Gråsepten uppges ofta föredra lövträdsrika blandbestånd samt gynnas av grova lövträd, främst asp (se till exempel artfakta.se). En snabb koll på data från riksskogstaxeringen (skogsstatistik.slu.se) inom artens kärnområden (Dalarna, Gävleborg och Västernorrlands län) visar att den totala volym lövträd i skogen har ökat med cirka 9 procent under de senaste 15 åren och att volymen grova lövträd (över 45 cm i diameter) samtidigt har ökat med cirka 36 procent (avser all skogsmark) – vilket i så fall skulle tyda på att miljön har utvecklats positivt för gråsepten. Det vore intressant med djupare analyser över vilka faktorer som spelar roll för gråsepten och om det kan koppla till populationsutvecklingen.

(SVEN JÄGBRANT)

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Under året rapporterades det 64 aftonfalkar, vilket är en bit under snittet som ligger på 85. Flera räk har också poängterat att det var ett dåligt år för arten. Noterbart är att Öland med 35 individer stod för mer än hälften av fynden. På det stora hela är det en jämn fördelning av fynden mellan vår och höst förutom på Öland där samtliga inrapporterade fåglar är från våren. Årets första fynd gjordes 13.5 och årets sista 26.9. Tre fynd gjordes i Norrland och de redovisas här:

Gstr: 1 ad. hane Rörbergs flygfält, Rörberg 27–30.7 (Sven H Jansson, Tommy Eriksson, Håkan Söderman m.fl.).

Vb: 1 2K hona Sävarån: Bergviken/Tidesviken, Nedre Sävarån 4.6 (Mikael Wikström).

Nb: 1 2K hane Sommarro, Framnäs, Öjebyn 13.6 (Lars Sandberg).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Eleonorafalk *Falco eleonora* (22/22–1/1)

Sk: 1 2K+ mörk fas str. SV Simrishamns hamn 8.10 (Jörgen Bernsmo).

Senaste höstfyndet hittills av en art som oftast ses i augusti–september. Fågeln kunde följas flyga in från havet med en tornseglare i klorna! Eleonorafalk är en art som ofta orsakar huvudbry både i fält och under granskningprocessen och Raritetskommittén uppmanar observatörer till lite extra noggrannhet med fyndbeskrivningen.

(JUHO KÖNÖNEN)

Stenfalk *Falco columbarius*, Ottenby (Öl), 18 september 2021.

Stenfalk *Falco columbarius* NT

4 300 par

Stenfalken visar på en signifikant minskning i standardrutterna (Green m.fl. 2021), som möjligen kan sägas ha stabiliserats under de sista 10–15 åren. Det handlar dock om ganska få individer som varje år räknas på standardrutterna, i snitt 12 stycken per år, vilket kan jämföras med en population som skattas till 4 300 par (Wirdheim & Green 2022). Nedanför fjällområdena har troliga (eller säkra) häckningar hittats i Dalarna (2 häckningar), i Ångermanland (2 häckningar), i Härjedalen (1 häckning) och i Jämtland (1 häckning) – totalt 6 troliga häckningar nedanför fjällområdena.

(SVEN JÄGBRANT)

Jaktfalk *Falco rusticolus* EN

90 par

Häckningar: Årets inventeringar i den svenska fjällvärlden resulterade i 19 lyckade häckningar och 49 flygga ungar enligt följande:

Dlr: Ett par häckade vid Njupeskärr, Fulufjället, Älvdalen. Häckningen resulterade i en flygg ungfågel (Dalarnas rapportkommitté).

Jmt & Hjd: I Jämtlands- och Härjedalsfjällen kontrollerades totalt 45 kända jaktfalkterritorier. Av dem var 15 besatta och minst åtta par lyckades med häckningen. Totalt noterades 21 ungar, vilket ger medelvärdet 2,63 ungar per lyckad häckning och 1,4 ungar per etablerat par. Minst tre påbörjade häckningar bedömdes som misslyckade, då inga ungar hittades vid återbesök i juni. (Projekt Jaktfalk, Ulla Falkdalen).

S Lpl: Vid helikopterinventering inom VOF:s Projekt Jaktfalk i Västerbottens län kontrollerades 51 av 55 lokaler där jaktfalk någon gång under 2000-talet har häckat. 8 av dessa var besatta och 6 par lyckades få 17 ungar på vingarna. (Sammanställningen bygger på rapport från P-O Nilsson och Christian Emilsson).

N Lpl: 30 kända revir kontrollerades i Nationalparksblocket (Sarek + Padjelanta + Stora Sjöfallet) och 20 i Gällivare och Kirunafjällen (området norr om nationalparksblocket upp till Torne träsk). Inventeringen skedde med helikopter under andra veckan i juni. Endast 4 lyckade häckningar med 10 ungar konstaterades. För andra året i rad påträffades ingen häckning i Rapadalen i Sarek och Padjelantas Nationalpark. Detta är anmärkningsvärt eftersom det tidigare år, sedan 1996, är dessa områden som har haft den bästa häckningsframgången. (Jaktfalk Norrbotten gm Berth-Ove Lindström).

Observationer utanför häckningsområdet: Under första halvan av året sågs 2 ex. och under höst/vinter till 8–9 ex., alltså ett fortsatt mycket sparsamt uppträdande, framför allt i södra delen av landet. Följande fynd finns rapporterade:

Sk: 1 1K Löddesnäs 4–5.10 (Olof Persson, Lars-Göran Lillvik m.fl.); 1 1K Skillinge norra 23.10 (Bengt Andersson, Malin Löwengren); 1 1K Alnarps strandängar 27.10 (Stefan Siweresson m.fl.) och samma fågel vid Tygelsjö ängar och Foteviken 30.10 (Stefan Cherrug, Krister Olsson m.fl.) och vid Lilla Hammars näs 2.11 (Mattias Ullman). Utifrån bilder bör fynden i västra Skåne röra en och samma individ (mörkhuvud) och den i östra bör vara en annan fågel (ljusare huvud med frilagd mustasch), vilket ger två ungfåglar 2021.

Boh: Under 2021 gjordes två eller tre fynd: 1 2K Närsholmen, Lycke skärgård i Kungälv 8.1 (Björn Dellming); 1 1K vid Valön i Tanum 28.10 (Thomas Ring m.fl.) och förmodligen samma individ Grosshamn, Sotenäs 11.11 (Thomas Ring, Joakim Johansson m.fl.); 1 1K sågs och fotograferades dessutom utanför Orust vid tre tillfällen: vid Rörholmefjorden, Käringsöfjorden 4.11 (Peter Grahns, Stefan Oscarsson), på Måseskär 18.12 (Folke Sjöberg) och födosökande kring Fågelskär, Käringsön 20.12 (Peter Grahns). Peter Grahns detaljrika bilder visade att det var samma individ som visade sig 4.11 och 20.12 (liksom 25.1 2022 i samma område).

Srm: 1 2K mot NO Lännäckersviken 17.1 (Johan Nilsson).

Vi får gå tillbaka till 2006 för att hitta ett godkänt fynd.

Äng: 1 1K str. vid Järnäs udde 9.10 (Roland Jansson).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*, Österslöv (Sk), 20 september 2021.

Vb: 1 1K Vattuögrarna, Djäkneboda 2.9 (Jörgen Andersson), 1 1K Storavan, Stöcke, Umeälvens delta och slätter 28.9 (Niklas Lindberg Alseryd, Stefan Delin) och 1 1K med slagen orrtupp Aldermyran, Botsmark 14.11 (Henry Lingesten, Anita Lindberg). Man får gå tillbaka till 2007 (fem fynd) för ett bättre år. Fynden har annars haft en långsiktigt minskande trend under 2000-talet och godkända fynd saknas helt från åren 2014–2019.

Nb: 1 1KRödkallen, Luleå skärgård. 29.9 (Per Lif, Krister Jakobsson, Andreas Degerman m.fl.).

(MARTIN TJERNBERG)

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* NT

550 par

Från 2000 till 2020 ökade antalet häckande par med ca 5 procent per år. Det svenska beståndet beräknades det sistnämnda året uppgå till ca 525–579 par. 2021 bröts den positiva trenden med en tydlig populationsminskning, samtidigt som häckningsresultatet per påbörjad häckning var det sämsta under 2000-talet. Orsakerna till detta är inte helt klarlagda, men utan tvivel har fågelinfluensa varit en bidragande orsak. En omfattande dödlighet drabbade svanar, gäss, änder och vadare i bl.a. England och Holland under vintern 2020–2021 där bland annat svenska pilgrimsfalkar övervintrar. Det första fallet med en död pilgrimsfalk rapporterades från Irland hösten 2020. Under 2020–21 kom 28 pilgrimsfalkar in till SVA. Räknar vi bort fem som var i för

Ob. isabella-/turkestantörnskata *Lanius isabellinus/phoenocuroides*, Långflon (Vrm), 30 oktober 2021.

dåligt skick att undersökas, hade mer än hälften dött i fågelinfluensa (Uhlborn, SVA). Hur stor andel svenska falkar som dött i fågelinfluensa är okänt. Sammanfattningsvis för hela landet har par observerats inom 246 revir av 458, vilket är en minskning med 13 procent jämfört med 2020. Antalet lyckade häckningar minskade från 203 till 135 (33 procent), antalet märkta ungar (N=219) med 44 procent och antalet flygga ungar från 506 till 329.

(PETER LINDBERG/PROJEKT PILGRIMSFALK)

Brun törnskata *Lanius cristatus* (2/2 – 1/1)

Öl: 1 1K Ölands norra udde 30.10 (F) (Robin Isaksson, Magnus Hellström).

Tredje fyndet för landet och det första för Öland. Det första Sverigefyndet var en ringmärkt ungfågel på Nidingen, Halland, 3.10 1984, även om den blev bestämd långt senare (F 2006:141). Det andra var den adulta hannen på Landsort, Södermanland, 5–6.10 2019. Årets fynd gjordes alltså tre veckor senare på hösten än de första två. Men även om det tidsmässigt avviker något från den svenska tidigare fyndbildens ligger det i linje med fjolårets fynd i våra grannländer. Även i Finland sågs det en brun törnskata i oktober. Fågeln hittades 14.10 och förmodligen samma individ upptäcktes sedan sju kilometer från den första obsplatsen den 1.11. I Norge upptäcktes hela fyra individer under hösten: 17.10,

3.11, 13.11 och 23.11. Därmed har det gjorts tio fynd totalt i Norge. Precis som i Sverige har det gjorts tre fynd i Finland, men alla dessa gjordes under just 2021, med ett första fynd 8.7 och ett andra 9.9, följt av det ovan nämnda oktoberfyndet. Inte mindre än åtta fynd av brun törnskata gjordes alltså i Norge–Sverige–Finland under 2021! Danmark står sedan tidigare på två fynd.

(MAGNUS CORELL)

Ob. isabella-/turkestantörnskata

Lanius isabellinus/phoenocuroides (13/13–1/1)

Vrm: 1 1K Långflon 30.10 (F, misslyckad DNA Collinson ref Li51) (Per Gustafsson).

Det är en utmaning att med nuvarande kunskap säkert bestämma ungfåglar av isabellinus och phoenocuroides till art. I det här fallet samlades avföring in och förhoppningarna var därför stora på att en definitiv artbestämning skulle kunna göras. Särskilt som det handlade om en ny art för Värmland. Flera analysförsök gjordes, men dessvärre misslyckades de och gav inte något svar på arttillhörigheten. Raritetskommittén anser mot den bakgrunden att en säker artbestämning av Värmlandsfågeln inte låter sig göras, vilket ligger i linje med hur tidigare fynd av ungfåglar har behandlats. Av de tidigare 13 obestämda fynden har alla utom ett rört ungfåglar.

(MAGNUS CORELL)

Rödhuwad törnskata *Lanius senator*, Ojmunds, Hamra (Gtl), maj 2021.

Svartpannad törnskata *Lanius minor*

Endast tre fynd, vilket förstas är ganska väntat, men klart under medianvärdet för 2000-talet (sex fynd).

Sm/H: 1 ex. Åkerö, Mörlundslätten, 29.5 (Ronnie Johansson m.fl.).

Vg: 1 hanne Borås kommun 24.5 (Johan Nilsson m.fl.).

Vb: 1 2K+ Röbbäcksdalen, Umedeltat, 1–3.8 (Christer Olsson m.fl.).

(LARS LINDELL)

Tabell 28. Genomsnittligt antal svartpannade törnskator *Lanius minor* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
1,0	2,5	4,0	4,6	4,1	4,5	5,6	3,5

Rödhuwad törnskata *Lanius senator* (96/96–3/3)

Öl: 1 2K+ hanne Mellby torp 13.5 (F) (Björn Erixon).

Gtl: 1 3K+ hona Ojmunds, Hamra, 16–18.5 (F) (Patric Österblad).

Fynd av underarten:

Västlig rödhuwad törnskata *Lanius s. senator* (8/8–1/1)

Öl: 1 2K+ hanne Båden 17.5 (F) (Anders Lundquist, Joakim Granholm).

Med nästintill ett hundra fynd är rödhuwad törnskata en rätt regelbunden gäst i Sverige, även om den inte är årlig. De senast tio årens 30 fynd fördelar sig såhär över åren: 2012 (1), 2013 (4), 2014 (2), 2015 (6), 2016 (2), 2017 (–), 2018 (4), 2019 (6),

2020 (2) och 2021 (3). Med de två fynden under 2021 står Öland för precis en tredjedel av samtliga Sverigefynd, 33 av 99. På Gotland har det gjorts 15 fynd. Av Sverigefynden är det nu bara 13 som är bestämda till underart, varav nio *senator*, tre *niloticus* och en *badius*.

(MAGNUS CORELL)

Tabell 29. Genomsnittligt antal rödhuwade törnskator *Lanius senator* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,5	1,3	0,8	1,0	1,3	1,1	2,7	2,5

Sommargylling *Oriolus oriolus* EN

150 par

Inga häckningar rapporterade. Totalt hördes ungefär 140 sj., antalet svårt att fastställa, då det inte går att konstatera hur många sjungande som finns i Sk. Storleksordningen 140 sj. fåglar är något under medelvärdet för perioden 2003–2021 (drygt 160 ex./år).

Sk: Enl. rrk är det "ogörligt att avgöra antalet revir eller sjungande fåglar utifrån rapporterna i Artportalen". Kärnområdena utgörs av Vombsänkan och sträckan Simrishamn-Kristianstad, och fynden utanför dessa trakter är få. Årets fyndbild talar inte för att arten återhämtar sig i exempelvis Nordvästskåne. Geografiskt förefaller rapporterna stämma relativt väl med utbredningen så som den visas i Skånes fågelatlas (Bengtsson & Green 2013), och kanske ligger den skånska populationen kvar någonstans kring de 60 par man uppskattade fanns 2008. *Öl*: Som vanligt många fynd i Ottenbyområdet, 2–5 sj.13.5–18.7, men inga häckningsindicer. I övrigt ca 20 sj., vilket tillsammans med sommargyllingarna i Ottenby lund är en normal förekomst.

Tre fynd gjordes i Norrland (Gstr, Hls resp. Ly lpm): *Ly lpm*: 1 sj. Åskilje 18.6 (Bo och Eva Åström). Sjunde fyndet i *Ly lpm*.

Sena fynd:

Ög: 1 ex. St. Lunds NR 9.10 (Peter Högfeldt).

Upl: 1 honf. Vendelsjön 5.11 (Ragnar Hall).

Tidigare finns i Sverige tre fynd i mitten av okt. (Öl, Srm, Upl), men detta är nu med god marginal det senaste. I Svensk Fågeltaxering är artens tillbakagång väldokumenterad under en dryg 40-årsperiod. (LARS LINDELL)

Råka *Corvus frugilegus*

48 000 par

Råkan har en tydligt sydvästlig utbredning i Sverige med huvudpopulationen i Skåne och södra/mellersta Halland, medan den redan i Småland

och Blekinge blir en mycket sällsynt häckfågel med enstaka kolonier upp till de absoluta utposterna i Västergötland och den helt isolerade Uppsalapopulationen. Vi har tidigare rapporterat om en långsam men säker nedgång utanför Skåne och Halland, det är därför glädjande att årets antal faktiskt är något högre än 2020 både i Blekinge, Småland, Gotland och Uppland samt att även i den regelbundet inventerade Halmstadspopulationen ökar svagt.

Antalen är emellertid ofta behäftade med viss osäkerhet beroende på om riktade inventeringsinsatser genomförs eller inte. I många rapportområden sker faktiskt sådana inventeringar med jämna eller ojämn mellanrum, men vågar man exempelvis hoppas på att någon hugad västgöte hugger tag i Västgöta-kolonierna där ingen heltäckande inventering skett på många år?

Häckningar utanför Sk:

Bl: Koloni med 45 bon Falkvik (Mårten Hammar, Patric Österbland, Mats-Åke Persson). Kolonin expanderar och är nu större än någonsin, tidigare högsta notering var 27 aktiva bon 2016 (Rrk Bl).

Sm: Stabil population på Visingsö; ca 100 par (Rrk Jönköping), 68 aktiva bon fördelat på 8 kolonier i Kalmar (Lars G Petersson), uppgång från 61 bon 2020 och 43 bon 2019 (Rrk Ö Sm).

Öl: Ej räknade, men liksom 2019 och 2020 fanns kolonier på 6 lokaler (Rrk Öl).

Gtl: 21 aktiva bon fördelat på 4 kolonier i Visby (Rrk Gtl).

Hl: Endast Halmstads kommun inventerades, resultatet blev 1 543 bon. Årets antal är det högsta för senare år, under 2017–2020 har antalen legat mellan 1 394 och 1 514 (Joakim Lindblom).

Vg: Ej heltäckande rapportering, men från fem kända häcklokaler föreligger rapporter om sammanlagt 82 bon från tre av lokalerna (Rrk Vg).

Ög: Här saknas behandlat material, men rapporter om bobygge/bon finns från Skänninge och Vadstena.

Upl: Ingen inventering i Uppsala kommun i år (sker vartannat år), men uppgifter från spontanrapportering gör gällande att grovt uppskattat 130 häckande par fanns i den största kolonin i Björklinge (Fredrik Friberg, Eskil Friberg). I övrigt för råkan en tynande tillvaro i Uppsala stad där enstaka bon noterades på fem lokaler (Rrk Upl).

(JOHAN SVEDHOLM)

Kråka *Corvus corone* NT

Fynd av underarten:

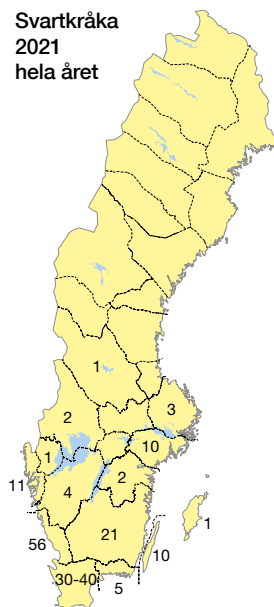
Svartkråka *Corvus c. corone*

Totalt ca 175 ex. innebär ett av de bästa åren hittills! En enda häckning med gråkråka har konstaterats, och det vid Linghem, Östergötland. Rrk Ög: "Den svartkråka som förra året samhäckade

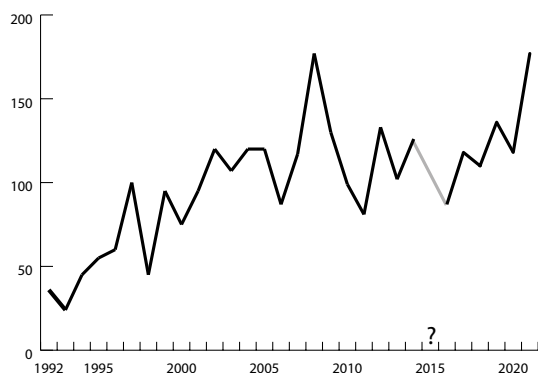
med en gråkråka med okänt utfall, återkom i år och gick även detta år till häckning med en gråkråka (Thomas O Johansson m.fl.). Inte heller detta år finns några uppgifter om hur häckningen gick." Årets nordligaste fynd kommer från Dalarna och Värmland. Rrk Dlr bedömer att samma svartkråka funnits i värmlandsnära området Malung-Sälen, och att samma individ setts av och till sedan 2017, I detta sammanhang ska även Värmland nämnas med två rätt nordliga fynd, i Torsby respektive Ekshärad. Rrk Vrm "För att vara en ras vars utbredning huvudsakligen ligger söder om oss är det lite intressant att notera att förhållandevis många fynd görs i de nordligare delarna av Värmland.". Kan det vara samma fågel i Värmland–Dalarna som står för ett flertal fynd de senaste fem åren?

(FREDRIK FRIBERG)

**Svartkråka
2021
hela året**

Landskapsvis fördelning av svartkråka *Corvus c. corone* i Sverige 2021.

Rapporterade svartkråkor *Corvus c. corone* i Sverige 1992–2021. Ljus linje markerar år med bristande statistik.

Lappmes *Poecile cinctus*, Kiruna (T lpm), 17 juni 2021.

Lappmes *Poecile cinctus* NT

32 000 par

Att lappmesen minskar syns både i spontanrapporteringen och i standardruterna som påvisar en signifikant minskning för arten. Fortfarande görs enstaka fynd i den sydliga delen av utbredningsområdet (Dalarna, Härjedalen och angränsande områden i Norge), men dessa är mycket få. Endast ett fynd i Dalarna under året och Härjedalen saknar helt fynd under 2021! Ser man längre norrut så gjordes det i Jämtland tre fynd under året, alla i den norra delen av landskapet och utan indikation på häckning. Det gjordes endast ett fynd under häckningstid i Åsele lappmark och inga i Lycksele lappmark. I Norrbotten finns fem fynd med häckningskriterier och rrk Norrbotten kommenterar: ”I det stora hela ett magert år för arten, som sakta men säkert verkar skjuta sitt häckningsområde mer och mer mot N och NV.” För norra Lappland (Lu lpm och T lpm) konstateras sju häckningar totalt, vilket är i linje med normalt men rrk kommenterar ”Lappmesen minskar i antal söderifrån, så det finns all anledning att följa upp arten extra noga.”

Utanför häckningsområden gjordes endast ett fynd under året, i Västerbotten, och rrk kommenterar: ”Endast en rapporterad lappmes innebär ett av de sämsta åren på 2000-talet, endast 2017 med noll fynd har varit sämre.”

Dlr: 1–2 ex. Nedre Grötsjön, Älvdalen 23.2–8.4 (Eskil Friberg, Fredrik Friberg, John-Olof Halvarsson, Martin Åkesson).

Jmt: 2 ex. Lillfjället, Gäddede 23.2 (Anna Carlemalm). 2 ex. Träddungen nedan Rastplatsen utefter leden till Rödfjällstugan, Ankarede, Frostviken 20.7 (Ola Andersson). 1 ex. Väktarmon, Frostvikensfjällen 30–31.7 (Patrik Sandgren).

Vb: 1 ex. Långviksskatan, Täftelandet 30.9 (Micael Jonsson).

Lu lpm: 1 ex. med bo Muddus NP 26.6 (Joel Hallingfors). 1 häckning (3 pull.) Pärtestugan, Kvikkjokk-Kabla FUR 6.7 (Gabriel Säll). 4 ex. med föda åt ungar Tusan, Luvos 8.7 (Ronny Högstrom).

T lpm: 2 häckningar (4 ex. + 1 adult) Institutet för Rymdfysik 29.5–10.7 (Matthis Kaby, Mikael Arinder m.fl.). 2 ad. med föda åt ungar Idivuoma 1.6 (Per Ålind). 1 ex. med föda åt ungar Suijavaara 8.6 (Viggo Norrby, Aron Norrby).

(SVEN JÄGBRANT)

Pungmes *Remiz pendulinus* CR

25 par

Fortsatt svag förekomst och förmodad nedgång.

Sk: Rrk Skåne skriver följande: Mats Johannesson, Olof Persson och Peter Öhrström rapporterar i *Anser* 2021:4 om ytterligare ett dålig år för pungmesen i Skåne, och här ges endast en kort sammanfattning. I sydvästra Skåne konstaterades bobyggen och inledda häckningar från elva hannar och fyra honor. Sju kullar lades varav fem

Pungmes *Remiz pendulinus*, Källstorp (HI), maj 2021.

ruvades. Av dessa lyckades fyra med minst 18 flygga ungar som resultat. I nordöstra Skåne sågs fem hanner och fyra honor. Fyra häckningsförsök gjordes men alla misslyckades. En liten ljuspunkt var fynden av två häckningsbon i Ystadstrakten (men ingen häckning genomfördes). Sammantaget ett bottenår med endast 16 hanner och 8 honor inblandade i häckningarna.

Bl: 1 2K+ hanne Munkahusviken 10.9 (Manfred Dornhäuser). Tråkigt nog har arten en tynande närvaro i landskapet. Årets fynd är det första sedan 2018 och man får blicka tillbaka till 2014 för att hitta ett år med tvåsiffrigt antal.

Sm: 1 ex. Brostugan, Uknö, Västervik 2.5 (Mathias Salomonsson, Kajsa Sjöblom m.fl.). 1 hanne sjungande och varnande Kråkebäck, Kronobäck, Mönsterås 1.6 (Tommy Larsson) men tyvärr var den inte kvar vid återbesök en vecka senare. Två fynd precis som 2020 och ingen häckning konstaterad. Senaste häckningen 2017.

Öl: Fynd under häckningstid: 2 ex. Petgårde träsk 10-23.5 (Baltasar Pinheiro, Ronny Nilsson m.fl.). 1 ex. Östra Grönhögendammen 11.5 (Manfred Dornhäuser m.fl.). 2 ex. Fågelsjön, Degerhamns skifferbrott, Södra Möckleby 11–14.5 (Jeff Price, Elaine Price). 1 ex. ringmärktes Bröttorpsrörens fältstation 24.6 (Lennart Carlsson m.fl.). Höst: 3 1K Ölands södra udde, Ottenby 5.8 (Johan Willner, Filip Jansson m.fl.). 3 ex. Ölands södra udde, Ottenby 10.8 (Magnus Elfving, Liese Hanisch m.fl.). 1 ex. Karleviviken, Karleviviken 6.9 (Björn Klevemark, Eva Klevemark). 2 ex. Färjestadens dämme 8.9 (Björn Klevemark). 2 ex. Ölands södra udde, Ottenby 10.9 (Kent Henriksson, Kauno Hämeenkorpi m.fl.). 1 1K

Ölands södra udde, Ottenby 20.9 (Håkan Ydregården). 1 ex. Grönhögen 4–8.10 (Douglas Gustafsson m.fl.). 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby 9.10 (gnm Ottenby fågelstation). 1 ex. Grönhögen 18–23.10 (Leif Dahlgren, Gunilla Lundborg m.fl.). Inga säkra häckningar i år, men Petgårde träsk och Östra Grönhögendammen är klart potentiella häckplatser sedan många år.

Gtl: Ett dåligt år för arten på Gotland, endast 3 ex. sågs, alla på olika lokaler. Ingen häckning kunde konstateras.

HI: Ett par fick ut tre ungar. Ett glädjande besked för denna art som blivit alltmer sällsynt inte bara i Halland. Första konstaterade häckningen i Halland sedan 2014.

Ög: Två fynd av bobyggande hanner, men ingen säkerställd häckning. En hanne vid Nittiograderskurvan, Täkern, 30.5–7.6 (Margareta Karlsson, Gunilla Wetterling, Lars Gezelius m.fl.) samt en hanne vid Sjöby, Täkern, 6.6 (Täkerns fältstation, Lars Gezelius, Karl-Martin Axelson). Båda förlagda till västra/sydvästra Täkern.

Nrk: Även 2021 blev det endast några få observationer av pungmes. Kvismaren är fortfarande den plats i landskapet där man kan hitta pungmes fr.a. på våren. Ett par ströobservationer finns från andra lämpliga lokaler. 1 ex. Kvinnerstasjön, Kvismaren 1.5 (Magnus Friberg). 1 hanne Åslaholmen 16.5 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Serpentindammarna 18.5 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Knipphammaren, Brevens bruk 59 m NE 27.6 (Martin Berg).

Upl: Bara två fynd: 1 ex. str. N Harö by 2:104, Harö skärgård 12.5 (Per Åsberg). 1 hanne Södra Vendelsjön (Varggropen), 25.5 (Annika Rastén, Magnus Edberg m.fl.).

(SIMON CARRINGTON)

Unga skäggmesar *Panurus biarmicus*.

Skäggmes *Panurus biarmicus*

12 000 par

Sm: Vid Uknö, Västervik ringmärktes 93 ex. 29.7–13.12 (Magnus Kasselstrand, Ingrid Johansson-Hjortvid m.fl.).

Öl: Häckningar: 1 par med 3 pull Karleviviken 21–22.6 (Robert Lager). Höst: >300 ex. från Ölands norra udde till Ölands södra udde under hösten, de flesta i oktober till början av november (rrk Öl). Hösten smärre ”invasion” var den största under 2000-talet, möjligen var den år 2015 i samma klass. Fågarna sågs på minst 15 lokaler på så för arten ”udda” platser som Ölands norra udde, Svartvikskärret i Böda, Harfjärden samt Össby. Notera att inga fynd gjorts i Borgholms kommun under våren.

Gtl: Observationer med möjlig häckning har gjorts från tre lokaler under året. totalt rör det sig om 9 individer fördelat på följande lokaler: Inre Stockviken, Fardume Träsk och Ajkesträsk.

Hl: Häckning har bara konstaterats på en lokal, Halmstads hamn. Fynd under häckningstid har gjorts på ytterligare fyra lokaler.

Boh: Häckning rapporterades från Tofta kile, Kungälv och Torslandaviken, men antalet fåglar som sågs under häckningstid var få. Därutöver observerades enstaka individer under häckningstid i lämplig miljö vid Ejgdetjärnet, Tanum och sju lokaler längs Nordre älv.

Ög: Häckning konstaterades vid Beteby, Svenssundsviken där åtta pulli sågs 15.7 (Håkan Sjöberg). Populationen vid Tåkern är omöjlig att uppskatta storleken på utifrån materialet i Artportalen. Tåkerns fältstation rapporterar om sammanlagt 95 ex. på olika platser i sjön under sina

paddlingar i slutet på maj och början av juni, men detta är långt ifrån en heltäckande bild av artens numerär i sjön.

Dls: 1 häckning (1 1K) vid Holmsåns mynning, Mellerud (Håkan Krave, Jan Johansson)

Nrk: Utan tvekan är Kvismaren artens kärnområde i Närke, där majoriteten av rapporterna kommer från. Åslasjön verkar vara den beståndstättaste platsen men detta kan möjligen bero på skådarvanor. Förutom från Kvismareområdet rapporterats skäggmes fåtaligt med häckningskriterium från Segersjö och Lången.

Srm: Under några år nu har vi tyckt oss se en vikande trend för denna art och då främst under häckningstid. För 2021 förstärks denna bild då det endast finns några få fynd från häckningstiden från områden utanför vassvikarna runt Nyköping.

Vstm: Häckning är konstaterad i Askövikens vassar: 5 1K Lövsta-pumpen, Dingtuna 29.6 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg). 2 1K Tornudden, Askövikens, V.-Barkarö 9.7 (Torbjörn Hegedüs).

Vrm: Häckning konstaterades på tre lokaler: Hammars udde, Hammarö, Arskagssundet, Kristinehamns kn., Vålingsön, Karlstads kn. Dessutom finns flera lokaler med spridda observationer under häckningstid, vilket starkt indikerar häckning; Nolgårsviken, Hammarö, Norra Hyn, Kils kn. samt Vithall, Lurö skärgård. Det går bra för skäggmesen i Värmland och frågan är om populationen någonsin tidigare har varit större?

Gstr: Fortfarande tycks åtminstone några få mindre grupper finnas kvar i Gävles närområde.

Hls: 11 ex. Hårte södra, småbåtshamnen, Hårte, Jättendal 1.11 (Johan Myhrer). 4 ex. Granskärs våtmark, Flaket 23–28.11 (Stefan Persson, Bengt Larsson m.fl.). Två höstfynd får anses som ett ganska normalt uppträdande. Vid Granskär har flertalet av de senaste fynden gjorts.

(SIMON CARRINGTON)

Tofslärka *Galerida cristata* RE

För åttonde året i rad föreligger endast ett fynd av arten och har varit väldigt fåtalig och minskar kraftigt i fynd sen 2011! Årets fynd blev glädjande nog det första för Landsort och det fjärde i Stockholm under modern tid! Tofslärka var i början av 1900-talet relativt vanlig i Skåne och fanns då även i en rad samhällen längs Västkusten upp till Bohuslän samt lokalt även i övriga södra och mellersta Sverige upp till Örebro, Uppsala och Norrtälje. Arten minskade successivt under 1900-talet och i början av 1980-talet fanns den endast kvar i Malmö och Lund. Den sista häckningen konstaterades 1989. Arten var i Sverige huvudsakligen knuten till urbaniserade områden.

Srm: Den första tofslärkan någonsin för Landsort sågs lämpligt nog utanför fågelstationen 30.4 och tidigt på morgonen 1.5 (Håkan Granbohm m.fl.). Det är ett

högst anmärkningsvärt fynd eftersom arten har blivit mycket ovanlig i hela landet sedan den försvunnit som häckfågel för ca 25–30 år sedan. Det är det fjärde fyndet i Stockholm i modern tid och det första på 32 år!

(SIMON CARRINGTON)

Berglärka *Eremophila alpestris* VU

230 par

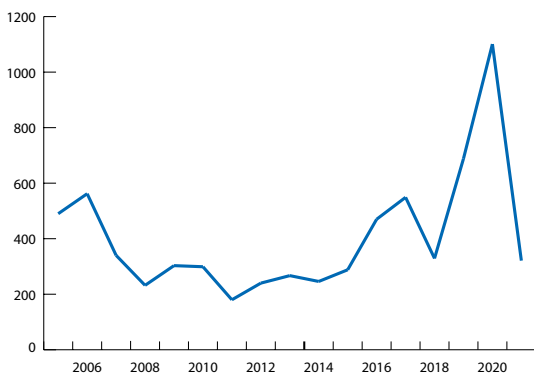
Under häckningstid rapporterad från en plats i södra Lappland, på "klassiska" Björkfället. De fåtaliga häckningsfynd som görs speglar sannolikt inte artens häckningsförekomst i landet, men uppenbarligen är berglärkan mycket fåtalig som häckfågel.

Fynd under häckningstid:

Ly lpm: 4 ex. (2 ad. + 2 1K) Lisvotjåkke, Björkfället 26.6 (Örjan Sjögren, Ivan Sjögren, Lina Sjögren)

Fynd utanför häckningstid avser främst övervintande individer i södra Sverige, där västkusten står för en majoritet av fynden. Antalet individer under kalenderåret 2021 verkar dock ha varit färre än under kalenderåret 2020.

(SVEN JÄGBRANT)

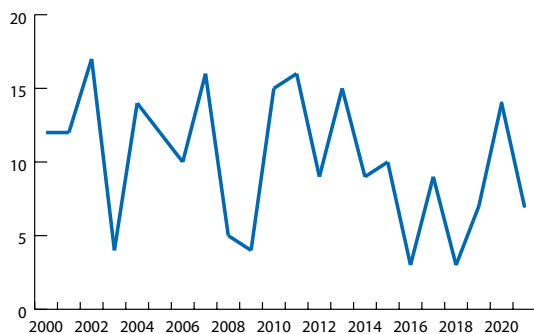

Antalet berglärkor *Eremophila alpestris* per år från 2005–2021. Avser rapporterade individer i Artportalen och inkluderar alltså med stor sannolikhet viss dubbelräkning.

Korttälärka *Calandrella brachydactyla*

Totalt 7 ex. får anses som ett normalt antal numera av denna minskande raritet. Det är en halvering jämfört med förra årets notering på 14 ex. som var den högsta sedan 2013. Glädjande med riktigt nordliga fynd.

Öl: 1 ex. Hälluddsvik, 2.5. (Mats Waern, Alexander Hellquist, Linus Karlsson m.fl.). 1 ex. Neptuni åkrar, 16.5. (Robin Isaksson, Mattias Nilsson m.fl.). Av sammanlagt 38 korttälärkor sedda sedan år 2000 har över hälften, 22 ex., setts i Ottenbyområdet, 7 ex. på Ölands Norra udde och resterande 9 ex. där emellan. Samma fyndbild ser vi även på 1900-talsfynden. Är detta en sann

Antal korttälärkor *Calandrella brachydactyla* i Sverige 2000–2021.

fyndbild eller beror det på att öns bägge uddar har extra stark ornitologisk bevakning. Strandsträcken från Neptuni åkrar och norrut + Ölands norra udde har sedan 2019 levererat arten årligen – ett resultat av ökad bemanning på lokalen under rätt perioder?

Gtl: 1 ex. Barshageudd, Sundre 27.5 (Mattias Gerdin).

Srm: 1 ex. Pumphusängen, Ågesta 12.5 (Fredrik Forsberg, Anders Frunck, Tomas Norlén m.fl.).

Upl: 1 ex. Tomtasjön, Knivsta 6–7.5 (Eskil Friberg, Fredrik Friberg m.fl.). Fyndet stämmer väl in i rådande fyndbild.

Vb: 1 ex. T-vägen (NV), Umedeltat 21–31.8 (Birger Risberg, Emmanuel Naudot, Dag Österlund m.fl.). Femte fyndet i augusti och på en typisk lokal. Höstfynd (aug–nov) i den sydostligaste delen av landskapet dominerar helt fyndbilden.

Ås lpm: 1 ex. Borgsjö, 13.5. (Gunnar Ekenberg). Första fyndet i Ås lpm!

T lpm: 1 ex. Saari, Jukkasjärvi by 17.5 (Torsten Lansgren gm rrk N Lpl). Sveriges nordligaste korttälärka hittills och ny art för T lpm.

Tillägg 1995:

Gtl: 1 ex. Hoburgsklippan, Sundre, 30.5 (Carl Tholin, Eva Johansson).

Fyndet från 1995 har bedömts av Raritetskommittén eftersom arten då var Rk-art.

(SIMON CARRINGTON)

Tabell 30. Genomsnittligt antal korttälärkor *Calandrella brachydactyla* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,3	1,1	3,3	8,9	11	10	11

Asiatisk kalenderlärka *Melanocorypha bimaculata* (6/6–0/0)

Tillägg 1996:

Gtl: 1 ex. Herrvik, Östergarn, 30.5 (F) (Gigi Sahlstrand).

Fågeln som tidigare publicerats från Herrvik 27–29.5 1996 sågs även den 30.5. Fyndtotalen påverkas inte. De sex svenska fynden har nu blivit

Kalanderlärka *Melanocorypha calandra*, Kölvik, Björkö (Boh), 25 maj 2021..

närmast historiska. De är från 1982, 1983, 1996, 1999, 2001 och 2003. Under 2021 gjordes dock Finlands femte fynd 21.6 och Norges tredje 8.5. Danmarks enda fynd är från 1.1 2006.

(MAGNUS CORELL)

Kalanderlärka *Melanocorypha calandra*

(12/12–1/1)

Boh: 1 ex. Kölvik, Björkö, 25.5 (F) (Kristoffer Lager).

Första fyndet för Bohuslän! Ännu en kortobs av kalanderlärka. Man får gå tillbaka till 2001 för att hitta en individ som setts flera dagar i rad, fågeln vid Laholms järnvägsstation, Halland, 2–3.1 2001. Den individ som sågs 2009 på Schäferiängarna, Öland, fanns uppenbarligen på lokalen mer än en veckas tid, fast sågs bara 21.5 och 29.5. Inte mindre än tio av de svenska fynden är gjorda sedan millennieskiftet, men på senare år har det varit magert – före årets fynd var det 2014 som det senaste sågs kalanderlärka i Sverige. Bäst chans att få se arten här hos oss har visats sig vara under perioden maj–augusti, då nio av de totalt 13 fynden gjorts. Fynden fördelar sig över årets månader på januari (2 fynd), februari (–), mars (–), april (–), maj (3), juni (2), juli (2), augusti (2), september (–), oktober (2), november (–), december (–).

(MAGNUS CORELL)

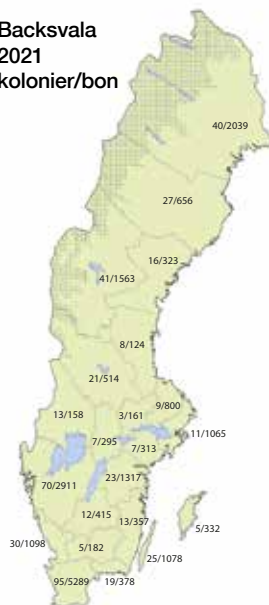
Ladusvala *Hirundo rustica*, Långenäsviken (HI), 24 februari 2021. Det ljusa i bakgrunden är is i en havsvik.

Backsvala *Riparia riparia* VU

26 000 par

Backsvalan var föremål för en rikstäckande inventering 2020–21. Sammanlagt hittades 500 kolonier med totalt drygt 21 000 bohål. Under riksinventeringen 2003 inrapporterades 669 kolonier och

Backsvala
2021
kolonier/bon

Länsvis fördelning av de kolonier med backsvala *Riparia riparia* som rapporterades i Sverige 2021.

drygt 33 000 bohål, dvs. arten har blivit mindre vanlig på senare år. Framför allt har de stora kolonierna i kommersiella grustakter blivit färre. Numa återfinns de större kolonierna främst utmed älvnipor och strandbankar (Legnell 2021).

(ANDREAS LIVBOM)

Ladusvala *Hirundo rustica*

183 000 par

Hl: 1 ex. Långenäsviken 24.2 (Anders Wirdheim m.fl.). Fågeln sågs i samband med ett varmluftsinflöde söderifrån. Tidigare vinterfynd av ladusvalor har främst gällt fåglar som försökt övervintra inomhus.

(ANDERS WIRDHEIM)

Hussvala *Delichon urbicum* **VU**

60 000 par

Öl: 1 ex. Triberga 123, Mörbylånga 19.11 (Kristoffer Olsson Stenman). Landets tredje senaste hussvala hittills (Rrk Öl).

(ANDREAS LIVBOM)

Rostgumpsvala *Cecropis daurica*

Bästa året för arten sedan 2015! Fördelar sig på Sk (1), Bl (2), Sm (1), Öl (3), Srm (2) och Hls (1).

Sk: Efter två år i rad utan fynd sågs 1 str. SV Nabben, Falsterbo 18.5 (Janne Dahlén, Bengt Grandin). En förbiflygande individ på en udde i maj är så nära man kan komma en typisk observation av rostgumpsvala i Skåne.
Bl: 1 ex. Utlängan 19.5 (Lars-Gunnar Lundquist). 1 ex. Utlängan 30.5 (Lars-Gunnar Lundquist). Enbart under 2000-talet har 26 fåglar anträffats på Utlängan.

Öl: 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby 11–12.5 (Viktor Eriksson, Olle Edlund m.fl.). 1 ex. Kalvhagen, Mörbylånga 15.5 (Karin Gustavsson). 1 ex. Ölands södra

udde, Ottenby 23.5 (Lotta Berg, Eva Mattsson). Tre fynd är nära genomsnittet för 2000-talet. Maj är den månad som "gäller" på Öland.

Sm: 1 2K+ Bottorps hamn, Bottorp, Kalmar 2.5 (Peter Sieurin, Christer Håkansson). Tredje fyndet i östra Småland och dessutom fynd för andra året i rad! De två föregående fynden är från Ö Bondetorp, Nybro 13.8 2020 och Hörsjön, Vissefjärda, Emmaboda 26–28.4 2012.

Srm: Ett vårfynd då en individ uppehöll sig några dagar vid Alhagen och ett extremt sent fynd (fenologirekord) då en ungfågel sågs vid Landsort i början av november! 1 ex. Alhagen 25–27.4 (Stefan Lundell, Leif Godin, Johan Nilsson m.fl.). 1 1K Landsorts fyr, Landsort 2.11 (Raul Vicente, Stefan Ertestam m.fl.).

Hls: Hälsinglands tredje fynd, tidigare fynd 2007 och 2005 1 ex. Vintergatsfjärden, Iggesund 2.5 (Fredrik Narfström m.fl.).

(SIMON CARRINGTON)

Stjärtmes *Aegithalos caudatus*

Fynd med karaktärer av underarten:

Kontinental stjärtmes *Aegithalos c. europaeus*

Medan intresset för vissa taxa är stort så tycks stjärtmes av underart *europaeus* rapporteras och kanske också eftersöks av ytterst få.

Sk: Flera fynd spridda under året, uppåt 8 ex. på samma lokal!

Sm/F: 1 ad. Djupadalsdamarna, Sävsjö 2.1 (Hans Mollberg). Denna individ sågs även under 2020 på samma lokal.

Vrm: En fågel med karaktärer av rasen *caudatus*, men det går inte att utesluta hybrid *caudatus* x *europaeus*. 1 ex. Hästhagen, Degerfors 12.1 (Sören Svensson). Denna kontinentala ras av stjärtmes har aldrig med säkerhet noterats i landskapet och denna fågel är det närmaste ett rent fynd hittills, men som sagt kan hybrid inte uteslutas.

(SIMON CARRINGTON)

Fynd med intermediära karaktärer:

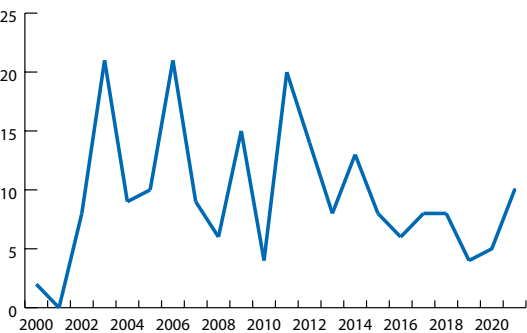
Aegithalos c. caudatus x *europaeus*

Sm/H: 1 ex. födosökande Storsjön med omnejd, Ankarsrums kyrka, Västervik 6.2 (Ingrid Johansson-Hjortvid). Totalt finns nu nio fynd av intermediära stjärtmesar i östra Småland och det är andra året i rad med fynd. Frågan är om det ökande antalet fynd beror på verklig ökning av intermediära och kontinentala fåglar i vår region eller om det beror på ökad medvetenhet?

Srm: Redan 2017 dök det upp stjärtmesar i sydostligaste Trosa som uppvisade karaktärer som indikerar hybrid mellan vår nordliga stjärtmes av rasen *caudatus* med inslag av någon av raserna i Europa, förslagsvis *europaeus* som finns som närmast i norra Tyskland. De noteras vintertid då de kommer fram till fågelbord. Senaste noteringen innan 2021 var dock januari 2018. Generna

Tabell 31. Genomsnittligt antal rostgumpsvalar *Cecropis daurica* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,1	0,9	2,6	4,0	10	9,2	7

Antal rostgumpsvalar *Cecropis daurica* i Sverige 2000–2021.

Kontinental stjärtmes *Aegithalos caudatus europaeus*, Höllviken (Sk), januari 2021.

har uppenbarligen levt vidare i den lokala populationen utan att uppmärksammas av skådare. Samtliga fynd: 3 ex. födosökande Skogsstigen, Trosa 29.1–12.2 (Göran Andersson). 1 ex. Skogsstigen, Trosa 23.12 och 28.12 (Göran Andersson).

Dlr: 1 ex. Lusmyren under januari (Yngve Johansson, Sven-Erik Persson). 1 ex. samma lokal, Borlänge 25.4 [F] (Leif Carlberg) och 29.4 [F] (Peter Sjö). 1 ex. Saxdalen, Ludvika 19.2 (Andreas Wällberg). Rrk bedömer det sannolikt vara samma individ som setts vid Lusmyren i Borlänge.

(SIMON CARRINGTON)

Bergsångare *Phylloscopus bonelli* (12/12–1/1)

Öl: 1 sj. Mellersta lunden, Ottenby, 27–28.5 (L, F) (Jörgen Olsson, Magnus Hellström, Jonas Bonnedahl).

Tredje fyndet för Öland. Att fågeln var kvar dag två säkerställdes först i efterhand med hjälp av en ljudinspelning. Det första Ölandsfyndet var också landets första – en individ som samlades in (som det så vackert kallades) i samband med ringmärkning vid Ottenby 3.9 1953. Den fågeln bor på Naturhistoriska riksmuseet sedan dess och den plockades för övrigt fram för DNA-analys för ett par år sedan (F 2015:150). Det andra Ölandsfyndet gjordes i Ottenbyområdet 28.5–3.6 1995. Den individen satt och sjöng i Södra lunden, i dungen söder om vägen ut till grinden mot Schäferi. Sedan dess kallas den dungen för just "Bonellis dunge". Kanske blir det förvirring framöver, i och med att årets fågel satt i Mellersta lunden.

(MAGNUS CORELL)

Bergtajgasångare *Phylloscopus humei*

(120/120–3/3)

Efter två goda år skedde en rekyl ner till mediokra 3 ex. på nationell basis.

Bl: 1 ex. Maren, Utlängan 13.11 (Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 1 ex. Gårdby 15.11 (Håkan Örtman, Jonas Bonnedahl m.fl.).

Srm: 1 ex. Diket och dikets utlopp, Brandholmen 1–12.1 (Lennart Wåhlén, Mats Andersson m.fl.). 1 ex. ringm. Landsort 24.10 (Viggo Norrby, David Schönberg Alm, Jesper Norrby m.fl.). Individen utanför Nyköping upptäcktes i december 2020 och var stationär över årsskiftet och en bit in i januari 2021. Vid mitten av januari tilltog vintern och fågeln sågs inte mer trots eftersök (Rrk Srm). Den har inte inkluderats i bergtajgasångarens årstotal för 2021 ovan. Fågeln som ringmärktes på Landsort 24.10 sågs och ringavlästes i fält i Jaeren i Sydnorge 6.11. Den hade alltså flugit rakt västerut.

(ANDREAS LIVBOM)

Tajgasångare *Phylloscopus inornatus*

Tajgasångaren stod för årets ras i svensk fågelfaunistik. Årssumman (174 ex.) blev den lägsta sedan 2010. En vårfågel på förmodat retursträck efter övervintring i Sydvästeuropa hanterades.

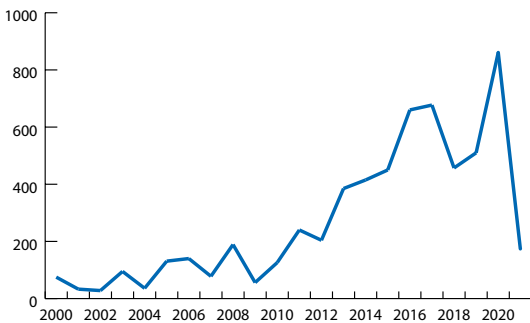
Gtl: 1 2K+ ringm.. Märkområdet, Hoburgen 16.5 (Roger Mellroth, Fredrik Henriksson m.fl.).

Dessutom fick vi vara med om Sveriges första försommarsjungande individ i den lappländska tajgan. Den utgjorde det blott andra junifyndet för landet.

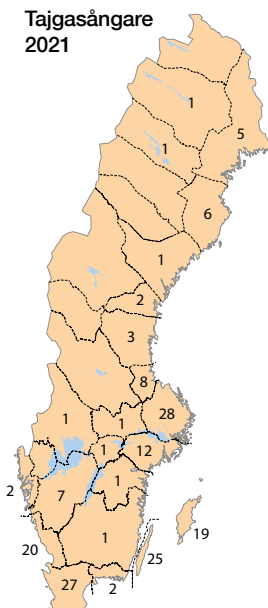
Sedan tidigare finns bokfört ett lockande ex. i Häl-singland i juni 2013.

Lu lpm: 1 ex. permanent revir Sör-Stubba, Norra Mud-dus NP 25.6–4.7 (Joel Hallingfors, Stefan Göransson, Margareta Dannegren). Femte fyndet i Lu lpm.

Så småningom kom hösten... De första individerna upptäcktes i Uppland och Västerbotten 5.9. Gene-rellet anlände höstens tajgasångare på senare datum och betydligt mer fåtaligt än vi vant oss vid den senaste tioårsperioden. Framförallt i norra Sverige var antalen anmärkningsvärt låga. Västerbotten och Norrbotten upplevde den sämsta tajgasångarhösten sedan 2009. Ett liknande mönster avspeglades även i våra nordiska grannländer samt på Brittiska öarna. Tänkbara orsaker som lagts fram kring detta har va-rit rikligt med västliga vindar i början och mitten av

Antal fynd av tajgasångare *Phylloscopus inornatus* i Sve-rige 2000–2021.

Landskapsvis fördelning av tajgasångare *Phylloscopus inornatus* i Sverige 2021. Samtliga fynd utom två (1 på Gtl och 1 i Lu lpm) gjordes under hösten.

Tajgasångare *Phylloscopus inornatus*, Falsterbo (Sk), 29 september 2021.

september som fördröjt sträcket och reducerat anta-let fåglar som tagit sig till Nordvästeuropa samt en dålig häckningssäsong med låg ungfågelproduktion i Uralbergen. Även sen ankomst till de västligaste häckningsplatserna våren 2021 för individer som dessförinnan övervintrat i Europa har anförts som en möjlig förklaring. Dessa individer med genetisk programmering för sydvästflyttning skulle därmed ha blivit utkonkurrerade av individer med gängse flyttningmönster (åt sydost) som redan lagt beslag på de bästa reviren. Därmed producerades färre sydväststrävande ungfåglar sommaren 2021, vilket manifesterades för oss följande höst.

Värt att nämna särskilt:

Srm: 1 ex. Källskären 2–3.11 (Niklas Liljebäck, Kalle Brinell, Johan Hammar). Höstens sista rapporterade individ i Sverige.

P lpm: 1 ex. Gäukesvare, Avaviken 18.9 (Kenth Nilsson). Femte fyndet i P lpm.

(ANDREAS LIVBOM)

Tabell 32. Genomsnittligt antal tajgasångare *Phylloscopus inornatus* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	1,8	3,1	36	32	86	410	518

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*

Årssumman landade på 47 ex., därav en våernote-ring. I likhet med till exempel vide- och brun-sångare verkar finnas en fraktion som inte flyttar åt syd-ost utan åt väster från sitt häckningsområde i södra

Sibirien för övervintring i Västeuropa. Europeiska vårfynd utgörs därmed av individer som befinner sig på tillhörande återsträck österut.

Höstens första fynd utgjordes av en ringmärkt fågel på Häradsskär i Östergötland 29.9, och det sista representeras av 1 ex. på Nidingen, Halland 16.11. Sammantaget ett normaluppträdande för arten.

Öl: 1 ex. Holmebodard, Ölands norra udde 3.11 (Gabriel Säll). Årssumman 2019 blir därmed 48 ex.

Kungsfågelsångare
2021

Tabell 33. Genomsnittligt antal kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* per år under olika perioder 1950–2021.

50-59	60-69	70-79	80-89	90-99	00-09	10-19	20-21
0,3	1,1	2,8	26	67	48	48	60

Helt normala 3 ex. under lika normala första delen av oktober.

Upl: 1 ex. ringm. Svenska Högarna, Svenska Högarna
7.10 (Bill Douhan, Anders Eriksson) och ytterligare
1 ex. 14.10 (Bill Douhan, Lena Douhan Håkansson,
Malgorzata Surminska).

Vb: 1 ex. Holmögadd 9.10 (Niklas Andersson, Joakim Lessmann, Lars Edenius m.fl.). Sjunde fyndet i Vb.

Tabell 34. Genomsnittligt antal videsångare *Phylloscopus schwarzi* per år under olika perioder 1950–2021.

50-59	60-69	70-79	80-89	90-99	00-09	10-19	20-21
0	0,2	0,3	1,2	2,5	3,2	2,8	4,5

Brunssångare *Phylloscopus fuscatus*, Ribersborg (Sk), 28 november 2021.

Brunssångare *Phylloscopus fuscatus* (196/196–15/15)

I det längre perspektivet ännu en mycket god höstsäsong för brunssångaren men inte desto mindre den sämsta sedan 2018. Om trenden mot fler fynd avspeglar en reell ökning av beståndet i Sibirien, ökad benägenhet för arten att flytta mot Europa eller främst är en effekt av ökat skådarkunnande och slit i fält är oklart.

Sk: 1 ex. Norra hamnen, Malmö hamn 2.10 (Ulf Gärdenfors, Mikael Arinder, Martin Dribe m.fl.). 1 ex. Nabben, Falsterbonäset 7.10 (David Erterius, Mattias Ullman). 1 ex. Ribersborg 26–29.11 (Stefan Cherrug, Göran Hausenkamp, Tage Svahn m.fl.).

Bl: 1 ex. ringm. Utklippan 20.10 (Claes Möllersten, Leif Tägtström, Rolf Larsson m.fl.).

Öl: 1 ex. Stenåsabadet 9.10 (Lars Lindell, Björn Erixon m.fl.). 1 ex. Sebybadet 9.10 (Per-Magnus Åhrén, Carl-Axel Bauer). 1 ex. Stenåsabadet 16–17.10 (Åke Olausson m.fl.). 1 ex. Stenåsabadet 24.10 (Anders Rimne m.fl.). 1 ex. ringm. Ölands södra udde, Ottenby 2–3.11 (Espen Quinto-Ashman, Hannes Andersson, m.fl.).

Gtl: 1 ex. Rommunds, Fide 7–8.10 (Juho Könönen, Mikael Larsson m.fl.). 1 ex. Holmhällar 12–13.10 (Fredrik Anmark, Lars Anmark m.fl.).

Bob: 1 ex. Klockarringen, Koön, Marstrand 9.10 (Björn Dellming, Mats Raneström). Fjärde fyndet i Boh.

Ög: 1 ex. Sjövik gård, Svartåmyningens Naturreservat, Roxen 20–22.11 (Jan Wester m.fl.). Fjärde fyndet i Ög.

Upl: 1 ex. Björn, Björns skärgård 27–30.9 (Bengt Allberg, Joakim Djerf, Ulrik Lötberg m.fl.).

Hls: 1 ex. Stygggharet, Jättholmarna 4.10 (Johan Myhrer). Sjätte fyndet i Hls.

(ANDREAS LIVBOM)

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Fynd av underarten:

Sibirisk gransångare *Phylloscopus c. tristis*

115 ex. under året, varav 94 höstfynd, vilket gjorde 2021 till näst intill lika bra som rekordåret 2020. 13 vinterfynd gjordes i januari, varav en fågel i Kalmar sågs ända fram till 20.2.

Vår- och försommarfynd:

Gtl: 1 sj. tallungen, Sysneudd, Gammelgarn 17.5 (Sebbe Nilsson, Robert Gahnfelt).

Ög: 1 sj. Häradsjärn 19.5 (Claes Nilsson).

Srm: 1 sj. Hamnuddängen, Utö 31.5 (Jonas Nordin).

Upl: 1 ex. Björn, Björns skärgård 13.5 (Anssi Laurila, Claus Rüffler m.fl.).

Gstr: 1 ex. ringm. Eggegrund 28.5 (Edvin Klein, Simon Stenberg Jönsson).

Vb: 1 ex. Holmögdad 6.6 (Jonas Bonnedahl, Joakim Lesmann, Niklas Andersson m.fl.). 1 ad. sj. Holmö kyrkväg 55, Holmö by, Holmöarna 20.6 (Per Hansson). 1

Tabell 35. Genomsnittligt antal brunssångare *Phylloscopus fuscatus* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,1	0	2,2	2,3	3,4	7,8	24

Sibirisk gransångare *Phylloscopus collybita tristis*, Halmstads reningsverk (H), 17 januari 2021.

1K ringm. Stora Fjäderägg 19.9 (Joakim Granholm, Mikaela Kähäri, Bo Slunge).

Lu lpm: 1 sj. Renhagen Garddegietje 10.6 (Kjell Wallin). Första fyndet i Lu lpm.

Med tanke på att släktingen tajgasångare uppträdde i beskedliga antal under september förväntade vi oss en dålig höst även för släktingen sibirisk gransång-

are med liknande utbredningsområde i Ryssland, men icke. Det blev 94? st höstfynd (19.9–22.12), däribland det första och andra publicerade fyndet för Dalarna.

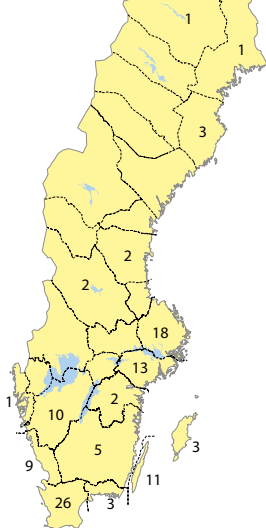
Dlr: 1 ex. ringm. Lindänget 9.10 (Magnus Strömberg, Petter Strömberg, Lars-Göran Hansson). 1 ex. ringm. Stensbonäset, Stensbo, Grangärde 14.10 (Peter Olsson, Torbjörn Nilsson).

Tillägg 2020:

Öl: 2 ex. ringm. Ottenby fågelstation, Ottenby 27.10 (gm Ottenby fågelstation). Därmed justeras årssumman för 2020 till 139 ex.

(ANDREAS LIVBOM)

Sibirisk gransångare
2021
Hela året

Landskapsvis fördelning av sibiriska gransångare *Phylloscopus collybita tristis* i Sverige 2021. Av fynden är 13 vinterfynd och 8 från vår/sommar.

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides* NT

400 par

Bara drygt 70 ex. påträffade, vilket gör 2021 till det sämsta året under det senaste decenniet samt ett av de magrare under 2000-talet. Rrk Vb noterar att det var "ett riktigt dåligt år för lundsångaren i Vb", och flera andra rrk har liknande kommentarer avseende resp. rapportområde. Gtl: tre lokaler med långstannande individer/permanenta revir. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (1), Bl (1), Öl (14), Gtl (13), Srm (6), Upl (9), Vrm (1), Dlr (1), Gstr (2), Mpd (2), Ång (6), Vb (ca 11), Nb (3) samt Hjd (1). Fyndet i Hjd var det sjätte i landskapet (1 sj. Funäsdalen 18.6, Bengt Warensjö).

(LARS LINDELL)

Nordsångare *Phylloscopus borealis*, Abisko (T lpm), juni 2021.**Nordsångare *Phylloscopus borealis* EN**

50 par

T lpm: 3 ex. parning/parningsceremonier Abisko västra tunnelmyningen, Njulla 20.6–29.7 (Christer Fritzell, Mikael Arinder, Anders Blomdahl). Två sjungande hanar och en hona på den klassiska lokalen. Om det faktiskt blev någon lyckad häckning är dock ovisst.

(ANDREAS LIVBOM)

Tabell 36. Genomsnittligt antal nordsångare *Phylloscopus borealis* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
4,0	2,7	3,8	3,8	7,5	7,4	3,8	3

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* NT

400 par

Totalt 440 sjungande är det mesta sedan 2016 med 469 sj. Rrk Nrk: ”Kvismare fågelstations inventering gav i år 84 boungar, 21 omärkta ungfåglar, 21 gamla hanar, 24 gamla honor och 5 ökönade efter häckning i Kvismaren. Fågelstationens inventering i Segersjö gav 46 boungar, 13 hanner och 13 honor.”.

(FREDRIK FRIBERG)

Kaveldunsångare *Acrocephalus melanopogon*

(0/0 – 1/1)

Fynd av:

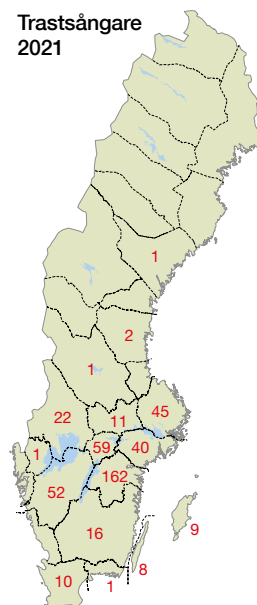
A. m. albiventris/mimicus

Sk: 1 2K+ hona ringm. Bingmarken 30.8 (F) (Richard Bergendahl, Bo Petersson, Björn Malmhagen).

Ny art för Sverige! Fågeln hade en igenväxande ruvfläck. Färgsättningen med vit undersida och brunolivtonad ovalsida, sliten ruggningsstatus, vinglängd och vingformel samt kön pekar tydligt mot den östliga underarten *mimicus*. Ruggningsstrategin hos underarten *albiventris* är inte närmare känd, varför fyndet ändå publiceras som *albiventris*!

Trastsångare
2021

Landskapsvis fördelning av fynd av sjungande trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* i Sverige 2021.

Busksångare *Acrocephalus dumetorum*, Tippen, Inre fjärden (Gstr), 13 Juni 2021.

mimicus. Kaveldunsångare är inte någon dussinart i norra Europa. Polens blott fjärde fynd gjordes 2020 och Nederländernas tredje 2017 (tarsiger.com). Läs även redogörelsen för upptäckten av kaveldunsångaren längre fram i *Fågelåret*.

(MAGNUS CORELL)

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* NT

400 par

324 sj. och 20 övriga ex. – näst bästa året hittills.

Häckning:

Dlr: Två häckningar: Åselby och vid Rudorna, båda Borlänge k:n (Björn Söderlund).

Vb: 1 ad. + 2 1K Skeppsviks herrgård, Skeppsviks skärgrård 12.6–2.8 (Joakim Öhman). Fyndet utgör den blott fjärde konstaterade häckningen i Västerbotten.

Trolig häckning:

Upl: Vid Salsta slott och Uppsala reningsverk gjordes observationer av bobyggande fåglar men närmare konstaterad häckning kom man aldrig.

Vstm: På en lokal i Sura noterades varnande par vid två tillfällen 17–30.6 (Ralf Lundmark).

Dlr: 2 ex. möjligen ett par, Rälta, Leksand 12.6 (Fredrik Sundberg).

Tabell 37. Genomsnittligt antal busksångare *Acrocephalus dumetorum* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,2	1,2	8,3	24	52	57	172	375

Ång: 2 ex. par i lämplig biotop Västerbacke 164, Örnsköldsvik 19.7 (Torbjörn Rosén, Johan Rosén, Siv Rosén).

Nb: 1 par permanent revir Badplatsen, Ängesbyn 7–25.6 (Peter Öhman, Christina Persson m.fl.).

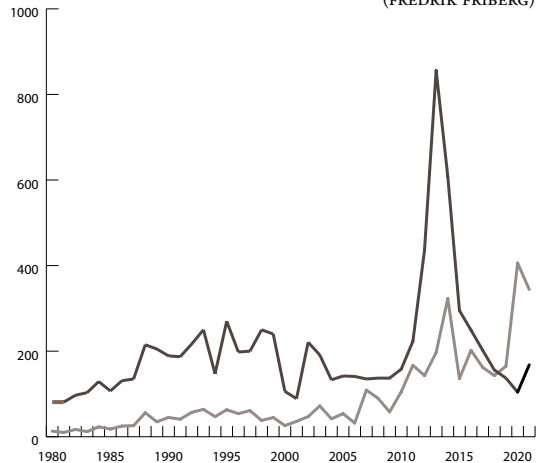
Lu lpm: 1 ex. Liggadammen 19–23.6 (Magnus Ullman m.fl.). 1 sj. Sör-Stubba, Norra Muddus NP 1.7 (Krister Jakobsson). Nionde och tionde fynden i Lu lpm.

Stort antal och udda fynd:

Gstr: 4 ex. sj. Gävle Golfbana, Inre Fjärden 7–26.6 (Anders Enqvist, Tomas Källquist m.fl.).

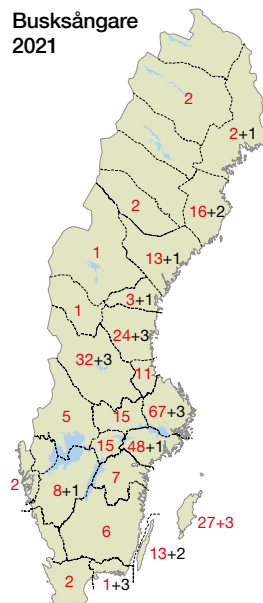
Mpd: 1 1K ringm. Märlo, Timrå 7.9 (Lars Olausson, Hans-Erik Persson).

(FREDRIK FRIBERG)

Antal busksångare *Acrocephalus dumetorum* (ljus kurva) och flodsångare *Locustella fluviatilis* (mörk kurva) i Sverige 1980–2021.

Busksångare 2021

Landskapsvis fördelning av fynd under häckningstid av busksångare *Acrocephalus dumetorum* i Sverige 2020. Röda siffror = sjungande, svarta = övriga individer.

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

24 000 par

Ås lpm: 1 ex. sj. Ransarluspen 17–24.6 (Ralf Norberg, Örjan Sjögren m.fl.). Fjärde fyndet i Ås lpm.

Ly lpm: 1 ex. sj. Sörgårdsvägen 13, Adak, Malå 27.6 (Hans Gardfjell). Tionde fyndet i Ly lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Stäppsångare *Iduna caligata* (38/38–1/1)

Öl: 1 ex. ringm. Ottenby fågelstation, 7–9.6 (F) (Magnus Hellström).

Komplettering 2020:

Öl: Den i förra fågelrapporten publicerade individen vid Södra lundspetsen observerades 19.6 (F 2020:162).

Tionde fyndet för Öland, som står för över 25 procent av de svenska fynden. Stäppsångare har varit rätt så regelbunden i Ottenbyområdet på senare år med fynd 2016, 2017, 2020 och 2021. Även landets första stäppsångare fångades vid Ottenby, en individ som samlades in 14.9 1971.

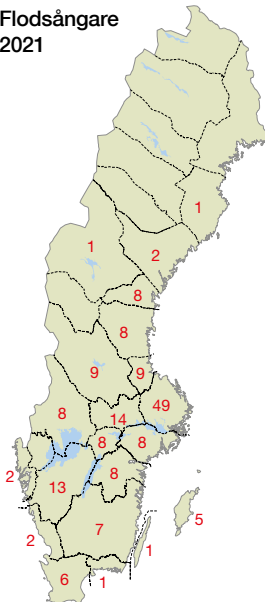
(MAGNUS CORELL)

Flodsångare *Locustella fluviatilis* NT

150 par

170 sj. är det största antalet på sedan 2017 och marginellt fler än föregående år (168 sj. 2022). Ingen häckning finns konstaterad. Mellersta norrlands-kusten mellan Hälsingland och Västerbotten noterade först kring den 20.6 ett inflöde, och 19 av 20 flodsångare hittades här först från den 16.6.

(FREDRIK FRIBERG)

**Flodsångare
2021**

Landskapsvis fördelning av fynd under häckningstid av flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 2021.

Stäppsångare *Iduna caligata*, Södra Lunden, Ottenby (Öl), 8 juni 2021.

Vassångare *Locustella luscinioides* VU

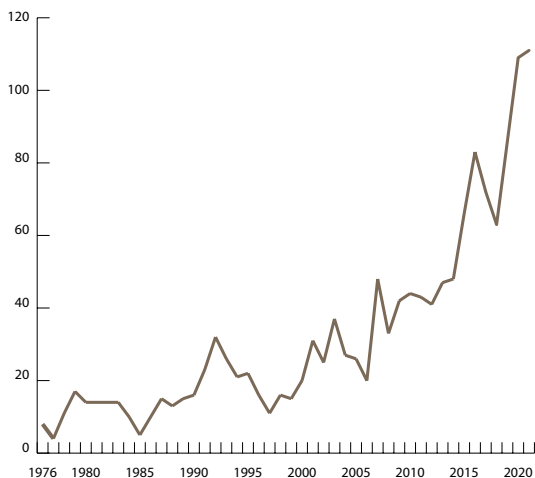
150 par

Totalt 111 sjungande och ytterligare 9 exemplar innebär ett gott år. Antalet revir är i nivå med förra årets rekord. En säker häckning finns, från Hjälsstaviken: ”3 ungar kunde ses bli matade av föräldrarna längs med spången genom vassen 23.8. Enstaka individer sågs vid flera tillfällen längs spången under augusti och början av september.” Framför allt bidrar Uppland med störst antal, 48 sjungande hanner, och dessutom en häckning. Några antal i Uppland var nästan på Tåkernnivå: Lärstavikens inre del (9 sj.), Hjälsstaviken (7), Garnsviken-Alasjön (6). Landskapet Uppland har inte varit så dominerande tidigare. Tåkerns fältstation summerar elva sjungande hanner i sjön vilket är den lägsta noteringen sedan 2011. Överlag i Sverige var sensommar- och höstfynden färre än normalt. Rrk Nrsk kommenterar om Kvismaren: ”Alla häckningar översvämmades i den gigantiska översvämningen i maj, men åtminstone något par började om och fick ut ungar.”

Hl: 1 ex. sj. Kärremosse, Onsala 12–14.5 (Tommy Järås, Kjell Wallin, Claes Lööf m.fl.). Nionde fyndet i Hl.

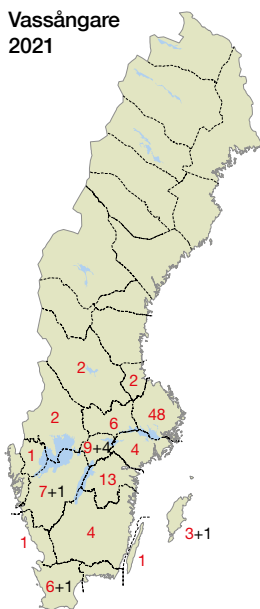
Tabell 38. Genomsnittligt antal vassångare *Locustella luscinioides* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,9	6,0	12	20	31	62	132

Antal vassångare *Locustella luscinioides* 1976–2021.

Vassångare
2021

Landskapsvis fördelning av fynd under häckningstid av vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 2021. Röda siffror = sjungande, svarta = övriga individer.

Dls: 1 sj. Holmsåns mynning, Melleruds kommun 14.5–4.6 (Håkan Krave, Peter Bäck, Per Undeland m.fl.). Fjärde fyndet i Dls.

Häckningar/troliga häckningar:

Sk: En mycket trolig häckning i Herculesviken där en upprörd individ sågs med mat i näbben i juli. Från Skåne finns det sedan tidigare endast två konstaterade häckningar som gjordes 1992 respektive 2010.

(FREDRIK FRIBERG)

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Vinterfynd av svarthätta har blivit allt vanligare och rapporteras från en stor del av landet. Under 2021

finns rapporter från Skåne till Västerbotten. Fåglarnas ursprung är osäkert men troligen rör det sig inte om häckande fåglar som stannar kvar utan om fåglar med ett sydligt eller östligt ursprung (Fransson & Stolt 1993).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Höksångare *Curruca nisoria* **VU**

300 par

Det fortsätter att gå trögt för höksångaren i Sverige. Enda möjliga ljuspunkten under året står de fyra möjliga häckningarna i Skåne för. Läget på Gotland är oviss och rik Gotland ber om hjälp av besökande skådare att rapportera in fynd som görs med noggrann lokalangivelse, antal och häckningskriterium. Det enda fyndet i från Norrland under året gjordes i Västerbotten.

Sk: Fyra möjliga häckningar i landskapet, varav föräldrar såg mata ungar vid ett av paren. I övrigt två ringmärkta ungfåglar: 1K Bingsmarken 15.8 (Bo Petersson, Erik Hirschfeld m.fl.) och 1 1K Falsterbo fyr 1.11 (Björn Malmhagen).

Bl: 1 hane Brömsehus 11.5 (Bertil Sandberg, Erik Sandberg). 1 ex. ringm. Utklippan 11.8 (Utklippan Fågelstation). 1 1K ringm. Torhamns udde 31.8 (Torhamns fågelstation). 1 ex. ringm. Torhamns udde 21.9 (Torhamns Fågelstation). 1 1K Torhamns udde 19.10 (Oscar Jönsson). Fortsatt dyster fyndbild, senaste fyndet med starkare häckningskriterier gjordes 2012.

Hl: 1 hona Nidingen 20.5 (Uno Unger m.fl.). 1 hane Grimsholmen, Skrea 31.5–19.7 (Martin Eskilsson m.fl.). 1 1K ringm. Nidingen 9.8 (Mattias Rundberg m.fl.). Observationer under häckningstid är numera mycket ovanliga i Halland.

Sm: Häckning: 1 par Rafshagen, Kalmar 27.5–6.7 (Peter Sieurin). I övrigt 1 hane Sandskär, Hagbyhamn, Kalmar 21.5–6.6 (Kristian Ståhl, Lars G Petersson m.fl.). 1 hane Kalmar dämme 27.5–8.6 (Pontus Wennesjö, Anders Törnberg m.fl.). 1 1K ringm. Djurle våtmark 7.8 (Ronny Johansson). 1 1K ringm. Brostugan, Uknö, Västervik 21.8 (Magnus Kasselstrand, Mariann Gustafsson m.fl.). Första konstaterade häckningen sedan 2017.

Öl: Inga häckningsuppgifter redovisades för året men det häckande beståndet uppskattades 2018 till 300 par.

Gtl: 1 häckande par med 2 ungar Stockvikens fågeltorn, Inre Stockviken 28.5–28.7 (David Kihlberg, Måns Grundsten m.fl.). Det här är enda säkerställda häckningen på Gotland. I övrigt sjungande fåglar på åtta ytterligare möjliga lokaler.

Vg: 1 1K ringm. Grottesgården, Bolum, Hornborgasjön 9.8 (Petter Bohman m.fl.). 1 1K ringm. Grottesgården, Bolum, Hornborgasjön 24.8 (Petter Bohman). 1 1K ringm. Torslandaviken 7.10 (Peder Winding m.fl.).

Srm: 1 ex. Jössebacken, Stensund, Trosa 12.10 (Thomas Persson).

Höksångare *Sylvia nisoria*, Grimsholmen (HI), maj 2021.

Upl: 1 ex. Vidinge, Rådmansö skärgård 10.6 (Nils-Olof Jerling, Per-Erik Holmlund, Peter Nerman m.fl.). 1 1K Härbykullarna, Hjälstaviken 21.8 (Håkan Svahn). 1 1K Horssten 25.9 (Anders Haglund, Mathias Bergström, Niclas Ahlberg). 1 1K Svenska Högarna 3.10 (Anders Eriksson, Bill Douhan).

Vb: 1 1K ringm. T-vägen, Umedeltat 31.8 (Umedeltats Fältstation, Jan Roslin).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Ärtsångare *Curruca curruca*

Fynd av underarten:

Sibirisk ärtsångare *Curruca c. blythi* (2/2–1/1)

Sm: 1 ex. Långskärsvägen, Västervik, 17.1–10.4 (F) (DNA Collinson ref. LW179) (Magnus Kasselstrand).

Tillägg 2016:

Vb: 1 ex. † ringmärkardungen, Umeälvens delta och slätter, 3.11 (NRM, DNA NRM accessionsnr 20166998) (gm rrk Vb/Niklas Andersson).

Som nämndes i *Fågelåret 2017* kom det i början av 2010-talet nya genetiska rön i fråga om ärtsångarkomplexet (Olsson m.fl. 2013) (F 2017:154). Efter det har det funnits uppgifter om pågående brittiska morfologiska studier av samma komplex. Raritetskommittén har i väntan på den studien avvaktat med en genomgång av de äldre svenska fynden av ärtsångare med sydöstligt ursprung,

men någon studie har inte publicerats. Med hänsyn till viss osäkerhet kring äldre analyser är det, med de två nu publicerade fynden, totalt tre fynd som betraktas som säkerställda *blythi*. De övriga fynden i Artportalen har alltså fortfarande inte behandlats på nytt. Fyndet från 2016 har lagts till den tidigare fyndtotalen.

(MAGNUS CORELL)

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*

4 000 par

Den brandkronade kungsfågeln har gjort en snabb erövring av Skåne och Halland och arten är nu väl etablerad som häckfågel i de sydvästra delarna av landet. Däremot verkar det nu börja gå betydligt trögare att sprida sig, då de geografiska gränserna för häckningsområdet de senaste åren tycks stabiliserats längs en linje från västra Blekinge över Småland och Västergötland till södra Bohuslän. Kanske är det så att klimatet i nuläget inte tillåter etableringar längre norrut och österut. Då arten tycks hålla till godo med många skogstyper, även av de mest triviala slag, så är knappast häckningsbiotoper den begränsande faktorn i alla fall.

Året bjöd i övrigt på väsentligt färre fynd utanför häckningsområdet än tidigare år. En sannolik förklaring kan väl vara att antalet förlängda vårflyttare på grund av väderläge eller andra orsaker var mindre än tidigare år.

Sk: Inga säkerställda häckningar rapporteras, men arten är väl etablerad i Skåne och flera ungfåglar fångas under hösten (Rrk Sk).

Bl: 21 exemplar, inga rapporterade häckningar (Rrk Bl).

Sm: 21 fynd varav 2 konstaterade häckningar (Rrk Jönköping, Rrk Kronoberg, Rrk Ö Sm).

Öl: Minst 1 häckning i Trollskogen, Böda (Markus Tallroth, Daniel Steen m.fl.), i övrigt 28 värfynd och 13 höstfynd (Rrk Öl).

Gtl: Totalt 13 ex. mellan 27.3 och 22.10, med tyngdpunkt på höstfynd och få fynd under häckningstid (Rrk Gtl).

HI: Ca 30 revirhävande hannar under häckningstid, i övrigt 10 ex. under januari–februari samt 18 ex, varav 5 ringmärktes, under september–december (Rrk HI).

Boh: 1 konstaterad häckning Fridhems gammelskog, Hisingen (Jon Håkansson m.fl.). I övrigt 5 värfynd och 2 höstfynd (Rrk Boh, Rrk Gbg).

Vg: Ca 22 fynd av 27 individer varav 2 vinterfynd, 18

Tabell 39. Genomsnittligt antal brandkronade kungsfåglar *Regulus ignicapilla* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,3	4,1	10	14	35	96	>500	>1000

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*, Halmstads reningsverk (HI), 31 januari 2021.

vår-sommarfynd och 2 höstfynd, inga säkerställda häckningar (Rrk Vg, Rrk Gbg).

Ög: 7 fynd av sjungande hannar mellan 27.3 och 24.6 (Rrk Ög).

Srm: 9 fynd varav 1 lyckad övervintring, 2 vårfynd av sjungande fåglar och 6 höstfynd (Rrk Srm, Rrk Sthm).

Upl: 3 fynd varav 1 sjungande hane och 2 höstfynd (Rrk Upl, Rrk Sthm).

Dlr: 1 sj. Båstad, Borlänge 1–18.6 (Patrik Engberg, Christer Bergström, Håkan Sandin m.fl.). Landskapets femte fynd och andra året i rad med fynd (Rrk Dlr).

Gstr: 1 hane sj. Sandviksudden, Furuvik 19.5 (Andreas Thunarf, Marcus Bergström m.fl.). Fjärde fyndet i Gstr och det första utanför Eggegrund (Rrk Gstr).

(JOHAN SVEDHOLM)

Nötväcka *Sitta europaea*

264 000 par

P lpm: 1 häckning (1 pull.) Industriområdet, Glommersträsk 7.6–10.9 (Lennart Wigenstam). 1 häckning (4 pull.) Svedjan, Glommersträsk 8–26.6 (Monica Berggren, Magnus Fridolfsson, Lennart Andersson). Femte och sjätte kända häckningarna i P lpm.

Fynd av underarten:

Sibirisk nötväcka *Sitta e. asiatica*

Nb: 2 ex. Riekkola nat.res., Haparanda 3.1–14.2 (Jouni Ylipekkala, Peter Lindmark, Jyrki Pessa). 1 ex. Åskogen, Åskogen N Boden 24.1 (gm Jan Andersson). Dessa fåglar uppträdde redan hösten 2020 i samband med ett smärre inflöde.

(ANDREAS LIVBOM)

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla*

20 par

Arten fortsätter sin expansion i Skåne med Helsingborgs kommun som sitt kärnområde. Nya lokaler med troliga häckningar inom kommunen hittades i Rögle säteri, Vålinge 25.2–10.5 (Stefan Siwersson m.fl.), Markboholm, Tånga 25.2–27.4 (Henrik Johansson) och Möarp 8.6 (Olof Strand). Första häckningen i Ängelholms kommun konstaterades vid Vegeholms slott 30.3–1.6 (Henrik Johansson m.fl.).

Sk: Likt tidigare år fanns det fåglar vid Lunden, Rosendal 1.1–26.11 (1 par), Kulla-Gunnarstorp, Hittarp 2.1–7.3 (1 sj.), Råå-åns dalgång 2.1 och 1.5–11.5 (1 sj.), Sofiero slott 3.1–27.12 (1 par), Pålshö skog 22.2–30.12 (3 pull.+2 sj.), Christinelunds ädellövskog 5.3–28.3 (1 par), Stureholms våtmark 20.3–27.4 (1 par), Svedberga kulle 1.1–5.5 (1 sj.), Allerumsskogen 20.5 (1 sj.) samt en eventuell hybridhäckning i Fredriksdal med 2 pull. 15.6 (Gustaf Persson). Under senhösten uppehöll sig några individer i Vikingsbergsparken–Kärnan–Kyrkogårdarna, en i Jordbodalen och en i Ramlösa brunns-park (Stefan Siwersson, Paul Tufvesson m.fl.). Även i år minst en sj. på Kullaberg 8.3 och 26.3–7.6 (Karl G Nilsson, Göran Paulson m.fl.). Övriga fynd 1 ex. Vres-sel, Vombsjön 4.1–12.1 (Fredrik Erhardt m.fl.), 1 ex. Hörte Hamn 13.10 (Janne Dahlén m.fl.), 1 2K hona ringm. Falsterbo fågelstation 30.3, sedd i fält 3.4 och kontrollerad där 8.4 (Björn Malmhagen, Sophie Ehn-bom m.fl.) och 1 1K ringm. Påarp 6.11 (Mikael Jönsson). Jämfört med förra året något färre antal revir (cir-

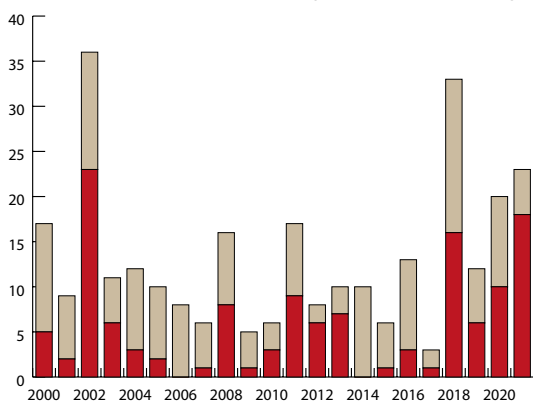
Rosenstare *Pastor roseus*, Lillpite (Nb), 8 juli 2021.Rosenstare *Pastor roseus*, Torhamn (Bl), 21 augusti 2021.

ka 15) varav nio par som fick ut tre kullar, men på fler lokaler. Det är dock troligare att spontanrapporteringen missat några individer än att det skett en minskning.

(RRK SKÅNE)

Rosenstare *Pastor roseus*

23 fynd av lika många individer innebär att vi för andra året i rad har ovanligt många rapporterade rosenstare. Det är den tredje högsta årssumman hittills. Av dessa var 18 adulta fåglar vilket är ovanligt.

Fynd av rosenstare *Pastor roseus* i Sverige 2000–2021. Ljusa staplar = ungfåglar (1K), röda = äldre fåglar (2K+).

Tabell 40. Genomsnittligt antal rosenstare *Pastor roseus* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,3	0,4	2,2	2,0	3,9	13	9,9	22

Normalt dominerar ungfåglar på hösten. En ovanligt stor andel av fynden gjordes i de norrländska landskapen.

Sk: 1 2K+ hanne Nabben, Falsterbonäset 2.6 (Björn Malmhagen, Janne Dahlén m.fl.).

Bl: 1 ad. Torhamns udde 21–25.8 (F) (Jörgen Agerskov m.fl.).

Sm: 1 1K Ljungasjön Södra Ljunga 21.10 (Anders Pålsson, Krister Wahlström m.fl.).

Öl: 1 ad. hanne Ölands norra udde 6.6 (Tobias Berger, Mattias Nilsson m.fl.). 1 ad. hanne Ölands södra udde, Ottenby 13.8 (Olle Edlund, Bertil Breife m.fl.). 1 1K Ölands södra udde, Ottenby 29.8 (Krister Nordin, Karl-Erik Sundström, Tomas Lundström m.fl.).

Hl: 1 ad. hanne Getterön 25–27.5 (Mikael Nord m.fl.). 1 1K Glommens sten 11.10 (Tony Norman m.fl.).

Bob: 1 2K+ Fykan, Ramsviklandet, Sotenäs 14–15.6 (Jan Artursson m.fl.). 1 ad. Lindåsvägen, Kapelle, Uddevalla 17–20.6 (Andreas Olsson). 1 ad. hanne vid Stordal, Stenkyrka, Tjörn 20.6 (Stefan Mattsson). 1 1K Hyppeln, Öckerö 5–12.10 (Ingemar Åhlund m.fl.).

Srm: 1 ex. Petters hage, Gesta gård 11.8 (Petter Kappel).

Upl: 1 ad. Stora parnassen, Hjälstaviken 18–21.6 (Frank van Spelde m.fl.).

Vrm: 1 2K+ Östegård, Töcksfors 5.6 (gm rrk Vrm), 1 ad. hanne Kälkerud, Torsby 21–23.6 och samma fågel i Uterbyn, Torsby 24–27.6 (Jan Håkansson m.fl.).

Vb: 1 ad. Sundsviken, Bjurön, Bjuröklubb 9.6 (gm Erik Normark). 1 ad. Grubbe, Umeå 23.7 (gm rrk Vb).

Nb: 1 ad. hanne Lillpite 30.6–17.7 (Sture Sandberg m.fl.). 1 ad. Malören NR, Kalix skg. 10.7 (Peter Lindmark, Alexandra Lindmark).

Svarthalsad trast *Turdus atrogularis*, Bjässanden (Nb), 26 december 2020. Fågeln var kvar till 20 mars 2021.

S Lpl: 1 ad. hanne Baksjöleden, Ås lpm 3.6 (Gunnar Ekenberg). 1 ad. Dikanäs, Ås lpm 6–10.9 (Karolina Grahn, Inga Olofsson m.fl.). Första och andra fyndet i Ås lpm.

N Lpl: 1 ad. hanne Abisko, T lpm 5–6.6 (Nils Åke Andersson, Sara Sand). Femte fyndet i T lpm.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Svarthalsad trast *Turdus atrogularis* (58/58–6/6)

Sk: 1 2K hanne Finjasjöbaden, Sjörröd, 18.1–12.3 (F) (Håkan Winqvist, Dan Persson, Björn Erixon).

Öl: 1 2K+ Albrunna 17.1 (Pontus Blanch).

Gtl: 1 2K+ Släkvik, Kronholmen, Västergarn, 16.1 (F) (Mikael Larsson).

Hl: 1 2K+ Stranninge, Morup, 28.1 (F) (Per Sandberg, Lasse Olsson).

Vg: 1 2K+ Fågeltornsängen, Välen, 27.1 (F) (Nils-Olof Jerling).

Upl: 1 1K+ Helgeby Rasbokil, 27.11 (F) (Baltasar Pinheiro).

Nb: 1 3K+ hanne Bjässanden 1.1–20.3 (F) (Emma Nilsson).

Ny art för Gotland och Hallands andra fynd gjordes under året. De svenska fynden har annars en nordlig och ostlig tyngdpunkt. Med tanke på det är det något överraskande att vårt sydligaste landskap, Skåne, fick sitt tolfte fynd. Fågeln i Bjässanden, Nb, upptäcktes 2020 och ingår i den tidigare fyndtalen.

(ARON EDMAN)

Svarthalsad trast *Turdus atrogularis*, Sjörröd (Sk), 19 januari 2021.

Bruntrast *Turdus eunomus* (4/4–1/1)

Gtl: 1 1K hanne Visby hamn 9–10.12 (F) (Sebbe Nilsson m.fl.).

Landets femte bruntrast sågs under två dagar i centrala Visby. Det utgör Gotlands andra fynd och följer på ett sommarfynd 2020. Övriga svenska fynd, precis som majoriteten av västeuropeiska fynd, är från senhöst/vinter. Se foto sid. 72.

(ARON EDMAN)

Blåhake *Luscinia svecica*

Fynd av underarten:

Vitstjärnig blåhake *Luscinia s. cyanecula*

20 par

Den vitstjärniga blåhaken etablerar sig allt mer i Sverige. Så sent som 2012, alltså efter en period med bistra vintrar i hela Europa, gjordes inte ett enda fynd i Sverige. Via en stark population i Danmark, och med Västkusten som bas, etablerar underarten sig allt mer. (Underarten finns för övrigt även i Baltikum.) Häckningar konstaterades i Halland på fyra lokaler (tre lokaler 2020) och i Skåne på tre lokaler (en lokal 2020).

Sk: Häckning på tre lokaler 2021: Farhultsviken, Sandön och Krankesjön. I Farhultsviken finns rapporter om fyra sjungande hannar och en uppskattning på totalt 5–6 hannar i hela viken. Minst en häckning lyckades då ungfåglar observerades vid några tillfällen. Det är troligt att

Vitstjärnig blåhake *Luscinia svecica cyanecula*, Björkäng (Hl), 18 april 2021.

flera häckningar genomförts. Vid Sandön sågs adulta fåglar med mat i näbben vid ett tillfälle. Trots relativ stor bevakning sågs aldrig några ungar på lokalen. Vid Sjötorps ängar, Krankesjön ringmärktes två 2K hannar och en äldre hona under sommaren. Även en ungfågel fångades och ringmärktes vilket visar att det skett en lyckad häckning. I övrigt har tillfälliga observationer gjorts enligt följande: 1 sj. Löddeå 24.4 (Martin Olesen), 1 sj. Barsebäcks mosse 13–14.5 (Calle Ryberg m.fl.) och 1 sj. Ingelstorps ängar 6.6 (Thomas Nilsson, Åsa Jacobsson).

Hl: Häckning kunde konstateras på fyra lokaler: Hjälmns våtmark, Forsbäck, Björkäng och Vassvik, Eftra. Dessutom sjungande fåglar på ytterligare sju lokaler samt en ad. hona ringmärkt på Nidingen i juni. Fortsatt ökning och spridning av vitstjärniga blåhaken i Halland.

Boh: 1 sj. Laxbutiken vid Ljungskile i Uddevalla kommun mellan 7.6–9.7 (Anders Balksten m.fl.); fyndet är det andra dokumenterade fynd av underarten i Bohuslän. Det första gjordes vid Tofta kile, Kungälv 2020.

Nrk: 1 2K hanne Banvallen, Rysjön, Kvismaren 28.6 (Kvismare Fågelstation m.fl.).

Tillägg 1968:

Bl: 1 1K+ ringm. Utklippan 21.8 (F) (Lars G Petersson, Tommy Andersson).

Fyndet från 1968 har bedömts av Raritetskommittén eftersom underarten då var Rk-art. Under en vecka med ringmärkning i oktober 2021 på Utklippan, Blekinge, visade Tommy Andersson de övriga på plats gamla bilder från ett av sina tidiga besök på ön, närmare bestämt i augusti 1968. En bild av en handhållen blåhake påkallade uppmärksamhet hos de övriga och misstankarna gick mot vitstjärnig blåhake. Ett tidigare höstfynd av underarten finns, från Getterön 4–7.9 1959, och efter Utklippan 1968 har inget ytterligare höstfynd publicerats. Bestämningen grundar sig på den rent vita strupmiten som utesluter *svecica* i denna dräkt precis som i häckningsdräkten. Det omvända förhållandet förekommer dock, det vill säga att *cyanecula* kan uppvisa viss mängd orange i strupfläcken, och dessa fåglar kan vara svåra att separera från *svecica*.

(FREDRIK FRIBERG)

Sydnäktergal *Luscinia megarynchos* (88/88–2/2)

Srm: 1 sj. Kungsholm 4–11.6 (L) (Jan Hägg m.fl.).

Upl: 1 sj. Starbo, Hågadalens–Nästen naturreservat, 14.5–21.6 (F L) (Göran Ocklind, Petter Halldén).

Tillägg 1985:

Gtl: 1 ex. Hoburgen, Sundre, 11.5 (Roger Ahlman).

Sydnäktergalen är förväntad att öka i förekomst i sydligaste delarna av landet i takt med mildare kli-

Tabell 41. Genomsnittligt antal vitstjärniga blåhakar *Luscinia svecica cyanecula* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,4	1,0	2,4	0,8	0,6	0,1	4,0	>25

Rubinnäktergal *Calliope calliope*, Vargön (Vg), 19 december 2021.

mat och expanderande populationer norrut. Två fynd från Svealand och inte ett enda i Götaland bidrar inte till någon tydlig trend för arten. Fågeln från 1985 bedöms avse samma individ som tidigare publicerats från dagen före. Fyndet påverkar inte den tidigare fyndtotalen.

(ARON EDMAN)

Tabell 42. Genomsnittligt antal sydnäktergalar *Luscinia megarhynchos* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,2	0,6	1,9	1,9	1,6	2,9	2

Rubinnäktergal *Calliope calliope* (1/1–1/1)

Vg: 1 1K hanne Vargön 15.11–31.12 (F) (Leif Eriksson, Magnus Hallgren, Per Folkesson m.fl.).

Andra fyndet för landet! Vad som skulle visa sig bli en publikfriande och långstannande individ upptäcktes av en lokal fågelskådare i ett villakvarter i Vargön, Vänersborg, i mitten av november. Fågeln stannade långt in i april 2022. När vädret blev bistrare startades en fågelmatning upp för att gynna näktergalen. Detta uppskattades och fågeln var medgörlig och lättsedd under lång tid. En bit över 2 000 personer har rapporterat individen i Artpor-

talen och det står klart att detta är den enskilt ”mest sedda” fågelindividen i svensk fågelskådningshistoria.

(ARON EDMAN)

Tajgablåstjärt *Tarsiger cyanurus* EN

67 tajgablåstjärtar (67 fullfädrade+ 1 pull.) påträffades i landet 2021. Av de fullfädrade gjorde en övervintringsförsök, 6 rastade under vårsträcket, 32 (+1 pull.) i potentiell häckningsbiotop, däribland minst två säkra häckningar, samt 28 under höststräcket.. Se artikel om tajgablåstjärt på annan plats i denna upplaga av *Fågelåret*.

Anmärkningsvärda fynd:

Öl: 1 honf. Halltorps hage 2–4.2 (Viktor Petersson, Magnus Elfving m.fl.). Landets första februarifynd.

Srm: 1 honf. Kvicken, Skiren/Kvicken området, Eskilstuna 5–6.10 (Elias Ernvik, Yonas Ericsson, Tord Johansson m.fl.). Ovanligt med ett inlandsfynd i södra Sverige och i tät storskog!

Tabell 43. Genomsnittligt antal tajgablåstjärtar *Tarsiger cyanurus* per år under olika perioder 1950–2021.

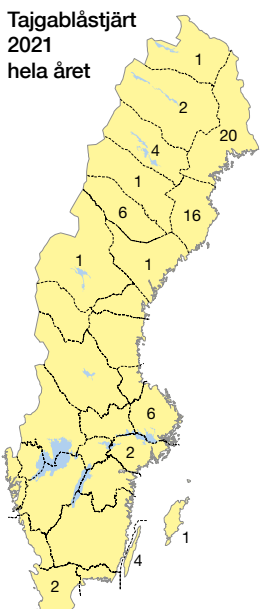
50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,1	0,6	0,3	1,1	2,6	9,7	68

Tajgablåstjärt *Tarsiger cyanurus*, Kvinnsgröta (Öl), 9 oktober 2021.

Ång: 1 honf. Tjärskär, Furuholmen, södra Härnön 19.9 (Björn Gustafsson). Fjärde fyndet i Ång.

Nb: 1 par med föda åt ungar Svanahuvudet nat. res.

Antal fynd per landskap av tajgablåstjärt *Tarsiger cyanurus* i Sverige 2021.

6.6–19.7 (Johan Nilsson, Mathias Bergström, Anders Eriksson m.fl.). Andra säkra häckningen i Nb.

Jmt: 1 honf. Badhusparken, Östersund 29.4–1.5 (Daniel Hedenbo, Jimmy Norlen m.fl.). Tredje fyndet i Jmt.

Ås lpm: 1 par samt 1 pull. Högland 5.7 (Ulf Lindell). Första häckningen i Ås lpm.

Ly lpm: 1 hanne sj. Harrberget, Rågoliden 28–29.5 (David Rocksén, Thomas Birkö, Björn Gustafsson m.fl.). Ny art för Ly lpm.

P lpm: 2 2K hanne sj. Bålkaberget NR 13.6–4.7 (Fredrik Enoksson, Kjell Nilsson, Thomas Hultquist m.fl.). 2 ex. sj. Grundträskliden, SV Arvidsjaur 15.6 (Kjell Nilsson). Sätte till nionde fyndet i P lpm.

T lpm: 1 2K hanne sj. Pitkäljärvi, standardrutt 30L2c 11.6 (Aron Norrby, Viggo Norrby). Femte fyndet i T lpm.

(ANDREAS LIVBOM)

Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis*

5 800 par

Utanför häckningsområdet på Öl & Gtl påträffades arten i sju rapportområden, alla längs Ostkusten, vilket är en någorlunda normal omfattning. Enligt Svensk Fågeltaxering (Green, M., m.fl.: *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling, årsrapport för 2021*) sker inga långsiktiga förändringar i populationen i stort.

Svarta rödstjärta *Phoenicurus ochruros*, Äspet (Sk), 12 januari 2021.

Sk: 3 ex.

Bl: 5 ex. ("osedvanligt klen förekomst" säger rrk Bl).

Sm/H: 12–13 ex. Några revir rapporterade, men ingen konstaterad häckning. Jämförelsevis lågt antal.

Ög: 2 ex.

Srm: 9 ex.

Upl: Åtta fynd av 15 ex. (nio av fåglarna på Svenska Högararna).

Gstr: 1 ex. 29.5 (Simon Stenberg Jönsson och Edvin Klein). Tredje fyndet i *Gstr*.

(LARS LINDELL)

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

1 700 par

Nio häckningar konstaterades: *Srm*, *Upl* (2), *Dlr* (2), *Hls* och *Vb* (3), och en trolig häckning rapporterades (*Upl*). Därutöver ca 195 sjungande ex. i någon dag eller kortare perioder. Antalet sjungande ex. är jämförelsevis lågt för de senare åren (som mest ca 300 sj. 2017). Årets sista fynd gjordes 17.10 på Öl.

Enligt Svensk Fågeltaxering har arten en mycket positiv utveckling under 2000-talet, men med ett "hack" i trenden 2021, vilket också tycks återspegla sig i spontanrapporteringen.

Ly lpm: 1 sj. Raningen, Grundfors, 29.5, dvs. samma plats som året före (Håkan Rune m.fl.).

(LARS LINDELL)

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros* NT

600 par

Den svarta rödstjärten har en stabil situation i landet. Men antalet häckningar i södra Sverige är svåra att uppskatta p.g.a. ett relativt undanskymt häckningsbeteende och ett flertal rörliga, ej häckande fåglar. N om *Dlr*–*Gstr* görs nu (2005–2021), ca 10–30 fynd/år. 1990–2004 noterades 30–80 fynd/år. Totalt 23 häckningar har konstaterats i detta område, varav tolv i Hälsingland. Den hittills nordligaste häckningen skedde i T lpm 2016. Populationen i S Sverige ligger runt 600 par, med huvuddelen i Skåne (400–470 par 2010).

Vinterfynd har noterats i Skåne (många), *Hl* (ca15), *Öl* (3), *Gtl* (3), *Vg* (7), *Boh* (3), *Ög* (4), *Nrk* (1), *Vstm* (1) och det nordligaste i *Vrm*, Degerfors 4.1 (Leif Paakononen).

Nordliga fynd:

Hls: 1 häckning. 2 pull. Bålsö hamnområde, Bålsön 20.6 (peter engström). Fem fynd: 1, resp 2 ex. Hölick 11–16.5 (Johan Södercrantz, Mats Axbrink) 1 honf. Störjungafrun 4–7.5 (Edwin Sahlin). 1 ex, Hög kyrka 10.8 och 15–16.9 (Johan Södercrantz m.fl.). 1 1K Köpmanberget 19.8–19.9 (Lars Göran Lindström m.fl.). 1 ex. Malgrynnan, Hudiksvall 18–21.10 (Robin Mattebo m.fl.).

Mpd: 1 fynd: 1 honf. Krokviken, Alnö 7.10 (Bengt Allberg, Irene Hammarström).

Turkestanrödstjärt *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*, Götene (Vg), 21 november 2021.

Ång: 4 fynd: 1 ex. Sandslån 26.5 (Anna Ahlström). 1 hanne Husumfabriken 16.6–11.7 (Jonas Konradsson). 1 1K Vallen, Ramsesjön 27.7 (Johannes Esberg). 1 ad. hanne Gideå plantskola, Gideå 31.8 (Thomas Birkö).

Vb: 6 fynd. 1 2K hanne Nagelhamnsviken, Yttre Västerfjärden 8.5 (Maria Roshed Sandström, Ralf Norberg, Tommy Andersson m.fl.). 1 hanne Bjuröklubb 30.5 (Håkan Olsson, Katarina Stenman). 1 2K sj. Holmögadd 5.6 (Niklas Andersson, Johan Forssell, Joakim Lessmann m.fl.). 1 1K+ honf. Bjuröklubb 1.8 (Staffan Andersson), 1 honf. Rönfällan, Norsjö 22.8 (Anders Lindström). 1 honf. Norrböle, Skellefteå 21.11 (Staffan Andersson)

Nb: 1 honf. Rödkallen, Luleå skg. 19.5 (Jan Bergström).

Hjd: 5 fynd: 1 ex. Storsjö, 24.4–13.5 (Bert-Ivan Mattsson, Marlene Åslund, Birger Östlund. 1 sj. Helagsstugorna, Helags 28.6 (Filip Larsson). 1 ex. Falkvålen, Flattruet 29.6 (Thomas Åberg). 1 ex. Storsjö 604, Storsjö, 5.8 (Marlene Åslund) 1 ex. Nordsätern, Storsjö 6.9 (Kent Moén).

(PETER STRANDVIK)

Fynd av underarten:

Turkestanrödstjärt *Phoenicurus o. phoenicuroides* (0/0–2/2)

Öl: 1 1K+ hanne Trollskogen, Ölands norra udde, 31.10–4.11 (F, DNA Collinson ref. EBR07) (Gabriel Säll, Magnus Elfving).

Vg: 1 1K hanne Götene, 20–21.11 och 1.12 (F, DNA Collinson ref. EBR06) (Janne Pettersson, m.fl.).

Phoenicurus o. phoenicuroides/semirufus/rufiventris/ochruros (26/26–2/2)

Bl: 1 2K hanne Saltstensudden, Utlängan, 12.4 (F) (Lars-Gunnar Lundquist).

Hl: 1 1K hanne ringm. Nidingen 15.11 (F) (Uno Unger, Dennis Kraft, Tommy Järås).

Avföring från fåglarna i Trollskogen och Götene har DNA-sekvenserats. Med hjälp av det har de kunnat bestämmas till underart och är därmed de första fynden som publiceras som *phoenicuroides*. Blekingefågeln utgör det första vårfyndet i landet och ett av få vårfynd i Västeuropa. Finland (april) och Frankrike (mars) står för två av vårfynden enligt tarsiger.com. Sverige svarar fortfarande för en häpnadsväckande stor andel av det totala fyndantalet i Europa. Vårt grannland i öster, Finland, har som jämförelse endast fyra fynd.

(ARON EDMAN)

Svart rödstjärt x rödstjärt

Phoenicurus ochruros x *Ph. phoenicurus*

Historiskt har förmodade samhäckningar mellan svart rödstjärt och rödstjärt rapporterats och observationer av adulta hybrider har förekommit de flesta av de senaste åren (ej redovisat i *Fågelåret*). I år finns fem hybrider noterade i Artportalen.

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus maurus* (sibirisk buskskvätta), Bäckaslövs våtmark (Sm), 4 juni 2021.

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus* 1K hanne, Björksund, Hölö (Srm), 28 november 2021.

Sm: 1 3K+ hanne Taberg, Jönköping k:n 1.5 (Per-Eric Svahn, Thomas Rostedt).

Gtl: 1 2K hanne Marbadhuvud, Sundre 28.4 (Lars Jonsson).

Boh: 1 hanne Kärra, Uddevalla 22.5 (Hans Johansson).

Vg: 1 3K+ hanne permanent revir Marbodal, Tidaholm, 6–19.6 (Magnus Hallgren). 1 hanne med föda åt ungar Stora Bjurum, Hornborgasjön 12.6–10.9 (Ingemar Nilsson, Michael Egerzon, Göran Darefelt m.fl.).

(PETER STRANDVIK)

Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola* **VU** 100 par

Den svarthakade buskskvättan häckar i helt andra biotoper än den brandkronade kungsfågeln, men ändå finns många likheter i arternas uppträdande under senare år. Båda var högst sporadiska häckare fram till 2010-talet då det rasslade till och arterna snabbt etablerade sig som regelbundna häckfåglar i Skåne och Halland. Under de allra senaste åren tycks emellertid den geografiska expansionen stannat av, liksom kanske också ökningen av populationstäthet i de redan etablerade områdena. När det gäller det sistnämnda kan emellertid en faktor vara att, som rrk Skåne konstaterar, ”Allt eftersom arten blir vanligare så väcker den mindre uppseende och färre fågelskådare besöker varje häckningslokal. Det

är därför sannolikt att man konstaterar en lägre andel lyckade häckningar nu än när arten bara häckade med några få par i landskapet enbart på grund av att färre fågelskådare besöker lokalerna.”

Sk: Minst 22 häckningar (Rrk Skåne).

Bl: 14 ex. mellan 25.2 och 22.5, inga häckningar. Högsta årsantalet i landskapet (Rrk Bl).

Sm: En häckning och ytterligare 13 fynd varav ett vinterfynd och 12 vårfynd (Rrk Jkp, Rrk Kbg, Rrk Ö Sm).

Öl: Tre vårfynd och ett höstfynd (Rrk Öl).

Hl: Totalt 41 revir, där häckningar kunde konstateras i de flesta (Rrk Hl).

Gtl: Tre fynd 29.3–17.5 (Rrk Gtl).

Vg: Två troliga häckningar och ytterligare 27 fynd (Rrk Vg, Rrk Gbg).

Ög: Två marsfynd (Rrk Ög).

Boh: En konstaterad och tre troliga häckningar. Ytterligare 50–60 fynd under alla årstider (Rrk Boh, Rrk Gbg).

Srm: Tre vårfynd (Rrk Sthm).

Upl: Ett vårfynd (Rrk Sthm).

(JOHAN SVEDHOLM)

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus* (25/25–4/4)

Fynd av underarten:

Sibirisk buskskvätta *S. m. maurus* (1/1–2/2)

Sm: 1 2K hanne Bäckaslövs våtmark, Bokhultet, 4–5.6 (F, DNA Collinson ref. SM67) (Johannes Rydström, Tomas Lundqvist, Carina Skoglöf).

Öl: 1 1K hona Båden–Strandtorp 19–23.10 (F, DNA Collinson ref. SM66) (Joakim Granholm, Pontus Wennesjö, Frida Johnsson).

Tabell 44. Genomsnittligt antal svarthakade buskskvättor *Saxicola rubicola* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
1,0	3,1	3,8	9,8	15	33	>90	>300

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus hemprichii* (kaspisk buskskvätta), Alvret, Sundre (Gtl), 30 maj 2021.

Tillägg 2020:

Gtl: 1 2K hanne Stenmuseet, Sundre, 2–3.5 (F, DNA Collinson ref. SM48) (Fredrik Anmark).

Fynd av underarten:

Kaspisk buskskvätta *S. m. hemprichii* (8/8–1/1)

Gtl: 1 3K+ hanne Alvret, Sundre, 30.5 (F) (Måns Grundsten, Mattias Gerdin).

Fynd av:

Ob. sibirisk/armenisk buskskvätta *S. m. maurus/variegatus* (4/4–1/1)

Srm: 1 1K hanne Björksund, Hölö, 27.11–3.12 (F, DNA NRM-CGI-4.1-686-2021) (Måns Grundsten m.fl.).

Raritetskommittén publicerade 2021 en omfattande genomgång av fyndmaterialet av östliga buskskvättor för att, om möjligt, artbestämma fåglarna efter att ”vitgumpad buskskvätta” delats upp i två arter – vitgumpad buskskvätta (*S. maurus*) och amurbuskskvätta (*S. stejnegeri*) (VF 2/2021 s. 30). Årets fynd har precis som tidigare, bestämts till underart så långt som möjligt. Övervikten av fynd av underarten kaspisk buskskvätta förklaras främst av att dessa är klart lättast att bestämma eftersom de är ensamma om att uppvisa mycket vitt i stjärten. De två sibiriska buskskvättorna är de första att publiceras bestämda till underarten *maurus*. De bestämningarna har gjorts med hjälp av DNA-analys av avföring. Fyndet från 2020 har lagts till den tidigare fyndtotalen.

(ARON EDMAN)

Ob. vitgumpad buskskvätta/amurbuskskvätta *Saxicola maurus/stejnegeri* (175/175–2/2)

Fynd av:

S. maurus/S. stejnegeri (167/167–2/2)

Öl: 1 2K+ hanne Västra mark, Ottenby, 9.10 (F) (Douglas Gustafsson).

Nb: 1 honf. Haparanda Sandskär 2–3.10 (F) (Haparanda Sandskärs fågelstation).

Tillägg 2020:

Sm: 1 2K hanne Anebo 15–16.6 (F) (Göran Cedertorn, Sverker Petersson).

Korrigerig 2017:

Vg: Fyndet vid Viksängen, Vargön, 10–12.10 ska rätteligen publiceras som 1K+ hona (F) (F 2017:161).

Efter raritetskommitténs genomgång 2021 lämnades ett stort antal fåglar obestämda. Under 2021 lades ytterligare två fynd till de obestämda och ett släpande fynd från 2020 publiceras även det som obestämt till art. Fyndet från 2020 har lagts till den tidigare fyndtotalen.

(ARON EDMAN)

Amurbuskskvätta *Saxicola stejnegeri* (5/5–0/0)

Tillägg 2020:

Bl: 1 honf. Utlängan 11.11 (F, DNA Collinson ref. SM47) (Lars-Gunnar Lundquist).

Avföringsprov från en honfärgad buskskvätta observerad på Utlängan i november 2020 har under 2021 analyserats med avseende på DNA och fågeln konstaterades vara en amurbuskskvätta. Enbart utifrån dräkten och tillgängliga bilder var bestämningen inte självklar. Fyndet har lagts till den tidigare fyndtotalen.

(ARON EDMAN)

Ob. svarthakad/vitgumpad/amur- buskskvätta *Saxicola rubicola/maurus/stejnegeri*

Det är naturligtvis svårt att dra några slutsatser om en fågels uppträdandemönster om man inte vet om den härstammar från Västeuropa eller Centralasien. Fynden av obestämda fåglar i detta artkomplex får i stället stå som ett litet monument för de bestämningssvårigheter som föreligger, trots att samtliga årets fåglar faktiskt fotodokumenterades.

Dls: 1 2K+ hanne Hästefjordsområdet, Vänersborgs k:n 21.5 (Mikael Egerzon, Clas Wennerdal).

Upl: 1 hanne Almunge 16.6, en något avvikande svarthakad buskskvätta eller något av de östliga taxana (Rrk Upl).

Vb: 1 hanne Norrby, Rödåsel 19.5 (Martin Lagmo). Troligen en svarthakad buskskvätta (Rrk Vb).

(JOHAN SVEDHOLM)

Isabellastenskvätta *Oenanthe isabellina* hanne, Strandbaden (Sk), augustii 2021.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Fynd av underarten:

Grönlandsstenskvätta *Oenanthe o. leucorhoa* (39/39–0/0)

Komplettering 2015:

Öl: Den ringmärkta 2K+ hanne som publicerats från 17.10, Ottenby, har nyligen DNA-analyserats och analysen ger stöd för att fågeln kommit från Grönland, vilket också en tidigare gjord isotopanalys talar för (DNA NRM-CGI-4.1-619-2020 resp. isotopanalys av Lars Edenius, 2017) (F 2015:140).

I litteraturen anges att underarten *leucorhoa* passerar västra Europa under flyttningen och i förteckningen över Sveriges fågeltaxa (se birdlife.se/rk) finns också grönlandsstenskvätta med sedan länge. Genom åren har 39 svenska fynd publicerats, i nästan alla fall rör det ringmärkta individer som varit långvingade. Det ovan angivna Ottenbyfyndet avser en individ med en vinglängd om 111 mm och stjärtlängd om 63 mm, vilket i båda fallen ligger utanför känt intervall för både västliga och östliga populationer av underarten *oenanthe*. Ottenbyfågeln har nyligen DNA-analyserats och analysen stöder att det är en *leucorhoa* och då från Grönland. Även en tidigare gjord isotopanalys talar för att fågeln kommit från Grönland. Fyndet är alltså det första svenska fyndet som kunnat bestämmas till underart inte bara utifrån mått. Raritetskommittén avser att återkomma med en redovisning av kriterier för underartsbestämningen av *leucorhoa* och en genomgång av de tidigare publicerade svenska fynden.

(MAGNUS CORELL)

Ökenstenskvätta *Oenanthe deserti* hona, Marbäck (Vg), 3 november 2021.

Isabellastenskvätta *Oenanthe isabellina*

(28/28–3/3)

Sk: 1 2K+ hanne Storaskärsvägen, Strandbaden, 27.8–1.9 (F) (Alf Petersson).

Gtl: 1 1K+ Bungenäs, Bunge, 26.9 (F) (Jeroen Hartings).

Mpd: 1 1K+ Lörudden, Njurunda, 26.10 (F) (Fredie Wibron).

Fyndet vid Strandbaden, Sk, är det första av en äldre fågel på hösten. Adulta fåglar sträcker iväg tidigare från häckplatserna och denna fågel faller väl in i det mönstret genom att ligga flera veckor tidigare än det normala uppträdandet för felflygna unga isabellastenskvättor som normalt dyker upp från slutet av september och in i november.

(ARON EDMAN)

Tabell 45. Genomsnittligt antal isabellastenskvättor *Oenanthe isabellina* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0	0	0,1	0,4	0,7	1,5	2

Ökenstenskvätta *Oenanthe deserti* (67/67–1/1)

Vg: 1 1K hona Bredgårdsgårde, Marbäck, 3.11 (F) (Jan Andersson).

Västergötlands fjärde ökenstenskvätta dök upp i typisk tid för arten – 48 av 68 fynd är gjorda under oktober–november.

(ARON EDMAN)

Tabell 46. Genomsnittligt antal ökenstenskvättor *Oenanthe deserti* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0,1	0,2	1,2	0,9	2,0	2,1	1

Nunnestenskvätta *Oenanthe pleschanka* 1K hanne, Morups Tånge (H), 24 oktober 2021.

Nunnestenskvätta *Oenanthe pleschanka*

(55/55–3/3)

Gtl: 1 1K hanne Roes, Öja, 15–17.10 (F) (Mats Svensson Pavval, Magnus Svensson, Lars Jonsson m.fl.).

Hl: 1 1K hanne Morups Tånge 24.10 (F) (Lotta Ekedahl).

Vg: 1 1K+ honf. Rörsås, Boterstena, 26.10 (F) (Joel Hjalmarsson, Emil Hjalmarsson).

Västergötlands andra, Hallands nionde och Gotlands tolfte fynd. Arten har en koncentrerad fyndbild kring 20.10 och årets fynd faller direkt in i mönstret.

(ARON EDMAN)

Tabell 47. Genomsnittligt antal nunnestenskvättor *Oenanthe pleschanka* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0	0,1	0,6	1,2	1,1	2,4	2,5

Sibirisk järnsparv *Prunella montanella*

(82/82–0/0)

Tillägg 2020:

Nb: 1 lockande Rödkallen, Luleå skärgård, 11.10 (L) (Mårten Müller, Per Lif, Musse Björklund).

Publiceras med stöd av ljudinspelning av lockläte. Utifrån dagens kunskap ska det vara möjligt att säkert identifiera sibirisk järnsparv utifrån bra inspelning av lockläte som visar typiskt sonogram vilket var fallet med detta fynd (se vidare: *Siberian accentors – call identification possible?* <https://avesrares.wordpress.com/2016/12/13/siberian-accentors-call-identification-possible/>). Påtalas bör dock att referensmaterial när det gäller lockläten för

svartkronad järnsparv (*P. ocularis*) och svartstrupig järnsparv (*P. atrogularis*) är tämligen bristfälligt.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Gulärta *Motacilla flava*

Fynd av underarterna:

Östlig gulärta *Motacilla f. plexaltschutschensis* (4/4–0/0)

Sk: 1 3K Trelleborg 1.1–7.2 (F, DNA NRM CGI-4.1-619-2020) (Martin Ahlman, Mattias Ullman m.fl.).

Korrigerig 2019:

Sk: Fågeln vid Ystads saltsjöbad sågs 31.10–7.11 (F 2020:177).

Fågeln i Trelleborg avser den individ som första gången upptäcktes vid Gislövsläge 2019 och som sedan övervintrade i Trelleborg vintern 2019/2020 för att sedan återkomma i november 2020 och påbörja ny övervintring. Fågel sågs fram till början av februari 2021 då den var i dåligt skick och sannolikt dog. Fågeln vid Ystads saltsjöbad avser en korrigerig av publicerade fyndperiod – fågeln är tidigare bara publicerad från 5.11.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Citronärta *Motacilla citreola*

Totalt 55 individer (ungar från häckningar räknas ej), en liten ökning från förra årets 49 ex. likaså året dessförinnan med 42 ex. Nytt all time high med andra ord! 2 juv. blev resultatet från en ren häckning i Ångermanland och en blandhäckning med gulärta skedde troligen i Södermanland.

Sk: Ett påtagligt inflöde noterades under några dagar i maj med 1 2K hanne Simris strandäng 7.5 (Joakim Karlsson, Mikael Karlsson m.fl.), 1 hanne Södra Ålåsön 8.5 (Axel Thorenfeldt, Peter Öhrström, Christian Ljunggren m.fl.), 1 hanne hamnen, Klagshamn 12.5 (Oskar Löfgren, Krister Olsson) och 1 hanne Ribersborg 13.5 (Göran Hausenkamp, Krister Olsson m.fl.). Arten ses i princip årligen i Skåne, men 4 ex. är mer än genomsnittet. De närmast föregående årssummorna med lika många eller fler var 8 ex. 2013 och 5 ex. 2016. Även dessa år var fyndbilden huvudsakligen koncentrerad till första halvan av maj.

Bl: 1 hanne Charpentiers våtmark, Sölvesborgsviken 27.4–2.5 (André Julinder m.fl.). 1 2K hanne Utlängan 1.5 (Lars-Gunnar Lundquist m.fl.). 1 hona Utlängan 8–11.5 (Bengt Larsson, Jens Morin m.fl.). 1 2K hanne ringm. Utklippan 12.5 (Utklippans Fågelstation, Rolf Larsson m.fl.). 1 honf. Utlängan 14.5 (Thomas Daleke, Pia Daleke m.fl.). Tangerad högsta årssumma med 2019!

Öl: Norra udden: 1 hanne 2.5 (Anders Waldenström m.fl.). 1 hanne 8.5 (Johan Petersson m.fl.). 1 ex. 9.5

Citronärsla *Motacilla citreola* 1K, Trönninge ängar (HI), 20 augusti 2021.

(Göran Moheim). 1 hona 10.5 (Tobias Berger m.fl.). 1 hona Karsnabben, Böda hamn 13.5 (Robin Isaksson). 1 ex. 13.5 (Tobias Berger m.fl.). 1 hona 14.5 (Magnus Elfving). 1 hane (Raul Vicente). 1 par 18.5 (Magnus Elfving m.fl.). 1 par 3–16.6 (Björn Karlsson m.fl.). Övriga Öland: 1 ex. Kalvhagen, Mörbylånga 29–30.4 (Hannes Andersson, Mats Wallin m.fl.). 1 hane Ottenby 8.5 (Sven Wahlström m.fl.). 1 hane Sebybadet 14.5 (Björn Erixon m.fl.). 1 hane Ottenby 14.5 (Olle Edlund m.fl.). 1 2K hona Ottenby 15–16.5 (Raul Vicente m.fl.). 1 ex. Ottenby 18.5 (Bertil Breife m.fl.). 1 hona Ottenby 1.6 (Johan Willner m.fl.). Notera att ett par observerades under häckningstid på norra Udden. Dock verkar det inte som att blev någon häckning. Totalt blev det likt förra året ett rekordår, med ca. 19 individer noterade.

Gtl: Tre fynd av fyra individer. 1 hane Lillvik 8.5 (Björn Lilja). 2 2K+Holms fiskeläge 9.5 (Fredrik Anmark). 1 hane Flunting 10.5 (Henrik Johansson, Christian Johansson, Kicki Renström)

HI: 1 1K Trönninge ängar 20–21.8 (Julius Wengelin Grantén m.fl.).

SmG: 1 ad. hane Lilla Attsjön Furuby 26.4 (Thomas Hultquist, Anders Ahlström m.fl.).

Sm/F: 1 ex. Stickleösaviken, Landsjön, Jönköping k:n, 21.7–5.8 (Anders Fondelius, Björn Merkel, Håkan Yd-

regården m.fl.). 1 1K vid Bredasten, Vidöstern, Värnamo k:n 31.8 (Roger Ahlman, Lars-Gunnar Rehn, Leif Engquist).

Vg: 1 hane Dätterns naturreservat i början av maj.

Ög: 1 hane Vadarkärret, Beteby 24–26.5 (Mats H Johansson m.fl.). Femte fyndet i Ög och det första sedan 2016.

Srm: Citronärlan är en art som är märkligt sparsam i vårt område, trots ett geografiskt ostligt läge och mängder med uppenbart goda marker där arten skulle kunna rasta. Kan det rent av vara så att detta skulle kunna vara en nackdel och att det gör dem mer svårfunna? Under året gjordes dock två fynd och faktum är att det också är de första publicerade observationerna i rapportområdet sedan år 2014! Samtliga fynd: 1 hane Brannäs våtmark, Oxelösund 7.5 (Ola Kumlin, Lars Danielsson m.fl.). 1 hane med föda åt ungar Marsäng, Nyköping 13–25.6 (Peter Skoglund m.fl.).

Sthlm: 1 hane Saltmar, Landsort 4.5 (Raul Vicente). 1 hona Sandemar 17.5 (Roger Kaufmann). 1 hane höll revir vid Broängarna 19.5–16.6 (Bo Hellberg m.fl.). 1 1K Åstaåkern, Angarnssjöängen 28.8 (Svante Söderholm). 2 fynd i Srm och 2 fynd i Upl.

Upl: Tre vårfynd föreligger: 1 2K hane Västra piren, Skutskärsverken 10.5 (Per Johan Ulfendahl m.fl.). 1 hane Björn, Björns skärgård 22.5 (Ulrik Lötberg, Natalie Isaksson). 1 2K+ hane vid Fågeltornet, Hjälstaviken 22.5. Noterbart att det är tredje fyndet under sen vår/sommar av citronärsla vid Hjälstaviken på fyra år. Höst 1 ad. Badplatsen, Ledskärsområdet 15.9 (Kalle Brinell). 1 1K Kristineberg, Örskär 29.9 (Martin Irestedt).

Tabell 48. Genomsnittligt antal citronärslor *Motacilla citreola* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0	1,5	4,1	12	19	30	52

Nrk: Sedan 2015 har det nu funnits en revirhävande hanne vid S Tysslingen. Det är väl rimligt att anta att det är samma fågel som återkommer. 2015 konstaterades det en häckning, troligen en blandhäckning med gulärla. Om det är samma individ och om den kommer tillbaks även 2022 är den alltså minst tio år då eftersom den bedömdes som 3K+ redan 2015. 1 ad. hanne permanent revir Södra maderna, Tysslingen 13.5–1.7 (Maria Wanhe, Martin Karlsson, Robert Rydbeck m.fl.).

Dlr: 1 2K hanne Tisken, Falun 10.5 [F] (Per Johansson m.fl.). 1 2K+ hona Lindänget, Orsa 14–16.5 [F] (Lars Hansson, Cecilia Fahlén, Christina Jönsson). 1 ex. Rudängsmyrans våtmark, Borlänge 25.9 (Mikael Ohlson, Ulla Olofsson).

Hls: Två fynd under året och det är det 5 och 6 fyndet i landskapet. 1 2K+ hanne Fansmyren lakvattendamm, Hudiksvalls soptipp 4–5.5 (Johan Södercrantz, Karin Svensson m.fl.). 1 hanne str. N Ornskärpen, Strömsbruk 11.5 (Johan Myhrer)

Ång: 2 hannar, 1 hona samt minst 2 1K Öfjärden 9–26.7 (Jonas Konradsson, Ulf Norberg m.fl.). Så häckade citronärla återigen i Öfjärden. Rapporter vittnar om minst 2 1K-fåglar. Fåglarna var mycket rörliga och synliga lite nu och då, vilket gör en antalsbedömning av ungfåglar vanskelig.

Vb: 1 2K+ hona Dammen N Jvg, SÖ Degernässlätten, Umedeltar 29.7–27.8 (Emmanuel Naudot, Ralf Norberg, Håkan Olsson m.fl.). Åter sågs citronärla vid dammarna på Degernässlätten, denna gång en hona. Citronärla har nu setts på lokalen 2016, 2019, 2020 och 2021. Förutom att hannen 2016 eventuellt samhäckade med en hona gulärla finns inga tecken på häckningar på lokalen, men om platsen fortsätter locka citronärlor i samma utsträckning framöver kanske det bara är en tidsfråga innan första häckningen för Vb kan konstateras.

Tillägg 2020:

Bl: 1 ad. hona Utklippan 25.5 (Johan Åhlén, Lennart Eriksson). Fyndet föll tyvärr bort vid förra årets publicering. Fyndet är inkluderat i totalsumman.

(SIMON CARRINGTON)

Forsärla *Motacilla cinerea*

11 000 par

Trenden är att det fortsätter att gå mycket bra för forsärlan, och den är sedan ett antal år etablerad som häckfågel över nästan hela landet. Längs med kusterna är den vanlig och regelbundet förekommande upp till Västerbotten, medan den når upp till Jämtland i inlandet. Norrut förekommer det forsärlor men betydligt mer sparsamt. Under 2021 har signalerna från de olika landskapen varit lite olika. På det stora hela ligger antalet på en stabilt hög nivå. Några landskap noterar en svag ökning och några en svag minskning. Det sistnämnda kan bero på att den inte följs upp lika noggrant som tidigare

av alla skådare eftersom den numer betraktas som vanlig. Samma trend kan skönjas även i de sydligare landskapen och där noterar flera räk en kraftig ökning av antalet vinterfynd. Här nedan listas häckningar och troliga häckningar från landskapen norr om Mälaren i första hand samt fynden ifrån Norrbotten samt lappmarkerna.

Nrk: De flesta lämpliga häckplatser är numer besatta i landskapet.

Vstm: 35 säkerställda eller troliga häckningar är i nivå med de senaste åren.

Upl: Forsärlan förekommer regelbundet i de flesta lämpliga vattendrag över hela landskapet.

Dlr: 33 konstaterade häckningar och 22 troliga är i linje med de senaste åren.

Gstr: 33 häckningar innebär en ny högstanotering för landskapet.

Hls: Uppskattningen om ca 100 par i Hälsingland kvarstår, även intresset av att eftersöka arten verkar ha minskat efterhand som den har blivit allt vanligare.

Vb: Fem konstaterade häckningar och sju ytterligare fynd av par/fåglar som observerats under omständigheter som kan tyda på häckning är i paritet med 2020 och visar på att forsärlan nu verkligen etablerat sig på bred front som Västerbottnisk häckfågel.

Nb: Färre observationer än fjolåret, varken någon noterad eller misstänkt häckning förutom ett sommarfynd i slutet av juni. 1 hanne Soptippen, Boden kn. 17.4 (Jan Andersson), 1 ex. Jokkfall 26.6 (Teet Sirotkin, Jeanin Day).

Hjd: Två häckningar och totalt 24 fynd av 35 individer är lägre än fjolårets toppnotering.

Jmt: Forsärla sågs på ca 45 tänkbara häckningslokaler under häckningstid och på ca åtta av dessa konstaterades häckning, vilket är något fler än föregående år.

S Lpl: Häckningar: 1 par Baksjöleden, Ås lpm (Johan Karlsson m.fl.), 1 par Ransarluspen, Ås lpm (Torbjörn Johansson m.fl.). Dessutom flera fynd under häckningstid i både Åsele och Lycksele lappmarker, de flesta i Ammaräsområdet.

N Lpl: 1 ex. Kvikkjokk Lu lpm 9.8 (Per Eriksson), 1 ex. Vittangi, T lpm 5.5 (Benny Modig, Ann-Katrin Modig). 1 ex. Vittangi T lpm 15.10 (Benny Modig, Ann-Katrin Modig).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Sädesärla *Motacilla alba*

Fynd av underarten:

Engelsk sädesärla *Motacilla a. yarrellii*

Fältbestämning av engelsk sädesärla kan vara en av de mer svårknäckta nötterna i vår fågelfauna. Så länge det inte rör sig om gamla hannar, där bestämningen oftast är ganska oproblematiske, så är problemet att hybrider mellan *alba* och *yarrellii* förekommer regelbundet, och underarterna samhäckar

exempelvis i södra Norge. Dessa hybrider kan vara föräddiskt lika ungfåglar eller honor av rena *yarrellii*, varför både ålders- och, om möjligt, könsbestämning är väsentligt i sammanhanget. Många av hybriderna ligger ändå inom den naturliga variationen för rena *yarrellii*-honor/-ungfåglar, så frågan är var gränsen ska dras för att inte få en skevhet i det publicerade materialet. På grund av dessa svårigheter, och att kraven för publicering av underarten höjts under senare år kan man anta att det finns ett visst mörkertal samt att en och annan hybrid säkert slinker igenom som publicerade *yarrellii*. En del Rrk har valt att publicera misstänkta hybrider som ”Uppvisande karaktärer av *yarrellii*” medan andra lämnar dem opublicerade. Med det sagt så är årets 20 fynd en god årssumma, även om den ligger snäppet under de 31 fynd som gjordes 2020.

Sk: Fyra fynd inklusive ett vinterfynd, 1 ex. Västra stranden, Trelleborg–Stavstensudden 1.1–4.3 (Matthis Kaby, David Olausson, Peter Andersson m.fl.).

Hl: Fyra vårfynd och ett sommarfynd.

Vg: Ett vår- och ett höstfynd vardera av säkra *yarrellii* samt ytterligare fem vårfynd som publiceras som ”Uppvisande karaktärer pekande mot *yarrellii*” eller lämnas opublicerade då inte inslag av alba kan uteslutas helt (Rrk Vg, Rrk Gbg).

Bob: Fem vårfynd och två sommarfynd.

Upl: 1 ex, troligen hane, Ledsjärnsområdet 3–8.4 (Joakim Djerf, Elisabeth Djerf m.fl.). Kan antas vara samma individ som 2020 (Rrk Upl).

Vb: 1 3K+ hona Degernäsbäcken 4–11.4 (Ralf Norberg, Sören Wulff, Anders Hällström m.fl.). Sjunde fyndet i Vb (Rrk Vb).

Rättelse 2020:

Dlr: Två fynd 2020 (Orsa och Leksand) har felaktigt publicerats i *Fågelåret 2020* som engelsk sädesärta. Granskning håller inte för engelsk sädesärta *Motacilla a. yarrellii* (Rrk Dlr).

(JOHAN SVEDHOLM)

Större piplärka *Anthus richardi*

29 fynd – antalet per år verkar ha börjat stabiliseras på en i det längre perspektivet lägre nivå. Större piplärkans bästa tid är inte nu, förutom i Halland där inte mindre än 12 ex. har godkänts för publicering. Tre vårfynd föreligger från Gotland, medan övriga noteringar gjordes under normal sträckperiod under hösten (30.8–24.11).

Sk: 1 ex. str. SV Nabben, Falsterbonäset 22.9 (Mattias Ullman, Stefan Wahlstedt, Per-Magnus Åhrén m.fl.). 1 ex. Spillepeng 2.10 (Petter Olsson). 1 ex. str. S Lomma Södra, Lomma 7.10 (Lars Nilsson).

Bl: 1 ex. Torstävaviken 24.10 (Petter Nordvander).

Sm: 1 ex. str. SV Båtplatsen, Lidhemssjön 3.10 (Krister Carlsson, Johnny Carlsson, Roland Ylvén).

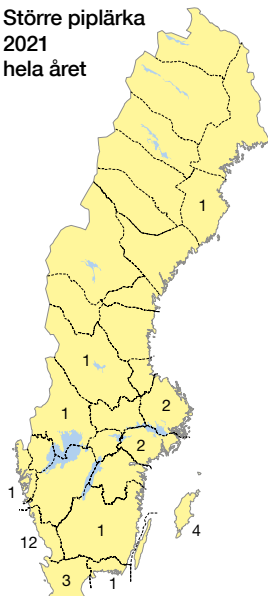
Gtl: 1 ex. Norderslätt, Stora Karlsö 9.5 (Juho Könönen). 1 ex. Sysneudd, Gammelgarn 14.5 (Per Smitterberg, Elmer Hjalmarsson m.fl.). 1 ex. Holmhällar, Vamlingbo 24.5 (Fredrik Anmark). 1 ex. Fyrbyn, Gotska Sandön 30.9 (Mattias Andersson, Mattias Gerdin, Tord Lantz).

Hl: 1 ex. Sik strandängar, Sik, Tvååker 5.9 (Reino Andersson, Anette Andersson). 1 ex. str. S Löfstaviken, Falkenbergs hamn 11.9 (Mårten Wikström). 1 ex. str. O Malön 26.9 (Anders Andersson). 1 ex. str. SO Grötvik 2.10 (Emil Lundahl, Henrik Gustafsson). 1 ex. str. S Björnhults våtmark, Lis mosse 9.10 (Jörgen Fagerblom, Ann-Jeanette Fagerblom). 1 ex. str. S Mönster, Onsala 17.10 (Anders Andersson). 1 ex. Sik strandängar, Sik, Tvååker 17.10 (Mikael Nord). 1 ex. Korshamn, Morups Tänge 29.10 (Johannes Rydström). 1 ex. Koggerudden, Morup 3.11 (Mats Axelsson). 1 ex. Sönnnerbergen, Onsala 3.11 (Claes Lööf). 1 ex. Nidingen 4.11 (Petter Olsson, Janne Dahlen m.fl.). 1 ex. Malön 23–24.11 (Kjell Wallin, Mikael Käll).

Bob: 1 ex. Grosshamn, Ramsvikslandet 30.8 (Thomas Ring).

Srm: 1 ex. Herrhamra ängar, Torö 21.9 (Jan Ohlsson). 1 ex. str. Havtornsudd, Gälö 31.10 (Kimmo Kangasvieri).

Upl: 1 ex. 30 m-kärret, Norra Järvafältet 22–25.9 (Johan Wallin m.fl.). 1 ex. Angarnssjöängen 9.10 (Peter Ström, Erik Koppe).

Landskapsvis fördelning av större piplärkor *Anthus richardi* i Sverige 2021. Samtliga fynd utom tre vårfynd på Gtl gjordes under hösten.

Tabell 49. Genomsnittligt antal större piplärkor <i>Anthus richardi</i> per år under olika perioder 1950–2021.							
50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,6	1,4	4,8	15	40	48	40	28

Fältpiplärka *Anthus campestris*, Knäbäcksdösen (Sk), 22 maj 2021.

Vrm: 1 ex. str. S Norra Lappnäsudden, Övre Fryken 5.10 (Patric Gullström).

Dlr: 1 ex. str. S Stensbo, Grangärde, Ludvika 20.10 (Peter Olsson, Bertil Rahm, Torbjörn Nilsson m.fl.).

Vb: 1 1K Degernäsbäcken, S väg, Umedeltat 19–23.10 (Fredrik Sundberg, Emmanuel Naudot, Joel Hallingfors m.fl.).

Tillägg 2014:

Vstm: 1 ex. Kvicksund, Rytterne 8.11 (Johan Mellquist, Tommy Emanuelsson). Fyndet har tidigare godkänts och publicerats av Rrk Srm eftersom fyndet även gjordes på den sörmländska delen av Kvicksund (Rrk Vstm).

(ANDREAS LIVBOM)

Mongolpiplärka *Anthus godlewskii* (21/21–2/2)

Gtl: 1 1K Faluddens fyr, Öja, 10.10 (F) (Juho Könönen).

Srm: 1 1K Landsorts fyr 31.10 (F) (Raul Vicente, Håkan Granbohm, Maria Carlson, Christer Carlson).

Två fynd i år och arten har nu noterats sex av de senaste tio åren och då med ett–två fynd per år. Årets uppträdande faller väl in i den fyndbild som sakta växer sig tydligare med totalt 23 fynd. Senhöst är det som gäller och medianupptäcktsdatum är 31.10. Årets fynd på Landsort utgör första fyndet för Södermanland.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Fältpiplärka *Anthus campestris* EN

30 par

Sakta men, som det verkar, säkert går det utför för fältpiplärkan i Sverige. Den försvann som häckfågel i Halland i början av 2010-talet och årets inventering i Skåne pekar mot en fortsatt minskning även där. Arten är dessutom numera koncentrerad till ett ganska begränsat område i östra Skåne. Utanför Skåne gjordes fyra fynd, vardera två i Blekinge och på Gotland.

Sk: För andra året i rad inventerades fältpiplärkan i Skåne. Det hittades 27 revir, varav 16 par påbörjade häckning. Detta är en minskning från 31 revir och 19 par som skred till häckning 2020. Inom artens huvudområde Drakamöllan – Brösarps norra backar – Ravlunda skjutfält – Vitemölla – Kiviks marknadsplats påträffades 20 revir (23 revir 2020), vilket utgör 74 procent av det totala antalet revir i Sverige. Läger vi till angränsande lokaler i norr, kuststräckan Gropahålet – Friseboda, så hyste detta område 93 procent av landets fältpiplärkor 2021 (Patrik Olofsson).

Bl: 1 ex. Sydudden, Utlängan 26.5 (F) (Max Olsson, Lars-Gunnar Lundquist). 1 ad. Utlängan 14.7 (F) (Lars-Gunnar Lundquist).

Gtl: 1 ex. Faludden 13.5 (Jim Sundberg, Anders Tengholm). 1 ex. Sysneudd 15–16.5 (Peter Berry, Per Tufvesson, Stefan Åström m.fl.).

Hl: Läget för fältpiplärkan i Halland är fortsatt dystert. För andra året i rad påträffades inte enda fältpiplärka. Samma sak skedde 2013 och 2014.

(ANDERS WIRDHEIM)

Sibirisk pipplärka *Anthus hodgsoni* (86/86–4/4)

Förutom några tydliga toppar den senaste tioårsperioden (höstarna 2011, 2013 och 2017) är 2–5 fåglar per år standarden för arten. Årets tre fynd hamnade datummässigt inom det normala spannet.

Sk: 1 ex. str. S Nabben, Falsterbonäset 28.10 (Mattias Ullman, David Erterius, Teet Sirotkin m.fl.).

Gtl: 1 ex. str. Bredsandsudde, Gotska Sandön 3.10 (Mattias Andersson, Tord Lantz m.fl.).

Hl: 1 ex. Kagabäcksviken, Träslövsläge 9–10.10 (Stefan Göransson m.fl.).

Nb: 1 ex. ringm. Haparanda Sandskär, Haparanda skg. NP 10.9 (Haparanda Sandskär Fågelstation, Sofia Lindblom, Karl Markus Laudon m.fl.).

(ANDREAS LIVBOM)

Tabell 50. Genomsnittligt antal sibiriska pipplärkor <i>Anthus hodgsoni</i> per år under olika perioder 1950–2021.							
50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0	0	0	0,2	0,8	1,9	5,2	4

Rödstrupig pipplärka *Anthus cervinus* VU

100 par

Tio fynd gjordes under häckningstid i potentiell häckningsbiotop, varav en säkerställd häckning. Detta motsvarar ungefär det vi normalt får in via spontanrapportering. Längs standardrutterna inom Svensk Fågeltaxering har inga rödstrupiga pipplärkor registrerats 2021. Totalt finns bara sju noteringar från sju olika år och sex olika standardrutter sedan 1998, så arten kan ej trendberäknas inom ramen för standardrutterna (Martin Green). Det råder dock ingen tvekan om att arten förekommer mycket sparsamt som häckfågel i vår fjällvärld.

Trenden i det nationella uppträdandet är negativ det senaste decenniet. På våren ses ”rödpipen” ganska glest i maj eller tidigt i juni under sin sträckperiod. Nedgången märks tydligast under höstmånaderna. Rrk Sk skriver: ”Antalet under höststräcket har minskat betänkligt på senare år, vilket inte minst märkts på Nabben där flera säsonger i rad gett ensiffriga årssummor. I år skedde en viss återhämtning då 22 ex. räknades på sträck där, likväl långt under genomsnittet på 51 ex. (Mattias Ullman, David Erterius)”. Från flera andra landskap rapporterades också om en något bättre höstsäsong 2022 än de närmast föregående åren, t.ex. Uppland, Västmanland, Dalarna, Västerbotten, men av oklar orsak.

Hjd: 1 sj. Småtjärnarna N Falkvålen, Flatruet 21.5 (Micke Johansson). 1 honf. Fjällvattnet, Tännäs 29.7 (Örjan Hallberg).

Ly lpm: 1 ex. Bjergenis-Dautajaureleden 17.6 (Lars Malmgren).

Lu lpm: noterad sj. Sjaunja 4.6 (Anton Larsson, Emil Larsson). 1 hane i lämplig biotop Dundret nat. res. 5.6 (Peter Lantz, Sofi Nordfeldt).

T lpm: 1 sj. Pulsujärvi 4.6 (Percy Fredriksson, Anders Lindberg, jukka markkanen). 1 ex. Pulsujärvi 4.6 (jukka markkanen, Anders Lindberg, Percy Fredriksson). 1 sj. Tavvavuoma, Tavvajaure 13.6 (Raul Vicente, Anders Haglund). 1 ex. i lämplig biotop Luossavaara, Kiruna, standardrutt 29J7h 23.6 (Marit Sikku Trägårdh). 1 ex. föda åt ungar Stordalens nat. res. 26.6 (Åke Flygare).

(ANDREAS LIVBOM)

Hedpipplärka *Anthus rubescens* (6/6–1/1)

Fynd av underarten:

Amerikansk hedpipplärka *Anthus r. rubescens* (2/2–1/1)

Hl: 1 ex. Låddholmsviken, Vallda Sandö, 10–13.5 (F) (Lars Lindskog, Erik Landgren).

Underartsbestämning av hedpipplärka är inte helt enkelt, men Raritetskommittén har valt att publicera denna fågel som amerikansk hedpipplärka (underarten *rubescens*) utifrån att den utseendemässigt stämmer mycket väl överens med kända karaktärer för denna underart. Detta fynd utgör då troligtvis även den första fågeln i sommarträkt som publiceras som underarten *rubescens* i Europa. Av nu totalt sju svenska fynd har tre publicerats som amerikansk hedpipplärka (*rubescens*), tre som sibirisk hedpipplärka (*japonicus*) och ett utan underartsbestämning.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Vattenpipplärka *Anthus spinoletta*

Totalt 71 ex. under året jämfört med 86 ex. 2020 och 93 ex. 2019.

Sk: Som vanligt sågs ett antal vattenpipplärkor i nordvästra Skåne i början av året, uppskattningsvis 6 ex. på Bjärehalvön och 7 ex. på Kullahalvön. I övriga Skåne sågs 11 ex., där 5 ex. Äspet 14.1–14.3 var årets största flock (Carl Christian Tofte, Lasse Sunnerstig, Magnus Ny m.fl.). Inlandsfynd gjorde med 2 ex. Vombs ängar 16.1–2.3 (Jens Morin, Elias Melchert Thelaus, Simon Fors m.fl.) och 2 ex. Örtöfta sockerbruksdammar 3.1–27.3 (David Gustavsson, Elias Melchert Thelaus, David Olausson m.fl.). Höstens inleddes med 1 ex. Lerhamn 29–31.10 (Olof Strand, Alf Petersson, Hans Norelius m.fl.). Under de sista två månaderna sågs ytterligare 10 ex., varav 6 ex. i nordväst. Bland övriga fynd kan nämnas ännu ett inlandsfynd vid Örtöfta sockerbruksdammar 19–31.12 (Petter Olsson, Wilhelm Lennman m.fl.).

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta*, Strandbaden (Sk), 20 december 2021.

Bl: 1 ex. Lindö udde 3–30.1 (F) (Fredrik Lennartsson m.fl.). 1 ex. Kråkenabben 7–14.2 (F) (Mats-Åke Persson m.fl.). 1 ex. Lindö udde 30.10–8.11(F) (Fredrik Lennartsson).

Sm: 1 ex. Svinö, Kalmar 3.2 (Anders Törnberg). Fjärde fyndet i Ö Sm. De tidigare gjordes 2020, 2017 och 2004, alla i Kalmar.

Öl: 1 ex. Neptuni åkrar 18.1 (Hasse Olsson). 1 ex. Ölands norra udde 3–4.11 (Magnus Hellström m.fl.). Ölands norra udde med omnejd verkar vara vattenpiplärkornas favoritområde på Öland, många av fynden görs där.

Hl: Ca 10 ex. under perioden 2.1–2.4. Minst 13 ex. under perioden 26.10–30.12.

Vg: 1 ex. Galterö 2–31.1 (Andy Hultberg m.fl.). Fågeln på Galterö upptäcktes redan 2020 och lokalen har nu hyst övervintrande vattenpiplärkor tre vintrar i rad.

Bob: 1 ex. 4.2 vid Torslanda golfbana på Hisingen (Stefan

Svanberg, Christer Fält m.fl.), vilket blev det enda fyndet för året. Under 2020 påträffades hela 8 ex. i landskapet, den högsta siffran sedan 2006. Nu har omkring 66 fynd (cirka 78 ex.) gjorts i Bohuslän.

(SIMON CARRINGTON)

Tallbit *Pinicola enucleator* **VU**

5 000 par

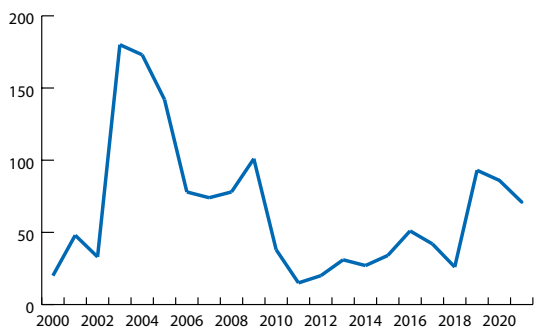
Som vanligt ett fåtal fynd under häckningstid från landets NV-delar, totalt från 17 olika lokaler, där många rapporter verkar härröra från olika standardrutter. Standardrutterna är onekligen mycket viktiga för att möjliggöra någon form av skattning av hur det går för tallbiten – men frågan är hur det går? Data från Svensk fågeltaxering visar att variationen mellan åren är stor – men frågan är vad det är som påverkar de stora årliga variationerna? Födottillgång i Sverige? Födottillgång nån annanstans? Eller nåt helt annat?

Nb: 1 sj. Matalamaa, standardrutt 29L7h 9.6 (Viggo Norrby, Aron Norrby). 1 sj. Kursulehto SO Keräntöjärvi 13.6 (Martin Kvarnbäck, Anton Kvarnbäck). 1 sj. Kursulehtonvuoma, standardrutt 29M2c 14.6 (Anton Kvarnbäck, Martin Kvarnbäck).

Jmt: 1 ex. i lämplig biotop Allberget, Ström 23.7 (Patrik Sandgren).

P lpm: 1 sj. Gåppelgielas, standardrutt 25I7c 26.6 (August Thomasson, Erik Sjögren).

Lu lpm: 2 sj. Alep Nabrretjåkka, Såkejägge, standardrutt 28J2c 19.6 (Gustav Eriksson).

Fynd av vattenpiplärka *Anthus spinoletta* i Sverige 2000–2021.

Tallbitar *Pinicola enucleator* hanne t.v. och hona t.h., Ylinen Aptsavaara (T lpm), 20 juni 2021.

T lpm: 2 sj.d Tullusvaara, Vittangi 8.5 (Marit Sikku Trägårdh). 1 hanne i lämplig biotop Nedre Soppero 29.5 (Jörgen Fritzson). 1 sj. Tuolpukkavägen 29.5 (Matthis Kaby). 1 ad. hanne sj. Idivuoma 1.6 (Per Ålind). 1 honfärgad i lämplig biotop Sattajärvi Tuolpukka-korset 2.6 (Mathias Bergström, Anders Eriksson, Tommy Eriksson m.fl.). 2 i par i lämplig biotop Paittasjärvi by SO Kuttainen 8.6 (Percy Fredriksson, Anders Lindberg, jukka markkanen). 1 ex. i lämplig biotop Pitkäjärvi, standardrutt 30L2c 11.6 (Aron Norrby, Viggo Norrby). 1 sj. Kuollitusjärvi 28.6 (Teet Sirotkin, Jeanin Day). 1 honfärgad i lämplig biotop Apts 14.7 (Per Andersson). 1 1K hanne i lämplig biotop Apts 14.7 (Per Andersson).

Utöver fynden i häckningstid så berördes också, framförallt, Mellansverige av en invasion av tallbitar under hösten. Rrk Srm skriver: "Sammanlagt finns det 286 fynd gällande 2 109 individer inrapporterade i Artportalen från slutet av året. I detta material finns det givetvis en del dubbelräkningar av stationära flockar, varför man rimligen får dra av en del individer. Mer rimligt är att det sågs i storleksordningen 1 000–1 500 individer, vilket kan jämföras med invasionen 2019 då det uppskattningsvis rapporterades närmare 4 000 individer." Rrk Dlr skriver: "Efter sammanslagning av fynd som bedöms avse samma individer kvarstår ca 2 583 ex. Det finns naturligtvis felkällor vid sammanslagningar av fynd och slutsumman ska därmed ses som ungefärlig. Invasionen verkar ha skett i två vågor, en i oktober och en i slutet av november och december.

Den senaste invasionsrörelsen skedde 2019 och i ett nationellt perspektiv var den invasionen mer omfattande men för Dalarnas del gjordes klart flera fynd under hösten 2021. Tidigare har det varit stora höstinvasioner också 1976, 1989, 1992, 1995, 2000 och 2002 men det är svårt att jämföra omfattningen mellan de olika åren." Rrk Vb skriver: "Med start i mitten av oktober börjar det fyllas på med tallbit i landskapet, och många fåglar väljer också att stanna kvar då det finns överflöd av rönnbär. Sammanlagt finns rapporteringar om ca 1 000 tallbitar i oktober, 1 500 i november och 2 000 i december. En hel del av dem rör säkerligen samma fåglar som rapporterats av olika personer från samma eller närliggande lokaler, men siffrorna säger ändå en del om artens uppträdande i landskapet."

(SVEN JÄGBRANT)

Vinterhämpling *Linaria flavirostris* VU

320 par

Vinterhämplingen häckar sparsamt i den svenska fjällkedjan, även om mycket få fynd görs under häckningstid. De få fynd som tyder på häckning inkommer i år, precis som brukligt, från Härjedalen och Torne lappmark. Vissa år görs fynd som tyder på häckning där emellan, men inte under 2021. Har vinterhämplingen en stor lucka i sitt utbredningsområde, eller är det helt enkelt inte fågelskådare som besöker och hittar vinterhämpling i dessa områden? Jämför man de svenska häckningsfynden

med situationen i Norge, blir man inte så mycket klokare. Under 2021 gjordes in princip inga fynd som tyder på häckning i Norge närmare än 10 mil från den svenska gränsen. De norska häckningsfynden är i stället koncentrerade till kusten och fjällområdena närmast denna.

Hjd: 6 i par i lämplig biotop Mittåkläppen 18.6–3.8 (Ralf Lundmark, Frida Olsson, Stefan Berg m.fl.).

T. lpm: 2 i par i lämplig biotop Trollsjön 27.6–9.7 (Göran Pettersson, Viktor Björkert). 2 ad. i lämplig biotop Kärkevägge 3.7 (Göran Pettersson). 1 häckning (1 ad. + 1 pull.) Luobasjavri 7.7 (Åke Flygare). 1 ex. i lämplig biotop Darfallahku, Cievrracohkka 12.7 (Johan Andin).

(SVEN JÄGBRANT)

Bändelkorsnäbb *Loxia bifasciata*

10 000 par

Även om bändelkorsnäbben under 2020 hade ett rekordartat uppträdande med en mängd konstaterade häckningar så minskade antalet fynd under 2021 kraftigt. Endast en häckning kunde konstateras i landet under året. Överlag gjordes mycket få fynd under det första halvåret, men under andra halvan av året ökade antalet fynd med en topp under augusti månad och tyngdpunkt längs ostkusten, från Uppland och norrut, även om antalet fynd i Dalsland och Bohuslän också var relativt högt.

Häckning:

Tlpm: 1 häckning (1 ex. + 2 1K) föda åt ungar Kallovara
20.5 (Agneta Haapasaari).

(SVEN JÄGBRANT)

Steglits *Carduelis carduelis*

44 000 par

Steglitsen är en av de arter som expanderar allra mest i Sverige just nu. Enligt Svensk Fågeltaxerings standardrutter noteras numera drygt åtta gånger fler steglitsar än i slutet av 1900-talet. Expansionen märks även i den spontana rapporteringen till Artportalen liksom kommentarer från många regionala rapportkommittéer..

Vb: Åtta konstaterade häckningar är i paritet med hur fyndbilden sett ut de senaste åren, men med tanke på det stora antalet steglitser som numera rapporteras från Västerbotten utgör det säkerligen bara en mindre del av de faktiska antalet häckningar.

Nb: Två säkerställda häckningar noterades i landskapets sydligare delar, en i Piteå och en i Luleå. Under perioden 25.3–9.5 sträckte 32 ex. förbi Södra armen, Pitsund, vilket är en knapp ökning mot fjolåret. 1 pull. Degerögtan, Luleå 26.7 (Jan Bergström). 2 pull. Framnäs, Öjebyn 29.8 (Lars Sandberg).

Hjd: Fynd under häckningstid: 2 ex. permanent revir He-

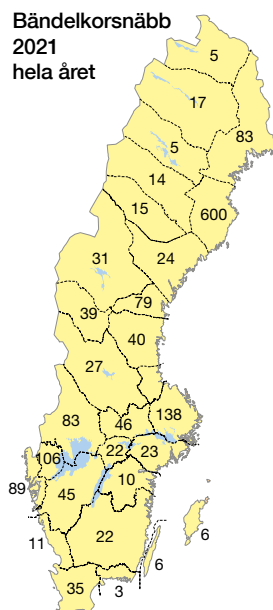
deviken 13.4–28.7 (Jim Bäck, Kalle Källebrink, Håkan Jacobsson). 13.8 sågs 5 ex. varav minst två var 1K på lokalen. 2 ad i lämplig biotop Sveg 18.6 (Magnus Fridolfsson). 1 ex. Andersborg 26.6 (Bo Runesson, Börje Silfer).

Jmt. Ökningen och spridningen av steglits verkar fortsätta. Totalt rapporterades omkring 250 observationer i år. Den absoluta merparten av dessa rapporter är från Östersund-Frösön med omnejd, men allt fler observationer görs även utanför detta område.

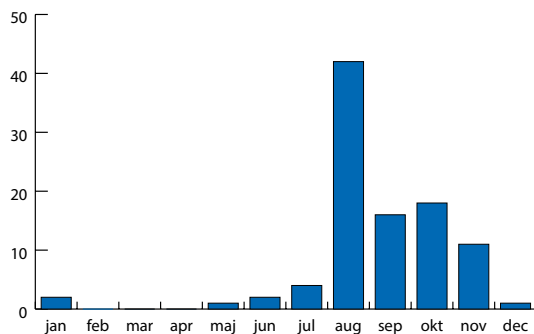
S Lpl: Intressanta fynd under häckningstid, bl.a. sågs 3 st. 1K.

P. lpm: 1 ex. Renvallen 4.3 (Samuel Berggren). 1 ex. Järvträsk 11–21.3 (Leif Björk, Jakob Wennberg). 1 ex. Slagnäs 14.4 (gm Kenth Nilsson).

Lu lpm: 3 ex. Hakkas BW 15.3 (Vivi Eriksson). 1 ex. Domänvägen 6 25.3 (André Strömberg). 1 ex. Kyrkvägen 11, Vuollerim 31.3 (Lars-Göran Hedberg). 1 ad.

Landskapsvis fördelning av bändelkorsnäbbar *Loxia bifasciata* i Sverige 2021.

Månadsvis fördelning av fynden av bändelkorsnäbb *Loxia bifasciata* i Sverige 2021.

Gulhämpling *Serinus serinus* hanne, centrala Kalmar (Sm), 11 juni 2021.

Mettä-dokkas 5 1.4 (Pia Johansson). 1 ex. Lyckostigen, Malmberget 9–13.4 (Bo Westerberg).

T lpm: 1 sj. Ala Lompolo, Kiruna C 5.7 (Mattias Laisfeldt, Joakim Wallström).

(SIMON CARRINGTON)

Gulhämpling *Serinus serinus* VU

55 par

Sk: En övervintrande fågel sågs i Skanör, Falsterbo 16.1–8.3 (Johan Lorentzon m.fl.). Det första två vårfynden gjordes 31.3, båda i Ystad (Per Thulin, Johanna Johansson). Årets sista fågel sågs på Nabben 30 oktober (Mattias Ullman m.fl.). *Rrk Sk*: Det är oerhört svårt att göra en bedömning av antalet häckande fåglar. De senaste åren har det känts som att försök till sammanslagningar av fynd och bedömningar av totalantal fåglar på olika lokaler förstört mer än det tillfört. Flera par kan häcka inom samma område och fåglarna är dessutom ofta ganska rörliga. Hädanefter kommer vi bara att sammanfatta de stora dragen och presentera antalet rapporter med de olika kategorierna av häckningskriterium möjlig, trolig och säker reproduktion. Det finns en rapport om en säker reproduktion: 2 i par bobygge Havsvägen, Åhus 2.5. Trolig reproduktion har rapporterats från sex lokaler: en i Vellinge, en i Ystad och fyra mellan Stenshuvud och Åhus. Det finns totalt 235 rapporter om möjlig reproduktion (d.v.s. spel/sång eller motsvarande häckningskriterium) under perioden 1 april–31 juli. De fördelar sig genom sex rapporter från Skånes västkust, 71 rapporter från sydkusten mellan

Falsterbo och Löderups strandbad och 158 rapporter från sträckan Simrishamn till Åhus. Slutligen finns en rapport om en sjungande fågel i Kristianstad. Känslan är att arten ökar i Skåne.

Bl: 13 under året varav 2 1K.

Sm: I Kalmar har gulhämplingen fått fäste rejält. Lite svårtolkat men omkring nio revir fanns i Kalmar under året. Ingen häckning konstaterad men arten är helt klart under spridning i Kalmar, troligen att många av 1K-fåglarna återvänder och börjar häcka då ökningen endast skett inom ett begränsat område, vad vi vet i nuläget. Övriga fynd: 1 sj. Västra begravningsplatsen, Oskarshamn 17.5 (Tommy Larsson). 1 sj. Patamalm 602, Mönsterås 19.5 (Bobbo Karlsson). 1 hanne Rinkabysjön, Tåvelsås 3.5 (Johannes Rydström, Ronny Johansson, Thomas Hultquist). 1 1K hanne Smedsbo, Vaggeryd 11.11 (Hans Boberg).

Öl: Fynd under häckningstid: 1 ex. Ottenby 1.7 (Ottenby fågelstation). 1 ex. Västra mark, Ottenby 10.7 (Ingvar Andersson). 1 ex. Böda sand 10.7 (Per Jakobsson). *Vår*: Årets första fynd gjordes 31.3 i Näsby (Johan Månsson m.fl.). Därefter noterades arten från 25–30 olika lokaler, enstaka fynd rör två ex. men främst ensamma individer. Inga tydliga tecken på häckning under året. Inte heller gjordes några höstfynd i år.

Boh: Två fynd under året: 1 ex. mot NO Härmanö, Orust 16.5 (Lasse Svensson). 1 ad. Hässlavägen, Hönö 19.7 (Thomas Karlsson).

Vg: 1 2K+ hanne, Långhem, 1.4 (Sara Wiklund). 1 ex. Brudarebacken 25.3 (Roger Eskilsson). 1 ex. Västra be-

Svarthuvad sparv *Emberiza melanocephala* hanne, Utö (Srm), 25 maj 2021.

gravningsplatsen 16–28.5 (Jonatan Uppström m.fl.).
Srm: 1 ex. str. NV Femörehuvud, Fyrhuset 21.4 (Samuel Wivstad). 1 sj. Fåfången, Södermalm, 3.5 (Ola Sångberg m.fl.). 1 sj. Landsorts fyr 6.6 (Karin Oknemarm).
Upl: 1 hanne str. N Rönnskärs udde, Vaddö 28.4 (Bill Douhan). 1 hanne Björn, Björns skärgård 20.5 (Ulrik Lötberg, Natalie Isaksson). 1 ex. Grönskär 22.5 (Åke Olausson, Tom Arnbom, Marianne Gernsjo). 1 1K, Svenska högar 4–7.10 (Anders Eriksson, Bill Douhan).
Dlr: 1 ex. Strandnäs, Finsta Ängar Hedemora 1.8 (Dag Lanerfeldt).
Hls: 1 hanne sj. Hölick 30.4–5.7 (Johan Södercrantz, Kalle Brinell m.fl.). Femte fyndet i *Hls*. Det senaste gjordes för 29 år sedan.
Vb: 1 hona Herrgårdsgatan, Holmsund 29.4 (Joakim Lessmann). Fågeln rastade kort vid ett fågelbord. Första fyndet i *Vb* sedan 2016. Fyndet gjordes bara några dagar efter att det upptäckts en gulhämpling på en matning utanför Piteå i Norrbotten.
Nb: 1 2K hanne Framnäs, Öjebyn 24–26.4 (Lars Sandberg, Staffan Sundin, Sven-Erik Sundberg m.fl.). Tredje fyndet i *Nb*.

(SIMON CARRINGTON)

Lappsparv *Calcarius lapponicus* **VU**

126 000 par

Som vi utvecklade i *Fågelåret 2020* uppvisar lappsparvsbeståndet i fjällkedjan påtagliga långtidsvariationer sedan 1960-talet, där vi just nu är inne i en fas med minskande antal. Vad den pågående nedgång-

en beror på är oklart. Kanske kan klimatförändringarna spela roll, vilka påverkar flera andra arter som häckar nära trädgränsen. De sydligaste häckande lappsparvarna (ca fem revir) finns på Långfjället, Älvdalen, *Dlr* i området kring Fosktjärnarna och det intilliggande myrområdet Mieschkelyöke, samt uppe på fjället Pråhta strax V om detta myrområde (*Rrk Dlr*). I häckningsområdets södra del (*Dlr* och i viss mån *Hjd*) är utbredningen tydligt ”luckig”, medan högre tätheter finns längre norrut. Ett flertal rapportområden noterade åter dåligt utfall för rastande lappsparvar under vår- och höststräcket. I Skåne, Uppland och Dalarna blev årssumman den lägsta hittills, och i Närke saknades vårfynd, vilket bara hänt en gång tidigare.

(ANDREAS LIVBOM)

Svarthuvad sparv *Emberiza melanocephala* (45/45–3/3)

Srm: 1 2K+ hanne Edesnäs gård 25–26.5 (F) (Sara Isaksson, Thomas Strid).
Upl: 1 2K+ hona Horssten 25.5 (F) (Måns Grundsten).
Vrm: 1 2K+ hanne Stöllet 5.6 (F) (Hans Persson, Per Gustafsson, Magnus Köpman).

Årets fynd passar väl in i den svenska fyndbilden. Mediandatum för vår- och försommarfynden är 1.6. Könsfördelningen är drygt 70 procent hanner och knappt 30 procent honfärgade. När det gäller

Kornsparv *Emberiza calandra*, Össby (Öl), 15 maj 2021.

de honfärgade fåglarna finns det, för ett antal av dessa, en del att önska när det gäller dokumentationen för att utesluta stäppsparv. Raritetskommittén har för avsikt att framöver göra en omgranskning av de honfärgade fåglarna.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Kornsparv *Emberiza calandra* **EN**

40 par

En lite mediokert år jämfört med 2020, men med några positiva besked. Svag ökning i Skåne. Ingen konstaterad häckning och minskning av både häckande och rastande fåglar på Öland jämfört med 2020 dock. Inga häckningar konstaterades heller på Gotland eller i Halland, till skillnad från 2020.

Sk: Totalt bedöms 51 honor och 57 hannar vara inblandade i det Skånska beståndet. 40–41 häckningsförsök resulterade i åtminstone 82 flygga ungar. Huvudområdena är sydöstra Skåne samt Böstesmyge och Barsebäck. (Peter Olsson, Richard Bergendahl, Kenny Nordström, Ulf Ståhle och Peter Öhrström).

Bl: Rekordår, totalt 4 ex. – tidigare som mest 3 ex. 1981: 1 ex. Bönsäcken, Hanö 15.5 (F) (Janne Dahlén). 1 ex. Gullholma 7.6 (F) (Bengt Strindhagen, Maria Strindhagen). 1 ex. (F) Utlängan 10.6 (Lars-Gunnar Lundquist). 1 ex. Torhamns udde 5.7 (F) (Claes Håkansson).

Öl: Liksom förra året fåglar vid Råbäcken, några stenkast från Össby, där de sista regelbundna häckningarna genomfördes 1972–1975. Totalt 3 ex. från slutet på april

till mitten på juli, men ingen konstaterad häckning här liksom från resten av ön. Två vinterfynd, ett 3.1 vid Sebbeby och ett andra 7–14.2 vid Triburga. Utöver detta 10 tillfälligt rast./sj. individer på ön.

Gt: 1 ex. Norrgårde, Hamra 30.4 (Lars Jonsson). 1 hanne sj. Sutarve, Kräklingbo 14.5–14.6. (Tord Lantz m.fl.). 1 par Faludden-området, 31.5–28.7. (David Kihlberg m.fl.). 1 ex. Barsehageudd, Sundre 4.6. (Anders Borgehed, David Kihlberg). 1 ex. Mafridsområdet, Västergarn 13.6. (Olof Armini).

Hl: 1 ex. sj. Munkagårdsfloen, 2–3.5. (Stefan Göransson m.fl.). 1 ex. Lunnakulla, Vallda, 18.5. (Erik Landgren). 1 ex. Lisared, Morup 5.6. (Jan Wahlberg).

Srm: 1 ex. Landsort 22–23.5 (Johan Nilsson, Göran Andervass). Sjätte fyndet i Srm.

(SIMON CARRINGTON)

Ortolansparv *Emberiza hortulana* **CR**

1 500 par

Det finns ingen anledning till muntra miner angående beståndsutvecklingen i år heller. Mestadels meddelas om svagt utfall såväl på vår- som höststräcket. Från artens utbredningsområde i delar av Mellansverige samt östra Norrland saxar vi kommentarer från de regionala rapportkommittéerna:

Sthm: ”Sju vårfynd och två höstfynd. Inga fynd som indikerar häckning. Tidigare häckningslokaler i Sigtuna och Vallentuna besökta utan fynd av ortolansparv.”

Upl: ”Rapporteringen av ortolansparv från det gångna året är en läsning som går mestadels i moll. Detta är

var inventeringsinsatsen begränsad till en handfull besök i kärnområdet SV Sparsåtra kyrka nära länsgränsen. Minst 10 sjungande hannar noterades mellan 20.5 och 5.6 (tre besök/rapporter i Artportalen), och utöver detta fanns det en varnande hona. (---) Totalt landar det på skrala 15 fynd av revirhävande ortolansparvar i Upplands rapportområde 2021 (14 i Enköping och 1 i Uppsala) och kan jämföras med 21 fynd förra året, 21 år 2019, 35 år 2018, 17 år 2017 och 26 år 2016. Delvis kan denna sämsta siffra någonsin förklaras av en något lägre besöksfrekvens detta år på flera kända lokaler, men tyvärr speglar det säkert även den fortsatta utarmningen av den uppländska ortolanpopulationen.”

Vstm: ”Sammanlagt lokaliserades 30 sångplatser varav 23 bedöms vara permanenta revir, vilket är ett konstaterat revir färre än 2020. Honor noterades i vid 30 tillfällen fördelat på 13 olika revir och i åtta revir konstaterades honorna mata. Ytterligare sex individer obestämda till kön noterades i samband med sjungande hannar. Efter inventeringen, 9.8, besöktes delar av kärnområdet och en kull med tre flygga ungar som matades av föräldrarna konstaterades, ytterligare tre hannar noterades i sina revir men dessa följdes inte upp vidare. Liksom tidigare år ligger reviren väldigt tätt och centralt i området. Som mest noterades 25 sjungande hannar 6.6 och 21 hannar 20.6 då också sju honor noterades vilket i viss mån verifierar antalet revir i området. Utanför kärnområdet återfanns endast en sjungande hanne vid ett tillfälle.”

Nrk: ”Årets utfall hos den häckande spillran i Kvismaren blev en hanne som häckade med två olika honor med två ungar som resultat i vardera häckning. Utöver det en revirhävande hanne.”

Dlr: ”Inga fynd gjordes, trots många eftersök, på de tre lokalerna i Avesta, Hedemora och Borlänge, där arten hävdat revir med kontinuitet, senast 2020. (---) Fyndet i N Orsa k:n inger ett litet hopp om att det ändå finns enstaka ortolaner kvar på hyggen. Senast 2014 gjordes ett fynd på hygge inte långt ifrån årets fynd. Läget för arten i Dalarna är alarmerande.”

Gstr: ”Årets observationer av ortolansparv speglar fortsatt den nedgång av arten i dess naturliga habitat. Återigen saknas fynd från kulturlandskapet och enstaka fynd görs istället på unghyggen som fungerar som en tillfällig häckningsplats.”

Hls: ”Ett bättre år för ortolansparven i landskapet, tillfälligt eller? Det är i första hand på brandområdena vid Kårböle som man ser en ökning med 11 sj., under 2020 fann fyra revir där. På andra hyggen i landskapet 5 sj. och i jordbrukslandskapet 3 sj.”

Mpd: ”Två konstaterade häckningar samt två möjliga häckningar.”

Ång: ”Rapporterad från knappt 25 lokaler med kriteriet möjlig reproduktion. På åtta av lokalerna har två eller tre individer noterats.”

Vb: ”Totalt noterades 93 sjungande eller på andra sätt revirhävande hannar på ca 50 lokaler. Detta är tredje året i rad med relativt sett höga summor för ortolan-

sparven i Västerbotten. Som vanligt toppar Hössjödalen SV Umeå med 38 noterade revir. Som vanligt kommer också kunskapen om områdets ortolansparvar från Peter Sunesson, som står för 95 procent av alla ortolansparvsnoteringar i området. Utöver Hössjödalen finns även relativt sett många revir noterade från jordbruksmarkerna vid Kåge/Ersmark/Ostvik norr om Skellefteå med 27 revir samt området kring. f.d. Vebomarksträsket, Lövånger med 5 revir. På bägge dessa platser gjordes riktade inventeringar via Länsstyrelsens medel för åtgärdsprogram för hotade arter. Från de klassiska ortolansparvsmarkerna kring Umeälvens slättlandskap finns endast noteringar om 3 revir. Årets enda konstaterade häckning kommer dock från detta område: 1 ex. med föda åt ungar Ringmärkdungen, T-vägen, Umedeltat 26.6 (Thomas Ågren, Christina Adolfsson).”

Nb: ”Totalt noterades 26 ex. i under häckningstid och angivet med något slags häckningsindicium, vilket är färre än fjolåret och tidigare år. De flesta fynd avser sjungande hannar på kalhyggen, men några sågs även i jordbrukslandskap om än färre än tidigare. Det bör finnas ett visst mörkertal, då landskapet är stort och huserar en stor mängd hyggen och andra lämpliga biotoper, som aldrig eller sällan besöks av ornitologer.”

Anmärkningsvärt sent fynd:

Bl: 1 honf. Gängletorp, Ramdala 20.12 (F) (Charlie Russell).

(ANDREAS LIVBOM)

Videsparv *Emberiza rustica* NT

34 000 par

Även om den långa trenden varit påtagligt nedåtgående under hela 2000-talet ser vi nu tecken på att beståndet stabiliserats på en lägre nivå eller rentav ökat något. Åtminstone gäller detta i kärnområdet i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, där trenden 2012–2021 faktiskt är signifikant positiv (Green m.fl. 2022). Längre söderut i Norrland samt i nordvästra Svealand är läget för videsparven som häckfågel fortfarande prekärt. Arten är där så fåtalig att resultaten från Svensk Fågeltaxering inte medger någon säker trendanalys. Tendenserna till ökning längst i norr avspeglar sig i varje fall i uppträddet i landets södra och mellersta delar samt längs Norrlandskusten under sträcktid, där flera rrk talar om relativt god förekomst under hösten, t.ex. i Västerbotten rekordartat uppträddet för de senaste decennierna och i Skåne årsrekord med fyra fynd på bara tio dagar i början av oktober.

Fynd under häckningstid i Svealand och sydligaste Norrland:

Dlr: 1 hanne sj. Särna 5–12.6 (Gustav Eriksson, Daniel Andersson). Första stationära revirhävande videsparven i lämplig biotop på många år.

Dvärgsparv *Emberiza pusilla* hanne, Jupukka (Nb), 15 juni 2021.

Dvärgsparv *Emberiza pusilla*, Lervik, Vejbystrand (Sk), 16 januari 2021.

Hjd: 1 sj. Sandåsullen, Tännaldalen 15.6 (Ingvar Torsson, Hans Sundström).

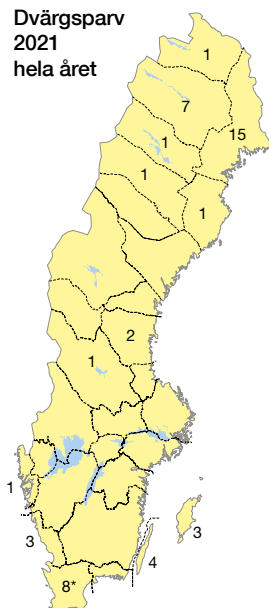
Samtliga fynd i Götaland:

Sk: 1 ex. Knösen, Falsterbonäset 2.10 (Oskar Löfgren).

Tabell 51. Genomsnittligt antal dvärgsparvar *Emberiza pusilla* per år under olika perioder 1950–2021.

50–59	60–69	70–79	80–89	90–99	00–09	10–19	20–21
0,9	6,0	7,2	13	19	11	28	52

Dvärgsparv
2021
hela året

Anyal fynd per landskap av dvärgsparv *Emberiza pusilla* i Sverige 2021. * Ytterligare 1 ex. kvar från 2020.

1 ex. Knäcken, Baskemölla 6.10 (Bengt Andersson). 2 ex. Lagunens småbåtshamn, Ribersborg 8–12.10 (Karl Pettersson, Tomas Svensson m.fl.)

Sm: 1 hanne Hyttkärr, Åkerljung, Västrums kyrka 13.9 (Roine Strandberg, Mathias Salomonsson).

Öl: 1 ad. Parkeringen, Ölands norra udde 23.5 (Robin Isaksson, Mattias Nilsson). 1 hanne Södra Lundsjön, Ottenby 25.5 (Martin Resare, Örjan Jitellius m.fl.). 1 hanne Västra skogen, Isgärde 5.6 (Markus Tallroth). 1 1K hona ringm. Ottenby fågelstation 5–11.9 (Ove Pettersson, Johan Willner m.fl.). 2 ex. Ölands södra udde, Ottenby 7.9 (Johan Willner, Filip Jansson). 1 ex. Sibyllas jaktstuga, Ottenby 11.9 (Marcus Teveborg). 1 1K hona ringm. Ottenby fågelstation 19.9 (Bertil Breife m.fl.). 2 ex. Södra lunden, Ottenby 7–8.10 (Gabriel Säll, Björn Erixon, Göran Andersson m.fl.). Fyndet 5.6 var det blott andra junifyndet på Öl.

Gtl: 1 ex. Ranarve, Öja 25.9 (Mats & Isabel Svensson Pavval, Magnus Svensson). 1 ex. Gansviken, Grötlingbo 26.9 (Juho Könönen).

(ANDREAS LIVBOM)

Dvärgsparv *Emberiza pusilla* **VU**

160 par

48 nya individer gjorde 2021 till ännu ett fint år för dvärgsparven. Fördelningen i tid och rum var normal med tre nya individer i Sydsverige i januari–februari samt i december, två vårfynd vid Östersjö-usten, 19 ex. under häckningstid i nordligaste Norrland och 24 ex. under höststräcket (27.8–8.11).

Vinterfynd:

Sk: 1 ex. Börringe våtmark 3–13.1 (Tommy Holmgren,

Daniel Bäckstedt, Jonas Holmqvist m.fl.), upptäcktes redan 2020. 1 ex. Lervik, Vejbystrand 15.1–15.2 (Phil Benstead m.fl.). 1 ex. Böste 18.1 (Mattias Ullman m.fl.). *Hl*: 1 ex. Stenhuggeriet, Grötvik 11–31.12 (Anders Wirdheim m.fl.).

Fynd under vårsträcket:

Öl: 1 ex. Ölands norra udde 9–10.5 (Pontus Wennesjö, Björn Karlsson m.fl.).

Gtl: 1 ex. f.d. Livräddningsstationen, Flisviken 20.4 (Christina Bredin, Cecilia Olsson).

Övrigt notabelt:

Nb: 4 ex. Rödkallen, Luleå skg. 19–26.9 (Per Lif, Benny Ahlnér, Musse Björklund m.fl.). Nationellt höstrekord gällande antal dvärgsparvar på samma rastlokal och dag.

(ANDREAS LIVBOM)

Gråhuvad sparv *Emberiza spodocephala* (3/3–1/1)
Hl: 1 2K+ hanne ringm. Nidingen 17.5 (F) (Uno Unger, Mikael Käll, Annelie Larsson, Per Schillander).

Landets fjärde fynd och det andra vårfyndet samt den första fångade och ringmärkta. Säker åldersbestämning av fältsparvar är ofta en stor utmaning på våren. Årets fågel visade handtäckare som till form och struktur mest påminde om 2K, medan stjärten mest troligt var ruggad och postjuvenil. Raritetskommittén väljer utifrån detta den säkra vägen och publicerar fågeln som 2K+. Totalt föreligger cirka 30 fynd i Europa där Storbritannien har flest fynd (6). I våra nordiska grannländer ser fyndbilden ut enligt följande: Norge (4 fynd), Finland (2) och Danmark (0) (tarsiger.com). Bild på fågeln finns på sid. 231.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Fynd avseende kategori D

Snögås *Anser caerulescens*

Snögås sågs under året i tio landskap med totalt fler individer än de senaste tre åren. Det är högst troligt att flera av landskapsfynden rör samma individer. Som mest har 2 snögäss setts tillsammans under året, merparten av fynden rör enstaka individer.

Sk: Vit morf 7 ex., blå morf 2 ex.

Sm: Vit morf 1 ex., blå morf 1 ex.

Öl: Vit morf 0 ex., blå morf 4 ex.

Hl: Vit morf 1 ex., blå morf 1 ex.

Vg: Vit morf 2 ex., blå morf 1 ex, intermediär mellan vit och blå 1 ex.

Vstm: Vit morf 1 ex., blå morf 0 ex.

Vrm: Vit morf 1 ex., blå morf 0 ex.

Hls: Vit morf 1 ex., blå morf 1 ex.

Vb: Vit morf 1 ex., blå morf 0 ex.

Nb: Vit morf 1 ex, blå morf 0 ex.

(HENRIK LERNER)

Kamskrake *Lophodytes cucullatus* (25/25–0/0)

Nrk: 1 ad. hanne Löten, Kvismaren, 5.10 (F) (Kalle Schöllin, Jan Andersson, Lennart Eriksson).

Tillägg 2013:

Gtl: 1 2K hanne Stockvikens fågeltorn, Öja, 4.5 (Juho Könönen, Ian Henshaw, Barbara Reguera Alonso).

Fynd av kamskrake som saknar ringar eller där observationsförhållandena varit sådana att det inte gått att konstatera om fågeln burit ringar eller inte, publiceras i kat. D. Närkefågeln avser en återkommande individ som upptäcktes 2017 och därefter

setts varje höst bortsett från 2019. Fyndet från 2013, som är det andra för Gotland, har lagts till den tidigare fyndtotalen.

(NIKLAS ANDERSSON)

Fynd avseende kategori E

Svart svan *Cygnus atratus*

Flera långstannande individer av denna parkrymling har setts under året. En försiktig uppskattning av totalantalet individer under året är 5 ex. med utgångspunkt i observationsdatum. Fynden i Dlr och Gstr bedöms vara samma individ.

Sk: 1 ex. vid Foteviken 14–20.8 (Gottfrid Sjödahl, Anders Wänge Kjellsson m.fl.) och sedan runt Falsterbonäset 29.8–5.9 (Richard Suneson, Alexander Zachrisson m.fl.). Fågeln sträckte ut vid Nabben 5.9.

Hl: 1 ex. Påarp 28.7 (Peter G Bengtsson, Julius Wengelin Grantén m.fl.).

Bob: 1 ex. 17–24.1 vid Bergs kile, Uddevalla (Jörgen Olsson m.fl.), besökte 30.1 Kleva (Helene Jacobson) och dök därefter upp 12.6–20.7 i Fjällbackafjorden–Anräsälvens mynning–Rödhammarfjorden i Tanum (Gunnel Turpeinen m.fl.). Troligen samma som under 2020.

Vg: 1 ex. 1.4 vid Hullsjön och därefter str. N i Vänern (Tomas Svensson m.fl.) samt 3 ex. Hornborgasjön från 5.4 (Ingemar Nilsson m.fl.) fram till 12.10.

Dlr: 1 ex. Nygårds, Lumsheden, Falun 2.4 (Ingrid Kallberg). Åttonde fyndet i Dlr.

Gstr: 1 ex. Vattan, Stocksbo 7–13.4 (Ingrid Kallberg m.fl.)
Ly lpm: 2 ex. Rökån 27.4 (Inga-Britt Hultmar). Andra fyndet i Ly lpm.

(HENRIK LERNER)

Fynd av brudand *Aix sponsa* i Sverige 1992–2021.

Brudand *Aix sponsa*

Brudanden hör hemma i Nordamerika och kan säkert nå Europa av egen kraft. Förekomsten under året var normal både antalsmässigt och geografiskt. Totalt sågs 5 ex. men det kan handla om 4, eftersom hannen i Halmstad kan ha varit en av de två hannar som sågs i Västergötland tidigare under säsongen. Långsiktigt tycks antalet fynd ha minskat något.

HL: 1 hanne 27.12 Halmstads hamn (Peter G. Bengtsson).

Vg: Två hannar sågs, varav en bedöms som samma ex. som i fjol, runt Tranemo 31.3 och en annan hanne 27.4 i Hornborgasjön. 1 hona Slottsskogen 2.1–9.2 (Bengt Adamsson m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Kamskrake *Lophodytes cucullatus* (3/3 – 1/1)

Srm: 1 hanne märkt med färgring Ytterbo våtmark och Överbosjön 10.4–3.5 (F), Strandstuviken 11–28.5 och Hartsö-Enskär 24.9 (Mikael Gemsjö, Anton Johansson, Martin Ahlman m.fl.).

Vrm: 1 hanne märkt med färgring Skåreområdet 17–18.4 (F) (Dan Norberg).

Fyndet i Södermanland är det fjärde fyndet av kamskrake som bedöms vara en parkrymning, i detta fall med ledning av fågelns plastringar. Fyndet i Värmland bedöms vara samma individ som sågs i Filipstad 2020.

(NIKLAS ANDERSSON)

Kungsfasan *Syrnaticus reevesii*

Kungsfasanen ses allt oftare, vilket tyder på att det förekommer utsättningar. Det är oklart om dessa utsättningar är medvetna eller "olycksfall i arbetet" i samband med att det sätts ut fasaner för jakt. Rapporter finns detta år endast från Sk och Ö Sm, men arten är enligt tidningsuppgifter sedd på flera andra håll. Flest observationer gjordes i Skåne. Rrk Sk kommenterar: "En fortsatt stabil population visar att den illegala utsättningen oroväckande nog fortgår."

(ANDERS WIRDHEIM)

Halsbandsparakit *Psittacula krameri*

Från senhösten 2020 (26.11–31.12) sågs 1 ex. (hona) i Kastlösa, Öl. Fågeln fanns kvar där t.o.m. den 14.2 2021 (Peter Lehmann m.fl.), varefter den först sågs på olika platser i ö. Bl 16.2–18.3 (Ann-Marie Karlsson m.fl.) samt därefter i ö. Sm 5.3 (Torsås, Bengt Lindberg) och 22.3–18.4 (Kallmar, Erik Cederberg m.fl.). Enligt rrk Ö. Sm var fågeln förrymd från Torsås 18.8 2020. Den sista noteringen gjordes i Karlevi, Öl, 10.9 (Aron Edman).

Vrm: 1 ex. Karlstad 18.3 (Kaj Sundström m.fl.). Andra fyndet i Vrm.

(LARS LINDELL)

Brun majna *Acridotheres tristis*

Brun majna hör naturligt hemma i östra Asien. Fynd som görs i Sverige handlar med största säkerhet om förrymda burfåglar. På vissa håll i södra Europa har individer som rymt lyckats etablera frilevande populationer och den finns med på EU:s lista över invasiva arter.

Boh: 1 ex. Kärra, Hisingen 24–28.9 (Ola Sandberg m.fl.). Första fyndet i Boh.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Av Raritetskommittén bordlagda rapporter

Tobisgrissla *Cheppus grylle*

Fynd av underarten:

C. g. mandtii

2007: *P lpm*: 1 1K Arjeplog 29–30.11 (F).

Azurmes *Cyanistes cyanus*

2019: *T lpm*: 1 ex. Kuttainen 5–6.11.

Fynd som arkiverats

då de inte kan bedömas med nuvarande kunskap

Tundratrut *Larus heuglini*

Sk: 1 2K Trelleborgs soptipp 28.5 (F), 1 2K Trelleborgs soptipp 11.6 (F).

Gtl: 1 3K+ Faluddens fyr, Öja, 3.10 (F).

Srm: 1 3K+ str. S Bredmar, Landsort, 3.10 (F).

Ång: 1 ad. str. SV Härnösödra 3.10 (F).

Varfågel *Lanius excubitor*

Fynd av underarten:

L. e. homeyeri

Vb: 1 2K+ ringm. Stora Fjäderägg 14.10 (F).

Fynd som inte har godkänts för publicering

Dvärgkanadagås *Branta hutchinsii*
Vg: 1 ex. Trandansen, Hornborgasjön, 1.5 (F).
Srm: 1 ex. Lötfälten, Goringeholm, 29.9 (F).

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana*
Hl: 1 hane Klapperstensfältet, Påarp, 8.4 (F).

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva*
Öl: 1 ex. Ölands södra udde, Ottenby, 21.6 (F).

Mindre gulbena *Tringa flavipes*
Lu lpm: 1 ex. Killinge 30.5 (F).

Ob. vadarvala *Glareola sp.*
Boh: 1 ex. Kullen, Stora Höga, 6.8 (F).

Sandtärna *Gelochelidon nilotica*
2020: Vg: 1 ex. Vadboden, Hornborgasjön 2.6.

Skäggjärna *Chlidonias hybrida*
Sk: 1 ex. Hallands väderö 9.7.

Stillahavslom *Gavia pacifica*
Sk: 1 ad. str. S Barsebäcks hamn 5.5.

Svartbrynad albatross *Thalassarche melanophris*
Sk: 1 subad. Barsebäcks hamn 22.4 och 25.4 (F).

Spetsbergsgrißla *Uria lomvia*
Sk: 1 ex. Rålehamn, Tjällran, 6.11, 1 ex. Lomma Södra 23.11.
Boh: 1 ex. Höviks holme och Snöholmen 29.10 (F), 1 ex. Hummerviken, Öckerö, 15.11.
Srm: 1 ex. Södra udden, Landsort, 22.5 (F).

Brittisk sillgrißla *Uria aalge albionis*
Hl: 1 str. Glommens sten 6.11.

Dvärgörn *Hieraetus pennatus*
Upl: 1 ex. str. S Angarnsjöängen 11.8.

Tornuggla *Tyto alba*
Vg: 1 ex. Tjärnen, Vrångö, 8.10 (F).

Eleonorafalk *Falco eleonora*
Sk: 1 ex. Edenryd 18.9.

Varfågel *Lanius excubitor homeyeri*
Dlr: 1 ex. Lindängen 6.11.

Ökenvarfågel *Lanius elegans*
Sm: 1 ex. Hammarby, Stabygården, Högsby, 18–19.11 (F).
Ög: 1 ex. Berghamra, Kättistad, 25.1 (F).

Träskångare *Lucostella lanceolata*
T lpm: 1 sj. Tavvaeno 13.6.

Stäppsångare *Iduna caligata*
2020: Gtl: 1 ex. Hoburgsklippan, Sundre, 4.6 (F).

Svarthakad sångare *Curruca ruppeli*
Boh: 1 2K+ hane Galejen, Nord-Koster, 24.7.

Rödstrupig sångare *Curruca cantillans*
Sk: 1 sj. Kristianstad 2.5 (L).

Nötväcka *Sitta europea caesia*
Vstm: 1 ex. Gålsjön, Arboga, 19.1.

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus*
Upl: 1 ad. hane Broängarna 24.4.

Trädnäktergal *Cercotrichas galactotes*
Sk: 1 ex. Torreberga 2.10.

Sydnäktergal *Luscinia megarhynchos*
Öl: 1 sj. Södra lundspetsen 29.5.

Isabellastenskvätta *Oenanthe isabellina*

Vg: 1 ex. Hulan 3.6.

Ob. medelhavstenskvvätta *Oenanthe hispanica/melanoleuca*

Vg: 1 ex. Hulan 17.8.

Svarthuvad gulärta *Motacilla flava feldegg*

Nrk: 1 hane Åslaholmen 8.5 och 10.5.

Östlig gulärta *Motacilla f. plexa/tschutschensis/macronyx*

Sk: 1 ex. Ystads saltsjöbad 28–29.10 (F).

2020: Sk: 1 1K Lerhamn 3.10 (F, L) (F 2020:194).

Tallspurv *Emberiza leucocephala*

Ög: 1 hona Smedstad, Tinnerö Eklandskap, 25.1 (F).

Lu lpm: 1 ad. hane Hedeberga, Gällivare, 15.5.

Referenser:

Ecke, F. och Hörnfeldt, B. (2022) Miljöövervakning av smågnagare. URL: <http://www.slu.se/mo-smagnagare>

Green, M., Haas, F., Lindström, Å. & Nilsson, L. 2021. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2020.

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2022. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2021.

Hellström, M. & Waern, M. 2021. Vitgumpad buskskvätta och amurbuskskvätta – Raritetskommitténs återgranskning av de svenska fynden. Vår Fågelvärld 80 (2): 30–40.

Keller, V., Herrando, S. & Vorisek, P. et al. 2020. European Breeding Bird Atlas 2 – Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.

Malmhagen, B. 2021. Skärskådade knölsvärter – Raritetskommitténs genomgång av de svenska fynden av amerikansk och sibirisk knölsvärta. Vår Fågelvärld 80 (3): 36–40.

Martin, R. 2016. Siberian accentors – call identification possible? <https://avesrares.wordpress.com/2016/12/13/siberian-accentors-call-identification-possible/>

Ottosson, U. et al. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad.

Raritetskommittén, 2019. Så greppar RK hybriderna. Vår Fågelvärld 78 (1): 34–41.

Rk-nytt 3/21. Meddelande från Raritetskommittén, 30 november 2021.

Wulff, S. och Roberge, C. 2021. Inventering av granbarkborreangrepp i Götaland och Svealand 2021. Inst. för Skoglig resurshushållning, SLU, Umeå.

Wirdheim, A. & Green, M. 2022. Sveriges fåglar 2021 – Hur går det för Sveriges fåglar – med särskilt fokus på läget i jordbrukslandskapet. BirdLife Sverige.

Nya arter för landet

Gulnäbbad lira *Calonectris borealis*

Kullen, Skåne

15 augusti 2021

Tidigt i gryningen 15 augusti 2021 beger Anders Ekstrand och jag oss till Kullen för att skåda havsfågel. Det ska inte tokblåsa, men 12–14 m/s västlig vind en sensommardag kan med lite tur bjuda på balearisk lira. Kullen är ofta bättre än Hovs hallar när det inte blåser så hårt och är generellt lite säkrare för lror.

Solen skiner och vinden är inte så jobbig när vi slår oss ner vid mistluren i soluppgången. Vi är en handfull skådare på plats, och ytterligare några sitter nere vid den lilla fyren längst ut på klipporna. Det börjar riktigt bra med tretåig mås, lunnefågel, stormfågel, lite havssulor och en toppskarv. En mindre lira långt ut ger oss adrenalinpåslag. Men det är ingen balearisk, det är bara en ”vanlig” mindre lira.

Vid halv nio reser sig Anders upp och börjar spana med handkikaren i stället för med tuben. Han är trött i ryggen av att sitta. Plötsligt gör han oss uppmärksamma på en ganska ljus havsfågel som flyger lojt mot oss med långa glid avlösta av enstaka vingslag, hela tiden nära vattenytan. Patrik Söderberg ropar ”gulnäbbad lira” och det blir full aktivitet på oss andra. Patrik ringer till skådarna nere vid den lilla fyren så att de också får se liran. Vi studerar liran på 500–600 meters avstånd i tubkikare. Jag fotograferar den med mitt 700 mm teleobjektiv, och Mårten Müller videofilmar den genom tuben nere från lilla fyren.

Det är en trutstor och ganska ljus lira, större än vad grålror och mindre lror brukar kännas. Fågeln

flyger lojt och värdigt med framskjutna vingknogar. I tuben ser vi att liran är ljusnäbbad med mörk näbbspets. Trots att liran är ganska ljus, upplever vi den som kontrastrik. Den helt vit under, och brun ovan med tydligt mörkare zick-zack-band på vingovansidan. Undersidan av vingspetsen är rejält mörk en bra bit in, och vingspetsen känns doppad i bläck. Vingbakkanten är tydligt och kontrasterande svart. Vi konstaterar att karaktärerna faktiskt stämmer riktigt bra med hur gulnäbbad lira beskrivs i *Fågelguiden* och den nyutkomna *Seabirds*, och att det knappast kan vara en scopolilira. Efter sex minuters intensiv observation försvinner liran utom synhåll för oss, på väg mot sydväst. Vi tror oss ha sett landets första gulnäbbade lira och jublar. En del av mina 142 bilder på liran verkar ha blivit bra, men även med ett rejält teleobjektiv är fågelfotografering på 500 meters håll ganska utmanande.

Men vänta lite, visst har det väl setts gulnäbbade lror i Sverige tidigare? Detta kan väl inte vara den första? 2018 beslöt BirdLife Sveriges Taxonomiska kommitté att splitta gulnäbbad lira i två arter: scopolilira (*diomedea*) och gulnäbbad lira (*borealis*). Sedan dess har Raritetskommittén (RK) kontrollerat rapporter av gulnäbbad lira och konstaterat att ingen tidigare svensk observation är tillräckligt väl dokumenterad för säker artbestämning. Därför finns det inga godkända fynd av vare sig gulnäbbad lira eller scopolilira. Alla gulnäbbade lror som tidigare setts i landet är alltså numera obestämda, något som skapat viss frustration i skådarleden.

Efter granskning av mina foton och Mårten Müllers film ser vi följande karaktärer som stödjer bestämningen till gulnäbbad lira gentemot scopolilira:

- Helt mörka handpennor på vindundersidan, hp 10 saknar vitt på innerfanet och hp 6–9 är helt mörka de också. Det svarta sträcker sig upp till handpennbaserna (det möter den svarta fläcken på den näst yttersta handtäckaren). Detta är en tung karaktär för gulnäbbad lira.
- Tydligt och kontrasterande svart vingbakkant stämmer fint med gulnäbbad lira.

Raritetskommittén meddelade i november att de godkänt vår observation tack vare utmärkt dokumentation (foton och film) och att detta därmed är den första publicerade gulnäbbade liran för landet. De skriver att fågeln kan ”säkert bestämmas enligt kriterier som slås fast i en färsk artikel av Flood och Gutiérrez (2021). Författarna visar att avsaknad av vita tungor på undersidan av de tre yttersta hand-

Gulnäbbad lira *Calonectris borealis*, Kullen (Sk) 15 augusti 2021.

pennorna med rimlig säkerhet utesluter scopolilira. RK har även kontrollerat äldre blanketter och konstaterat att ingen tidigare svensk observation är tillräckligt väl dokumenterad för säker artbestämning.”

Titta gärna på Mårten Müllers fantastiska film på den gulnäbbade liran: <https://www.youtube.com/watch?v=TVf1CMBkeHQ>

Mikael Arinder

Referens:

Flood, R.L. & Gutiérrez, R. 2021. Field separation of Cory's *Calonectris borealis* and Scopoli's *C. diomedea* Shearwaters by underwing pattern. *Marine Ornithology* 49: 311–320.

Red. kommentar:

Som framgår ovan samt av fågelrapporten på annan plats i denna upplaga av *Fågelåret* har det fram till och med 2021 setts många (134) gulnäbbade/scopolilior i Sverige utan att någon individ tidigare säkert kunnat bestämmas till art. Det första fyndet av en individ av något av dessa taxa gjordes på Hönö i Bohuslän 8 oktober 1971. Med undantag för 2019 har gulnäbbade/scopolilior varit årliga i svenska vatten sedan 1995.

Kaveldunsångare

Acrocephalus melanopogon

Bingsmarken, Skåne

31 augusti 2021

Tisdagen 31 augusti ringmärkte Bo Petersson, Richard Bergendahl och Erik Hirschfeld vid Bingsmarken. Det var gott om fågel och vi gick alla tre den första nätrundan för att ta hand om rödhakarna och en hel del svarthättor som fastnat i näten. Även många *Acrocephalus*, vilka normalt också är rätt morgonpigga, var i rörelse.

Bo satt kvar och ringmärkte fåglarna, när Richard och Erik gick andra runden. När de kom tillbaka diskuterade de en skum sävsångare – ett väldigt slitet exemplar. Det stämde inte riktigt i deras ögon med sävsångare, men fågeln fick så länge sällskapa med sävsångare i en påse.

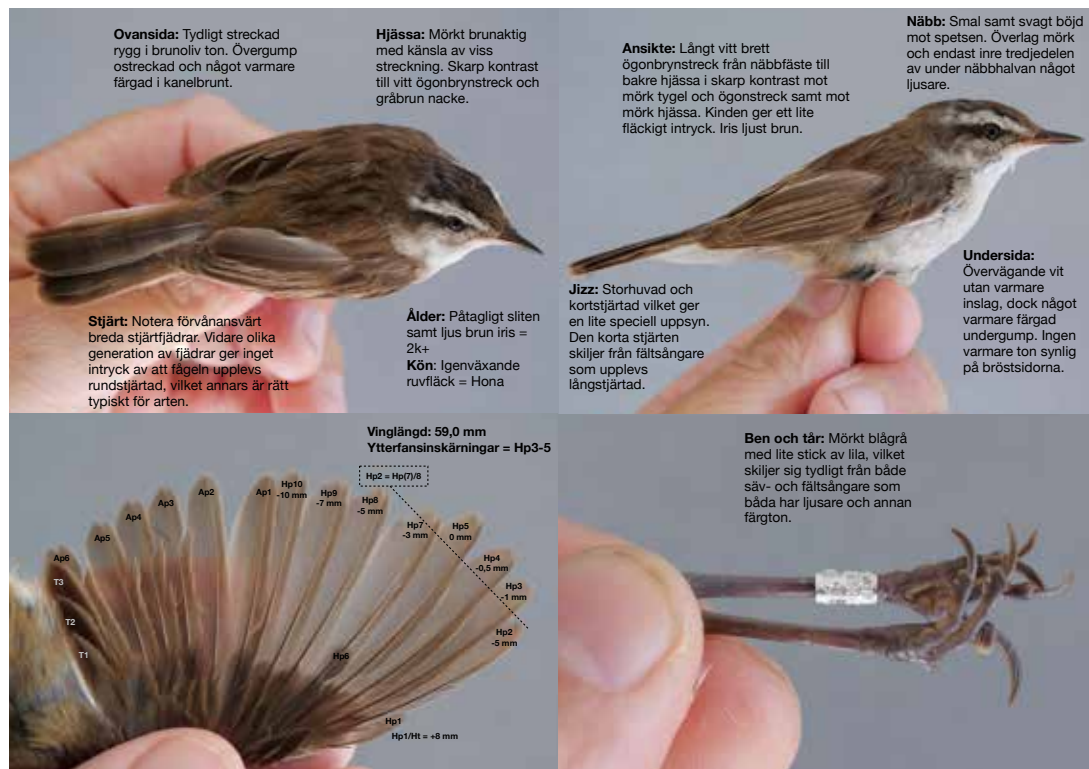
Som brukligt ringmärkte Richard och lämnade över till Bo för dokumentation av biometri och Erik för protokoll. När så den ringmärkta slitna "sävsångaren" lämnades över till Bo, var det nästan att hans hjärta stannade! Vingen var bara 59 mm. Det finns inga sävsångare med 59 mm vinge, den

var alldeles för kort! Bo memorerade snabbt vingformeln och la tillbaka fågeln i en påse.

När så Richard och Erik gick för tredje runden, hann Bo läsa på lite i Lars Svenssons *Identification Guide to European Passerines* på de "randiga" sångarna. Han började inse vad det var för fågel i påsen. Första handpennans längd, relativt ostreckad rygg, vingmått och den rundade stjärten talade entydigt för kaveldunsångare. Bo ringde upp Richard och Erik och bad dem börja ta ned några av näten, för att de skulle hinna med både sångaren och anhopningen av svarthättor. Björn Malmhagen kontaktades för att någon i lugn och ro skulle kunna dokumentera fågeln, då ringmärkningspersonalen inte riktigt hade tid för det.

Innan Björn dök upp fick Uno och Ronny Malm tillfälle att titta på fågeln. De hann också hjälpa till att tömma nät innan de for tillbaka till sina arbetsplatser. Björn anlände och kunde omgående bekräfta att fågeln var en kaveldunsångare (*Acrocephalus melanopogon*) – en ny art för Sverige och Skandinavien och sannolikt det nordligast fyndet av arten hittills. Tidigare fynd i närområdet är från Polen (4 fynd) och Nederländerna (3). Noterbart är att det även saknas fynd från brittiska öarna.

Fågeln dokumenterades och larmades sedan ut

Bildcollage sammanställt av Björn Malmhagen om bestämningen av kaveldunsångare *Acrocephalus melanopogon*.

Kavedunsångare *Acrocephalus melanopogon*, Bingsmarken (Sk) 31 augusti 2021.

med informationen om att den skulle visas upp om 30 min vid Bingsmarkens camping. Fågeln var pigg och i gott skick och hade en del fett på kroppen. De drygt 20 personer som kom till visningen fick en genomgång av artbestämningen av Björn som visade upp fågeln. Den släpptes direkt efter uppvisningen i buskagen nära märkplatsen och sågs sedan inte mer.

Kavedunsångare häckar i ett bälte från sydvästra Europa genom södra och sydöstra Europa och vidare genom södra Asien till Kazakstan. Arten förekommer i tre underarter vilka skiljer sig åt både i utseende och flyttningsbiologi. Fåglar i sydvästeuropa är stannfåglar (*Acrocephalus melanopogon melanopogon*), medan de i sydöstra Europa (*A. m. melanopogon*) flyttar lite söderut ner till områden kring östra Medelhavet. Fåglar längre österut, norr om Svarta havet (*A. m. albibentris*) samt de ytterligare österut kring Kaspiska havet och även öster därom (*A. m. mimicus*) är flyttfåglar som övervintrar på Arabiska halvön och vidare bort till Pakistan och västra Indien.

Utöver skillnader i flyttningsbiologi skiljer sig de olika underarterna i utseende och ruggningsstrategi. Fåglar i Europa (*A. m. melanopogon*) är övervägande varmt rödbrunfärgade med tydlig varmttonad undersida i kontrast mot ljus strupe. De gamla fåglarna genomför en komplett ruggning direkt efter häckning i anslutning till häckningsplatsen. Östliga

fåglar (*A. m. mimicus* och kanske även *A. m. albibentris*, vilket dock är dåligt känt) är genomgående mer återhållsamt färgade och saknar bland annat varmttonad undersida, vilken i stället är vitaktig utan kontrast till ljusare strupe. Dessutom ruggar gamla fåglar först när de anländer sina vinterkvarter, vilket innebär att de har en påtagligt sliten fjäderdräkt under höstflyttningen till skillnad från *A. m. melanopogon* som är fräscha under hösten.

Bingsmarkenfågeln (se foto för samtliga mått och beskrivning av fågelns utseende) visade en rad karaktärer som stämmer väl överens med en östlig fågel (*A. m. mimicus/albibentris*):

- Den rent vita undersidan utan kontrast till ljusare strupe samt överlag relativt blek i färgsättningen.
- Genomgående sliten fjäderdräkt utan tecken på aktiv ruggning. Handpenna 6 i vänster vinge var dock under utväxt, men sannolikt p.g.a. olyckshändelse då ruggningen inte var symmetrisk samt att det är en klart udda plats att påbörja ruggningen på.
- Vinglängd 59 mm för en hona är långt för att vara en hona *A. m. melanopogon* men mer normalt för *A. m. mimicus*.

Bo Petersson & Björn Malmhagen

Referenser:

Kennerley, P., Pearson, D., & Small, B. (2010). *Reed and Bush Warblers*, Christopher Helm, A&C Black, 2010.
www.tarsiger.com

Brunsula *Sula leucogaster*, väster om Måseskär (Boh) 3 november 2021.

Brunsula *Sula leucogaster*

V Måseskär, Bohuslän

3 november 2021

Under förmiddagen 3 november 2021 höll Kristina och Folke Sjöberg från Karingön på att vittja kräftburar ett par kilometer väster om Måseskär i Bohuslän. Under arbetets gång blev de varse en stor brun och vit fågel som flög runt båten. De kände inte igen den, men tankarna gick till både lror och sulor. De ser ofta havssula när de är ute, men den här stämde inte med något de sett tidigare. Kristina försökte mata den med sill som använts som agn i burarna.

Arbetet med kräftburarna krävde därefter de bådas uppmärksamhet. När det väl var klart och de kom in i båtens hytt, upptäckte de att den udda fågeln landat på båten och satt på räcket som går runt båtens för. Avståndet till fågeln var då inte mer än någon meter. Folke letade fram sin mobiltelefon och tog några bilder genom styrhyttens vindruta. Strax därefter lyfte fågeln, cirklade runt båten och gav ifrån sig ett läte som Kristina och Folke tyckte påminde om de läten de hört från havssulor. En stund senare var den försvunnen.

– Vi trodde då att det var någon sorts sula, och när vi kom hem lade Folke ut några av bilderna på Facebook-gruppen Vår Skådarvärld, berättar Kristina.

Svaret kom snabbt – det var en omiskännlig brunsula på bilden, en fågel som aldrig tidigare rapporterats från svenska vatten.

– Då var det många som hörde av sig, och det var först då vi förstod att det var en ornitologisk sensation, säger Kristina.

Nästa dag var Kristina och Folke åter ute med sin båt, men ingen brunsula fanns kvar i vattnen utanför Måseskär. Det var inte heller någon annan som fick se den – även om många spanade såväl från land som från båtar till havs.

Brunsulan har en vidsträckt utbredning i tropiska delar av Atlanten, Indiska oceanen och Stilla havet. Som närmast Sverige förekommer den i Röda havet, på Kap Verde och i Västindien. Under de två senaste årtiondena har många fynd gjorts i Spanien och Portugal, men enstaka individer har även setts i Medelhavet samt i nordvästra Europa. Man kan ana ett ökat uppträdande i Nordvästeuropa. Sedan 2007, då de första nordliga fynden gjordes i Europa, har Storbritannien sju fynd, Irland två, Nederländerna två, Tyskland ett och Danmark ett. Den sistnämnda individen sågs rasta vid Dueodde på Bornholm 12 september 2020.

Anders Wirdheim